

การพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ โรงเรียน
บ้านดอนกลอย อำเภอเหล่าเสือโก้ก จังหวัดอุบลราชธานี

การศึกษาค้นคว้าอิสระ
ของ
กฤษฎณา สายวงศ์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ตุลาคม 2555

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

การพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ โรงเรียน
บ้านดอนกลอย อำเภอเหล่าเสือโก้ก จังหวัดอุบลราชธานี

การศึกษาค้นคว้าอิสระ
ของ
กฤษฎา สายวงศ์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ตุลาคม 2555

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบการศึกษาชั้นคว่ำอึสระ ได้พิจารณาการศึกษาชั้นคว่ำอึสระของนางสาวกฤษณา สายวงศ์ แล้วเห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบการศึกษาชั้นคว่ำอึสระ

.....
(อาจารย์ ดร. สุธรรม ธรรมทัศน์านนท์)

ประธานกรรมการ
(กรรมการบัณฑิตศึกษาประจำคณะ)

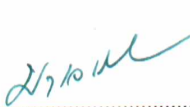

.....
(พล.อ.ต.ดร. อนันต์ ศรีอำไพ)

กรรมการ
(อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาชั้นคว่ำอึสระ)

.....
(ผศ.ดร.ประสาธ เนืองเฉลิม)

กรรมการ
(อาจารย์บัณฑิตศึกษาภายนอกภาควิชา)

มหาวิทยาลัยอุมมัติให้การศึกษาค้นคว่ำอึสระฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

.....
(รศ.ดร.ประวัต เอราวรณ)
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

.....
(รศ.ดร.ณฐนนท์ ตราชู)
ผู้รักษาการคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
วันที่ 18 เดือน ๓ ค พ.ศ. 2555

ประกาศขอบคุณการ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความอนุเคราะห์เป็นอย่างดีจากอาจารย์ พลอากาศตรี ดร.อนันต์ ศรีอำไพ อาจารย์ที่ปรึกษาค้นคว้าอิสระ ที่ได้กรุณาให้ข้อคิดเห็นคำแนะนำช่วยเหลือและแก้ไขตรวจสอบข้อบกพร่อง ตั้งแต่เริ่มต้นจนสำเร็จการศึกษาในครั้งนี้ ขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.สุธรรม ธรรมทัศนานนท์ ประธานกรรมการสอบ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประสาธน์ เนื่องเฉลิม กรรมการสอบ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและแก้ไขข้อบกพร่องการศึกษาค้นคว้าอิสระ อย่างดียิ่ง ผู้ศึกษาค้นคว้ากราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย มหาสารคามทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ และประสบการณ์อันมีค่ายิ่ง ตลอดจนได้กรุณา ให้คำแนะนำแก่ผู้ศึกษาค้นคว้ามาโดยตลอด

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการสมนึก จันทโกสิน ผู้อำนวยการวินัย บุญศรี และนายพิจิตร ทาทอง ศึกษาพิเศษชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำและตรวจสอบแก้ไขเครื่องมือในการศึกษาครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ นางวรรณมา อยู่สุข ผู้อำนวยการโรงเรียนดอนกลอย นางอัจฉริยา พรหมสาร นายทวิสาร แก่นสาร โรงเรียนบ้านดอนกลอย ที่ให้ความร่วมมือในการทดลองและ เก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ และเพื่อน ๆ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ปีการศึกษา 2551 ทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือแนะนำและเป็นกำลังใจเสมอมา คุณพ่อสนิท สายวงศ์ คุณแม่สำเนียง สายวงศ์ คุณสังข์พงษ์ แสงผล ตลอดจน พี่ ๆ และน้อง ๆ ทุกคน ที่คอยช่วยเหลือ สนับสนุนและให้กำลังใจจนทำให้งานครั้งนี้สำเร็จลงด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์ของการศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าขอมอบเป็นเครื่องบูชา พระคุณบิดา มารดา ครู อาจารย์ ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่ให้ชีวิต และให้การอบรมสั่งสอน ให้ผู้ศึกษาค้นคว้ามีสติปัญญา มีคุณธรรม ใช้เป็นเครื่องชี้้นำให้ประสบผลสำเร็จในการศึกษา

กฤษณา สายวงศ์

ชื่อเรื่อง	การพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการโรงเรียนบ้านดอนกลอย อำเภอเหล่าเสือโก้ก จังหวัดอุบลราชธานี
ผู้ศึกษาค้นคว้า	นางสาวกฤษณา สายวงศ์
อาจารย์ที่ปรึกษา	พล.อ.ต.ดร.อนันต์ ศรีอำไพ
ปริญญา	กศ.ม. สาขาวิชา การบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปีที่พิมพ์ 2555

บทคัดย่อ

การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ยึดหลักการว่า การจัดการเรียนรู้ต้องมุ่งเน้นการสอนโดยเชื่อมโยงความคิดรวบยอดของศาสตร์ต่างๆ เข้าด้วยกัน ทำให้ผู้เรียนเรียนรู้สิ่งต่างๆ อย่างมีความต่อเนื่อง และสอดคล้องกับชีวิตจริงของผู้เรียน การศึกษาค้นคว้านี้ มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาครูของโรงเรียนบ้านดอนกลอย ให้มีความรู้ความเข้าใจ สามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้และจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการได้ โดยใช้การวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) 2 วงรอบ แต่ละวงรอบประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การปฏิบัติ (Action) การสังเกต (Observation) และการสะท้อนผล (Reflection) กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า คือ ครูโรงเรียนบ้านดอนกลอย จำนวน 4 คน กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเพิ่มเติม มีจำนวน 44 คน ประกอบด้วย วิทยากร ซึ่งเป็นศึกษานิเทศก์ จำนวน 1 คน ผู้อำนวยการโรงเรียนชุมชนโพธิ์เมืองวิทยา จำนวน 1 คน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี จำนวน 1 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2-4 ทุกคน จำนวน 41 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ แบบทดสอบ แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต และแบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ การตรวจสอบข้อมูลใช้เทคนิคการตรวจสอบข้อมูลสามเส้า (Triangulation Technique) และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงบรรยาย

ผลการศึกษาค้นคว้าปรากฏ ดังนี้

การพัฒนาในวงรอบที่ 1 กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศภายใน จากการสัมภาษณ์ การบันทึกและสังเกต พบว่า ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ มีการศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมมากขึ้น มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ซึ่งกันและกัน ครูสามารถเขียนแผนการสอนแบบบูรณาการได้อย่างดีแต่ในขั้นตอนการจัดการเรียนการสอน ผู้ศึกษาค้นคว้าบางท่านยังไม่มี ความชัดเจน ขาดความมั่นใจในการสอนในห้องเรียน และต้องการคำแนะนำขณะจัดการเรียนการสอน เพื่อนำแนวทางที่ได้ไปแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นเพื่อการพัฒนาต่อไป และการนิเทศภายใน มีการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ มีการวิเคราะห์จุดประสงค์ สาระของหลักสูตรและจัดทำแผนการเรียนรู้ที่มีความยืดหยุ่นสามารถปรับและพัฒนาเพื่อให้เหมาะสมกับผู้เรียน ผู้ศึกษาค้นคว้าทุกคนกำหนดจุดประสงค์สาระสำคัญและกำหนดกิจกรรมไว้ในแผนทุกแผนกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนร่วมกันเพื่อการบูรณาการให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันเพื่อสามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันได้

การพัฒนาในวงรอบที่ 2 โดยใช้กลยุทธ์นิเทศภายใน ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ และได้ข้อสรุปผลจากการสังเกตการณ์สอนของครู การสังเกตพฤติกรรมนักเรียน สัมภาษณ์ครูและการสัมภาษณ์นักเรียน พบว่า ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความสามารถในการเขียนแผน

การเรียนการสอนแบบบูรณาการเป็นอย่างดี มีการเตรียมสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน มีทักษะในการใช้สื่อประกอบการเรียนการสอน สามารถจัดกิจกรรมการสอนได้ดี ในการพัฒนาด้วยกิจกรรมการนิเทศภายในในรอบที่ 2 ได้ปรับปรุงในส่วนที่บกพร่องและแก้ไข ในส่วนผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า พบว่ามีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการให้นักเรียน ได้เรียนรู้ด้วยความสุข และเกิดการเรียนรู้ในกิจกรรมที่ครูจัดให้ โดยนักเรียนสามารถวิเคราะห์ปัญหา แก้ไขปัญหา และสามารถปฏิบัติกิจกรรม ได้อย่างถูกต้องให้สมบูรณ์ ทำให้นักเรียนเกิดทักษะกระบวนการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง สามารถเชื่อมโยงองค์ความรู้ทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติจริงโดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ให้มากที่สุด กล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออก แสดงผลถึงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการที่เกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ

โดยสรุป การพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยการประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศภายในสามารถทำให้ครูผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า สามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ มีทักษะในการเขียนแผนการจัดการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเพิ่มขึ้น สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการได้ ส่งผลดีต่อการพัฒนาครูและนักเรียนให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพต่อไป

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	3
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	3
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
การพัฒนาบุคลากร	7
การจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการ	14
แผนการจัดการเรียนรู้	30
กลยุทธ์ที่ใช้ในการพัฒนา	41
การวิจัยปฏิบัติการ	53
บริบทของโรงเรียนบ้านดอนกลอย	60
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	62
งานวิจัยในประเทศ	62
งานวิจัยต่างประเทศ	66
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	68
กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าและกลุ่มผู้ให้ข้อมูล	68
ขั้นตอนดำเนินการศึกษาค้นคว้า	69
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	74
การเก็บรวบรวมข้อมูล	79
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล	80
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	81
4 ผลการศึกษาค้นคว้า	82
การดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 1	82
การสะท้อนผลการพัฒนาในวงรอบที่ 1	102
การดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 2	103
การสะท้อนผลการพัฒนาในวงรอบที่ 2	107
สรุปผลการพัฒนาทั้ง 2 วงรอบ	108

บทที่	หน้า
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	110
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	110
สรุปผล	110
อภิปรายผล	111
ข้อเสนอแนะ	113
บรรณานุกรม	115
ภาคผนวก	121
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	122
ภาคผนวก ข ตัวอย่างแผนการสอนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ	151
ภาคผนวก ค คุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	164
ประวัติย่อของผู้ศึกษาค้นคว้า	167

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แผนปฏิบัติการการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบบูรณาการ วงรอบที่ 1	70
2 แผนปฏิบัติการการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ รู้แบบบูรณาการ วงรอบที่ 2	73
3 ผลการเปรียบเทียบคะแนนก่อน และหลังการประชุมเชิงปฏิบัติการ (วงรอบที่ 1)	84
4 ผลการประเมินการจัดทำหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ ของผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า โรงเรียนบ้านดอนกลอย อำเภอเหล่าเสือโก้ก จังหวัดอุบลราชธานี	97
5 การประเมินการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ โรงเรียนบ้านดอนกลอย อำเภอเหล่าเสือโก้ก จังหวัดอุบลราชธานี	98
6 ผลการประเมินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ โรงเรียนบ้านดอนกลอย อำเภอเหล่าเสือโก้ก จังหวัดอุบลราชธานี	100
7 ความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนรู้จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ วงรอบที่ 1	101
8 ผลการประเมินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ โรงเรียนดอนกลอย อำเภอเหล่าเสือโก้ก จังหวัดอุบลราชธานี	105
9 ความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนรู้จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ	107
10 การแปลผลค่า IOC จากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ในการตรวจสอบเชิงเนื้อหา ของแบบทดสอบ ปรนัยเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ	165

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 แผนภูมิขั้นตอนการนำมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานมาสู่การจัดการเรียนรู้	39
2 กระบวนการนิเทศการศึกษา	50
3 ขั้นตอนการดำเนินการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน	52
4 กระบวนการวิจัยตามแนวคิดของ มหาวิทยาลัย Deakin (Mckernan. 1996)	56

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้โดยถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุดนั้นสอดคล้องกับแนวทางการจัดการศึกษาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 ซึ่งผู้สอนและผู้จัดการศึกษาจะต้องเปลี่ยนแปลงบทบาทจากการเป็นผู้ชี้ให้จำมาเป็นผู้ถ่ายทอดช่วยเหลือส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้จากสื่อและแหล่งการเรียนรู้ต่างๆและให้ข้อมูลที่ถูกต้องแก่ผู้เรียนเพื่อนำไปใช้สร้างสรรค์ความรู้ของตนเองเนื่องจากการเรียนรู้ตามแนวทางของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานดังกล่าวนอกจากจะมุ่งปลูกฝังด้านปัญญาพัฒนาการคิดแก่ผู้เรียนให้มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์คิดอย่างมีวิจารณญาณแล้วยังมุ่งพัฒนาความสามารถทางอารมณ์โดยการปลูกฝังให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของตนเองเข้าใจตนเองเห็นอกเห็นใจผู้อื่นสามารถแก้ปัญหาข้อขัดแย้งทางอารมณ์ได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและสถานศึกษาต้องมุ่งเน้นการเรียนรู้เพื่อให้เข้าใจสถานการณ์และหาทางแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทั้งความคิดและการกระทำของตัวบุคคลองค์กรและสังคมโดยเฉพาะส่วนที่เกี่ยวกับศาสนาและวัฒนธรรมเป็นกรณีพิเศษด้วยและไม่ว่าจะเลือกรูปแบบการจัดการเรียนรู้หรือยุทธศาสตร์การสอนสิ่งหนึ่งที่ผู้สอนต้องคำนึงถึงอยู่เสมอก็คือการช่วยเหลือให้ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนชุมชนและสังคมแม้ว่าผู้เรียนจะมีความแตกต่างกันก็ตามดังนั้นการจัดการเรียนรู้ที่ดีต้องมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาทั้งด้านร่างกายด้านสติปัญญาด้านอารมณ์และสังคมเป็นสำคัญ (กรมวิชาการ. 2545 : 3-4)

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 กำหนดให้การจัดการเรียนรู้เป็นไปในลักษณะองค์รวม “บูรณาการ” ซึ่งกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ร่วมกันยึดผู้เรียนเป็นสำคัญโดยนำกระบวนการเรียนจากกลุ่มสาระเดียวกันหรือต่างกลุ่มสาระการเรียนรู้มาบูรณาการในการจัดการเรียนการสอนจะทำให้ผู้เรียนเห็นความสัมพันธ์ของศาสตร์สาขาต่างๆสามารถเชื่อมโยงและถ่ายโอนความรู้ไปใช้ในชีวิตจริงได้การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ (Integration Instruction) จะเน้นที่องค์รวมของเนื้อหามากกว่าองค์ความรู้ของแต่ละวิชาและเน้นที่การเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญยิ่งกว่าการบอกเนื้อหาของผู้สอนจึงอาจสรุปได้ว่า “บูรณาการ” หมายถึง การเรียนรู้ที่เชื่อมโยงศาสตร์สาขาต่างๆที่สัมพันธ์เกี่ยวข้องกันมาผสมผสานเข้าด้วยกันเพื่อให้เกิดองค์ความรู้ที่มีความหมายมีความหลากหลายและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน (กรมวิชาการ. 2545 : 19) ในปัจจุบันการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการถือเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญโดยการพัฒนาศักยภาพบุคลากรให้มีความเป็นผู้นำทางวิชาการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อนำไปพัฒนาการเรียนรู้อะไรและกิจกรรมการสอนส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นคนรู้จักนำวิธีการคิดวิเคราะห์มาใช้ในการแก้ปัญหาช่วยให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงกิจกรรมกับกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการมีหลายรูปแบบ ได้แก่ การบูรณาการภายในวิชาหมายถึง การสอนวิชาใดวิชาหนึ่งโดยการบูรณาการเนื้อหาเรื่องหลากหลายตอนในวิชานั้นหรือหลายทักษะเข้าด้วยกันในการ

สอนครั้งหนึ่งการบูรณาการระหว่างวิชา หมายถึง การสอนโดยยึดวิชาใดวิชาหนึ่งเป็นแกนแล้วดึงเนื้อหาวิชาอื่น ๆ มาเชื่อมโยงเข้าด้วยกันซึ่งการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการเป็นรูปแบบที่ควรนำมาประยุกต์ใช้อย่างเหมาะสมกับการศึกษาระดับประถมศึกษาที่ครูต้องรับผิดชอบการสอนทุกรายวิชาในระดับชั้นที่ทำการสอน บางครั้งต้องช่วยสอนในระดับอื่นด้วย (กรมวิชาการ. 2545 : 21)

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการเป็นการนำเนื้อหาวิชาต่างๆตั้งแต่สองวิชาขึ้นไปที่มีเนื้อหาวิชาคล้ายคลึงกันเกี่ยวข้องเชื่อมโยงสัมพันธ์มาจัดเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันในชั่วโมงเรียนเดียวกันโดยมีขอบเขตเนื้อหาอยู่ในหัวข้อเดียวกันและมีความสอดคล้องกับการดำรงชีวิตของผู้เรียนมากที่สุดเพื่อให้เกิดความรู้ที่มีความหมายและนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้โดยครูซึ่งเป็นบุคลากรสำคัญในการนำกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการไปพัฒนาผู้เรียนเพื่อให้สามารถพัฒนาตนเองตามความต้องการและเติมเต็มตามศักยภาพของแต่ละคนในทุกๆด้านทั้งร่างกายอารมณ์และจิตใจและที่สำคัญคือด้านสติปัญญากระบวนการสอนของครูและกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนจะต้องเป็นการส่งเสริมพฤติกรรมทั้งในด้านความรู้ความคิดและทักษะความสามารถเชื่อมโยงความรู้และประสบการณ์ต่างๆให้เกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กัน การพัฒนาบุคลากรทุกคนในสถานศึกษามีความจำเป็นต่อการทำให้การปฏิรูปการเรียนรู้ดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารควรได้รับการพัฒนาให้สามารถนำภาวะผู้นำและบุคลิกภาพประชาธิปไตยมาเอื้อต่อการทำงานของครูให้ครูมีเสรีภาพในการคิดมีโอกาสพัฒนาคุณภาพผลงานรวมทั้งการพัฒนาศักยภาพในการนำหลักสูตรไปใช้การเพิ่มพูนความรู้ความสามารถในวิชาที่สอนสามารถพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความสนใจความต้องการและระดับพัฒนาการของผู้เรียนด้วยเทคนิควิธีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและมีเจตคติที่ดีต่อการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลจริง (กรมวิชาการ. 2543 ก : 21) ซึ่งครูเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและหลักสูตรสถานศึกษาในการพัฒนาคุณภาพและหลักสูตรนี้กิจกรรมการเรียนรู้ที่ครูจัดจริงในห้องเรียนเป็นสิ่งสำคัญที่สุดกิจกรรมที่ดีต้องเน้นให้ผู้เรียนอธิบายความคิดและสร้างองค์ความรู้เป็นผลให้ผู้เรียนพัฒนาถึงค่านิยมและลักษณะนิสัยโดยครูสามารถพัฒนาได้ด้วยตนเองเหมาะกับชั้นของตนเองการเกิดผลจริงต่อผู้เรียนทุกระดับทุกคนจึงจะถือว่าเป็นการเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างแท้จริง (โกวิท ประวาลพุกษ์. 2547 : 15)

การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการจะประสบผลสำเร็จได้ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต้องมีการดำเนินงานอย่างประสานสัมพันธ์กัน และดำเนินการอย่างต่อเนื่องจริงจึงโดยเริ่มตั้งแต่เขตพื้นที่การศึกษา สามารถสร้างความรู้ความเข้าใจให้สถานศึกษาและครูผู้สอนให้สามารถจัด การเรียนรู้แบบบูรณาการได้อย่างชัดเจนตรงกัน และสามารถนำไปใช้ได้อย่างเหมาะสมกับสภาพและบริบทของสถานศึกษา มีการกำกับติดตาม และส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการอย่างต่อเนื่อง และสถานศึกษาสามารถบริหารจัดการ การใช้หลักสูตรสู่การจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผู้ศึกษาค้นคว้าในฐานะที่เป็นครูโรงเรียนบ้านดอนกลอย ได้มองเห็นถึงความสำคัญของกระบวนการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ ซึ่งจะส่งผลต่อเด็กนักเรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุข และสามารถ นำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องดำเนินการศึกษาค้นคว้าถึงสภาพ ปัญหาการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ และหาแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนแบบบูรณาการให้แก่บุคลากรครูโรงเรียนบ้านดอนกลอย อย่างเร่งด่วน อันจะส่งผลดีต่อการพัฒนา

ผู้เรียน ให้มีคุณภาพพร้อมที่จะก้าวสู่การเปลี่ยนแปลงของโลกในอนาคตเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ สามารถ สร้างสรรค์ผลงานและองค์ความรู้ เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์และมีคุณภาพต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อพัฒนาครูของโรงเรียนบ้านดอนกลอยให้มีความรู้ความเข้าใจ สามารถพัฒนาหน่วย การเรียนรู้ สามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้และจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการได้

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. เป็นการเพิ่มศักยภาพของครูในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ
2. เป็นข้อเสนอแนะสำหรับสถานศึกษาอื่นนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาบุคลากรด้านการ จัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ โรงเรียนบ้านดอนกลอย อำเภอ เหล่าเสือโก้ก จังหวัดอุบลราชธานี ผู้ศึกษาค้นคว้ามุ่งขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า ดังนี้

1. กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า และกลุ่มผู้ให้ข้อมูล มีจำนวน 48 คน ประกอบด้วย
  - 1.1 ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า ประกอบด้วยครูผู้สอนที่สมัครใจเข้าร่วมศึกษาค้นคว้าซึ่งเป็น กลุ่มเป้าหมายและเป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 4 คน ได้แก่
    - 1.2.1 ผู้ศึกษาค้นคว้า
    - 1.2.2 ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า จำนวน 3 คน ได้แก่
      - 1.2.2.1 ครูประจำชั้น ป.2
      - 1.2.2.2 ครูประจำชั้น ป.3
      - 1.2.2.3 ครูประจำชั้น ป.4
    - 1.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเพิ่มเติม มีจำนวน 44 คน ประกอบด้วย
      - 1.3.1 วิทยากร จำนวน 2 คน
      - 1.3.2 ผู้อำนวยการโรงเรียนดอนกลอย จำนวน 1 คน
      - 1.3.3 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2-4 ทุกคน จำนวน 41 คน จำแนกเป็น
        - 1.3.3.1 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 14 คน
        - 1.3.3.2 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 15 คน
        - 1.3.3.3 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 12 คน
  2. กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า
    - 2.1 กรอบในการพัฒนา

ครูโรงเรียนบ้านดอนกลอย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 4 คน มีความรู้ความเข้าใจสามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้และ

สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการได้

2.2 กรอบเนื้อหา

การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ซึ่งประกอบด้วย (กรมวิชาการ. 2543 : 32)

2.2.1 การกำหนดหัวเรื่อง/หน่วยการเรียนรู้ตามความสนใจของนักเรียน

2.2.2 การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้

2.2.3 การกำหนดขอบเขตเนื้อหา

2.2.4 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามที่กำหนด

2.2.5 การประเมินผลการเรียนรู้ให้ครอบคลุมจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนด

2.3 กรอบกลยุทธ์ ที่ใช้ในการพัฒนา ประกอบด้วย

2.3.1 การประชุมเชิงปฏิบัติการ

2.3.2 การนิเทศภายใน

3. วิธีการศึกษาค้นคว้า

วิธีการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้เป็นการพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ โรงเรียนบ้านดอนกลอย อำเภอเหล่าเสือโก้ก จังหวัดอุบลราชธานี ผู้ศึกษาได้นำเสนอขั้นตอนการศึกษาค้นคว้าโดยใช้หลักการวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) ตามแนวคิดของ เคมมิส และแม็คแท็กการ์ท (ประวิต เอราวรรณ์. 2545 : 15-16 ; อ้างอิงมาจาก Kemmis and McTaggart. 1988 : 15-16) โดยมีวงรอบ 2 วงรอบ ซึ่งประกอบด้วย

3.1 การวางแผน (Planning)

3.2 การปฏิบัติ (Action)

3.3 การสังเกต (Observation)

3.4 การสะท้อนผล (Reflection)

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ดำเนินการในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 ระหว่างวันที่ 1 มกราคม 2553 ถึง วันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2553

วงรอบที่ 1 ระหว่างวันที่ 1 มกราคม 2553 - วันที่ 10 มกราคม 2553 และ ระหว่างวันที่ 11 มกราคม 2553 - 31 มกราคม 2553

วงรอบที่ 2 ระหว่างวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2553 - วันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2553

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การพัฒนาบุคลากรด้านจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ หมายถึง กระบวนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ แก่บุคลากรของโรงเรียนบ้านดอนกลอย โดยเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการให้บุคลากรมีความรู้ ความสามารถในการเขียนแผนการเรียนรู้ และการนำแผนการเรียนรู้ไปปฏิบัติให้บรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพ มี 5 ขั้นตอนคือ

1.1 การกำหนดหัวข้อเรื่อง/หน่วยการเรียนรู้ตามความสนใจของนักเรียน หมายถึง การกำหนดหัวข้อเรื่อง/หน่วยการเรียนรู้ ที่จะสอนแล้วนำสาระรายวิชาต่างๆ ที่สัมพันธ์กับหัวข้อมา บูรณาการเข้าด้วยกันโดยเน้นความรู้เป็นองค์รวม

1.2 การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ หมายถึง การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ ที่วิเคราะห์จากหลักสูตร

1.3 การกำหนดขอบเขตเนื้อหาและการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้โดยนักเรียน มีส่วนร่วม หมายถึง การกำหนดขอบเขตของเนื้อหาที่ผู้สอนต้องการให้ผู้เรียนเกิดการอยากเรียนรู้ โดยเป็นกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นกระบวนการที่ส่งเสริมให้นักเรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น

1.4 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามที่กำหนด หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่ครูจัดให้ ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์ การเรียนรู้ตามหลักสูตร

1.5 การประเมินผลการเรียนรู้ให้ครอบคลุมจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนด หมายถึง ตรวจสอบว่าผู้เรียนได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านความรู้ ทักษะ เจตคติ เป็นไปตามจุดประสงค์การเรียนรู้ ที่ตั้งหรือไม่ โดยใช้เครื่องมือต่างๆ มาตรวจสอบ

2. กลยุทธ์ในการพัฒนา หมายถึง เทคนิค วิธีการ หรือกิจกรรมที่ผู้ศึกษาค้นคว้าใช้ในการ พัฒนาบุคลากรของโรงเรียนบ้านดอนกลอย ด้านการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ ได้แก่

2.1 การประชุมเชิงปฏิบัติการ หมายถึง การเพิ่มพูนความรู้ ความชำนาญ และ ประสบการณ์ เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการให้กับ ครูโรงเรียนบ้านดอนกลอย ประกอบด้วยกิจกรรมตามกระบวนการ ดังนี้

2.1.1 กิจกรรมการปฐมนิเทศ หมายถึง การเตรียมความพร้อม และการสร้างความ สัมพันธ์อันดีระหว่างผู้เข้าร่วมอบรม วิทยากร และผู้ศึกษาค้นคว้า

2.1.2 กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ หมายถึง ผู้เข้าร่วมประชุมและผู้ศึกษาค้นคว้าเตรียมความพร้อมในการรับฟังการประชุม

2.1.3 กิจกรรมเพิ่มพูนความรู้และแนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ หมายถึง การให้ผู้เข้าร่วมการประชุมเชิงปฏิบัติการรับทราบนโยบายและแนวทางเกี่ยวกับการจัด กิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ

2.1.4 กิจกรรมพัฒนาเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ หมายถึง การให้ผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาทักษะเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ บูรณาการ

2.2 การนิเทศภายใน หมายถึง การให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษา ส่งเสริมสนับสนุนและ ช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนางานให้ดีขึ้นระหว่างผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า เกี่ยว กับ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ เพื่อให้ได้รับความรู้ความเข้าใจและสามารถเขียนแผนการจัด เรียนรู้และจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการได้อย่างถูกต้อง

3. การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) หมายถึง กระบวนการศึกษาค้นคว้าของ คณะผู้ศึกษาค้นคว้าอิสระ เพื่อพัฒนาบุคลากรในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยการ ระบุปัญหาหรือความต้องการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ให้มีประสิทธิภาพสูงสุด เป็นการวิจัยที่ทำอย่าง รวดเร็ว นำผลไปใช้ทันทีและสะท้อนข้อมูลเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อนำไปสู่การพัฒนา

บุคลากรในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ ให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

3.1 ขั้นการวางแผน (Planning) หมายถึง เริ่มต้นด้วยการสำรวจปัญหาาร่วมกันของบุคลากรภายในโรงเรียน เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้ได้ปัญหาที่สำคัญที่ต้องแก้ไขตลอดจนการแยกแยะรายละเอียดของปัญหานั้น เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อหาแนวทางในการพัฒนา

3.2 ขั้นการปฏิบัติ (Action) หมายถึง เป็นการนำแนวคิดที่กำหนดเป็นกิจกรรมในขั้นตอนการวางแผนมาดำเนินการเพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการโดยการวิเคราะห์วิจารณ์ปัญหาอุปสรรค ควรที่เกิดขึ้นร่วมกันของคณะผู้ศึกษาค้นคว้าเพื่อปรับปรุงแผน ดังนั้นแผนที่กำหนดควรจะมีความยืดหยุ่นปรับเปลี่ยนได้

3.3 ขั้นสังเกตการณ์ (Observation) หมายถึง เป็นการสังเกตความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการปรับปรุงแก้ไข การปรับเปลี่ยนกระบวนการจัดการเรียนรู้ของบุคลากร ว่าเปลี่ยนแปลงไปหรือไม่ โดยการสังเกตด้วยความรอบคอบซึ่งอาจเกิดขึ้นตามคาดและไม่ได้คาดหวัง โดยอาศัยเครื่องมือการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นตัวช่วยในการสังเกตการณ์

3.4 ขั้นสะท้อนผลการปฏิบัติการ (Reflection) เป็นขั้นสุดท้ายของวงจรของเชิงปฏิบัติการ คือ การประเมินหรือตรวจสอบกระบวนการแก้ปัญหา หรือสิ่งที่เป็นข้อจำกัดที่เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติการ คณะผู้วิจัยกับผู้เกี่ยวข้องจะต้องตรวจสอบ ปัญหาที่เกิดขึ้นในแง่มุมต่าง ๆ โดยผ่านการอภิปรายปัญหาแต่ละอย่าง การประเมินโดยกลุ่มจะทำให้ได้แนวทางการพัฒนาขั้นตอนดำเนินกิจกรรม และพื้นฐานข้อมูลไปใช้ในการปรับปรุงและการปฏิบัติต่อไป

4. การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า หมายถึง การวิเคราะห์ข้อมูลเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ คือ การใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลที่แตกต่างกันในคราวเดียวกัน แล้วมาพิจารณาข้อมูลที่ได้มา การตรวจสอบข้อมูลที่ได้จากการสังเกต และการสัมภาษณ์ ซึ่งถ้าข้อมูลทั้ง 2 แหล่ง ไม่มีความแตกต่างกันเราก็สามารถสรุปข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือมาก ได้ใช้หลักทฤษฎีที่เป็นที่ยอมรับหลายทฤษฎี ในการตรวจสอบผลการดำเนินงานว่าเป็นไปตามหลักหรือสมมุติฐานของทฤษฎี

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาการพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ โรงเรียนบ้านดอนกลอย อำเภอเหล่าเสือโก้ก จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการศึกษา แนวความคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้ ดังต่อไปนี้

1. การพัฒนาบุคลากร
2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ
3. แผนการจัดการเรียนรู้
4. กลยุทธ์ที่ใช้ในการพัฒนา
5. การวิจัยปฏิบัติการ
6. บริบทของโรงเรียนบ้านดอนกลอย
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 7.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 7.2 งานวิจัยต่างประเทศ

การพัฒนาบุคลากร

1. ความหมายของการพัฒนาบุคลากร

บุคลากรเป็นทรัพยากรที่สำคัญในหน่วยงานหรือองค์กร ดังนั้นการพัฒนาบุคลากรในแต่ละองค์การให้มีศักยภาพ เพื่อเป็นกำลังในการพัฒนางานขององค์กรนั้น ๆ จึงต้องมีความจำเป็นที่สุดดังที่องค์กรและบุคคลต่าง ๆ ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

การพัฒนาบุคลากรในโรงเรียน “หมายถึง กระบวนการเปลี่ยนแปลงที่จะปรับปรุงบุคลากรในโรงเรียนให้มีความรู้ ความสามารถ และความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ดียิ่งขึ้น” (กรมสามัญศึกษา. 2539 : 74)

เกรียงศักดิ์ เขียวยิ่ง (2543 : 166) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์คือโครงการที่จัดขึ้นโดยองค์การในการพัฒนาทักษะและความรู้ที่จำเป็นให้แก่พนักงานเพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพและเพื่อให้เกิดความก้าวหน้าในอาชีพและได้อธิบายความหมายของการพัฒนาบุคลากรเพิ่มเติมว่าการพัฒนาบุคลากรหมายถึงการดำเนินการเกี่ยวกับการส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้ความสามารถมีทักษะในการทำงานที่ดีขึ้นตลอดจนมีทัศนคติที่ดีในการทำงานให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้นหรืออีกนัยหนึ่งการพัฒนาบุคลากรเป็นกระบวนการที่เสริมสร้างและเปลี่ยนแปลงผู้ปฏิบัติงานในด้านต่างๆเช่นความรู้ความสามารถทักษะอุปนิสัยทัศนคติและวิธีการทำงานอันจะนำไปสู่ประสิทธิภาพในการทำงาน

เสาวลักษณ์ นิกรพิทยา (2544 : 6) ได้ให้ความหมายการพัฒนาบุคลากรคือการพัฒนาทางด้านทักษะความรู้เจตคติและบุคลิกภาพซึ่งนอกจากจะได้จากการจัดโครงการพัฒนาบุคลากร

แล้วอาจได้จากการขยายงานของโครงการการพัฒนาบุคคลยังเป็นกระบวนการเสริมสร้างให้บุคลากรก้าวหน้าในหน้าที่การงาน

ชัยยุทธ ศิริสุทธิ (2547 : 42) ได้ให้ความหมายการพัฒนาบุคลากรคือการทำให้มีคุณภาพมากขึ้นในกรณีที่เกี่ยวข้องกับบุคคลก็คือการดำเนินการเพิ่มความรู้ความสามารถและทัศนคติการปฏิบัติงานที่ตนรับผิดชอบให้มีคุณภาพประสบผลสำเร็จเป็นที่น่าพอใจแก่องค์กร

สรุปได้ว่าการพัฒนาบุคลากรหมายถึงกระบวนการหรือวิธีการต่าง ๆ ที่จะส่งเสริมและปรับปรุงคุณภาพของบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถทักษะและเจตคติที่ดีในการปฏิบัติงานเพื่อให้การปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์กรมีประสิทธิภาพประสิทธิผลสำเร็จตามนโยบายและวัตถุประสงค์ขององค์กร

2. ความสำคัญและความจำเป็นในการพัฒนาบุคลากร

พนัส หันนาคินทร์ (2542 : 80-81) ได้ให้ความสำคัญการพัฒนาบุคลากรต้องทำอย่างต่อเนื่องอย่างไม่มีความจบสิ้นทั้งนี้เพื่อเพิ่มพูนและปรับปรุงคุณภาพของผู้ปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพอย่างเต็มที่เพื่อผลงานของสถาบันเองและเพื่อสนองความต้องการของผู้ปฏิบัติงานที่ปรารถนาจะได้รับความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานนั้นๆอันถือได้ว่าเป็นความต้องการพื้นฐานของมนุษย์โดยมีเหตุผลความจำเป็นที่องค์กรต้องพัฒนาบุคลากรคือ

1. ประสิทธิภาพขององค์กรขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถในการทำงานของผู้ปฏิบัติงานและประสิทธิภาพในการทำงานย่อมขึ้นอยู่กับโอกาสที่พวกเขาจะได้พัฒนาตัวเองซึ่งอาจเป็นไปได้ด้วยความสมัครใจที่จะปรับปรุงตนเองหรือองค์กรจัดหาโอกาสให้แก่เขาที่จะพัฒนาตนเองตามจุดมุ่งหมายขององค์กรนั้น

2. เป็นหน้าที่และความจำเป็นขององค์กรที่จะต้องพัฒนาบุคลากรเพื่อรองรับกับความเปลี่ยนแปลงในด้านกำลังคน

3. พัฒนาการของคนเป็นกิจกรรมที่จะต้องกระทำตั้งแต่เกิดจนตายหรือตราบเท่าที่ความสามารถในการรับรู้จะยังมีอยู่ได้ในส่วนขององค์กรที่จำเป็นจะต้องสร้างให้เกิดการพัฒนาตราบเท่าที่เขายังปฏิบัติงานอยู่ในองค์กรนั้นๆ

4. การพัฒนาบุคลากรนั้นถือได้ว่าเป็นการลงทุนรูปแบบหนึ่งที่จะได้ผลทั้งในระยะสั้นและระยะยาวนอกจากจะเป็นการเสริมสร้างประสิทธิภาพของผู้ปฏิบัติงานแล้วยังมีส่วนช่วยดึงดูดคนที่มีความสามารถที่ได้รับการพัฒนาแล้วให้มีความประสงค์ที่จะอยู่ร่วมทำงานให้แก่องค์กรนั้นมากขึ้นอันจะเป็นการสร้างความเป็นปึกแผ่นหนาแน่นให้แก่องค์กรนั้นอีกด้วย

สมเดช สีแสง (2544 : 727) ได้ให้ความสำคัญของการพัฒนาบุคลากรว่าการพัฒนาบุคลากรมีความสำคัญเนื่องจากเหตุผลหลายประการคือ

1. บุคคลที่มาปฏิบัติหน้าที่ใหม่ยังไม่มีความสามารถที่จะปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพเต็มที่เนื่องจากยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานที่ปฏิบัติ

2. เนื่องจากการปฏิบัติงานในหน่วยงานต่างๆมีลักษณะงานเฉพาะที่แตกต่างกันไปมากมายรวมถึงวิธีการทำงานดังนั้นก่อนที่บุคลากรจะปฏิบัติงานจำเป็นต้องพัฒนาคนเหล่านั้นก่อนเพื่อให้มีความเหมาะสมที่จะปฏิบัติงาน

3. แม้ว่าบุคคลจะปฏิบัติหน้าที่มานานหากนโยบายแผนปฏิบัติงานรวมทั้งระบบวิธีการทำงานที่เปลี่ยนแปลงไปก็จำเป็นต้องพัฒนาบุคคลเหล่านั้นเสียก่อนเพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถปรับตัวให้ทันกับสถานการณ์ได้

3. วิธีการพัฒนาบุคลากร

ภิญโญ สาร (2531 : 264 – 265) ได้กำหนดวิธีการในการพัฒนาบุคลากรว่า

1. การศึกษางานไปพร้อมๆกับการปฏิบัติงานอาศัยความรู้พื้นฐานการปรึกษาหารือสังเกตการทำงานของผู้ร่วมงานก็จะรู้งานไปเอง
2. วิธีปฐมนิเทศคือพอบรรจุคนเข้ามาก่อนที่จะให้เข้าปฏิบัติงานจริงจัดให้มีการอบรมอย่างเป็นทางการเสียก่อนอธิบายนโยบายของหน่วยงานวัตถุประสงค์วิธีการปฏิบัติงานอย่างกว้าง ๆ ของแต่ละแผนกให้ทราบนำไปดูการปฏิบัติงานของแต่ละแผนกเปิดโอกาสให้ซักถามได้ด้วยหัวหน้างานควรบำรุงขวัญจิตใจให้มีความจงรักภักดีและเห็นความสำคัญของหน่วยงานให้ทราบเกียรติประวัติของหน่วยงานวิธีปฏิบัติงานสวัสดิการเสียบียงอาหารเครื่องดื่มแนะนำให้ผู้รู้จักคนเก่าอย่างป็นกันเอง
3. ให้ทำงานในฐานะผู้ช่วยเหลือหรือลูกมือไปพลางก่อนวิธีการนี้ใช้กันมากในวงการช่างเทคนิควงการอาชีพชั้นสูงเช่นผู้ช่วยครูใหญ่ผู้ช่วยผู้อำนวยการผู้ช่วยเลขาธิการ เป็นต้น
4. ฝึกงานต่อจากศึกษาภาคทฤษฎีเป็นการร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานกับสถาบันวิชาชีพเฉพาะ

5. ฝึกระยะสั้นเพื่อหน่วยงานขาดแคลนคนงานกะทันหันก่อนบรรจุ

6. ให้ศึกษาในสถานศึกษาบางแห่งนอกเวลาหรือใช้เวลาบางส่วนของการทำงานไปรับการศึกษานิววิชาที่หน่วยงานนั้นต้องการโดยติดต่อให้เป็นพิเศษหรือไปเรียนวิชาเฉพาะโดยไม่จำเป็นต้องหยุดงานประจำในบางกรณีหน่วยงานอาจให้เงินสนับสนุนช่วยเหลือด้วย

7. ไปศึกษาต่อเพิ่มเติมหรือไปศึกษาใหม่เป็นการเพิ่มพูนความรู้เพิ่มวุฒิให้สูงขึ้นจากการศึกษาความสำคัญและความจำเป็นในการพัฒนาบุคลากรและวิธีการในการพัฒนาบุคลากรสามารถสรุปได้ว่าการพัฒนาบุคลากรสามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในองค์กรและพัฒนาองค์กรให้มีความเจริญก้าวหน้าทันกับการเปลี่ยนแปลงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่องค์กรจะต้องกำหนดแนวทางการพัฒนาบุคลากรให้ชัดเจนเพราะจะทำให้ทราบถึงปัญหาที่เกิดขึ้นทิศทางและเป้าหมายที่ต้องการในการพัฒนาบุคลากรตลอดจนจะทำให้บุคลากรทราบและเข้าใจมีความตระหนักว่าหน่วยงานจะพัฒนาอะไรพัฒนาใครและพัฒนาอย่างไรเมื่อใดโดยส่วนมากแล้วหน่วยงานขนาดเล็กจะมองข้ามในส่วนนี้ทำให้เกิดข้อบกพร่องได้เมื่อสิ่งเล็กๆน้อยๆหลายๆอย่างได้รับการพัฒนาโดยรอบคอบแล้วจะส่งผลให้เกิดการพัฒนามากขึ้นโดยส่วนรวมในที่สุด

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ (2539 : 208) ได้กำหนดวิธีไว้ในตำรา “องค์การและการจัดการ” ว่าการฝึกอบรมพัฒนาทำได้หลายวิธีได้แก่

1. การให้คำแนะนำ (Orientation) เป็นกระบวนการระยะสั้นในการให้คำแนะนำพนักงานให้รู้จักงานในเบื้องต้นหัวหน้างานโครงสร้างองค์กรและระดับขั้นของสายการบังคับบัญชา นอกจากนี้จะให้พนักงานได้รู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมภายในองค์กรซึ่งเป็นกระบวนการแสดงความสัมพันธ์ระยะยาวภายในองค์กรซึ่งพนักงานจะต้องปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมขององค์กรนั้น

2. การฝึกอบรม (Training) เป็นกระบวนการในการฝึกพฤติกรรมในการทำงานของพนักงานให้ความรู้และความชำนาญตามหน้าที่ของงานที่ได้รับมอบหมายโดยวิธีการต่างๆดังนี้

2.1 การฝึกอบรมโดยให้ลงมือปฏิบัติงาน (On-the-job Training) การฝึกอบรมแบบนี้เป็นที่นิยมกันมากโดยผู้เข้าอบรมจะต้องลงมือทำงานจริงในสถานที่ทำงานจริงผู้ทำหน้าที่ฝึกอบรมก็คือหัวหน้างานหรือผู้สอนงานผู้เข้ารับการอบรมจะต้องเข้าใจและจำวิธีการทำงานซึ่งอาจใช้การสาธิตให้ดูเป็นตัวอย่างข้อดีของการฝึกอบรมวิธีการนี้ก็คือการสอนให้มีการทำงานกันจริงๆ

2.2 การสอนงาน (Coaching) รูปแบบของการฝึกอบรมโดยให้ลงมือปฏิบัติที่ดีอีกรูปแบบหนึ่งก็คือการสอนงานการสอนงานจะมีประสิทธิภาพสูงสุดขึ้นอยู่กับความรับผิดชอบของผู้บังคับบัญชาตามสายงานหรือผู้สอนงานที่จะทำบรรยากาศให้เกิดความไว้วางใจและเชื่อมั่นกันระหว่างผู้สอนงานกับผู้เข้ารับการอบรม

3. การพัฒนาอาชีพ (Career Development) เป็นการเตรียมความพร้อมในการเลื่อนตำแหน่งพนักงานให้เป็นผู้จัดการหรือผู้เชี่ยวชาญองค์การจะต้องมีการพัฒนาพนักงานเพื่อให้พนักงานและผู้จัดการได้ฝึกฝนทักษะและความรู้เพิ่มเติม

3.1 องค์การต้องการผู้จัดการและผู้นำในอนาคต

3.2 พนักงานและผู้จัดการมีความต้องการที่จะเพิ่มความรู้และโอกาสในอาชีพการงานภายหน้าองค์การจะต้องมีการจัดการหลักสูตรทั้งภายในและภายนอกองค์การเพื่อให้พนักงานและผู้จัดการได้ฝึกฝนทักษะและความรู้เพิ่มเติม

กิติมา ปรีดีดิลล (2532 : 119) ได้กำหนดวิธีการพัฒนาบุคลากรไว้ 18 วิธีคือ

1. การปฐมนิเทศ
2. การสอนงาน
3. การมอบอำนาจให้ปฏิบัติงานให้รู้จักรับผิดชอบงาน
4. การสับเปลี่ยนโยกย้ายหน้าที่
5. การหาพี่เลี้ยงช่วยสอนงาน
6. ให้ทำหน้าที่ผู้ช่วยงาน
7. การให้รักษาการแทน
8. พาไปสังเกตการณ์การทำงาน
9. ส่งไปศึกษาดูงาน
10. ประชุมสัมมนาและฝึกอบรม
11. ส่งเข้าประชุมเรื่องที่เกี่ยวข้องกับงาน
12. จัดเอกสารทางวิชาการให้เพียงพอ
13. จัดให้มีคู่มือการปฏิบัติงานให้พอใช้
14. การอ่านแสวงหาความรู้ด้วยตนเองฟังปาฐกถาทางวิชาการ
15. ให้ทำการทดลองวิจัยโดยเฉพาะวิจัยในงานที่ทำอยู่เป็นประจำ
16. ให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน
17. ให้มีการปรึกษาหารือ
18. การนิเทศงาน

วินเชื่อ โพธิ์หัก (2537 : 20-22) กล่าวถึงวิธีการพัฒนาบุคลากรโดยสรุปคือ

1. การปฐมนิเทศเป็นการแนะนำบุคลากรที่เข้าปฏิบัติหน้าที่ใหม่หรือบุคลากรเก่าที่ได้รับมอบหมายหน้าที่ใหม่ให้รู้จักงานที่จะปฏิบัติตามขั้นตอนของการปฏิบัติงานเพื่อสร้างบรรยากาศในการทำงานที่ดี
2. การสอนงานช่วยให้บุคลากรที่ได้รับการสอนงานมีประสบการณ์รู้จักวิธีปฏิบัติอย่างถูกต้อง
3. การส่งไปศึกษาดูงานเป็นการส่งบุคลากรไปดูงานในองค์กรหรือหน่วยงานอื่นเพื่อดูการปฏิบัติงานซักถามปัญหาด้วยตนเองอันก่อให้เกิดความรู้ในงานที่ตนต้องการศึกษา
4. การศึกษาต่อเป็นการพัฒนาบุคลากรที่วิธีหนึ่งมีโอกาสไปศึกษาหาความรู้ในทักษะที่เกี่ยวกับงานที่รับผิดชอบแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้ศึกษาด้วยกัน
5. มอบอำนาจความรับผิดชอบให้สูงขึ้นเป็นการศึกษาขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ตนเองรับผิดชอบเพื่อสามารถตัดสินใจการทำงานในหน้าที่รับผิดชอบได้
6. การสับเปลี่ยนโยกย้ายหน้าที่ทำให้บุคลากรเกิดการเรียนรู้งานมากขึ้นประสานสัมพันธ์ทำให้งานมีความต่อเนื่องที่ดี
7. การให้ทำหน้าที่ผู้ช่วยเป็นการฝึกให้เรียนรู้งานในตำแหน่งที่สูงขึ้นได้รับการแนะนำจากหัวหน้ารู้จักการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเอง
8. การให้รักษาการผู้ทำหน้าที่รักษาการมีความรับผิดชอบและปฏิบัติงานทุกอย่างที่เป็นงานในตำแหน่งหน้าที่ของผู้ดำรงตำแหน่งนั้น
9. การให้โอกาสเข้าร่วมประชุมในโอกาสต่างๆมีโอกาสฟังการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของตนกับผู้ร่วมประชุม
10. การจัดให้มีคู่มือการปฏิบัติงานทำให้บุคลากรมีความรู้และแนวคิดใหม่ ๆ ในการทำงานทราบถึงความเคลื่อนไหวของการปฏิบัติงานการปฏิบัติงานจะทันสมัยเสมอ
11. การฝึกงานระหว่างศึกษาอบรมการศึกษาอบรมตามหลักสูตรต่าง ๆ มักจะมีการฝึกงานอยู่ด้วยทำให้บุคลากรได้เรียนรู้งานทำให้เกิดทักษะเบื้องต้นที่ปฏิบัติงานที่ฝึกมักตรงกับงานที่ปฏิบัติ
12. การสนับสนุนกิจกรรมการพัฒนาบุคลากรบุคลากรจะได้รับความรู้แนวคิดใหม่เจตคติและการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจากการจัดหรือเข้าร่วมกิจกรรม
13. การฝึกอบรมเป็นกระบวนการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ทักษะและเจตคติเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการทำงาน

จึงสรุปได้ว่าวิธีการพัฒนาบุคลากรมีวิธีการที่หลากหลายเช่นการฝึกอบรมการประชุมเชิงปฏิบัติการการศึกษาดูงานเปรียบเทียบการศึกษาค้นคว้ากรณีศึกษาการจัดทำคู่มือปฏิบัติงานการโยกย้ายหรือหมุนเวียนตำแหน่งงานจะใช้วิธีใดขึ้นอยู่กับความเหมาะสมขององค์การไม่มีวิธีใดที่ดีที่สุดสำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ใช้วิธีการประชุมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศภายใน

4. การวางแผนในการพัฒนาบุคลากร

การวางแผนพัฒนาในการพัฒนาบุคลากรมีความสำคัญเพราะถ้ามีการวางแผนดีการพัฒนาบุคลากรจะสามารถพัฒนาได้ตามเป้าหมายมีนักการศึกษาหลายท่านได้เสนอแนวทางในการวางแผนการพัฒนาบุคลากรไว้ดังนี้

พนัส หันนาคินทร์ (2526 : 134) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนพัฒนาบุคลากรไว้ว่ามีเรื่องที่จะต้องคิดในการวางแผนเพื่อพัฒนาบุคลากรตามความต้องการหรือตามขอบเขตนโยบายของหน่วยงานนั้นๆหลายประการเช่นเราจะจัดโปรแกรมอะไรด้วยวิธีการอย่างไรภายในขอบเขตแค่นี้และควรจัดลำดับความสำคัญอย่างไรเรื่องอะไรอยู่ในการวางแผนระยะยาวและเรื่องอะไรที่จะต้องรีบดำเนินการจัดทำการจตุสรงบประมาณการปฏิบัติการกำหนดตัวบุคคลที่จะรับผิดชอบงานดังนี้

1. การกำหนดนโยบายที่แน่ชัดจะใช้วิธีการใดที่จะส่งเสริมพัฒนาตัวบุคลากรความก้าวหน้าที่จะตามมาจากการได้รับการอบรมหรือการพัฒนาเช่นตำแหน่งว่างที่มีอยู่จะแต่งตั้งจากบุคคลที่ได้รับการฝึกอบรมเพิ่มเติมเป็นอันดับแรกหลักเกณฑ์ที่จะเข้ารับการฝึกอบรมเช่นการพิจารณาถึงอายุการทำงานหรือคุณสมบัติพิเศษเฉพาะตัว

2. การจัดสรรงบประมาณและการสนับสนุนทางการเงินอันมีเรื่องที่จะต้องพิจารณาต่อไปอีกมากมายเช่นจะจัดอบรมทั้งหมดหรือจัดอบรมเพียงบางส่วนระยะเวลาในการฝึกอบรมกิจกรรมที่จะจัดขึ้นรวมทั้งค่าอุปกรณ์และเครื่องอำนวยความสะดวกต่างๆค่าใช้จ่ายด้านวิทยากร

3. กำหนดแผนการพัฒนาในขั้นนี้อาจมีปัญหาดังๆที่ต้องคำนึงเช่นจะจัดโปรแกรมอย่างไรจึงจะเหมาะสมและได้สัดส่วนในระหว่างหน่วยงานต่างๆควรจะยึดหลักการและทฤษฎีการเรียนรู้แนวใดเพื่อพัฒนาให้ผลการอบรมเกิดประโยชน์แก่ผู้เข้ารับการอบรมอย่างเต็มที่และจะได้ใช้วิทยากรจากหน่วยงานอื่นจะหาทางดำเนินขั้นตอนในการฝึกอบรมอย่างไร

4. วิธีการที่จะประเมินผลการฝึกอบรมที่จะให้มีขึ้นต้องคิดวิธีการไว้ล่วงหน้า

พัฒนา สุขประเสริฐ (2540 : 37-38) ได้เสนอแนวคิดในการวางแผนการพัฒนาบุคลากรไว้ว่าการวางแผนโครงการฝึกอบรมและพัฒนาหมายถึงการกำหนดและตัดสินใจล่วงหน้าเกี่ยวกับกิจกรรมที่ต้องดำเนินการว่าจะทำอะไรอย่างไรเมื่อใดที่ไหนและใครเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการโดยกิจกรรมเหล่านี้จะต้องเป็นกิจกรรมที่สร้างเสริมประสบการณ์การเรียนรู้ซึ่งจะช่วยให้ผู้รับการพัฒนารู้สึกเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางที่ต้องการและทิศทางที่พึงปรารถนาการวางแผนพัฒนาบุคคลเป็นเรื่องที่ผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญและพึงกระทำเป็นอันดับแรกเพื่อเป็นการเตรียมการล่วงหน้าปฏิบัติเช่นเดียวกับการวางแผนโครงการต่างๆเนื่องจากบุคคลมีหลายระดับตำแหน่งหน้าที่การงานจะต้องพิจารณาให้ทุกตำแหน่งได้รับการพัฒนาเท่าเทียมกันและอย่างต่อเนื่องกฎระเบียบต่างๆที่ใช้ในเรื่องที่จะต้องยึดเป็นหลักและด้วยความเป็นธรรมชาติผู้บริหารจะต้องมีความเป็นกลางในการปฏิบัติจึงจะไม่เกิดปัญหาตามมาตลอดจนแผนทั้งหลายจะต้องเกิดจากความร่วมมือความคิดเห็นจากสมาชิกไม่เป็นความคิดเห็นจากกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งหรือผู้บริหารเพียงคนเดียวการบริหารจัดการเน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากรในองค์กร

5. กระบวนการพัฒนาบุคลากร

กระบวนการพัฒนาบุคลากรมีลักษณะเช่นเดียวกับการบริหารงานบุคคลหรือการบริหารงานต่าง ๆ ได้แก่การกำหนดความจำเป็นในการพัฒนาบุคลากรโดยทั่วไปคือการวางแผนการดำเนินการตามแผนและการติดตามประเมินผลกระบวนการพัฒนาบุคลากรมีผู้ทรงคุณวุฒิหลายท่านได้เสนอไว้ดังนี้

อนันต์ ศรีอำไพ (2549 : 259-267) ศึกษาไว้ว่ากระบวนการพัฒนาบุคลากรมี

6 ขั้นตอนดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายและบทบาทของหน่วยงานในการที่จะให้มองเห็นภาพของกระบวนการพัฒนาบุคลากรอย่างชัดเจนต้องเข้าใจความสัมพันธ์ของเป้าประสงค์กับระบบงานที่เชื่อมโยงกับการพัฒนาบุคลากรดังนี้
  - 1.1 เป้าประสงค์ของโรงเรียนก่อให้เกิดตำแหน่งและความรับผิดชอบต่างๆ ในหน่วยงาน
  - 1.2 กิจกรรมต่าง ๆ ในระบบโรงเรียนต้องการทักษะความรู้และความสามารถในด้านต่างๆของบุคลากร
  - 1.3 งานของระบบโรงเรียนจัดขึ้นเป็นระบบย่อยๆหรือหน่วยงานย่อยๆและปฏิบัติงานโดยบุคลากรเป็นกลุ่มเช่นกลุ่มสาระวิชาหรืองานฝ่ายต่างๆ
  - 1.4 ในการปรับปรุงประสิทธิผลและประสิทธิภาพของระบบโรงเรียนทั้งหมดนั้นควรเข้าใจและทราบบทบาทของตนว่ามีอย่างไรเป็นความจำเป็นเบื้องต้นสำหรับพฤติกรรมของบุคคล
  - 1.5 ระบบโรงเรียนควรต้องให้แต่ละหน่วยงานแต่ละบุคคลได้ทราบมาตรฐานของการดำเนินงานซึ่งคาดหวังไว้และต้องการให้บรรลุผล
  - 1.6 แผนการพัฒนาบุคลากรเบื้องต้นคือการประสานแผนงานต่างๆเข้าด้วยกันเพื่อทำให้บุคคลและหน่วยงานเปลี่ยนบทบาทที่เป็นอยู่ไปสู่บทบาทในอนาคต
2. จัดคณะบุคคลเพื่อดำเนินการและรับผิดชอบมีบุคคลอย่างน้อย 3 ฝ่ายด้วยกันในระบบโรงเรียนที่มีความรับผิดชอบต่อการพัฒนาบุคลากรคือ
  - 2.1 คณะกรรมการการศึกษาเป็นผู้วางแผนและกำหนดแผนงานหลักของการพัฒนาบุคลากร
  - 2.2 สมาคมหรือองค์กรครูวางแผนและประสานงานในการพัฒนาบุคลากร
  - 2.3 ปัจเจกบุคคลบุคลากรเองย่อมทราบความต้องการที่จะพัฒนาตนเองปรับปรุงความรู้ความสามารถของตนและทักษะอันจะเป็นการพัฒนาโรงเรียนด้วย
3. กำหนดความต้องการต่างๆในการพัฒนา
  - 3.1 ความต้องการการพัฒนาของระบบเป็นส่วนรวม
  - 3.2 คุณลักษณะของบุคลากรและชนิดของตำแหน่ง
  - 3.3 อัตราการลดและการขยายของระบบโรงเรียน
  - 3.4 ตำแหน่งที่ว่างอยู่หรือคาดว่าจะว่างลงในอนาคต
  - 3.5 สัญญาและการต่อสัญญาจ้างของบุคลากร
  - 3.6 ความสามารถพิเศษของบุคลากรที่มีอยู่
  - 3.7 การคาดการณ์กำลังคน
4. เตรียมแผนการพัฒนาบุคลากรทั้งหมด
5. ดำเนินการโปรแกรมพัฒนาบุคลากร
6. ประเมินผลกระบวนการพัฒนา
6. ข้อควรคำนึงในการพัฒนาบุคลากร
  - 6.1 บุคลากรแต่ละคนมีวิธีการเรียนรู้การปรับตัวที่แตกต่างกัน
  - 6.2 การพัฒนาบุคลากรไม่ใช่สร้างคนให้มีลักษณะหรือความรู้สึกนึกคิดเหมือนกันแต่สร้างให้เกิดสำนึกในความรับผิดชอบที่ต้องมีต่อองค์กรเหมือนกัน

6.3 การพัฒนาให้คนสามารถเป็นตัวของตัวเองรู้จักตัดสินใจด้วยความรับผิดชอบและด้วยความสามารถ

6.4 เปิดโอกาสให้คนรู้จักรับผิดชอบรู้จักเป็นผู้ใหญ่รู้จักตัดสินใจด้วยตนเองเป็นการสร้างบรรยากาศที่ให้ได้มีการเจริญเติบโต

6.5 ผู้บังคับบัญชารู้จักให้กำลังใจโดยการแสดงการยอมรับและเล็งเห็นความสำเร็จของบุคลากรที่เกิดจากการได้รับการพัฒนา

เสนาะ ตีแยว (2535 : 148-150) ได้เสนอขั้นตอนในการดำเนินงานการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ดังนี้

1. วิเคราะห์ความต้องการขององค์กร
2. ประเมินความสามารถของการบริหารในปัจจุบัน
3. สืบเสาะกำลังงานฝ่ายบริหารที่มีอยู่
4. วางโครงการพัฒนาสำหรับแต่ละคน
5. กำหนดโครงการการพัฒนาและอบรม
6. ประเมินผลโครงการพัฒนา

กระบวนการพัฒนาบุคลากรที่กล่าวมาแล้วสรุปได้ว่ากระบวนการพัฒนาบุคลากรจะต้องเริ่มต้นที่การสำรวจสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาจากนั้นดำเนินการวางแผนปฏิบัติตามแผนประเมินผลและปรับปรุงพัฒนากระบวนการพัฒนาบุคลากรต่อไป

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ

1. ความหมายในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

ได้มีนักวิชาการและนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการไว้ดังต่อไปนี้

สุนันทา สุนทรประเสริฐ (2545 : 64) ได้ให้ความหมายว่า การบูรณาการ หมายถึง การเอาศาสตร์สาขาต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันมาผสมผสานเข้าด้วยกัน หลอมรวมความรู้เข้าด้วยกันให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน โดยเน้นที่องค์รวมของเนื้อหามากกว่าความรู้ของแต่ละวิชา

อริญญา สุธาสิโนบล (2545 : 20) ได้ให้ความหมายว่า การบูรณาการ หมายถึง กระบวนการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างข้อเท็จจริง หลักการ และพฤติกรรมที่สามารถเชื่อมโยงชีวิตของคนได้อย่างสมบูรณ์และสมดุลในทุก ๆ ด้าน ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับสภาพชีวิตจริงและสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2546 : 183) ได้ให้ความหมายว่าการบูรณาการ หมายถึง การเรียนที่เชื่อมโยงศาสตร์หรือเนื้อหาสาขาวิชาต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันมาผสมผสานเข้าด้วยกันเพื่อให้เกิดความรู้ที่มีความหมาย มีความหลากหลาย และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้จริง

สรุปการจัดการเรียนรู้อินทรีย์แบบบูรณาการ หมายถึง การนำเอาเนื้อหาสาระการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆที่มีความสัมพันธ์และเกี่ยวข้องกันตั้งแต่ 2 กลุ่มสาระการเรียนรู้ขึ้นไป

หรือภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้เดียวกันมาเชื่อมโยงผสมผสานหลอมรวมความรู้เข้าด้วยกันเพื่อนำมาจัด
ประสบการณ์การเรียนรู้หรือจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับนักเรียนให้อยู่ภายใต้เรื่องเดียวกันและทำ
การเรียนการสอนในเวลาเดียวกัน

2. หลักการและความสำคัญในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

ศูนย์พัฒนาหลักสูตร (2544 : 1-2) ได้กล่าวไว้ว่าในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ
ความสำคัญที่ควรคำนึงถึง เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นการปลูกฝังจิตสำนึก ค่านิยมและจริยธรรมที่
ถูกต้องจัดประสบการณ์ตรงให้กับผู้เรียน จัดบรรยากาศส่งเสริมให้ผู้เรียนกล้าคิด กล้าทำให้ผู้เรียนได้
ร่วมทำงานเป็นกลุ่มและความสำคัญของการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ คือ

1. เป็นการบูรณาการระหว่างความรู้และกระบวนการเรียนรู้
2. เป็นการบูรณาการระหว่างพัฒนาความรู้และทางจิตใจ
3. เป็นการบูรณาการระหว่างความรู้และการปฏิบัติ
4. เป็นการบูรณาการระหว่างสิ่งที่อยู่ในห้องเรียน ความรู้และสิ่งที่อยู่ในชีวิต
5. เป็นการบูรณาการระหว่างวิชาต่างๆ

3. แนวคิดและเหตุผลในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

ศูนย์พัฒนาหลักสูตร (2544 : 1-2) ได้กล่าวไว้ว่า ในบรรดานักการศึกษามีความเชื่อว่าการ
สร้างความรู้โดยผู้เรียน (Constructivism) ต่างก็ให้การสนับสนุนแนวคิดของการบูรณาการ คือ

1. โดยการรวมข้อมูลพื้นฐานบุคคลสามารถสร้างเป็นข้อมูล
2. โดยการรวมข้อมูลต่างๆของบุคคลสามารถสร้างเป็นความรู้
3. โดยการรวมความรู้ต่างๆของบุคคลสามารถสร้างเป็นสติปัญญา

เหตุผลที่ต้องบูรณาการ

1. การเรียนรู้แบบบูรณาการ ทำให้ผู้เรียนได้ประยุกต์ใช้ความคิด ประสบการณ์
ความสามารถ และทักษะต่าง ๆ ในเวลาเดียวกันทำให้ได้ความรู้ ความเข้าใจในลักษณะองค์รวม
ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ลึกซึ้ง เนื่องจากเป็นการเรียนรู้ที่ใกล้เคียงสอดคล้องกับชีวิตจริง
2. หลักสูตรและการเรียนรู้แบบบูรณาการมีประโยชน์ในการลดความซ้ำซ้อนของ
เนื้อหาต่าง ๆ ปัจจุบันความรู้และข้อมูลต่าง ๆ เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้การเรียนรู้แบบสัมพันธ์
มีความสำคัญมากกว่าแต่ละวิชาต่างก็จะเพิ่มเนื้อหาของตนเข้าไป
3. การเรียนรู้แบบบูรณาการ สามารถตอบสนองความสามารถของผู้เรียนหลายด้าน
เช่น ภาษา คณิตศาสตร์ การมองเห็นที่ ความแคล่วคล่องของร่างกายและความเคลื่อนไหวดนตรี
สังคมหรือมนุษย์สัมพันธ์ และความรู้ความเข้าใจตนเอง ซึ่งรวมเรียกว่า “พหุปัญญา” และตอบสนอง
ต่อความสามารถที่แสดงออก และตอบสนองอารมณ์
4. รูปแบบและกระบวนการในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ
มีนักวิชาการและนักการศึกษาหลายท่านได้เสนอรูปแบบและกระบวนการในการจัด
การเรียนรู้แบบบูรณาการไว้ดังต่อไปนี้

วิเศษ ชินวงศ์ (2544 : 26-27) ได้จัดรูปแบบของการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ
ไว้เป็น 2 แบบ คือ

1. การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการภายในวิชา
2. การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการระหว่างวิชา มีอยู่ 4 แบบ คือ

2.1 การสอนบูรณาการแบบสอดแทรก (Infusion) เป็นการสอนที่ครูสอนในวิชาหนึ่งสอดแทรกเนื้อหาของวิชาอื่นเข้าไปในการสอนของตนเป็นการวางแผนการสอนและสอนโดยครูผู้เดียว

2.2 การสอนบูรณาการแบบคู่ขนาน (Parallel Instruction) เป็นการสอนที่ครูตั้งแต่สองคนขึ้นไปสอนต่างวิชากัน โดยมุ่งสอนหัวเรื่อง ความคิดรวบยอด ปัญหาเดียวกันระดับสิ่งที่ร่วมกันและตัดสินใจร่วมกันว่าจะสอนหัวเรื่อง ความคิดรวบยอด ปัญหานั้นๆอย่างไรในวิชาของแต่ละคน งานที่มอบหมายให้นักเรียนแตกต่างกันไปตามลักษณะวิชาแต่อยู่ภายใต้หัวเรื่อง ความคิดรวบยอด หรือปัญหาเดียวกัน

2.3 การสอนบูรณาการแบบสหวิทยาการ (Multidisciplinary Instruction) การสอนแบบนี้คล้ายกับการสอนแบบคู่ขนาน กล่าวคือเป็นการสอนที่ครูตั้งแต่ 2 คน ขึ้นไปสอนต่างวิชากันใช้หัวเรื่อง ความคิดรวบยอด หรือปัญหาเดียวกัน ต่างคนต่างสอนแต่มีการมอบหมายโครงการหรือโครงการร่วมกันซึ่งจะเป็นการเชื่อมโยงสาขาวิชาต่างๆ เข้าด้วยกัน ครูทุกคนต้องวางแผนร่วมกันสร้างโครงการหรือโครงการร่วมกันและแบ่งโครงการหรือโครงการย่อยให้นักเรียนปฏิบัติในแต่ละวิชา

2.4 การสอนบูรณาการแบบข้ามวิชาสอนเป็นคณะ (Trans disciplinary Instruction) การสอนรูปแบบนี้ครูที่สอนวิชาต่างๆ จะมาร่วมกันสอนเป็นคณะหรือเป็นทีมร่วมกันวางแผนปรึกษาหารือกัน กำหนดหัวเรื่อง ความคิดรวบยอด ปัญหาพร้อมกันแล้วดำเนินการสอนนักเรียนกลุ่มเดียวกัน

สำลี รักสุทธี (2544 : 49) ได้กำหนดขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการไว้ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร จะทำให้ผู้เขียนแผนมองเห็นแนวทางในการเขียนแผนการเรียนรู้ได้ชัดเจน และเขียนแผนการเรียนรู้ได้ตรงตามหลักสูตรกำหนด

ขั้นตอนที่ 2 วิเคราะห์หลักสูตร จะช่วยให้ทราบว่าหลักสูตรมีจุดประสงค์อะไร มีเนื้อหา มีกิจกรรมอะไร มีเวลาเท่าใด การจัดการเรียนการสอนจะวัดผลประเมินผลอย่างไร เมื่อเข้าใจแล้วจึงจะนำไปวางแผนการเรียนการสอนได้

ขั้นตอนที่ 3 การจัดทำกำหนดการสอน เป็นการวางแผนกว้าง ๆ โดยนำรายละเอียดที่ได้จากการวิเคราะห์คำอธิบายในหลักสูตรมาแยกย่อยเนื้อหา จุดประสงค์ กิจกรรมและกำหนดคาบการเรียนการสอน

ขั้นตอนที่ 4 การเขียนแผนการเรียนรู้ จะต้องเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ เป็นการเตรียมการสอนที่หลอมเนื้อหา จุดประสงค์การเรียนรู้ตั้งแต่ 2 ประสพการณ์ขึ้นไปเข้าด้วยกันใช้กลุ่ม ประสพการณ์ใดเป็นแกนก็ได้ และในการจัดกิจกรรมต้องคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียนด้วย

สรุปได้ว่าขั้นตอนการจัดการกระบวนกรเรียนรู้แบบบูรณาการได้ดังต่อไปนี้

1. กำหนดเรื่องที่จะสอนโดยศึกษาหลักสูตรวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของเนื้อหาที่มีความเกี่ยวข้องกัน

2. กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยศึกษาจุดประสงค์ของวิชาหลักและวิชารองที่จะนำมาบูรณาการ และกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ในการสอนสำหรับหัวข้อนั้นๆ เพื่อต้องการวัดผลและประเมินผล

3. กำหนดเนื้อหาย่อย เป็นการกำหนดเนื้อหาหรือหัวเรื่องย่อยๆสำหรับการเรียนการสอนให้สนองจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้

4. วางแผนการสอน เป็นการกำหนดรายละเอียดของการสอนตั้งแต่ต้นจนจบโดยการเขียนแผนการเรียนรู้ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญเช่นเดียวกับแผนการเรียนรู้ทั่วไป คือสาระสำคัญ จุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล

5. ปฏิบัติการสอน เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กำหนดไว้ในแผนการเรียนรู้อรวมทั้งมีการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน ความสอดคล้องสัมพันธ์กันของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผลสำเร็จของการสอนตามจุดประสงค์ โดยบันทึกจุดเด่นจุดด้อยไว้เพื่อพัฒนาปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น

6. การประเมินปรับปรุงและพัฒนาการสอน เป็นการนำผลที่ได้จากการบันทึกไว้ในขณะปฏิบัติการสอน มาวิเคราะห์และปรับปรุงแก้ไขให้มีความสมบูรณ์มากขึ้น

วิเศษ ชินวงศ์ (2544 : 144) ได้กำหนดรูปแบบการสอนแบบบูรณาการไว้ 4 แบบ คือ

1. บูรณาการแบบสอดแทรก เป็นการสอนโดยครูคนเดียวผู้สอนสามารถจัดการเรียนรู้โดยเชื่อมโยงสาระการเรียนรู้ต่างๆกับหัวข้อเรื่องที่สอดคล้องกับความเป็นจริงหรือสาระที่กำหนดขึ้นเช่นสอนเรื่อง การอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมโดยนำไปสอดแทรกกับวิชาภาษาไทยซึ่งเป็นวิชาแกนโดยสอดแทรกทักษะทางภาษา 4 ทักษะ ได้แก่

1.1 ทักษะการฟัง คือ ฟังเรื่องราวเกี่ยวกับการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม

1.2 ทักษะการพูด คือ ฝึกพูดเล่าเรื่องการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม

1.3 ทักษะการอ่าน คือ อ่านบทความเกี่ยวกับการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม

1.4 ทักษะการเขียน คือ เขียนเรียงความเรื่องการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม

การเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของสิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ไปสอดแทรกในวิชาหรือกลุ่มประสบการณ์ต่างๆครูต้องคำนึงถึงความเชื่อมโยงหรือความเกี่ยวพันในเรื่องดังกล่าวและสามารถหลอมรวมจุดประสงค์การเรียนรู้เข้าด้วยกันได้

2. บูรณาการแบบคู่ขนาน เป็นการสอนที่มีครูผู้สอนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปร่วมกันจัดการเรียนการสอนโดยยึดหัวข้อเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งแล้วบูรณาการเชื่อมโยงแบบคู่ขนานกันภายใต้หัวเรื่องเดียวกันแต่การสอนยังแยกกันสอน เช่น

ครูสอนคนที่ 1 สอนวิชาวิทยาศาสตร์ “เรื่องเงา”

ครูสอนคนที่ 2 สอนวิชาคณิตศาสตร์ “เรื่องการวัดระยะทาง” โดยการวัดเงาคิดคำนวณในเรื่องเงาจัดทำกราฟเงาในระยะต่างๆ หรือ

ครูสอนคนที่ 3 สอนวิชาศิลปะ “เรื่องเทคนิคการวาดรูปที่มีเงา”

การบูรณาการแบบคู่ขนาน ผู้สอนสามารถบูรณาการการจัดการเรียนรู้ได้มากกว่า 3 คนหรือมากกว่า 3 สาระการเรียนรู้ก็ได้ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับหัวเรื่องที่กำหนดขึ้นมาจะสามารถเชื่อมโยงให้เข้ากับการเรียนรู้ต่างๆได้ไม่น้อยเพียงใด

3. บูรณาการแบบสหวิทยาการ เป็นลักษณะบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ จากหลายกลุ่มสาระมาเชื่อมโยงร้อยรัดให้เป็นเนื้อเดียวกัน เพื่อจัดการเรียนรู้ภายใต้หัวข้อเรื่องเดียวกัน

4. บูรณาการแบบข้ามวิชาหรือสอนเป็นทีม การสอนแบบนี้จะมีผู้สอนตั้งแต่ 2 คน ขึ้นไปร่วมกันคิดหัวข้อเรื่องหรือโครงการขึ้นมาโดยใช้เวลาเรียนต่อเนื่องกัน วิธีการคือรวมจำนวนชั่วโมง ของสาระการเรียนรู้ต่างๆที่ผู้สอนเคยแยกกันสอนมารวมเป็นเรื่องเดียวกันมีเป้าหมายเดียวกันลักษณะ ของผู้สอนเป็นทีม ผู้เรียนเป็นทีม สำหรับกรณีที่ต้องการเน้นทักษะเป็นบางเรื่องที่เฉพาะเจาะจง ผู้สอนก็สามารถแยกกันสอนได้ ตัวอย่างการบูรณาการแบบสอนเป็นทีม ได้แก่ กิจกรรมการเข้าค่าย ดนตรี กิจกรรมเข้าค่ายศิลปะ กิจกรรมเข้าค่ายภาษาอังกฤษ ฯลฯ

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี (2545 : 12) ได้กำหนดรูปแบบในการ จัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ครูผู้สอนจะต้องเตรียมการสอนโดยจะต้องตัดสินใจว่าจะสอนบูรณาการ รูปแบบใดจะบูรณาการแบบสอดแทรกวิชาต่างๆด้วยตนเองหรือจะสอนบูรณาการกับคนอื่น ๆ ซึ่ง จะต้องวางแผนร่วมกัน กำหนดว่าจะใช้วิธีใดเป็นแกนและจะนำสาระเนื้อหาเรื่องใดของวิชาใดบ้างที่จะ บูรณาการกับวิชาแกนได้บ้าง ซึ่งการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการมีขั้นตอน ดังนี้

วิชาคณิตศาสตร์

จัดทำแผนภูมิสถิติผู้ป่วย

วิชาวิทยาศาสตร์

ชนิดของยุง

วงจรชีวิตของยุง

อันตรายจากยุง

สรุปจบ

วิชาศิลปะ

การออกแบบ

วิชาภาษาไทย

การเขียนคำขวัญ

การเขียนเรียงความ

วิชาสุขศึกษา

โรคที่เกิดจากยุง

การป้องกันและการรักษาโรคที่เกิดจากยุง

1. กำหนดหัวเรื่องที่จะสอน หรือเรื่องที่เป็นแกนในการบูรณาการ
2. กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยศึกษาจุดประสงค์ของวิชาหลักและวิชาที่จะ นำมาบูรณาการ แล้วกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้สำหรับหัวเรื่องนั้น ๆ

3. กำหนดประเด็นการเรียนรู้เป็นการกำหนดเนื้อหาหรือหัวเรื่องย่อย ๆ สำหรับ การเรียนการสอนให้สนองจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้

4. พัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนโดยการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ควรเป็นกิจกรรมให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

5. ปฏิบัติการสอนตามกิจกรรมการเรียนการสอนที่วางแผนไว้ สังเกตพฤติกรรมการ เรียนรู้ของผู้เรียน จัดบันทึกจุดเด่นจุดด้อยของการสอนเพื่อพัฒนาปรับปรุงการสอนให้ดีขึ้น

6. ประเมินผลการเรียน โดยพิจารณาจากกระบวนการเรียนรู้ และการนำเสนอ ความรู้ที่เรียนมาของผู้เรียน

สุวิทย์ มูลคำ และ อรทัย มูลคำ (2546 : 184-185) ได้กำหนดรูปแบบการจัดการ เรียนรู้แบบบูรณาการมีหลายรูปแบบขึ้นอยู่กับเกณฑ์ในการจำแนกลักษณะต่าง ๆ เช่น

แบบที่ 1 จำแนกตามจำนวนผู้สอน

1.1 การบูรณาการแบบผู้สอนคนเดียว

1.2 การบูรณาการแบบคู่ขนาน

1.3 การบูรณาการแบบสอนเป็นทีม

แบบที่ 2 จำแนกตามสาระการเรียนรู้

2.1 การบูรณาการภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้

2.2 การบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้

แบบที่ 3 จำแนกตามประเภทของการบูรณาการ

3.1 การบูรณาการแบบสหวิทยาการ

3.2 การบูรณาการแบบพหุวิทยาการ

การปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในหมวด 4 แนวทางจัดการศึกษา มาตรา 24 (1) – (6) (2542 : 23-25) กล่าวว่าจัดการกระบวนการเรียนรู้ในสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการดังต่อไปนี้

1. จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน
2. คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
3. ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์
4. การประยุกต์ความรู้มาใช้ป้องกันและแก้ไขปัญหา
5. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้ทำได้ ทำเป็น

และคิดเป็น

6. รักการอ่านและเกิดความใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง
7. จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วน

สมดุลกัน

8. ปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา
9. ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน

อย่างหลากหลายเหมาะสมกับการเรียนรู้

10. อำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อม ๆ กันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ

11. จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานร่วมมือกัน

12. บิดา มารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายต้องร่วมกันพัฒนาผู้เรียน

ตามศักยภาพ

กาญจนา เกียรติประวัติ (วาสนา แสงคำ. 2542 : 25 ; อ้างอิงมาจาก กาญจนา เกียรติประวัติ. 2528 : 154) ได้กล่าวถึงเทคนิคการสอนแบบบูรณาการที่ครูต้องยึดหลักการสำคัญที่ว่าแกนกลางของประสบการณ์ที่อยู่ที่ต้องการของผู้เรียนและประสบการณ์เรียนรู้จัดเป็นหน่วย (Unit) หน่วยการเรียนรู้ (Unit) หมายถึง กลุ่มกิจกรรมหรือประสบการณ์ที่จัดไว้เพื่อสนองจุดมุ่งหมายหรือสำหรับแก้ปัญหาใดปัญหาหนึ่ง การเรียนเริ่มจากจุดสนใจแล้วแยกย่อยไปสู่กิจกรรมในแง่มุมต่าง ๆ จนกระทั่งผู้เรียนสามารถตอบสนองสถานการณ์ที่กำหนดโดยรวมได้

หน่วยการเรียนรู้อาจแยกเป็นประเภทใหญ่ๆ ได้ 3 ประเภท คือ

1. หน่วยเนื้อหาวิชา (Subject – Matter Unit) เป็นการเน้นเนื้อหาในตำรา หรือหัวข้อเรื่องต่าง ๆ หลักการหรือสิ่งแวดล้อม เช่น น้ำ ท้องนา หรือภูมิอากาศ

2. หน่วยความสนใจ (Center of Interest Unit) มีพื้นฐานที่ความสนใจ และความต้องการหรือจุดประสงค์เด่น ๆ ของผู้เรียน

3. หน่วยสร้างเสริมประสบการณ์ (Integrative Experience) มีจุดเน้นอยู่ที่ผลการเรียนรู้ ซึ่งไปสู่การปรับพฤติกรรมและการปรับตัวของผู้เรียน

สรุปได้ว่า วิธีการผสมผสานเนื้อหาเพื่อให้เกิดบูรณาการ การสร้างหน่วยการเรียนรู้ ต้องอาศัยวิธีการจัดแกน (Core) ขึ้นมาแล้วนำเอาความรู้หรือเนื้อหาจากวิชาต่าง ๆ ที่เหมาะสมมาเสริมให้แก่นั้นเต็มหรือสมบูรณ์โดยมีแกนหัวเรื่อง แกนปัญหา แกนกิจกรรมหรือกระบวนการ แกนวัดและประเมินผล แกนสื่อ แกนคุณลักษณะที่พึงประสงค์ จริยธรรม

5. เทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

มีนักวิชาการและนักการศึกษาได้เสนอเทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการไว้ดังต่อไปนี้

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี (2545 : 21) ได้กำหนดรูปแบบในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการมีเทคนิคที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ดังนี้

1. การสร้างแผนที่ความคิด (Mind Mapping) หมายถึง เทคนิคการระดมสมองรูปแบบหนึ่งที่เป็นการจัดกลุ่มความคิดรวบยอด เพื่อให้เห็นความสัมพันธ์ของความคิดระหว่างความคิดหลักกับความคิดรองลงไป

2. ผังใยแมงมุม (Web Diagram) เป็นการวิเคราะห์เพื่อให้เห็นภาพรวมของความคิดหรือการสร้างเค้าโครงของความคิด

3. แผนภูมิกิ่งไม้ (Branching) เป็นการวิเคราะห์โดยการเขียนความคิดรวบยอดประเด็นหลักไว้ข้างบนหรือตรงกลางแล้วลากเส้นให้เชื่อมโยงกับความคิดรวบยอดอื่น ๆ ที่สำรองลงไปตามลำดับ

4. ผังวงจร (Cycle Graph) เป็นการเขียนแผนผัง เพื่อหาความสัมพันธ์ในลักษณะของความสัมพันธ์เป็นขั้นตอนเรียงลำดับเป็นวงกลม

5. แผนภูมิก้างปลา (Fishbone Diagram) เป็นการวิเคราะห์ประเด็นหลักหรือหลักที่ว่ามีสาเหตุ มีเหตุผลต่างๆที่เกี่ยวข้องกันอย่างไรบ้าง จะเริ่มตั้งแต่ประเด็นหลัก ประเด็นรองและประเด็นย่อย ๆ เปรียบเสมือนก้างปลาที่แยกปลายจากกลางตัวปลาลงไปเป็นก้างปลาเล็ก ๆ

6. แผนผังรูปร่างกลมทับเหลี่ยม (Venn Diagram) เป็นการวิเคราะห์เรื่องหรือประเด็นที่มีลักษณะเหมือนกันและแตกต่างกัน ลักษณะนี้สามารถใช้วงกลม 2-5 วงมาซ้อนกัน

6. วิธีการผสมผสานเนื้อหาวิชาเพื่อให้เกิดบูรณาการ

อรุณญา สุธาสิโนบล (2545 : 24-25) ได้เสนอแนวคิดวิธีการผสมผสานเนื้อหาวิชาเพื่อให้เกิดบูรณาการ โดยการจัดการสอนแบบบูรณาการ ครูผู้สอนจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับนักเรียนในลักษณะของ “หน่วยการเรียนรู้” ซึ่งก่อนที่จะเป็นหน่วยการเรียนรู้ ครูผู้สอนต้องวางแผนในการจัด “แกน” ซึ่งแกนที่นำจัดทำสร้างเป็นหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการมี 5 ประเภท ดังนี้

1. แกนที่เป็นหัวเรื่อง
2. แกนที่เป็นปัญหา
3. แกนที่เป็นกิจกรรมต้องพิจารณาก่อนว่ากิจกรรมใดเป็นประโยชน์
4. แกนที่เป็นความคิดรวบยอด
5. แกนที่เป็นค่านิยม

ฐิติศักดิ์ ศรีอำไพ (วาสนา แสงคำ. 2542 : 24-25 ; อ้างอิงมาจาก ฐิติศักดิ์ ศรีอำไพ. 2529 : 15-17) วิธีการผสมผสานเนื้อหาวิชาเพื่อให้เกิดบูรณาการสำหรับการสร้างเป็นหน่วยงานการเรียนการสอนไว้ดังนี้ คือ

1. แนวเรื่องใดเรื่องหนึ่ง (Theme)
2. การจัดขอบเขตทางวัฒนธรรมหรือบริเวณศาสตร์
3. เน้นวิธีการสืบค้นต่างๆ (Methods of Inquiry)
4. ปัญหาการเมืองและสังคม
5. การเคลื่อนไหวของกลุ่มชน หรือด้านวัฒนธรรม
6. สถาบันหรือวิธีการ
7. สมัย (Periods) ต่างๆ การผสมผสานวิชาโดยอาศัยวิธีการจัดแกน (Core) ขึ้น

มาแล้วนำเอาความรู้หรือเนื้อหาจากวิชาใดก็ได้ที่เหมาะสมมาเสริมให้แกนนั้นเต็มหรือสมบูรณ์ แกนที่นำมาสร้างเป็นหน่วยบูรณาการนั้นมีทั้งหมด 5 ประเภทด้วยกัน คือ

7.1 แกนที่เป็นหัวเรื่อง ก่อนที่จะทำการกำหนดหัวเรื่องอะไรนั้น จะต้องตั้งคำถามว่าต้องการให้ผู้เรียนเรียนรู้อะไร หลังจากนั้นก็กำหนดหัวเรื่องขึ้นมา แล้วดึงเอาเนื้อหาสาระหรือความรู้จากหลายๆ วิชาที่เห็นว่าสัมพันธ์กับเรื่องนี้เข้ามาผนวกรวมกันไว้ เช่น ตั้งหัวเรื่องว่า “ชุมชนของเรา” ในเรื่องนี้จะมีรายละเอียดหรือสาขาวิชาที่เกี่ยวกับที่ตั้งของชุมชน สภาพภูมิอากาศของชุมชน การประกอบอาชีพในชุมชน ฯลฯ

7.2 แกนที่เป็นปัญหา จะต้องพิจารณาว่าอะไรบ้างในสภาพแวดล้อมของผู้เรียนที่ผู้เรียนควรมีความรู้และความเข้าใจ เมื่อเลือกได้แล้วก็กำหนดเป็นหัวเรื่อง เช่น ปัญหาการคอร์รัปชัน ปัญหาผู้ก่อการร้าย ปัญหาค่าครองชีพสูง ฯลฯ การที่ผู้เรียนจะแก้ปัญหาได้นั้นจะต้องอาศัยความรู้ในสาขาวิชาต่าง ๆ

7.3 แกนที่เป็นกิจกรรมจะต้องพิจารณาก่อนว่ากิจกรรมใดที่เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนในหลาย ๆ วิชาและต่อการดำรงชีวิตของนักเรียน เมื่อกำหนดได้แล้วก็บรรจุกิจกรรมนั้นลงในหน่วยนั้น ๆ จากง่ายไปหายาก

7.4 แกนที่เป็นความคิดรวบยอด ก่อนอื่นต้องพิจารณาก่อนต้องการให้ผู้เรียนมีความคิดรวบยอดในเรื่องใด เช่น ความคิดรวบยอดเกี่ยวกับความรักชาติ ความอยู่รอด อิสรภาพ

การพึ่งพาตัวเอง การอนุรักษ์ธรรมชาติ การปฏิรูป ความเสมอภาค การพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน เมื่อได้ความคิดรวบยอดแล้วก็กระจายเนื้อหาจากง่ายไปหายาก ตัวอย่าง เช่น การสอนความคิดรวบยอดเรื่อง “การพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน” พอจะกระจายเนื้อหาออกเป็นคร่าว ๆ ตามลำดับความยากง่ายดังนี้ การพึ่งพาอาศัยกันภายในครอบครัว ในชั้นเรียน ในโรงเรียน ในชุมชน ในประเทศ และระหว่างประเทศ

7.5 แกนที่เป็นค่านิยม ก่อนอื่นจะต้องพิจารณาก่อนว่าเราต้องการเน้นค่านิยมอะไรหลังจากที่เลือกได้แล้ว โดยคำนึงถึงวัยของผู้เรียน แล้วค่านิยมที่จำเป็นมาเน้นหรือสอดแทรกเข้าไปในเนื้อหาตอนใดตอนหนึ่งที่เห็นว่าเข้ากันได้ขณะที่ทำการสอน

7. ขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ

กรมวิชาการ (2543 : 206) ได้ให้แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการมีขั้นตอนดังนี้

1. นำเข้าสู่บทเรียน เป็นขั้นที่เร้าความสนใจเพื่อให้นักเรียนทำกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งอาจใช้วิธีการอภิปรายซักถาม หรือใช้สื่อต่างๆ ประกอบ
2. ลงมือปฏิบัติ เป็นขั้นที่นักเรียนทำกิจกรรมต่าง ๆ ตามที่ได้รับมอบหมายซึ่งเป็นการศึกษา ค้นคว้าหาความรู้จากหนังสือ เอกสารและใบความรู้ต่าง ๆ
3. สรุปเสนอผล เป็นขั้นตอนที่ให้นักเรียนนำเสนอผลงานกิจกรรมที่ทำไว้อาจเป็นงานเดี่ยวหรืองานกลุ่ม โดยมีการสรุปเชื่อมโยงความสัมพันธ์กัน รวมทั้งการจัดนิทรรศการ
4. ประเมินผล เป็นขั้นที่ครูประเมินผลจากที่นักเรียนได้ทำกิจกรรมไปแล้ว โดยการซักถาม ทดสอบ รวมทั้งความร่วมมือในการทำกิจกรรมร่วมกัน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541 : 47) ได้เสนอแนวทางการเรียนรู้ ดังนี้

1. ขั้นตอนเตรียมศึกษาผู้เรียนและศึกษาหลักสูตร
  - 1.1 การศึกษาผู้เรียน
    - 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานของผู้เรียนรายบุคคล จุดเด่นจุดด้อย พื้นฐานความรู้เดิมเป็นต้น
    - 2) สำรวจความต้องการ/ความสนใจของผู้เรียน โดยซักถาม สังเกต สัมภาษณ์ พูดคุย หรือทำแบบทดสอบก่อนเรียน
    - 3) สร้างและกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนให้เกิดความสนใจในสิ่งที่อยากให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ โดยเชื่อมโยงสิ่งที่ผู้เรียนสนใจเข้ากับสาระการเรียนรู้ที่อยู่ในหลักสูตร
  - 1.2 การศึกษาหลักสูตรและการวางแผนการสอน
    - 1) ครูเตรียมสาระการเรียนรู้ จัดหาวัสดุกรรมและองค์ประกอบอื่นๆ ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ โดยศึกษาหลักสูตรและจุดประสงค์การเรียนรู้
    - 2) ครูวางแผนจัดกระบวนการเรียนรู้ ควรจัดให้มีความต่อเนื่อง เชื่อมโยงและบูรณาการแต่ละสาขาวิชาที่สัมพันธ์ด้วยกันเพื่อช่วยให้การจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับชีวิตจริง และให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงให้มากที่สุด

2. ขั้นตอนการจกกิจกรรมการเรียนรู้ มี 3 ขั้นตอนย่อย ดังนี้

2.1 การนำเข้าสู่บทเรียนครูควรใช้ประเด็นคำถามหรือกิจกรรมที่กระตุ้นหรือท้าทายให้ผู้เรียนเกิดข้อสงสัย ครูจะต้องรู้จักผู้เรียนรายบุคคลเป็นอย่างดี เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้ใช้ความถนัด ความสนใจและลีลาการเรียนรู้ในการพัฒนาศักยภาพของแต่ละบุคคล

2.2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครูเป็นบุคคลที่สำคัญในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพโดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมเสนอกิจกรรมและลงมือปฏิบัติจริงทุกขั้นตอน ตลอดจนการสรุปความรู้ด้วยตนเอง รวมทั้งให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ทั้งสมาชิกภายในกลุ่มและระหว่างกลุ่ม เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้วิธีการแสวงหาความรู้

2.3 วิเคราะห์ อภิปรายผลงาน องค์กรความรู้ที่สรุปได้จากกิจกรรมการเรียนรู้ ครูและผู้เรียนร่วมกันอภิปรายผลที่เกิดจากกิจกรรมการเรียนรู้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ โดยเน้นที่ผู้เรียนเกิดการค้นพบองค์ความรู้ด้วยตนเอง ครูเป็นผู้สังเกตให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อช่วยให้องค์ความรู้ที่ได้ชัดเจนขึ้นเป็นการเสริมแรงและกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจค้นหาความรู้ต่อไป

3. ขั้นประเมินผล การประเมินผลสำเร็จของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้นจะต้องวัดและประเมินให้ครอบคลุมทุกด้าน ทั้งในส่วนของกระบวนการและผลงาน ทั้งด้านความรู้ ความรู้สึกและทักษะการแสดงออกทุกด้าน มีการวัดผลตามสภาพจริง โดยเน้นการวัดจากการปฏิบัติงาน แฟ้มสะสมงาน ในการประเมินผลสามารถประเมินระหว่างการเรียนรู้การสอน และประเมินสรุปรวม

4. ขั้นสรุปและนำไปประยุกต์ใช้ เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนค้นพบความสามารถจุดเด่น จุดด้อยของตนเองหลังดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ซึ่งพิจารณาได้จากการหาข้อสรุปจากบทเรียนโดยครูเป็นผู้ชี้แนะเพิ่มเติมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การสะท้อนความคิด การแสดงผลงานการจัดนิทรรศการ และการสร้างสรรค์ใหม่ๆ ที่จะเกิดประโยชน์ต่อสังคม ชุมชน และการดำรงชีวิตประจำวัน

กรมวิชาการ (2543 : 32) ได้เสนอขั้นตอนการสอนแบบบูรณาการ ประกอบด้วย

5 ขั้นตอน ดังนี้

1. กำหนดหัวข้อ / หน่วยการเรียนรู้ ตามความสนใจของนักเรียน
2. กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้
3. กำหนดขอบเขตของเนื้อหาที่จะสอน และออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้โดยนักเรียนมีส่วนร่วม
4. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามที่กำหนด
5. ประเมินการเรียนรู้ ให้ครอบคลุมจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนด

วิภาณันท์ หมุกแก้ว (2545 : 6-7) ได้เสนอขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การสอนแบบบูรณาการ ดังนี้

1. ทบทวนความรู้เดิม โดยสนทนา ชักถามถึงประสบการณ์การเรียนรู้ของนักเรียนเป็นรายบุคคล
2. สร้างกิจกรรมใหม่ แจกจุดประสงค์และสาระนำการเรียนรู้ให้ทราบ ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยแลกเปลี่ยนความคิดเห็น โดยครูจุดประกายความคิดให้นักเรียนเกิดอยากรู้และร่วมกันกำหนดหัวเรื่อง

3. ให้แต่ละกลุ่มช่วยกันระดมความคิด วิเคราะห์ผังประเด็นความรู้ ผังวิเคราะห์ การบูรณาการ และผังการวางแผนการจัดการเรียนรู้
4. ใช้เทคนิคกระบวนการกลุ่ม เน้นการปฏิบัติจริง และการแบ่งงานรับผิดชอบ ตามความถนัด
5. ให้นักเรียน ศึกษาค้นคว้า โดยใช้แหล่งความรู้จากธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
6. ให้นักเรียนรวบรวมชิ้นงาน นำเสนออภิปราย
7. สรุปลักษณะประเพณีตามสภาพที่แท้จริง (ของตนเอง เพื่อน ครู และผู้ปกครอง)
8. ให้นักเรียนรู้จักวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยของตนเอง และเพื่อนเพื่อนำมาปรับปรุง พัฒนาต่อไป
9. ครูชื่นชมผลงานและแสดงความรู้สึกต่อชิ้นงาน
10. ให้นักเรียนนำผลงานเผยแพร่ จัดนิทรรศการ และสามารถนำเสนอผลงาน ต่อหน้าสาธารณชน และบุคคลอื่นได้

ลาร์ดิซาเบล (วาสนา แสงคำ. 2542 : 22 ; อ้างอิงมาจาก Largizabal. 1970 : 148) ได้เสนอขั้นตอนในการสอนแบบบูรณาการดังนี้

1. ขั้นนำ (Intitiation The Unit) เป็นขั้นตอนที่ครูสร้างความสนใจ หรือนำทางให้ผู้เรียนตระหนักถึงปัญหาที่ผู้เรียนประสบอยู่ ครูอาจมีวิธีเริ่มหน่วยได้หลายวิธี เช่น การจัดสภาพห้องเรียนให้สร้างความสนใจใคร่รู้ ใช้โอกาสพิเศษและเหตุการณ์สำคัญเป็นการเริ่มหน่วยการเรียนรู้ นอกจากสถานที่เรียนที่เรียนสถานศึกษา ปัญหาต่างๆ ในครอบครัวหรือโรงเรียนอาจนำมาใช้เป็นการเริ่มหน่วย การใช้สื่อต่างๆ ภาพยนตร์ สไลด์ เทปบันทึกเสียง เทปโทรทัศน์การเล่าเรื่อง บทความหรือบทประพันธ์ นำมาใช้เริ่มต้นหน่วยได้ หน่วยการเรียนรู้อาจเริ่มมาจากข้อเสนอบางด้านของโรงเรียนหรือท้องถิ่น ปัญหาดังกล่าวนำไปสู่การกระทำ ครูอาจตั้งคำถามว่าเราจะแก้ปัญหาได้อย่างไร จะต้องใช้อุปกรณ์อะไรบ้าง และอะไรเป็นปัญหาย่อยที่เราต้องแก้ไขปัญหาใหญ่

2. ขั้นปฏิบัติการ (Point of Experience) เป็นขั้นที่ผู้เรียนวางแผนพิจารณาตั้งแต่จุดมุ่งหมายในการแก้ปัญหา และตกลงใจเลือกดำเนินการหรือเก็บรวบรวมข้อมูล ครูช่วยให้คำแนะนำ การทำกิจกรรม มีการแบ่งกลุ่มและหน้าที่ในขั้นนี้ต้องอาศัยทักษะความสามารถของครูที่จะแนะนำกิจกรรม ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนได้พัฒนาความสามารถของตนเองตามความถนัดมากที่สุดกิจกรรมต่างๆ ได้แก่ การค้นคว้า การเก็บรวบรวมข้อมูล การอ่าน การรวบรวมข้อมูล การอ่านการรวบรวมวัสดุ อุปกรณ์ การทัศนศึกษา การเขียน และแปลความด้วยภาพ สถิติ การสัมภาษณ์ เป็นต้น

3. ขั้นกิจกรรมสรุป (Cumulating Activities) ในขั้นนี้ครูเน้นที่บูรณาการ (Integration) ของหน่วย ผู้เรียนสรุปกิจกรรม โดยมีครูเป็นผู้ให้คำปรึกษาแนะนำในขณะที่ทำกิจกรรมแบบหน่วยผู้เรียนต่างแบ่งงานกันทำคนละด้าน ดังนั้น การผสมผสานงานทุกด้านเข้าด้วยกันเป็นสิ่งสำคัญ

4. ขั้นประเมิน (Evaluation) การประเมินผลถือเป็นกระบวนการต่อเนื่องในทุก ระยะขององค์การเรียนการสอน ไม่ได้หลายถึง การวัดผลขั้นสุดท้ายเท่านั้น การประเมินผลงานอาจแบ่งออกเป็นวัดความรู้ ความเข้าใจในด้านวิชาการ ประเมินความสามารถในการร่วมกันทำงานในกลุ่ม และความสามารถระหว่างกลุ่ม ผู้เรียนจะต้องได้รับการกระตุ้นได้ตระหนักว่าการประเมินผลของกลุ่ม เป็นสิ่งที่มีคุณค่ายิ่งกว่าครูเป็นผู้ประเมิน เพราะในขณะที่ผู้เรียนต้องการประเมินผลการทำงานของตน

จะช่วยให้ผู้เรียนได้ตระหนักถึงจุดมุ่งหมายได้กำหนดไว้ ซึ่งจะเป็นการตรวจสอบและเป็นแนวทางปรับปรุงการดำเนินกิจกรรมของตนเองและกลุ่มได้

สรุปได้ว่าขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นปฏิบัติกิจกรรม ขั้นสรุปผลและอภิปรายผล ขั้นประเมินผลการเรียนรู้และขั้นนำไปใช้ การพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ หมายถึง กระบวนการกิจกรรมให้ครูกลุ่มเป้าหมายมีความรู้ ความเข้าใจ ในแนวคิด หลักการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ สามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ได้ สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ 5 ขั้นตอนคือ

1. การกำหนดหัวเรื่องตามความสนใจของนักเรียน หมายถึง การกำหนดหัวข้อเรื่องที่จะสอนแล้วนำสาระรายวิชาต่างๆ ที่สัมพันธ์กับหัวข้อมาบูรณาการเข้าด้วยกันโดยเน้นความรู้เป็นองค์รวม

2. การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ หมายถึง การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ที่วิเคราะห์จากหลักสูตร

3. การกำหนดขอบเขตเนื้อหาและการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้โดยนักเรียนมีส่วนร่วม หมายถึง การกำหนดขอบเขตของเนื้อหาที่ผู้สอนต้องการให้ผู้เรียนเกิดการอยากเรียนรู้ โดยเป็นกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นกระบวนการที่ส่งเสริมให้นักเรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น

4. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามกำหนดกรอบความรู้ หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่ครูจัดให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์ การเรียนรู้ตามหลักสูตร

5. การประเมินผลการเรียนรู้ให้ครอบคลุมจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนด หมายถึง ตรวจสอบว่าผู้เรียนได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านความรู้ ทักษะ เจตคติ เป็นไปตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ตั้งหรือไม่ โดยใช้เครื่องมือต่างๆ มาตรวจสอบ

8. บทบาทของครูในการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ

วิภานันท์ หมุกแก้ว (2545 : 6) ได้เสนอบทบาทในการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ ไว้ดังนี้ ครูสอนแบบแม่สอนลูก รู้จักเด็กเป็นรายบุคคล ให้ความรักนักเรียนอย่างทั่วถึง ให้ออกาสกับนักเรียน ให้นักเรียนรู้จักตนเอง มีระเบียบวินัย เน้นวิถีชีวิตประชาธิปไตย รู้จักเหตุผลยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นให้นักเรียนได้เรียนรู้ตามความสนใจและความถนัด จัดกิจกรรม การเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม กระบวนการกลุ่ม การเรียนรู้แบบมีความสุข โดยสอดแทรกคุณธรรมและจริยธรรม เพื่อต้องการให้นักเรียนเป็นคนเก่ง ดี มีความสุข

9. กิจกรรมของนักเรียนในการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการไว้ ดังนี้

ลาร์ดิซาเบล (วาสนา แสงคำ. 2542 : 24 ; อ้างอิงมาจาก Largizabal. 1970 : 150) กล่าวว่า หลักการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ ควรดำเนินกิจกรรมของกระบวนการกลุ่มมาใช้ดังนี้

1. การแบ่งกลุ่ม ในการแบ่งกลุ่มจะต้องให้นักเรียนได้เข้ากลุ่ม เพื่อทำกิจกรรมที่ตนเองถนัด และมีความสนใจ ครูจะต้องให้ความช่วยเหลือในการจัดแบ่งกลุ่มด้วย เพื่อให้แต่ละกลุ่มมีจำนวนพอเหมาะ และมีความสามารถพอๆ กัน

2. แต่ละกลุ่มเลือกคณะกรรมการซึ่งประกอบด้วย ประธานกรรมการ รองประธาน กรรมการ กรรมการ คณะกรรมการ และเลขานุการ

3. มีการประชุมร่วมกันภายในกลุ่ม เพื่อวางแผนในการทำกิจกรรมร่วมกัน เช่น

- 3.1 การรายงาน
- 3.2 การอภิปราย
- 3.4 การแสดงละคร
- 3.5 การศึกษานอกสถานที่
- 3.6 การเชิญวิทยากรมาบรรยาย
- 3.7 การสาธิตและทดลอง
- 3.8 การสัมภาษณ์
- 3.9 การจัดนิทรรศการ

4. สมาชิกทุกคนในกลุ่มจะต้องมีหน้าที่รับผิดชอบ ในการทากิจกรรมตามที่ร่วมกันวางแผนไว้

10. ประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ

การจัดกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สอดคล้องกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 นักศึกษาได้กล่าวถึงประโยชน์ของการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ ไว้ดังนี้

ลาร์ดิซาเบล (วาสนา แสงคำ. 2542 : 24 ; อ้างอิงมาจาก Largizabal. 1970 : 142) กล่าวถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ ดังนี้

1. ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้สึกปลอดภัย มีความพึงพอใจ มีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของหมู่คณะและยอมรับผู้อื่น

2. เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ที่เกิดจากการกระทำร่วมกันระหว่างครูกับผู้เรียน
3. เพื่อช่วยส่งเสริมพัฒนาค่านิยมและบรรยากาศในชั้นเรียน อันจะเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาจริยธรรม มาตรฐานของกลุ่ม ความซาบซึ้งในการทำงานและความซื่อสัตย์
4. ช่วยส่งเสริมพัฒนาวินัยในตนเอง โดยการส่งเสริมความสามารถในการทำงาน และการควบคุมอารมณ์ของผู้เรียน

5. ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ในด้านต่างๆ เช่น ศิลปะ ดนตรี การแสดงละคร ด้านสังคม วิทยาศาสตร์และวรรณคดี

6. เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีโอกาสร่วมกันเต็มใจที่จะทำงานร่วมกับกลุ่ม และเป็นสมาชิกที่ดีของกลุ่ม

7. ช่วยวัดผลการเรียนรู้โดยวิธีการตรวจสอบ และแนะนำความก้าวหน้าในการเรียนรู้แก่ผู้เรียนทั้งรายบุคคลและกลุ่ม

อริญญา สุธาสิโนบล (2545 : 25) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ ไว้ดังนี้

1. ทำให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงการเรียนรู้ระหว่างความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ ทำให้สามารถเรียนรู้ได้เร็วขึ้นเกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง

2. นักเรียนได้รับความสนุกสนานในการเรียนเพราะได้เรียนรู้อย่างรอบด้าน
  3. นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายจากการเชื่อมโยงความคิดรวบยอดจากศาสตร์ต่างๆ และได้รับความรู้ที่สอดคล้องกับความสนใจและสัมพันธ์กับชีวิตจริง ทำให้สามารถนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ชีวิตของตนเองได้
  4. ผู้เรียนสามารถฝึกทักษะต่างๆ ควบคู่กันไป
  5. ส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างครูกับนักเรียน ทำให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจในการเป็นส่วนหนึ่งของการเรียน
  6. ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ในด้านต่างๆ เช่น ภาษา ดนตรี ศิลปะ ฯลฯ
- สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สอดคล้องกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงการเรียนรู้ระหว่างความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ ผู้เรียนเรียนรู้ที่มีความหมาย ผู้เรียนมีความสุขสนุกสนานกับการฝึกทักษะต่างเกิดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างครูกับนักเรียน ทำให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจที่ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้เรียนมีความเชื่อมั่นในตนเอง

11. ข้อควรคำนึงในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ

บทบาทของครูผู้สอน ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ ต้องพิจารณาหลายด้านเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดกระบวนการเรียน โดยมีผู้ให้ข้อคำนึงดังนี้

กาญจนา कुमारาร์ช (วาสนา แสงคำ. 2542 : 24 ; อ้างอิงมาจาก กาญจนา कुमारาร์ช. 2522 : 21) กล่าวถึง สิ่งที่ต้องคำนึงถึงในการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการว่า

1. ต้องการมีจุดมุ่งหมายที่แน่นอน ต้องการให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างไร
2. ในการสอนแต่ละครั้งต้องพยายามสอดแทรกคุณธรรม คุณสมบัติที่ต้องการเน้นในตัวผู้เรียน เช่น การเสียสละ ความขยัน ความซื่อสัตย์ เป็นต้น
3. พยายามบูรณาการความรู้ให้สอดคล้องกับความเป็นจริงในชีวิตประจำวันให้มากที่สุด
4. จัดโอกาสให้ผู้เรียนได้รู้จักสังเกต วิเคราะห์ วิวิจารณ์ และอภิปรายถกเถียงด้วยเหตุผล
5. จัดบรรยากาศในห้องเรียนหรือนอกห้องเรียนให้ทำทหาย และเร้าความสนใจของผู้เรียน

จากการศึกษาข้อคำนึงในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ สรุปได้ว่า ครูผู้สอนมีบทบาทในการสอน ดังนี้

1. เป็นผู้มีความรอบรู้ ใฝ่หาความรู้อยู่เสมอ
2. มีความแม่นยำในเนื้อหาความรู้ที่นำมาเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน
3. เป็นผู้มีความใจกว้าง ยอมรับความคิดเห็นหรือเทคนิควิธีการที่แปลกใหม่
4. สามารถประยุกต์เทคนิคการสอนในลักษณะต่างๆ ให้เข้ากับการสอนแบบบูรณาการได้อย่างเหมาะสม

5. จัดหาสื่อประกอบการสอนอย่างหลากหลายและให้นักเรียนมีบทบาทในการใช้สื่อการเรียน
6. มีการติดตามผลงาน วัดและประเมินผลงานของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ
7. เป็นผู้ที่มีทัศนคติที่ดีต่อการสอน ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน
8. ควรสอดแทรกคุณธรรมและจริยธรรม คุณธรรมที่ต้องการเน้นให้ผู้เรียนทุกครั้ง เช่น ความขยัน ความซื่อสัตย์ ความอดทน เป็นต้น
9. ควรจัดสภาพแวดล้อมทั้งในและนอกห้องเรียนให้สร้างความสนใจ
10. ครูผู้สอนควรสร้างบรรยากาศที่ดีในการเรียนเพื่อให้ผู้เรียนรู้สึกอบอุ่นปลอดภัยและสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีความสุข

อรัญญา สุธาสิโนบล (2545 : 25) ได้กล่าวถึงข้อควรคำนึงในการจัดการสอนแบบบูรณาการ ไว้ดังนี้

1. การสอนบูรณาการ ควรพิจารณาตามความเหมาะสมของระดับวุฒิภาวะและธรรมชาติของวิชา เนื้อหาในบางเรื่องที่ต้องให้ผู้เรียนได้รับความรู้ในเชิงหลักการที่ลึกซึ้ง ครูผู้สอนก็อาจเลือกใช้หรือปรับวิธีการให้เหมาะสมตามสาระนั้นๆ
2. ควรกำหนดจุดประสงค์ในการสอนที่แน่นอนว่าต้องการให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรม ที่พึงประสงค์ใดบ้างในการจัดการเรียนรู้
3. ความสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม คุณธรรมที่ต้องการเน้นให้ผู้เรียนทุกครั้ง เช่น ความขยัน ความซื่อสัตย์ ความอดทน เป็นต้น
4. ควรใช้เทคนิคการสอนที่หลากหลาย เช่น การอภิปราย การทำงานกลุ่ม การฝึก ให้ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์ เพื่อเป็นการพัฒนาความคิดในระดับสูงต่อไป
5. ควรจัดสภาพแวดล้อมทั้งในและนอกห้องเรียนให้สร้างความสนใจ
6. ครูผู้สอนควรสร้างบรรยากาศที่ดีในการเรียนเพื่อให้ผู้เรียนรู้สึกอบอุ่นปลอดภัยและสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีความสุขการจัดการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ เป็นการสอนที่เริ่มจากความคิดที่ว่า จะจำลองกิจกรรมในชีวิตประจำวันไว้ในห้องเรียน โดยที่นักเรียนได้ฝึกการรู้จักตัวเอง รู้สึกเอง และเกิดความคิดที่จะวางแผนงาน เพื่อปฏิบัติกิจกรรมเหล่านั้น ไปสู่จุดมุ่งหมายที่ต้องการอันเหมาะสมกับสภาพปัญหาปัจจุบัน ที่ต้องการฝึกให้เกิดทักษะการสังเกต และนำมาวิเคราะห์ตัดสินใจ และลงมือปฏิบัติ

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2549 : 13) เอกสาร แนวทางการดำเนินงานปฏิรูปการเรียนการสอนตามเจตนารมณ์กระทรวงศึกษาธิการ 2549 ปีแห่งการปฏิรูปการเรียนการสอน ได้แบ่งประเภทในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการออกเป็น 2 ประเภท คือ การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้และระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ มีวิธีการจัดการเรียนรู้โดยการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ 6 ขั้นตอน ได้แก่

1. มีการกำหนดหัวเรื่องที่จะสอน หมายถึง มีการกำหนดหัวเรื่องที่จะสอน โดยศึกษาหลักสูตรและวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของเนื้อหาที่มีความเกี่ยวข้องกัน

2. มีการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ หมายถึง มีการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้โดยการศึกษาจุดประสงค์ของวิชาหลักและวิชาการ ที่จะนำมาบูรณาการและกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ในการสอน สำหรับหัวข้อนั้น ๆ เพื่อการวัดผลและประเมินผล

3. มีการกำหนดประเด็นการเรียนรู้ หมายถึง มีการกำหนดเนื้อหาหรือหัวข้อเรื่องย่อย ๆ สำหรับการเรียนการสอนให้สนองจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดให้

4. มีการวางแผนการสอน หมายถึง มีการกำหนดรายละเอียดของการสอนตั้งแต่ต้นจนจบ โดยการเขียนแผนการสอนซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญเช่นเดียวกับแผนการสอนทั่วไป คือ สารสำคัญ จุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล

5. มีการปฏิบัติการสอน หมายถึง มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กำหนดไว้ในแผนการสอน รวมทั้งมีการสังเกตพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน ความสอดคล้องสัมพันธ์กันของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผลสำเร็จของการสอนตามจุดประสงค์ โดยบันทึกจุดเด่นจุดด้อยไว้สำหรับการปรับปรุง หรือพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น

6. มีการประเมินปรับปรุงและพัฒนาการสอน หมายถึง มีการนำผลที่ได้บันทึกรวบรวมไว้ในขณะปฏิบัติการสอน มาวิเคราะห์เพื่อปรับปรุงพัฒนาแผนการสอนแบบบูรณาการให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการมีสาระสำคัญ คือ การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ปลูกฝังจิตสำนึกให้มีคุณธรรมจริยธรรม จัดประสบการณ์ตรงให้กับผู้เรียนส่งเสริมให้ผู้เรียนกล้าคิดกล้าทำ และส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักการทำงานเป็นกลุ่มหรือเป็นทีมซึ่งการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ แบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้และการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้มีรูปแบบการเรียนรู้อยู่ 4 แบบ คือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการแบบสอดแทรก การจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการแบบคู่ขนาน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการแบบสหวิทยาการการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการแบบข้ามวิชาเป็นคณะหรือเป็นทีม

ดังนั้นในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ใช้รูปแบบและกระบวนการในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการของกรมวิชาการ (2543 : 32) ได้เสนอขั้นตอนการสอนแบบบูรณาการประกอบด้วย 5 ขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดหัวข้อ/หน่วยการเรียนรู้ตามความสนใจของนักเรียน หมายถึง การกำหนดหัวข้อเรื่อง/หน่วยการเรียนรู้ ที่จะสอนแล้วนำสาระรายวิชาต่างๆ ที่สัมพันธ์กับหัวข้อ มาบูรณาการเข้าด้วยกันโดยเน้นความรู้เป็นองค์รวม

2. การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ หมายถึง การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ที่วิเคราะห์จากหลักสูตร

3. การกำหนดขอบเขตเนื้อหาและการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้โดยนักเรียนมีส่วนร่วม หมายถึง การกำหนดขอบเขตของเนื้อหาที่ผู้สอนต้องการให้ผู้เรียนเกิดการอยากเรียนรู้โดยเป็นกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นกระบวนการที่ส่งเสริมให้นักเรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น

4. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามที่กำหนด หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่ครูจัดให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์ การเรียนรู้ตามหลักสูตร

5. การประเมินผลการเรียนรู้ให้ครอบคลุมจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนด หมายถึง ตรวจสอบว่าผู้เรียนได้เปลี่ยนพฤติกรรมด้านความรู้ ทักษะ เจตคติ เป็นไปตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ตั้งหรือไม่ โดยใช้เครื่องมือต่างๆ มาตรวจสอบ

แผนการจัดการเรียนรู้

1. ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้หรือแผนการเรียนรู้ เป็นบันทึกกิจกรรมประจำวันที่ครูผู้จัดการเรียนรู้จัดทำขึ้นจากสาระการเรียนรู้ นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ ดังนี้

สงบ ลักษณะ (2533 : 1) ให้ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้คือ การนำวิชาหรือกลุ่มประสบการณ์ที่จะต้องทำแผนการจัดการเรียนรู้ตลอดภาคเรียนมาสร้างเป็นแผนการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ การใช้สื่อ อุปกรณ์การจัดการเรียนรู้ และการวัดผลประเมินผล โดยจัดเนื้อหาสาระและจุดประสงค์การเรียนรู้ย่อยๆ ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือจุดเน้นของหลักสูตร สภาพของผู้เรียน ความพร้อมของโรงเรียนในด้านวัสดุ อุปกรณ์ และตรงกับชีวิตจริงในห้องเรียน

กรมวิชาการ (2545 : 93) ให้ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้ก็คือ แผนการสอนนั่นเองแต่เป็นแผนที่เน้นให้นักเรียนได้พัฒนาการเรียนของตน ด้วยกิจกรรมหลากหลาย มีครูเป็นผู้แนะนำหรือจัดแนวการเรียนแก่นักเรียน แผนการจัดการเรียนรู้ควรจัดกิจกรรมให้นักเรียนรู้จักคิด ศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์วิจารณ์ข้อมูลและสังเคราะห์เป็นความรู้ของตนเอง นักเรียนจะอ่านหนังสือ จัดบันทึก และควรจะได้เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เรียนรู้จากวิทยากรในท้องถิ่น จากสถานที่ต่างๆ ในชุมชน จากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น อินเทอร์เน็ต ซีดีรอม วิดีทัศน์ เป็นต้น

ชวลิต ชูกำแหง (2553 : 86) ให้ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง เอกสารที่เป็นลายลักษณ์อักษรของครูผู้สอนซึ่งเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละครั้ง โดยใช้สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนให้สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง เนื้อหา เวลา เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เป็นไปอย่างเต็มศักยภาพ

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2553 : 125) ให้ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้ คือ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนการจัดการเรียนรู้ การใช้สื่อการจัดการเรียนรู้อะไรก็ตามที่สอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้เป็นแผนที่ผู้จัดการเรียนรู้จัดทำขึ้นจากคู่มือครู หรือแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่ของกรมวิชาการ ทำให้ผู้จัดการเรียนรู้ทราบว่าจัดการเรียนรู้เนื้อหาใด เพื่อจุดประสงค์ใด จัดการเรียนรู้อย่างไร ใช้สื่ออะไร และวัดผลประเมินผลโดยวิธีใด

จากความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ประมวลมาทั้งหมดนี้สรุปได้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้หมายถึง แผนในการจัดการเรียนการสอนที่ครูหรือผู้สอนเป็นผู้จัดทำขึ้นจากแนวทางการจัดการเรียนการสอนของคู่มือครู หรือกรมวิชาการภายใต้กรอบเนื้อหาสาระที่ผู้สอนต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยกำหนดจุดประสงค์ วิธีการดำเนินการหรือกิจกรรมให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์

สื่อการเรียนรู้ และวิธีวัดผลประเมินผลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

2. ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้เปรียบได้กับพิมพ์เขียวของวิศวกรหรือสถาปนิกที่ใช้เป็นหลักในการควบคุมงานก่อสร้าง วิศวกรหรือสถาปนิกจะขาดพิมพ์เขียวไม่ได้ฉันใดผู้เป็นครูก็คือขาดพิมพ์เขียวไม่ได้ฉันนั้น ยิ่งผู้จัดการเรียนรู้ได้ทำแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยตนเองก็จะยิ่งให้ประโยชน์ต่อการสอนของตนมากยิ่งขึ้น

สงบ ลักษณะ (2533 : 3-4) ได้อธิบายความสำคัญของการแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ดังนี้

1. ทำให้เกิดการวางแผนวิธีจัดการเรียนรู้ วิธีเรียนที่มีความหมายมากยิ่งขึ้นเพราะเป็นการจัดทำอย่างมีหลักการที่ถูกต้อง
2. ช่วยให้ครูมีสื่อการจัดการเรียนรู้ที่ทำด้วยตนเอง ทำให้เกิดความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ ทำให้จัดการเรียนรู้ได้ครบถ้วนตรงตามหลักสูตรและจัดการเรียนรู้ได้ทันเวลา
3. เป็นผลงานทางวิชาการที่สามารถเผยแพร่เป็นตัวอย่างได้
4. ช่วยอำนวยความสะดวกแก่ครูผู้จัดการเรียนรู้แทน ในกรณีที่ผู้จัดการเรียนรู้ไม่สามารถจัดการเรียนรู้ได้เอง

วัฒนาพร ระบุว่า (2542 : 2) ได้เสนอความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ดังนี้

1. ก่อให้เกิดการวางแผนและการเตรียมการสอนล่วงหน้าเป็นการนำเทคนิควิธีการสอน การเรียนรู้สื่อเทคโนโลยีและจิตวิทยาการเรียนการสอนมาผสมผสานประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมต่าง ๆ
2. ส่งเสริมให้ครูผู้สอนค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร เทคนิคการเรียนการสอน การเลือกใช้สื่อ การวัดและประเมินผลตลอดจนประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและจำเป็น
3. เป็นคู่มือการสอนสำหรับครูผู้สอนและครูที่สอนแทนนำไปใช้ปฏิบัติการในการสอนได้อย่างมั่นใจ
4. เป็นหลักฐานแสดงข้อมูลด้านการเรียนการสอนและการวัดและประเมินผลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนต่อไป
5. เป็นหลักฐานแสดงความเชี่ยวชาญของครูผู้สอน ซึ่งสามารถนำไปเสนอเป็นผลงานทางวิชาการได้

จากความเห็นของนักวิชาการดังกล่าวมาข้างต้นนั้น สรุปได้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้มีความสำคัญคือ ช่วยให้ครูสามารถจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของนักเรียน เป็นเครื่องมือในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ และเกิดความมั่นใจในการสอน เป็นคู่มือสำหรับครูที่ทำการสอนแทน และเป็นเครื่องมือในการพัฒนาการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ

3. องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้

เอกรินทร์ สีมหาศาล และคณะ (2552 : 74-75) ได้อธิบายองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ดังนี้

1. สาระสำคัญ เป็นการเขียนในลักษณะเป็นความคิดรวบยอด หรือ Concept
2. จุดประสงค์การเรียนรู้ เขียนในลักษณะจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ซึ่งเมื่อผู้เรียน

ได้ลงมือปฏิบัติทุกพฤติกรรมในแต่ละแผนการเรียนรู้ของหน่วยการเรียนรู้แล้วจะบรรลุผลตามตัวชี้วัดและมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในแต่ละหน่วย

3. สาระการเรียนรู้ เป็นการเขียนเนื้อหาสาระในลักษณะเป็นประเด็นสำคัญสั้น ๆ สอดคล้องกับเนื้อหาสาระที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้

4. กิจกรรมการเรียนรู้ ระบุวิธีสอน กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เทคนิคการสอนที่หลากหลาย เมื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้ดังกล่าวครบถ้วนแล้วผู้เรียนจะบรรลุจุดประสงค์ในการเรียนรู้ และเมื่อเรียนจบครบทุกแผนผู้เรียนจะได้ความรู้ ทักษะกระบวนการ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ครบถ้วนตามเป้าหมายการเรียนรู้ของตัวชี้วัด และมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ โดยออกแบบการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนต้องปฏิบัติในแต่ละรายชั่วโมงอย่างชัดเจน

5. สื่อ แหล่งการเรียนรู้ ในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้จะกำหนดสื่อการเรียนรู้ที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนไว้อย่างชัดเจน มีใบความรู้ ใบงาน แบบฝึกทักษะการเรียนรู้ เอกสารเพิ่มเติมสำหรับผู้สอนตามความเหมาะสม และบอกแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญที่จะช่วยให้การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด

6. การวัดและประเมินผล ทุกแผนการจัดการเรียนรู้จะระบุรายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องการวัดและประเมินผลคือ หลักฐานการเรียนรู้ ร่องรอยการเรียนรู้ วิธีการวัดและประเมินผล เครื่องมือในการวัดและประเมินผล

7. บันทึกผลการจัดการเรียนรู้ หัวข้อนี้สำหรับผู้สอนได้บันทึกผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อนำไปปรับปรุงและพัฒนาวิธีการจัดการเรียนรู้ให้บรรลุผลตามเป้าหมายต่อไป

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2553 : 126) ได้อธิบายว่า องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้เกิดขึ้นจากความพยายามตอบคำถามดังต่อไปนี้

1. จัดการเรียนรู้อะไร (หน่วย หัวเรื่อง ความคิดรวบยอด หรือสาระสำคัญ)
2. เพื่อจุดประสงค์อะไร (จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม)
3. ตัวสาระอะไร (โครงร่างเนื้อหา)
4. ใช้วิธีการใด (กิจกรรมการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้)
5. ใช้เครื่องมืออะไร (สื่อการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้)
6. ทราบได้อย่างไรว่าประสบความสำเร็จหรือไม่ (วัดผลประเมินผล)

ดังนั้นเพื่อตอบคำถามดังกล่าว วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2553 : 126) จึงกำหนดให้แผนการจัดการเรียนรู้มีองค์ประกอบดังนี้

1. กลุ่มสาระการเรียนรู้ หน่วยที่จัดการเรียนรู้ และสาระสำคัญของเรื่อง
2. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม
3. สาระการเรียนรู้
4. กิจกรรมการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้
5. สื่อการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้
6. วัดผลประเมินผล

จากองค์ประกอบการเรียนรู้ที่ประมวลมาทั้งหมดนี้ พอสรุปได้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้มีองค์ประกอบที่สำคัญได้แก่ สาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ ซึ่งเป็นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

สาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อ หรือแหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ กิจกรรมเสนอแนะ ความคิดเห็นผู้บริหาร และบันทึกหลังสอน ซึ่งผู้ศึกษาค้นคว้าได้นำกรอบแนวคิดดังกล่าวไปสร้างเป็นแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อใช้ในการทดลองครั้งนี้

4. รูปแบบของแผนการจัดการเรียนรู้

รูปแบบของแผนการจัดการเรียนรู้ไม่มีรูปแบบตายตัว ขึ้นอยู่กับหน่วยงานหรือสถานศึกษาแต่ละแห่งจะกำหนด อย่างไรก็ตามลักษณะส่วนใหญ่ของแผนการจัดการเรียนรู้จะคล้ายคลึงกัน นักการศึกษาได้กำหนดรูปแบบของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ดังนี้

ศิรินทิพย์ รักษาสัตย์ และสัมฤทธิ์ คลังภูเขียว (2545 : 37) ได้อธิบายถึงรูปแบบของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า สถานศึกษามีอิสระในการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ของตนเอง ซึ่งมีหลายรูปแบบ แต่อย่างไรก็ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่สถานศึกษาเลือกใช้ควรเป็นรูปแบบเดียวกันตลอดแนว และสื่อความหมายชัดเจน รูปแบบการจัดการเรียนรู้หรือแผนการจัดการเรียนรู้ที่นิยมใช้กันโดยทั่วไปมี 3 แบบ ดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้แบบบรรยาย ซึ่งเขียนโดยใช้คำสำคัญ 13 คำ มากำกับแต่ละลำดับกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเขียนเป็นเชิงบรรยายกิจกรรมที่ครูจัดเตรียมไว้แต่ไม่ระบุชัดเจนว่านักเรียนทำอะไร ดังตัวอย่าง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่.....

เรื่อง.....ระยะเวลา.....คาบ

1. สาระสำคัญ.....
2. จุดประสงค์การเรียนรู้ .....
3. จุดประสงค์ปลายทาง.....
4. จุดประสงค์นำทาง .....
- 4.1 .....
- 4.2 .....
5. เนื้อหาสาระ .....
6. อุปกรณ์การเรียนการสอน .....
7. กิจกรรมการเรียนการสอน .....
8. การวัดผลประเมินผล .....
9. กิจกรรมเสนอแนะ .....
10. บันทึกผลหลังสอน .....
- 10.1 ผลการสอน.....
- 10.2 ปัญหา/อุปสรรค.....
- 10.3 ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน

(.....)

2. แผนการจัดการเรียนรู้แบบตาราง แผนการจัดการเรียนรู้แบบนี้เขียนโดยใช้คำสำคัญ 13 คำ มากำกับและบรรจุลงในตารางเกือบทั้งหมดดังตัวอย่าง

จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	กิจกรรม	สื่ออุปกรณ์	กระบวนการ	การวัดและประเมินผล
จุดประสงค์การเรียนรู้	.....	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....	.....
จุดประสงค์ปลายทาง	.....	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....	.....
จุดประสงค์นำทาง	.....	.....	.....	.....	.....
1.....	.....	.....	.....	.....	.....
2.....	.....	.....	.....	.....	.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน
(.....)

3. แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบพิสตาร เป็นแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีรายละเอียดมากขึ้น ในส่วนกิจกรรมการเรียนรู้ แยกเป็นกิจกรรมที่ครูปฏิบัติและสิ่งที่นักเรียนปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกันดังตัวอย่าง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ .....

เรื่อง.....ระยะเวลา.....คาบ

1. สาระสำคัญ.....
2. จุดประสงค์การเรียนรู้.....
3. จุดประสงค์ปลายทาง.....
4. จุดประสงค์นำทาง.....
  - 4.1 .....
  - 4.2 .....
5. เนื้อหาสาระ.....
6. สื่อการเรียนรู้.....
7. กิจกรรมการเรียนรู้.....

จุดประสงค์นำทาง	กิจกรรมการเรียนรู้		วิธีวัดผลระหว่างเรียน
	ครู	นักเรียน	
.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....

8. การวัดผลประเมินผล.....
9. กิจกรรมเสนอแนะ.....
10. บันทึกผลหลังสอน.....
11. ผลการสอน.....
12. ปัญหา/อุปสรรค.....
13. ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน
(.....)

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2553 : 126) ได้สรุปรูปแบบของแผนการจัดการเรียนรู้
ไว้ดังนี้

1. แบบเรียงหัวข้อ รูปแบบนี้จะเรียงลำดับก่อนหลัง โดยไม่ต้องติดตาราง รูปแบบ
นี้ให้ความสะดวกในการเขียน แต่มีส่วนเสียคือยากต่อการดูให้สัมพันธ์กันในแต่ละหัวข้อ ดังตัวอย่าง

แผนการเรียนรู้ หน่วยที่ .....
หน่วยย่อยที่ .....ชั้น.....
เรื่อง.....เวลาเรียน.....คาบ

---

1. สาระสำคัญ

.....
.....

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 จุดประสงค์ปลายทาง

.....
.....

2.2 จุดประสงค์นำทาง

.....
.....

3. สาระการเรียนรู้

.....
.....

4. สื่อการเรียนรู้

.....
.....

5. การบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

- 5.1 ความพอประมาณ
- 5.2 ความมีเหตุผล
- 5.3 ความมีภูมิคุ้มกัน
- 5.4 เงื่อนไขคุณธรรม
- 5.5 เงื่อนไขความรู้

6. กิจกรรมการเรียนรู้

- 6.1 ชี้นำเข้าสู่บทเรียน
- 6.2 ชี้นำเสนอความรู้ใหม่
- 6.3 ชี้นำฝึกทักษะ
- 6.4 ชี้นำแลกเปลี่ยนเรียนรู้
- 6.5 ชี้นำสรุปความรู้

7. การวัดและประเมินผล

.....

.....

8. กิจกรรมเสนอแนะเพิ่มเติมหลังจัดการเรียนรู้

.....

.....

2. แผนการจัดการเรียนรู้แบบบรรยาย หรือเรียงหัวข้อ เป็นรูปแบบที่เขียนลำดับกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นเชิงบรรยายกิจกรรมที่ครูจัดเตรียมไว้ โดยไม่ระบุชัดเจนว่านักเรียนทำอะไร ดังตัวอย่าง

กลุ่มสาระ.....ชั้น.....ภาคเรียนที่.....
ชื่อแผน.....เวลา.....ชั่วโมง

1. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

- 1.1 .....
- 1.2 .....
- 1.3 .....

2. สาระการเรียนรู้

- 2.1 .....
- 2.2 .....
- 2.3 .....

3. การบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

- 3.1 ความพอประมาณ
- 3.2 ความมีเหตุผล
- 3.3 ความมีภูมิคุ้มกัน
- 3.4 เงื่อนไขคุณธรรม

- 3.5 เจื่อนไขความรูู้
4. แหล่งการเรียนรู้
- 4.1 .....
- 4.2 .....
- 4.3 .....
5. กระบวนการจัดการเรียนรู้
- 5.1 ช้่นนำเข้าสู่บทเรียน
- 5.2 ช้่นเสนอความรู้ใหม่
- 5.3 ช้่นฝึกทักษะ
- 5.4 ช้่นแลกเปลี่ยนเรียนรู้
- 5.5 ช้่นสรุปความรูู้
6. กระบวนการวัดและประเมินผล
- 6.1 .....
- 6.2 .....
- 6.3 .....

3. แผนการจัดการเรียนรู้แบบกึ่งตาราง รูปแบบนี้จะเขียนเป็นช่องๆ ตามหัวข้อที่กำหนด แม้ว่าต้องใช้เวลาในการตีตารางแต่ก็สะดวกต่อการอ่าน ทำให้เห็นความสัมพันธ์ของแต่ละหัวข้อชัดเจน ดังตัวอย่าง

แผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ .....ชั้น.....

หน่วยที่ .....เรื่อง .....เวลา.....ชม.

วันที่ .....

สาระสำคัญ.....

จุดประสงค์ปลายทาง 1. ....

2. ....

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม	สาระการเรียนรู้	การบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อการเรียนรู้	การวัดและประเมินผล	หมาย
		1. ความพอประมาณ 2. ความมีเหตุผล 3. ความมีภูมิคุ้มกัน 4. เจื่อนไขคุณธรรม 5. เจื่อนไขความรูู้	1. ช้่นนำ 2. ช้่นจัดการเรียนรู้ 3. ช้่นสรุป 4. ช้่นวัดผล			

จากการศึกษารูปแบบแผนการจัดการเรียนรู้ จะเห็นได้ว่ารูปแบบแผนการจัดการเรียนรู้มีหลายรูปแบบ ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้สอน หรือสถานศึกษาจะเลือกใช้ให้เหมาะสม และสะดวกต่อการนำไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าเลือกใช้รูปแบบการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบเรียงหัวข้อ ซึ่งมีองค์ประกอบของแผนดังตัวอย่าง

กลุ่มสาระ.....ชั้น.....ภาคเรียนที่.....
ชื่อแผน.....เวลา.....ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ

- 1.1 .....
1.2 .....
1.3 .....

2. ตัวชี้วัด

- 2.1 .....
2.2 .....
2.3 .....

3. สาระการเรียนรู้

- 3.1 .....
3.2 .....

4. กระบวนการจัดการเรียนรู้

- 4.1 .....
4.2 .....
4.3 .....

5. สื่อ แหล่งเรียนรู้

- 5.1 .....
5.2 .....

6. กระบวนการวัดและประเมินผล

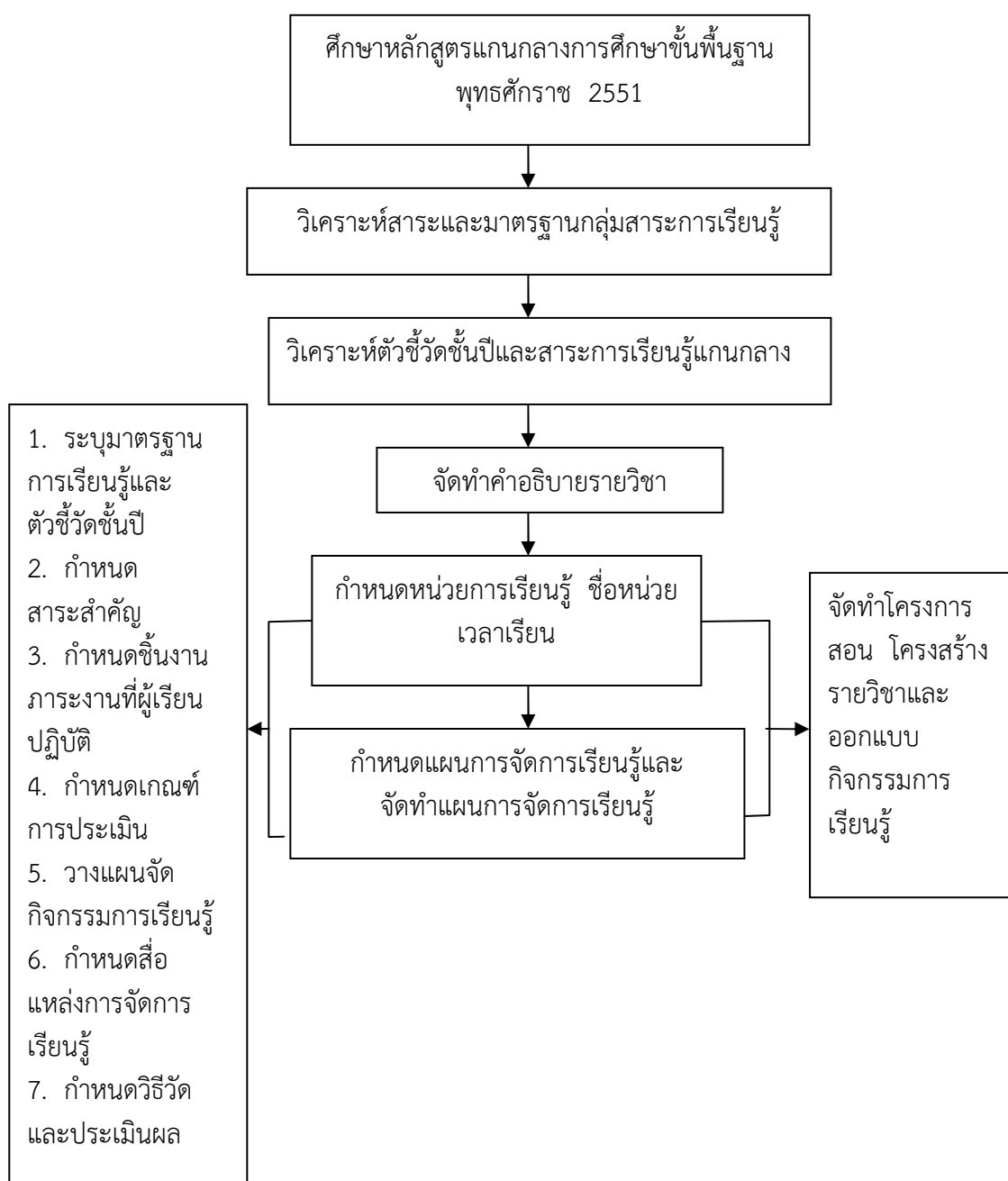
- 6.1 .....
6.2 .....

5. ขั้นตอนการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้

เอกรินทร์ สีมหาศาล และคณะ (2552 : 72) ได้แสดงขั้นตอนการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้สำหรับครู ในการจัดการเรียนรู้ให้บรรลุผลตามเป้าหมายและมีประสิทธิภาพ โดยผู้จัดการเรียนรู้หรือครูต้องศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อนำไปสู่การจัดการเรียนรู้ดังกล่าวประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 แผนภูมิขั้นตอนการนำมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานมาสู่การจัดการเรียนรู้

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2553 : 132) ได้อธิบายขั้นตอนการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ โดยการนำมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานมาสู่การจัดการเรียนรู้ ดังนี้

1. ศึกษามาตรฐานการเรียนรู้ และมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นของกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่จะจัดทำหลักสูตรเพื่อให้เข้าใจเป้าหมายและทิศทางของการจัดการเรียนรู้

2. วิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น เพื่อกำหนดสาระการเรียนรู้ช่วงชั้น และกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี รายภาค (เฉพาะระดับมัธยมศึกษาตอนปลายกำหนดสาระการเรียนรู้เป็นรายภาคเรียน) สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นเป็นการกำหนดเนื้อหาที่จะต้องเรียนโดยคำนึงถึงจุดเน้นของหลักสูตร ความต้องการของผู้เรียน ความต้องการของท้องถิ่นและชุมชน จำนวนเวลาที่จัดการเรียนรู้ในแต่ละสัปดาห์ วัยและระดับชั้น ส่วนการกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี รายภาคเรียนนั้น เป็นการระบุถึงความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะของผู้เรียนซึ่งจะเกิดขึ้นหลังจากการเรียนรู้ในแต่ละปี/ภาค

3. วิเคราะห์สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นและผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี/รายภาคเรียนเพื่อกำหนดเป็นสาระการเรียนรู้รายปี รายภาค กล่าวคือเป็นเนื้อหาที่จะต้องเรียนให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่นและชุมชน

4. นำผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี รายภาค และสาระการเรียนรู้รายปี/รายภาค มาพิจารณาเพื่อจัดทำคำอธิบายรายวิชา

5. นำคำอธิบายรายวิชาที่กำหนดเป็นหน่วยการเรียนรู้ ซึ่งอาจอธิบายได้ว่าหน่วยการเรียนรู้เปรียบเสมือนบทเรียนหนึ่ง ๆ ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหาหลายเรื่องที่มีความสัมพันธ์กัน นอกจากนี้การจัดทำหน่วยอาจใช้หลักการบูรณาการหลายกลุ่มสาระการเรียนรู้เข้าด้วยกัน โดยใช้วิชาใดวิชาหนึ่งเป็นแกน เช่น สังคมศึกษา แล้วนำลักษณะเนื้อหาของกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงเข้าด้วยกัน

6. นำหน่วยการเรียนรู้แต่ละหน่วยมาจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เป็นรายหน่วย

7. นำแผนการจัดการเรียนรู้รายหน่วยมาจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้รายชั่วโมง จากการศึกษาขั้นตอนการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่าขั้นตอนในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ต้องเริ่มจากการศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยศึกษา มาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ วิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น สาระการเรียนรู้ตัวชี้วัดรายปี รายภาค แล้วกำหนดเป็นสาระการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่นและชุมชน หลังจากนั้นจึงนำตัวชี้วัดชั้นปี และสาระการเรียนรู้รายปีมาพิจารณาเพื่อจัดทำคำอธิบายรายวิชา แล้วจึงกำหนดเป็นหน่วยการเรียนรู้และจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อใช้จัดการเรียนรู้ต่อไป

6. ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้

การใช้เครื่องมือรวบรวมข้อมูลในการวิจัย จำเป็นต้องใช้เครื่องมือที่มีมาตรฐาน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ดี มีคุณค่าตรงตามที่ต้องการศึกษา ซึ่งการที่จะได้เครื่องมือที่มีคุณภาพดังกล่าวต้องมีการหาประสิทธิภาพของเครื่องมือก่อนนำไปใช้ในการรวบรวมข้อมูล ในตอนนี้ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา จึงขอระบุเครื่องมือว่าแผนการจัดการเรียนรู้

กลยุทธ์ที่ใช้ในการพัฒนา

1. การประชุมเชิงปฏิบัติการ

1.1 ความหมายของการประชุมเชิงปฏิบัติการ

การพัฒนากำลังคนสามารถทำได้โดยกระบวนการหลายรูปแบบไม่ว่าจะเป็นการไปศึกษาดูงาน การไปฝึกอบรม และการประชุมเชิงปฏิบัติการ และรูปแบบอื่นๆ เกี่ยวกับการประชุมเชิงปฏิบัติการนั้นนักวิชาการได้ให้ความหมาย ไว้ดังนี้

พนัส หันนาคินทร์ (2539 : 146) ได้ให้ความหมายว่า การประชุมเชิงปฏิบัติการว่าหมายถึง การพบปะ การประชุมปรึกษาหารือกันเพื่อแก้ปัญหาทางภาคปฏิบัติในระหว่างผู้ที่มีประสบการณ์ในงานนั้นมาแล้วและมีความสนใจที่จะแก้ปัญหาร่วมกัน ประโยชน์ที่ได้จากการประชุมปฏิบัติการ คือ ผลของงานจะนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ทันที ครูเองก็ได้เพิ่มพูนความรู้ความสามารถทำสิ่งใหม่สำหรับตนเองได้ก็จะก่อให้เกิดกำลังใจในอันที่จะทำงานให้ก้าวหน้าต่อไป ดังนั้นลักษณะการประชุมเชิงปฏิบัติการ จึงเป็นการประชุมที่มีการลงมือกระทำเพื่อแก้ปัญหาหรือมีการปฏิบัติจริงระหว่าง ผู้มีประสบการณ์ในงานนั้นมาแล้ว อาจมีวิทยากรมาให้ความรู้เป็นพื้นฐานที่ตรงกันก่อนลงมือกระทำ หรือปฏิบัติงาน ทั้งนี้โดยเน้นให้ผู้เข้ารับการประชุมปฏิบัติการกลับไปเป็นแนวทางปฏิบัติในการทำงานของตน

นนทวัฒน์ สุขผล (2543 : 31) ได้ให้ความหมายว่า การประชุมเชิงปฏิบัติการเป็นรูปแบบการฝึกอบรมที่ส่งเสริมให้ผู้เข้ารับการอบรมเกิดการเรียนรู้ทั้งทางด้านทฤษฎีและด้านปฏิบัติสามารถนำสิ่งที่ได้รับไปปฏิบัติงานในสถานการณ์จริงที่ผู้เข้ารับการอบรมปฏิบัติอยู่ โดยทั่วไปจะมีการบรรยายให้ความรู้พื้นฐานก่อนแล้วจึงให้ลงมือปฏิบัติจริงร่วมกันเป็นกลุ่มย่อยๆ มากกว่าปฏิบัติเป็น กลุ่มใหญ่หรือรายบุคคล เน้นการมีส่วนร่วม การมีอิสระในการคิดและการปฏิบัติร่วมกันของผู้เข้าร่วมอบรม ควรจัดสถานที่การอบรมเป็นวงกลมหรือสี่เหลี่ยม ใช้เวลาประมาณ 1-1.30 ชั่วโมง

สมคิด บางโม (2544 : 174) ได้ให้ความหมาย การประชุมเชิงปฏิบัติการว่าเป็นการประชุมที่มุ่งเน้นให้ผู้เข้าประชุมได้รับประสบการณ์ และสามารถนำประสบการณ์ที่ได้ไปใช้หรือ มุ่งสร้างสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้เกิดขึ้นในการประชุมเพื่อนำกลับไปใช้ ณ หน่วยงานเดิมของตน

ธีรยุทธ์ หล่อเลิศรัตน์ (2544 : 65-68) ให้ความหมาย การประชุมเชิงปฏิบัติการไว้ว่าเป็นวิธีการฝึกอบรมที่เริ่มมีผู้นิยมใช้กันมากขึ้น โดยผู้เข้าประชุมมาปฏิบัติการ ซึ่งตามปกติจะมีประมาณ 25 คน มีความสนใจหรือมีปัญหาในการปฏิบัติงานที่คล้ายคลึงกันมาร่วมกันศึกษาวิเคราะห์หาทางแก้ไขปัญหาหรือร่วมกันทดลองหาวิธีการปฏิบัติใหม่ๆ เพื่อเพิ่มพูนความรู้และทักษะในการทำงานการดำเนินการจะต้องเตรียมโครงการ วิทยากร ข้อมูล รวมทั้งสถานที่ วัสดุที่จำเป็นและสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ไว้ให้พร้อม และผู้เข้าประชุมปฏิบัติการทุกคนต้องมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง

วัฒนศักดิ์ จวงพันธ์ (2549 : 51) ได้ให้ความหมายว่า การประชุมเชิงปฏิบัติการ เป็นการฝึกอบรมพัฒนาครูที่มีปัญหาล้ำกันและนำมาประชุมร่วมกันเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจทักษะในเรื่องนั้นๆทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ โดยมีผู้รู้ วิทยากร หรือผู้เชี่ยวชาญ

นิเวทย์ บุญโยธา (2550 : 43) ได้ให้ความหมายว่า การประชุมเชิงปฏิบัติการ เป็นการฝึกอบรมเป็นกลุ่ม (ประมาณ 10-25 คน) จากผู้เชี่ยวชาญในเรื่องนั้นๆ เพื่อให้ผู้รับการฝึกอบรม ได้พัฒนาความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานให้ก้าวหน้าต่อไป จากผลการฝึกปฏิบัติหรือการสร้างผลผลิตขึ้นมา รวมทั้งการแก้ปัญหาหรือขยายความรู้ด้วยการศึกษาวิจัย

สรุปได้ว่า การประชุมเชิงปฏิบัติการ หมายถึง กระบวนการเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจ ฝึกทักษะให้แก่บุคลากรที่มีปัญหาและความสนใจในเรื่องเดียวกันจากผู้เชี่ยวชาญ โดยวิธีการผสมผสานระหว่างภาคทฤษฎีและปฏิบัติเพื่อให้ผู้เข้าอบรมมีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและฝึกปฏิบัติในเรื่องนั้นๆได้ โดยจะมีการบรรยายให้ข้อมูลพื้นฐานก่อนแล้วจึงให้ลงมือปฏิบัติ การปฏิบัตินิยมใช้กลุ่มย่อยๆ เพื่อนำกลับไปเป็นแนวทางปฏิบัติในการทำงานของตน

1.2 ประเภทของการฝึกประชุมเชิงปฏิบัติการประเภทของการฝึกประชุมเชิงปฏิบัติการ อาจแบ่งตามลักษณะการทำงานของบุคลากรในองค์กรหรือหน่วยงานและตามที่มาของการจัดฝึกอบรมมีผู้แบ่งประเภทของการฝึกอบรมแบบประชุมเชิงปฏิบัติการดังนี้

เป็รื่อง กุมุท (2537 : 128) ได้แบ่งประเภทของการฝึกอบรมแบบประชุมเชิงปฏิบัติการมี 2 ประเภทคือ

1. ประเภทที่แบ่งตามลักษณะการทำงานของบุคลากรมี 2 ประเภทคือการฝึกอบรมบุคลากรก่อนประจำการและการฝึกอบรมบุคลากรประจำการ

1.1 ประเภทการฝึกอบรมบุคลากรก่อนประจำการบุคลากรเหล่านี้ได้แก่ผู้ที่กำลังจะเข้าทำงานการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการสำหรับผู้ที่กำลังจะเข้าทำงานเน้นหนักในด้านการเตรียมให้ผู้รับการฝึกอบรมมีความพร้อมความคุ้นเคยกับสถานที่ที่สามารถปรับตัวให้เข้ากับกระบวนการทำงานในหน้าที่และบุคลากรที่ตนจะต้องสัมพันธ์ภาพในการทำงานต่อไปกล่าวโดยย่อคือให้คุ้นกับสถานที่ทำงานบุคคลและงานใหม่

1.2 ประเภทการฝึกอบรมบุคลากรประจำการเป็นการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการที่จัดให้แก่ผู้ที่กำลังประจำการหรือผู้ที่ทำงานอยู่แล้วคาร์เตอร์วิฑูตกล่าวถึงการฝึกอบรมประเภทนี้ว่าเป็นการฝึกอบรมพิเศษหรือเฉพาะด้านคนที่ทำงานอยู่แล้วรวมทั้งบุคคลในวงการอาชีพต่างๆโดยมุ่งที่จะเพิ่มพูนความสามารถของคนที่ทำงานอยู่แล้วให้มีประสิทธิภาพประสิทธิผลสูงขึ้นเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อพัฒนางาน

2. ประเภทที่แบ่งตามที่มาของการจัดฝึกอบรมมี 2 ประเภทคือตามนโยบายและความต้องการของผู้บังคับบัญชาและตามความสมัครใจของบุคลากร

2.1 ประเภทของการฝึกอบรมตามนโยบายและความต้องการของบังคับบัญชายังจำแนกได้ 2 ประเภทคือ

2.1.1 การจัดฝึกอบรมให้กับบุคลากรใหม่เพื่อช่วยปรับตัวเองให้เร็วขึ้นเข้าลักษณะการฝึกอบรมปฐมนิเทศ

2.1.2 การจัดฝึกอบรมเพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานมีสมรรถภาพในการปฏิบัติงานหรือมีความชำนาญงานดียิ่งขึ้นเป็นการมองในทรรศนะของผู้บริหารองค์กรหรือหน่วยงานที่ต้องการพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพประสิทธิผล

2.2 ประเภทการฝึกอบรมตามความสมัครใจของบุคลากรการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการประเภทนี้มักเริ่มมาจากกลุ่มบุคคลที่มีความสมัครใจมีปัญหาร่วมกันต้องการแก้ปัญหานั้นและ

รู้ด้วยว่าการทำเช่นนั้นได้สำเร็จต้องจัดการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาตนให้พ้นจากการเป็นคน
 ล้าสมัยเพื่อให้สามารถทำหน้าที่หรือการทำงานของตนได้ดีขึ้นและสามารถแก้ปัญหาได้จริงๆเรียกว่าเป็น
 ความเต็มใจที่จะให้มีการฝึกอบรมประเภทนี้ขึ้น

3. ขั้นตอนหรือกระบวนการฝึกอบรมแบบประชุมเชิงปฏิบัติการ

เป็รื่อง กุมุท (2537 : 128) ได้สรุปขั้นตอนการฝึกอบรมแบบประชุมเชิง
 ปฏิบัติการมีขั้นตอนหรือกระบวนการดำเนินการดังนี้คือ

- 3.1 เตรียมสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกให้เรียบร้อยล่วงหน้า
- 3.2 ติดต่อวิทยากรและจัดแหล่งทรัพยากรทางวิชาการให้เรียบร้อยล่วงหน้า
- 3.3 ประชุมปฏิบัติการไปตามแผน
- 3.4 เสนอผลงานประเมินและติดตามผลความจำเป็น

4. วิธีการฝึกอบรมแบบประชุมเชิงปฏิบัติการ

เป็รื่อง กุมุท (2537 : 128) ได้เสนอวิธีการฝึกอบรมแบบประชุมเชิง
 ปฏิบัติการมีแนวดำเนินการดังนี้

4.1 การวางแผนการฝึกอบรมแบบประชุมเชิงปฏิบัติการ

การวางแผนการฝึกอบรมแบบประชุมเชิงปฏิบัติการเป็นการออกแบบ
 โครงการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะและความรู้ใหม่ของบุคลากรในหน่วยงานการวางแผนหรือการ
 ออกแบบครอบคลุมถึงการระบุความต้องการของหน่วยงานหรือองค์การการระบุรายละเอียดของการ
 ปฏิบัติงานการระบุความต้องการของผู้รับการฝึกอบรมการกำหนดจุดมุ่งหมายการสร้างหลักสูตรการ
 เลือกลักษณะการฝึกอบรมการจัดแหล่งทรัพยากรการฝึกอบรมแผนดำเนินการประเมินและป้อน
 ข้อมูลกลับสามารถปรับใช้กับการวางแผนโครงการฝึกอบรมแบบประชุมเชิงปฏิบัติการได้เป็นอย่างดีนัก
 วางแผนหรือนักออกแบบโครงการฝึกอบรมย่อมสามารถระบุหรือกำหนดเหตุการณ์สำคัญที่จะต้อง
 เกิดขึ้นในการฝึกอบรม

4.2 การเตรียมการฝึกอบรมแบบประชุมเชิงปฏิบัติการ

การเตรียมการฝึกอบรมแบบประชุมเชิงปฏิบัติการครอบคลุมการขอ
 อนุมัติโครงการการจัดสถานที่ประชุมวัสดุและอุปกรณ์การเลือกและแจ้งผู้รับการฝึกอบรมการกำหนด
 และเชิญผู้ให้การฝึกอบรมและการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน

4.3 การดำเนินการฝึกอบรมแบบประชุมเชิงปฏิบัติการ

การดำเนินการฝึกอบรมแบบประชุมเชิงปฏิบัติการครอบคลุมการ
 ดำเนินการตั้งแต่การเปิดโครงการการปฏิบัติการโครงการไปจนกระทั่งการปิดโครงการประชุมเชิง
 ปฏิบัติการการปฏิบัติการโครงการในการประชุมเชิงปฏิบัติการมี 3 ส่วนที่ต้องทำคือ (1) การสอน
 หรือการถ่ายทอดประสบการณ์ซึ่งเป็นกิจกรรมของผู้ให้การฝึกอบรมและ (2) ผู้รับการฝึกอบรมเกิดการ
 เรียนรู้จากผู้ให้การฝึกอบรมและลงมือปฏิบัติการในการสร้างหรือผลิตผลงานหรือเพิ่มพูนทักษะในการ
 กระทำซึ่งเป็นกิจกรรมของผู้รับการฝึกอบรมผู้ให้การฝึกอบรมจะดำเนินการฝึกอบรมไปตามบทเรียนที่ได้
 เตรียมมาสำหรับเสนอแก่กลุ่มผู้รับการฝึกอบรมตามลำดับหัวข้อและขั้นกิจกรรมด้วยการบรรยายสรุป
 อธิบายแนะนำและสาธิตวิธีการกระทำหรือปฏิบัติพร้อมทั้งการใช้เครื่องมือและวัสดุสำหรับการ
 ปฏิบัติการและสอดแทรกอุปกรณ์สำหรับการขยายประสบการณ์การเรียนรู้และประสบการณ์ภาคปฏิบัติ
 แล้วแต่ความเหมาะสมในแต่ละกรณี

ในช่วงต้นคือผู้รับการฝึกอบรมจะได้รับความรู้ความเข้าใจจากผู้ให้การฝึกอบรมด้วยวิธีการที่สนองต่อการถ่ายทอดการสอนหรือประสบการณ์ของผู้ให้การฝึกอบรมตามความเหมาะสมเป็นลักษณะของผู้ให้การฝึกอบรมเป็นศูนย์กลางก่อนแล้วตามด้วยกิจกรรมคือผู้รับการฝึกอบรมลงมือปฏิบัติทดลองกระทำการแก้ปัญหาผลิตผลงานสร้างสิ่งต่างๆด้วยตัวผู้รับการฝึกอบรมเอง โดยนำความรู้และประสบการณ์ที่รับมาจากการเรียนรู้ส่วนแรกมาใช้เป็นลักษณะที่ผู้รับการฝึกอบรมเป็นศูนย์กลาง

การปิดโครงการมีความสำคัญเท่ากับเปิดโครงการผู้ให้การฝึกอบรมควรกระทำให้การประชุมเชิงปฏิบัติการจบลงอย่างชัดเจนไม่สับสนมีชีวิตชีวาพร้อมความสำเร็จที่ผู้รับการฝึกอบรมผู้ให้การฝึกอบรมและผู้ที่เกี่ยวข้องพอใจและมั่นใจอย่างน้อยในระดับหนึ่งเป็นการกระทำหลังการประเมินเสร็จสิ้นลงการปิดโครงการอาจเป็นได้ทั้งที่เป็นพิธีการและไม่เป็นพิธีการซึ่งอยู่กับเหตุผลในการตัดสินใจแต่สิ่งหนึ่งที่น่าจะกระทำควบคู่กันไปกับการปิดโครงการเพื่อเป็นการยอมรับในความสำเร็จและความพยายามของผู้รับการฝึกอบรม (ที่ผ่านการประเมิน) ก็คือประกาศนียบัตรหรือเอกสารที่เป็นลายลักษณ์อักษร

4.4 การประเมินการฝึกอบรมแบบประชุมเชิงปฏิบัติการการประเมินการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการครอบคลุม 3 ลักษณะคือการประเมินโปรแกรมทางด้านวิชาการการประเมินโครงการโดยรวมและการประเมินติดตามผลโดยสรุปแล้ววิธีการฝึกอบรมแบบประชุมเชิงปฏิบัติการประกอบด้วยขั้นตอนที่สำคัญ 4 ขั้นตอนคือการวางแผนการเตรียมการดำเนินการและการประเมินผลการฝึกอบรม

4.5 สื่อการฝึกอบรมแบบประชุมเชิงปฏิบัติการ

4.5.1 สื่อเพื่อการเรียนรู้ครอบคลุม 2 ประเภทคือสื่อสำหรับผู้ให้การฝึกอบรมและสื่อสำหรับผู้รับการฝึกอบรม

4.5.2 สื่อสำหรับผู้ให้การฝึกอบรมประกอบด้วยสื่อบุคคลคือผู้ให้การฝึกอบรมวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือและวิธีการสื่อเหล่านี้เป็นสื่อที่ใช้ในการเสนอเนื้อหาสาระส่วนขั้นตอนวิธีการสำหรับการปฏิบัติงานสื่อที่ใช้ได้แก่โสตทัศนอุปกรณ์วัสดุกราฟิกและวิธีการบรรยายและการสาธิต เป็นต้นทั้งนี้รวมถึงอุปกรณ์เครื่องมือและวัสดุที่ใช้ในการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องต่างๆ

4.5.3 สื่อสำหรับผู้รับการฝึกอบรมประกอบด้วยเอกสารวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ประกอบการเรียนรู้ที่กำลังได้รับการถ่ายทอดจากผู้ให้การฝึกอบรมรวมทั้งเครื่องเขียนและอุปกรณ์การเรียนต่างๆที่จำเป็น

4.5.4 สื่อเพื่อการปฏิบัติการเน้นหนักไปในสื่อสำหรับผู้รับการฝึกอบรมตามธรรมชาติของการฝึกอบรมแบบประชุมเชิงปฏิบัติการหลังจากที่ผู้รับการฝึกอบรมได้รับความรู้และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติอย่างหนึ่งอย่างใดมาแล้วผู้รับการฝึกอบรมต้องฝึกทักษะในการปฏิบัติด้วยการนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากตอนแรกมาลงมือปฏิบัติค้นคว้าทดลองสำหรับสร้างหรือผลิตผลงานสื่อการฝึกอบรมเพื่อการปฏิบัติการประกอบด้วย (1) ตำราเอกสารคู่มือแบบฝึกหัดและใบงานเพื่อใช้เป็นแนวทางและสนับสนุนการดำเนินการปฏิบัติงานตามที่กำหนด (2) วัสดุสำหรับฝึกปฏิบัติได้แก่วัตถุหรือสิ่งสิ้นเปลืองทั้งหลายในการเขียนการพิมพ์การผลิตการสร้างผลิตภัณฑ์ผลงานหรือรายงานตลอดจนในการค้นคว้าและทดลองและ (3) อุปกรณ์และเครื่องมือสำหรับการฝึกปฏิบัติมีตั้งแต่ประเภทไม่ซับซ้อนเช่นเครื่องพิมพ์อุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ไฟฟ้าไป

จนกระทั่งอุปกรณ์และเครื่องมือประเภทอิเล็กทรอนิกส์เช่นการฝึกด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์การใช้
สถานการณ์จำลองอิเล็กทรอนิกส์ในการฝึกเป็นต้น

สื่อเหล่านี้จะจัดไว้ในห้องที่เหมาะสมตามแผนที่เตรียมไว้พร้อมทั้งสิ่งอำนวยความสะดวกตามควรแก่กรณีในบางสถานการณ์อาจจัดในห้องประชุมที่ใช้เป็นที่ฝึกอบรมด้วยการปรับ
ห้องประชุมให้เป็นห้องปฏิบัติการฝึกอบรมชั่วคราวโดยจัดโต๊ะและเก้าอี้เสียใหม่ เพื่อสำหรับใช้เป็น
แหล่งค้นคว้าและสำหรับเสนอผลงานในบริเวณเดียวกันในบางสถานการณ์อาจจัดอยู่ในห้องปฏิบัติการ
ห้องค้นคว้าทดลองโดยเฉพาะหรือในบางสถานการณ์อาจจัดในสถานที่ทำงานจริงความสำเร็จในการใช้
สื่อฝึกอบรมแบบประชุมเชิงปฏิบัติการจะเกิดขึ้นได้ก็เพราะการวางแผนการเตรียมการจัดและ
ประสานงานในด้านต่างๆโดยเฉพาะเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของโครงการหลักสูตรและแผนการสอนการฝึก
ผู้ให้การฝึกอบรมผู้รับการฝึกอบรมองค์กรและงบประมาณ

โดยสรุปแล้วสื่อการฝึกอบรมแบบประชุมเชิงปฏิบัติการจำแนกได้เป็น 2 ประเภทคือสื่อ
เพื่อการเรียนรู้และสื่อเพื่อการปฏิบัติการนอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
(2541 : 167-168) ได้สรุปวิธีในการประชุมเชิงปฏิบัติการที่สำคัญ ๆ ไว้ดังนี้

1. วิธีการบรรยายหมายถึงวิธีการเสนอความรู้แนวคิดหรือข้อเท็จจริงให้แก่ผู้เข้ารับ
การอบรมโดยวิทยากรวิธีการนี้สามารถจัดได้ง่ายและสามารถบรรยายให้แก่ผู้ฟังได้จำนวนมาก
ความสำเร็จในการบรรยายขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้บรรยายที่จัดเรียงเนื้อหาได้ประสานสัมพันธ์กัน
รูปแบบการบรรยายอาจจะใช้รูปแบบแผ่นใสหรือวิดีโอประกอบด้วยก็ได้เพราะวิธีบรรยายเป็นการให้
ความรู้แก่ผู้รับการฝึกอบรมโดยผู้เป็นวิทยากรซึ่งเป็นผู้มีบทบาทมากที่สุดในการเตรียมเนื้อหาการให้
ข้อมูลต่างๆแก่ผู้รับการฝึกอบรมวิธีการบรรยายจึงสามารถให้ความรู้แก่ผู้รับการฝึกอบรมได้
จำนวนมากดังนั้นจึงเหมาะในการให้ความรู้พื้นฐานและให้ข้อมูลทั่วไป

2. การอภิปรายเป็นคณะหมายถึงการอภิปรายเป็นคณะมีลักษณะการอภิปรายโดย
ผู้ทรงคุณวุฒิ 3-5 คนให้ข้อเท็จจริงความเห็นปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไขตามเนื้อหาที่กำหนด
โดยมีพิธีกรทำหน้าที่ในการแนะนำวิทยากรและประสานการอภิปรายของผู้ทรงคุณวุฒิและสรุปประเด็น
ข้อข้องใจได้และเห็นว่าการอภิปรายเป็นคณะเป็นการสนทนาระหว่างผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3-6 คนใน
หัวข้อเรื่องที่กำหนดโดยมีพิธีกรเป็นผู้ดำเนินการการอภิปรายเป็นคณะเหมาะสำหรับหัวข้อการฝึกอบรม
ที่กำลังอยู่ในความสนใจของบุคคลทั่วไปและวิทยากรที่จะเป็นคณะอภิปรายควรมีความรู้เกี่ยวกับหัวข้อ
นั้นอย่างแท้จริงและควรมีหลายอาชีพร่วมอภิปราย

3. การประชุมทางวิชาการหมายถึงการประชุมที่มุ่งเน้นการพัฒนาศาสตร์ทาง
วิชาการโดยการเชิญวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญมาหลายคนและมีพิธีกรเป็นผู้ดำเนินรายการแล้วจะขึ้นบน
เวทีพร้อมๆกันหรือบรรยายทีละคนก็ได้แต่หัวข้อการบรรยายแต่ละคนได้รับมอบหมายไม่เหมือนกันผู้เข้า
รับการอบรมสามารถซักถามปัญหาได้เนื้อหาสาระของหัวข้อจะมีลักษณะในทางวิชาการเป็นสำคัญ
เสนาะ ตีแยว (2535 : 124) อธิบายว่าการประชุมทางวิชาการเป็นลักษณะการประชุมคล้ายกับการ
ประชุมอภิปรายแต่มีหัวข้อจำกัดเฉพาะเรื่องทางวิชาการมีการบรรยายโดยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์
ทางวิชาการส่วน อุทัย หิรัญโต (2531 : 1600) เห็นว่าการประชุมทางวิชาการเป็นการแลกเปลี่ยน
ประสบการณ์และความคิดเห็นของผู้ให้การฝึกอบรมในทางวิชาการโดยมีผู้ทรงคุณวุฒิเป็นผู้บรรยาย

4. การสาธิตคือกระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดโดยการแสดงหรือทำสิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ให้ผู้เรียนสังเกตดูแล้วให้ผู้เรียนซักถามอภิปรายและสรุปการเรียนรู้ที่ได้จากการสังเกตการณ์สาธิตที่ศานาแซมมณี (2551 : 25)

5. การประชุมสัมมนาหมายถึงการประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และความคิดเห็นเพื่อหาข้อสรุปเรื่องใดเรื่องหนึ่งผลของการสัมมนาถือว่าเป็นเพียงข้อเสนอแนะผู้เกี่ยวข้องจะนำไปปฏิบัติตามเพียงใดก็ได้การประชุมสัมมนาเป็นการประชุมกันเพื่อพร้อมใจกันแก้ปัญหาและค้นหาความรู้โดยผู้เชี่ยวชาญเป็นวิทยากรส่วนการบันทึกการประชุมสัมมนาหมายถึงการที่คณะบุคคลที่มีความสนใจร่วมกันในเรื่องใดเรื่องหนึ่งมาประชุมปรึกษาหารือแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกันเพื่อหาข้อสรุปร่วมกัน

6. การระดมสมองหมายถึงการประชุมเพื่อให้บุคลากรในที่ประชุมได้ระดมพลังความคิดหรือความคิดเห็นโดยการเปิดโอกาสให้อภิปรายอย่างกว้างขวางแล้วสรุปมติที่ประชุมเพื่อถือเป็นแนวปฏิบัติ ขาดิสยาม ธรรมจินดา (2552 : 234) อธิบายว่า เป็นการประชุมที่มีประสิทธิภาพวิธีหนึ่ง ซึ่งมีแนวทางปฏิบัติดังนี้

- 1) มุ่งเน้นที่ปริมาณ ไม่ใช่คุณภาพ ช่วยให้ทุกคนกล้าแสดงออก
- 2) ไม่วิจารณ์ความคิดเห็นของผู้อื่น แม้ว่าความคิดเห็นนั้นจะไม่ถูกต้อง
- 3) ใช้การต่อยอดความคิดเพราะความคิดของผู้อื่นอาจช่วยกระตุ้นความคิด

ของเรา

สรุปการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) เป็นวิธีการฝึกอบรมที่เน้นให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ปฏิบัติจริงมากกว่าการพูดสัมมนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือการบรรยายโดยจะมีการบรรยายให้ข้อมูลพื้นฐานก่อนแล้วจึงลงมือปฏิบัติอาจเป็นการใช้เครื่องมือใหม่ๆ ประชุมเพื่อช่วยกันสร้างเครื่องมือหรือประชุมเพื่อสร้างอุปกรณ์ต่างๆ การปฏิบัตินิยมให้ร่วมกันเป็นกลุ่มย่อยๆ มากกว่าการปฏิบัติเป็นกลุ่มใหญ่หรือรายบุคคล

2. การนิเทศภายใน

การนิเทศภายในโรงเรียนเป็นกระบวนการเชิงบริหารจัดการทางวิชาการศึกษาที่มีมานานแล้วเพื่อช่วยเสริมสร้างประสิทธิภาพการจัดการศึกษาและการเรียนรู้ให้บังเกิดขึ้นภายในโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาแต่ละแห่งการนิเทศภายในโรงเรียนจะเป็นฐานสำคัญเชิงบริหารที่เกิดจากความร่วมมือและยึดหลักความเสมอภาคและบุคลากรในโรงเรียนมีข้อปฏิบัติหรือข้อตกลงร่วมกันที่จะร่วมจัดการเรียนรู้ให้บรรลุผลตามนโยบายการจัดการศึกษาและหลักสูตรกำหนดให้

1. ความหมายของการนิเทศภายในโรงเรียนมีนักการศึกษาได้กล่าวถึงความหมายของการนิเทศภายในโรงเรียนไว้ดังนี้

สุรศักดิ์ ปาเฮ (2545 : 51) สรุปว่า การนิเทศภายในโรงเรียน (In School Supervision) หมายถึงการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารกับครูในโรงเรียนในการที่จะปรับปรุงแก้ไขพัฒนาการทำงานของครูให้มีประสิทธิภาพและส่งผลกระทบต่อคุณภาพของนักเรียน

กมล ภูประเสริฐ (2544 : 59) สรุปว่า การนิเทศเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศเพื่อพัฒนางานในหน้าที่ที่ความรับผิดชอบ ถือเป็นการพัฒนาบุคลากรรูปแบบหนึ่งที่สามารถให้ผลรวดเร็วกว่า โดยเฉพาะการนิเทศในสถานศึกษา เพราะผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศทำงานอยู่ร่วมกัน และผู้นิเทศในหนึ่งเรื่องอาจเป็นผู้รับการนิเทศในอีกเรื่องหนึ่งได้ ในทำนอง

เดียวกันผู้รับการนิเทศก็อาจกลับไปเป็นผู้นิเทศในเรื่องที่ตนเองมีความสามารถสูงได้ จึงเป็นการรวมพลังกันเพื่อสร้างสรรค์ผลงานที่ดีกว่าการให้แต่ละคนปฏิบัติงานในลักษณะต่างคนต่างทำ

เมตต์เมตต์ การุณจิต (2543 : 55) สรุปว่า การนิเทศ คือ การให้คำปรึกษาชี้แนะ และให้ความช่วยเหลือต่อกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อปรับปรุงให้ได้ผลตามเกณฑ์ที่ได้วางไว้

เสถียร เทียงธรรม (2544 : 37) ได้ให้ความหมาย การนิเทศการศึกษาเน้นกระบวนการทำงานร่วมกันของบุคลากรทางการศึกษาอย่างเป็นระบบเพื่อพัฒนาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพสูงสุดอันจะส่งผลต่อตัวนักเรียนในที่สุด

ถวิล มาตรเลียม (2545 : 65) ได้ให้ความหมาย การนิเทศเป็นกระบวนการปรับปรุงการเรียนการสอนโดยร่วมมือกับบุคคลที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน เป็นกระบวนการของการเร้า และกระตุ้นให้ครูพัฒนานักเรียน

ทองสุข ชากักดี (2545 : 12) ได้ให้ความหมาย การนิเทศการสอนเป็นกระบวนการของผู้นิเทศเพื่อที่จะพัฒนาการสอนในสถานศึกษาโดยมุ่งที่พฤติกรรมของครูที่จะส่งผลต่อพฤติกรรมของนักเรียน

บรม บำรุงสวัสดิ์ (2546 : 6) ได้ให้ความหมาย การนิเทศภายใน หมายถึง วิธีการหรือลำดับขั้นตอนในการดำเนินการหรือการงานของนิเทศการศึกษา เพื่อช่วยให้งานนิเทศการศึกษาดำเนินงานไปด้วยดีและบรรลุวัตถุประสงค์ปฏิบัติงานนิเทศภายใน ซึ่งประกอบด้วย 7 ขั้นตอน คือ การวางแผนดำเนินการ การเสริมสร้างความรู้ในการปฏิบัติงาน การปฏิบัติงานตามแผน การประเมินผลการปฏิบัติงาน การเผยแพร่ ขยายผล การร่วมมือ การเสริมสร้างขวัญและกำลังใจ ดังนี้

1. การวางแผนการดำเนินการ หมายถึง การวางแผนการปฏิบัติงาน การจัดระบบงาน การดำเนินงาน และการประเมินผลงาน เป็นการเตรียมงานไว้ล่วงหน้าอย่างรอบคอบรัดกุม มีลำดับขั้นตอนที่ดี โดยการจัดประชุมปรึกษาหารือกำหนดนโยบายให้ชัดเจน

2. การเสริมสร้างขวัญความรู้ในการปฏิบัติงาน หมายถึง การสร้างความเข้าใจให้ครู-อาจารย์ และผู้เกี่ยวข้องทุกคนในการดำเนินงานโครงการนิเทศภายในโรงเรียนและให้ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา รวมทั้งนโยบายที่เกี่ยวข้องการนิเทศ

3. การปฏิบัติงานวางแผน หมายถึง การที่ผู้นิเทศไปปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนตามรายละเอียดที่กำหนดไว้ในโครงการ การนำเทคนิคและวิธีการนิเทศการควบคุมการสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติการนิเทศ

4. การประเมินผลการปฏิบัติงาน หมายถึง การประเมินผลการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อนำผลไปพัฒนาและปรับปรุงการปฏิบัติงานนิเทศภายในมีประสิทธิภาพดีขึ้น

5. การเผยแพร่ขยายผล หมายถึง การเผยแพร่ผลการปฏิบัติงานในรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ แผ่นพับ แผ่นปลิว เอกสาร วารสาร วีซีดีดีวีดี บทความ ฯลฯ

6. การร่วมมือร่วมมือ หมายถึง การให้ความร่วมมือช่วยเหลือและสร้างขวัญกำลังใจเพื่อให้การดำเนินงานราบรื่น เต็มไปด้วยบรรยากาศแห่งการร่วมมือร่วมมือของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

7. การเสริมสร้างขวัญและกำลังใจ หมายถึง การสร้างเสริมให้ครู-อาจารย์ และผู้เกี่ยวข้องทุกคนกำลังใจดีอยู่เสมอ โดยใช้ปัจจัยทางด้านวัตถุและมนุษยสัมพันธ์

สนธยา เมืองคำ (2547 : 39-47) ได้สรุปการนิเทศภายในไว้ว่า

1. การนิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง กิจกรรม กระบวนการที่ผู้บริหารและบุคลากรในโรงเรียนร่วมมือกันจัดขึ้นเพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานของครูในทุกด้านรวมทั้งให้ครูเกิดความก้าวหน้าในวิชาชีพและสัมฤทธิ์ผลสูงสุดในการเรียนของนักเรียน

2. กิจกรรมการนิเทศ หมายถึง แนวปฏิบัติที่จัดให้มีขึ้นในลักษณะต่าง ๆ ในแต่ละงานของนิเทศการศึกษา เพื่อช่วยให้งานนิเทศศึกษาดำเนินงานไปด้วยดีและบรรลุวัตถุประสงค์อบรม

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2548 : 15) ได้ให้ความหมายว่า การนิเทศ หมายถึง กระบวนการจัดการบริหารการศึกษาเพื่อชี้แนะให้ความช่วยเหลือและความร่วมมือกับครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนของครูและเพิ่มคุณภาพของนักเรียนให้เป็นไปตามเป้าหมายของการจัดการศึกษา

จากที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่าการนิเทศภายในหมายถึงการแนะนำให้คำปรึกษา ช่วยกันแก้ปัญหาระหว่างผู้บริหารกับบุคลากรในโรงเรียนหรือระหว่างบุคลากรด้วยกันปฏิบัติงานร่วมกัน เพื่อแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาการทำงานของบุคลากรให้มีประสิทธิภาพและส่งผลต่อคุณภาพของนักเรียนทุกด้านทั้งร่างกายสติปัญญาจิตใจอารมณ์และสังคมให้เต็มศักยภาพ

2. ความมุ่งหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541 : 13) ได้กำหนดความมุ่งหมายของการนิเทศภายในโรงเรียนไว้ดังนี้

1. เป็นการช่วยให้ครูสามารถปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยตนเอง
2. สามารถพัฒนาพฤติกรรมการสอนของครูให้ดีขึ้น
3. สนับสนุนความรู้ความสามารถของครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
4. กำกับควบคุมติดตามผลการปฏิบัติของครูในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง
5. ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และการทำงานร่วมกันเป็นคณะ

การนิเทศภายในโรงเรียนจึงมุ่งจะช่วยเหลือและประสานงานด้านวิชาการภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาหลักสูตรช่วยปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นเพื่อส่งเสริมและรักษาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเพื่อช่วยปรับปรุงและประเมินผลการเรียนการสอนตลอดจนช่วยให้เกิดความงอกงามทางวิชาชีพครูการนิเทศภายในโรงเรียนจึงเป็นงานที่ต้องปฏิบัติอย่างมีขั้นตอนและอาศัยความร่วมมือจากบุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียนเพื่อให้โรงเรียนทำงานได้ประสบผลสำเร็จในด้านการสอนและสามารถเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้บรรลุวัตถุประสงค์

3. ความสำคัญของการนิเทศภายในโรงเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยอาศัยองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการคือกระบวนการบริหารการศึกษา กระบวนการเรียนการสอนและกระบวนการนิเทศการศึกษาสำหรับกระบวนการนิเทศศึกษานั้นได้มีการพัฒนากระบวนการปฏิบัติงานค้นคว้าวิธีการนิเทศนวัตกรรมนิเทศพัฒนาระบบนิเทศทางไกลและการพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียนในการพัฒนาการนิเทศศึกษานั้นได้วิเคราะห์สภาพ

ความสำเร็จของโรงเรียนที่ดำเนินการนิเทศภายในได้ประสบผลสำเร็จสภาพความสำเร็จของบุคลากร ได้แก่ครูผู้สอนผู้บริหารโรงเรียนและศึกษานิเทศก์ในทุกระดับพร้อมทั้งจัดทำเอกสารชุดพัฒนาระบบ นิเทศการศึกษาสำหรับศึกษานิเทศก์ใช้เป็นสื่อและเครื่องมือในการพัฒนาการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษา

ความก้าวหน้าและการพัฒนากระบวนการนิเทศการศึกษามีการพัฒนาอย่างมาก ในปี 2540 เป็นต้นมา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้กำหนดแนวทางการนิเทศการศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและใช้การนิเทศ 100 % เป็นยุทธศาสตร์โดยใช้หลักสำคัญ 3 ประการคือการนิเทศอย่างทั่วถึงต่อเนื่องและมีคุณภาพจุดเน้นที่สำคัญคือโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติทุกโรงเรียน ต้องมีการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบเพื่อช่วยเหลือให้ครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ดียิ่งขึ้นให้เป็น “ครูมืออาชีพ”

ในสภาพปัจจุบันครูยังมีปัญหาและข้อจำกัดในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หลายประการซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนจำนวนไม่น้อยยังไม่บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรการนิเทศภายใน จึงเป็นกระบวนการกระตุ้นยั่วยุท้าทายริเริ่มสนับสนุนให้ครูพัฒนาคุณภาพนักเรียนผู้บริหารโรงเรียนจึงเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในฐานะเป็นผู้นิเทศเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของครูให้เป็นครูมืออาชีพและส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียนตามจุดหมายของหลักสูตรต้องการ

การนิเทศภายในโรงเรียนมีความจำเป็นต่อโรงเรียนประถมศึกษาเป็นอย่างมากในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนซึ่งมีสาเหตุและอุปสรรคต่างกันในแต่ละโรงเรียนดังนั้นถ้ารอให้มีการนิเทศการศึกษาที่เกิดจากบุคลากรทางการศึกษาหรือศึกษานิเทศก์ซึ่งเป็นบุคลากรที่อยู่ภายนอกโรงเรียนก็จะนิเทศได้ไม่ทั่วถึงและไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควรซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้ชี้แจงความจำเป็นในการนิเทศภายในโรงเรียนไว้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2541 : 44) ดังนี้

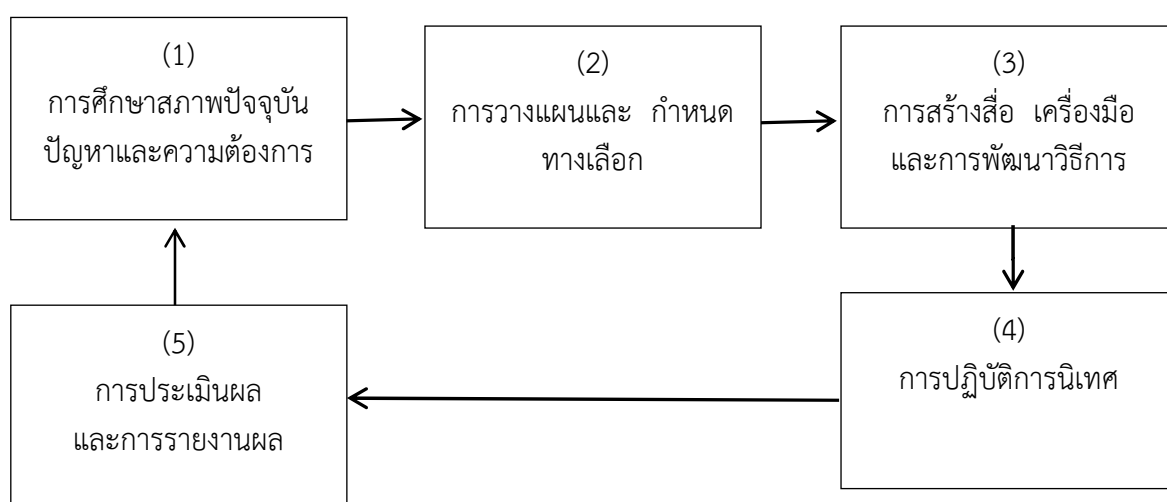
1. ในการพัฒนาการศึกษาจะเห็นได้ว่ากระบวนการที่สำคัญได้แก่กระบวนการบริหารกระบวนการเรียนการสอนและกระบวนการนิเทศการศึกษาทั้ง 3 กระบวนการดังนี้เป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาการศึกษาดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมีหน้าที่ในการนิเทศภายในโรงเรียน
2. ภารกิจหลักของผู้บริหารโรงเรียนคือบริหารงานที่รับผิดชอบหรืองานในหน้าที่อันได้แก่งานวิชาการงานบุคลากรงานกิจการนักเรียนงานธุรการและการเงินงานอาคารสถานที่และงานสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนให้มีประสิทธิภาพตามภาระหน้าที่ดังกล่าวผู้บริหารโรงเรียนจึงจำเป็นต้องดำเนินการนิเทศครูผู้สอนเพื่อให้ครูผู้สอนสามารถปรับปรุงหรือพัฒนาวิธีการสอนให้มีคุณภาพซึ่งจะส่งผลให้เกิดการเรียนรู้และสัมฤทธิ์ผลตามจุดหมายของหลักสูตร
3. ภายในโรงเรียนประกอบด้วยครูที่มีประสบการณ์ความรู้ความสามารถที่แตกต่างกันดังนั้นประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านการเรียนการสอนจะต่างกันการที่จะลดช่องว่างดังกล่าวผู้บริหารโรงเรียนจะต้องดำเนินการให้มีการนิเทศภายในโรงเรียน
4. การปฏิบัติงานใดๆก็ตามโดยธรรมชาติจะมีปัญหาเกิดขึ้นเสมอหน่วยงานใหญ่ก็มีปัญหามากหน่วยงานเล็กก็มีปัญหาน้อยทางหนึ่งในการป้องกันและลดปัญหาดังกล่าวคือการนิเทศภายในโรงเรียน

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่ากระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนเป็นกระบวนการหนึ่งที่สำคัญอย่างยิ่งที่เป็นปัจจัยเสริมสร้างพลังการเรียนรู้ให้บังเกิดขึ้นจากความร่วมมือของบุคลากรทุกคนในโรงเรียนเป็นสำคัญถ้าหากโรงเรียนใดมีกระบวนการนิเทศภายในที่เป็นระบบและมีประสิทธิภาพย่อมก่อให้เกิดศักยภาพเชิงบริหารและเชิงวิชาการที่สูงขึ้น เพื่อก้าวสู่มาตรฐานด้านการศึกษาได้ตามที่คาดหวังจึงเป็นสิ่งที่ผู้บริหารและครูอาจารย์ทุกคนควรตระหนักในบทบาทภารกิจสำคัญดังกล่าว

4. กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้กำหนดกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนโดยยึดถือเป็นแนวปฏิบัติตามหลักการทางวิทยาศาสตร์มี 5 ขั้นตอนด้วยกัน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2541 : 7-9) ดังภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 กระบวนการนิเทศการศึกษา

กระบวนการนิเทศการศึกษาแต่ละขั้นตอนมีรายละเอียดดังนี้

1. การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการ

เพื่อให้ทราบสภาพที่แท้จริงในขณะนั้นว่าเป็นอย่างไรหรืออยู่ ณ จุดใดมี ปัญหาหรือข้อจำกัดอะไรมีความต้องการอย่างไรเพื่อจะได้ดำเนินการวางแผนแก้ไขได้ตรงจุดซึ่งวิธีการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาสามารถทำได้หลายวิธีทั้งนี้ขึ้นอยู่กับโรงเรียนหรือผู้นิเทศจะนำมาใช้แบบใดแต่ควรคำนึงถึงความเหมาะสมและสามารถวิเคราะห์ปัญหาได้อย่างเป็นธรรมและเที่ยงตรงมี 4 ขั้นตอนดังนี้

1. ใช้วิธีระดมสมองค้นหาปัญหา
2. นำปัญหาที่ค้นพบเข้าตารางประเมินสภาพปัญหา
3. พิจารณาปัญหาเข้าแผนภูมิแก๊งปลา
4. นำปัญหาเข้าตารางวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางแก้ปัญหา

2. การวางแผนและกำหนดทางเลือก

ในขั้นตอนนี้ต้องอาศัยข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหา และความต้องการอันจะเป็นข้อกำหนดให้เกิดการวางแผนการกำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหาปรับปรุง ส่งเสริมการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพตรงตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการโดยมีขั้นตอนควรปฏิบัติดังนี้

1. ทำความเข้าใจกับขอบข่ายอำนาจหน้าที่และบทบาทของผู้นิเทศ ภายในโรงเรียนทำแผนและโครงการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน
2. นำผลการศึกษาข้อมูลจากสภาพปัจจุบันและความต้องการมา จัดลำดับความสำคัญให้ทราบแน่ชัดว่าปัญหาใดที่ต้องดำเนินการปรับปรุงแก้ไขก่อนหลัง
3. ศึกษานโยบายเป้าหมายวัตถุประสงค์และแนวปฏิบัติของหน่วยงาน ระดับอำเภอจังหวัดและระดับกรมเพื่อจัดทำแผนให้สอดคล้องกันในการจัดทำโครงการนิเทศภายใน โรงเรียน

3. การสร้างสื่อเครื่องมือในการนิเทศ

ขั้นนี้เป็นการค้นหาสิ่งที่จะช่วยในการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาเพื่อให้ทราบ ที่มาปัญหาเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาการทำงานของครูให้มีประสิทธิภาพโดยมีเครื่องมือการนิเทศซึ่งแบ่ง ตามลักษณะการใช้งานเป็น 2 ลักษณะใหญ่ๆคือ

1. เครื่องมือสำหรับตรวจสอบคุณภาพการศึกษาได้แก่
  - 1.1 แบบสอบถาม
  - 1.2 แบบสำรวจ/แบบประเมิน
  - 1.3 แบบทดสอบ
  - 1.4 แบบสังเกตการสอน (รวมทั้งแบบสังเกตอื่นๆ)
2. เครื่องมือสำหรับส่งเสริมคุณภาพการศึกษาได้แก่
  - 2.1 เครื่องมือนิเทศเพื่อป้องกันเป็นเครื่องมือในลักษณะส่งเสริมและ สนับสนุนให้ผู้รับนิเทศมีความรู้ความเข้าใจเพิ่มขึ้นได้แก่เอกสารทางวิชาการหนังสือคู่มือครูฯลฯ
  - 2.2 เครื่องมือการนิเทศเพื่อแก้ไขเป็นเครื่องมือที่ต้องการบันทึกภาพ หรือเสียงใช้เทคโนโลยีต่างๆเข้าช่วยมากเช่นเทปบันทึกภาพเทปบันทึกเสียงฯลฯ

4. การปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน

เป็นขั้นตอนที่จะต้องนำผลจาก 3 ขั้นตอนแรกที่ผ่านมาไปปฏิบัติให้เกิดผล สำเร็จตามจุดประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญอย่างยิ่งเพราะเมื่อมีแผนที่ กำหนดไว้สมบูรณ์แต่ถ้าไม่มีการปฏิบัติการพัฒนาจะไม่บังเกิดผลซึ่งลักษณะของการปฏิบัติการนิเทศ ภายในโรงเรียนอาจดำเนินการได้ 2 ทางคือ

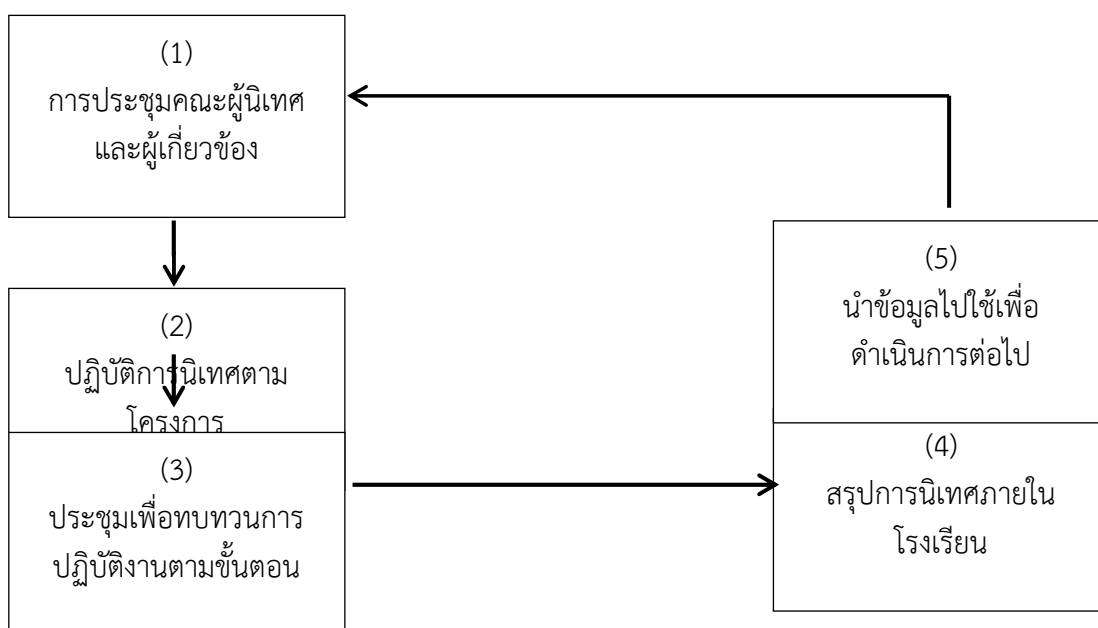
1. การนิเทศทางตรงเป็นการปฏิบัติการนิเทศด้วยตนเองซึ่งเป็นการ ปฏิบัติตามโครงการแผนงานสื่อการนิเทศต่างๆและวิธีการนิเทศที่เตรียมไว้
2. การนิเทศทางอ้อมเป็นการนิเทศโดยใช้สื่อนิเทศแทนได้แก่การให้ การศึกษาเอกสารหลักสูตรคู่มือครูนิตยสารจุลสารเทปสไลด์วีดิทัศน์ เป็นต้นหรืออาจเชิญวิทยากรที่ เชี่ยวชาญตามความรู้ในสาขาต่างๆมาช่วยเหลือแนะนำ

ขั้นตอนการปฏิบัติการนิเทศมีดังนี้

1. ประชุมคณะผู้นิเทศและผู้เกี่ยวข้องเพื่อทำความเข้าใจรายละเอียดและขั้นตอนการปฏิบัติงานให้ตรงกัน

2. ปฏิบัติการนิเทศตามแบบแผนโครงการ
3. ประชุมเพื่อทบทวนการปฏิบัติงานตามขั้นตอน
4. สรุปผลการนิเทศ
5. นำข้อมูลไปใช้ดำเนินการต่อไป

ภาพประกอบ 3 ขั้นตอนการดำเนินการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน

5. การประเมินผลและการรายงานผล

เป็นขั้นตอนในการจัดหาและรวบรวมข้อมูลมาพิจารณาวิเคราะห์เพื่อสะท้อนภาพของงานที่ทำไปเพื่อปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานในครั้งต่อไปโดยมีขั้นตอนการปฏิบัติ 4 ขั้นตอนคือ

1. การประเมินผลโครงการดังนี้

1.1 เตรียมการก่อนการปฏิบัติงานนิเทศการตรวจสอบแผนงาน

โครงการความเป็นไปได้ความสมบูรณ์ของแผน

1.2 เริ่มต้นปฏิบัติงานควรมีการตรวจสอบความพร้อมในการที่จะเริ่ม

โครงการได้แก่บุคลากรทรัพยากรการฝึกอบรมการทำความเข้าใจกับผู้ปฏิบัติฯลฯ

1.3 ระหว่างดำเนินการหรือปฏิบัติเป็นการตรวจสอบวิธีการ

ปฏิบัติงานเน้นหนักด้านการบริหารวิชาการผู้ปฏิบัติมีจุดมุ่งหมายแนวดำเนินการและปรัชญาตรงกันหรือไม่ขั้นตอนการปฏิบัติงานมีอุปสรรคขัดข้องหรือไม่สามารถดำเนินการได้ตามกำหนดหรือไม่

- 1.4 สิ้นสุดโครงการเป็นการประเมินผลเมื่อสิ้นสุดโครงการแล้วว่ามีผลตามวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใดมีข้อเสียอย่างไร
2. รูปแบบและเครื่องมือประเมินมีหลายรูปแบบทั้งนี้ขึ้นอยู่กับผู้นิเทศจะพิจารณาว่ารูปแบบใดเหมาะสมกับสภาพของโรงเรียน
3. สิ่งที่จะต้องประเมินผลโครงการ 2 ประการคือ
  - 3.1 ผู้นิเทศต้องนำข้อมูลจากผลสัมฤทธิ์ของโครงการทั้งด้านปริมาณและคุณภาพไปใช้ในการปรับปรุงแผนและโครงการครั้งต่อไป
  - 3.2 ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานตามโครงการ
4. สรุปและรายงานผลโครงการเกี่ยวกับการสรุปและรายงานผลโครงการผู้นิเทศควรให้ความสำคัญเพราะจะทำให้เรามีข้อมูลและนำไปจัดทำสรุปเป็นรูปเล่มเพื่อเสนอผู้เกี่ยวข้องและเผยแพร่ต่อไป

จากกระบวนการดังกล่าวข้างต้นพอสรุปได้ว่าการดำเนินการตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนจำเป็นต้องอาศัยขั้นตอนการดำเนินการอย่างมีระบบและต่อเนื่องจะต้องมีการร่วมกันวางแผนประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาร่วมกันวิเคราะห์จุดเด่นจุดด้อยเพื่อจะได้กำหนดจุดที่จะพัฒนาหรือปรับปรุงแก้ไขร่วมกันหาแนวทางเลือกเพื่อพัฒนาร่วมกันปฏิบัติและร่วมกันประเมินผลเพื่อให้เกิดความร่วมมือประสานสัมพันธ์กันระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศตามกระบวนการซึ่งเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งของการบริหารที่ช่วยให้การนิเทศภายในเป็นไปอย่างมีคุณภาพและตรงตามมาตรฐานของกระทรวงศึกษาธิการต่อไป

การวิจัยปฏิบัติการ

การวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) เป็นการวิจัยเพื่อนำผลมาใช้แก้ปัญหาอย่างรีบด่วนหรือปรับปรุงการปฏิบัติงาน (บุญชม ศรีสะอาด. 2546 : 12)

สุวิมล ว่องวานิช (2544 : 10-30) ได้กล่าวถึงความหมาย จุดมุ่งหมาย กรอบแสดงลักษณะ กระบวนการวิจัย ขั้นตอน และสรุปหลักการของการวิจัยเชิงปฏิบัติการไว้ดังนี้

1. การวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) หมายถึง การวิจัยประเภทหนึ่ง ซึ่งใช้กระบวนการปฏิบัติอย่างมีระเบียบ ผู้วิจัยและผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการปฏิบัติและวิเคราะห์วิจารณ์ผลปฏิบัติการ 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน การลงมือปฏิบัติ การสังเกต และการสะท้อนผลการปฏิบัติการดำเนินการต่อเนื่องไปจนกว่าจะได้ข้อสรุปที่แก้ไขได้จริง หรือพัฒนาสภาพการณ์ของสิ่งที่ได้ อย่างมีประสิทธิภาพ

2. จุดมุ่งหมายของการวิจัยปฏิบัติการ

จุดมุ่งหมายของการวิจัยปฏิบัติการ เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานประจำให้ดีขึ้น โดยนำเอางานที่ปฏิบัติอยู่มาวิเคราะห์สภาพปัญหา อันเป็นเหตุให้งานนั้นไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร จากนั้นใช้แนวคิดทางทฤษฎีและประสบการณ์การปฏิบัติงานที่ผ่านมาเสาะหาข้อมูลและวิธีการที่คาดว่าจะแก้ปัญหาดังกล่าวได้ และสะท้อนวิธีการดังกล่าวไปทดลองใช้กับกลุ่ม ที่เกี่ยวข้องกับปัญหานั้น

3. กรอบแสดงลักษณะของการวิจัยปฏิบัติการ

กรอบแสดงลักษณะของการวิจัยปฏิบัติการ มี 4 ลักษณะดังนี้

3.1 เป็นการวิจัยแบบมีส่วนร่วมและร่วมมือ (Participation and Collaboration) ใช้การทำงานเป็นกลุ่ม ผู้ร่วมวิจัยทุกคนมีส่วนร่วมสำคัญและมีบทบาทเท่าเทียมกันในทุกกระบวนการของการวิจัย ทั้งการ เสนอความคิดเห็นเชิงทฤษฎีและการปฏิบัติ ตลอดจนการวางแผนการวิจัย

3.2 เน้นการปฏิบัติ (Action Orientation) การวิจัยชนิดนี้ใช้การปฏิบัติเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและศึกษาผลของการปฏิบัติเพื่อมุ่งให้เกิดการพัฒนา

3.3 ใช้การวิเคราะห์วิจารณ์ (Critical Function) การวิเคราะห์การปฏิบัติการอย่างลึกซึ้งจากสิ่งที่สังเกตได้ จะนำไปสู่การตัดสินใจที่สมเหตุสมผล เพื่อปรับปรุงแผนปฏิบัติ

3.4 ใช้วงจรการปฏิบัติการ (The Action Research Spiral) ตามแนวคิดของ Kemmis และ McTaggart คือ การวางแผน (Planning) การปฏิบัติ (Action) การสังเกต (Observing) และการสะท้อนผล (Reflecting) ตลอดจนการปรับปรุงแผน (Re-planning) เพื่อนำไปปฏิบัติในวงจรต่อไปจนกว่าจะได้รูปแบบของการปฏิบัติงานที่เป็นที่พึงพอใจ และได้ข้อเสนอเชิงทฤษฎี เพื่อเผยแพร่ต่อไป

4. กระบวนการดำเนินงานการวิจัยปฏิบัติการ

กระบวนการดำเนินงานการวิจัยปฏิบัติการ มีขั้นตอนที่สำคัญๆ ในการดำเนินการดังนี้

4.1 การจำแนกหรือพิจารณาปัญหาที่ประสงค์จะศึกษา ผู้วิจัยและกลุ่มที่ทำการวิจัยจะต้องศึกษารายละเอียดของปัญหาที่จะศึกษาอย่างชัดเจน ปัญหาที่เกิดขึ้นในห้องเรียนซึ่งจะทำการวิจัยปฏิบัติการจะต้องมีทฤษฎีรองรับในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับปัญหานั้น การวิเคราะห์สภาพปัญหาควรพิจารณาให้ครบ 4 องค์ประกอบต่อไปนี้ คือ ปัญหาที่เกี่ยวกับครู นักเรียน เนื้อหาวิชา และสภาพแวดล้อม

4.2 เลือกปัญหาสำคัญที่เป็นสาระควรแก่การศึกษาวิจัย เลือกโดยอาศัยทฤษฎีมาร่วมพิจารณาลักษณะปัญหา แล้วสร้างวัตถุประสงค์ของการวิจัย ตลอดจนอาจจะต้องสร้างสมมุติฐานของการวิจัยในรูปแบบของข้อความที่ต้องการประเมิน ที่แสดงความสัมพันธ์ปัญหาหลักหรือทฤษฎีพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับปัญหานั้น

4.3 เลือกเครื่องมือดำเนินการวิจัยที่จะช่วยให้ได้คำตอบปัญหาตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ เครื่องมือที่ใช้มี 2 ลักษณะ คือ เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองปฏิบัติหรือฝึกหัดตามวิธีการ และเครื่องมือที่ใช้การรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการปฏิบัติ

4.4 บันทึกเหตุการณ์อย่างละเอียดในแต่ละขั้นตอนของการวิจัย ทั้งส่วนที่เป็นความก้าวหน้าและเป็นอุปสรรคตามวงจรการปฏิบัติการ คือ เก็บสะสมบันทึกไว้เพื่อใช้ในการปรับปรุงวงจรปฏิบัติการต่อไป และเพื่อเป็นการรวบรวมข้อมูลวิเคราะห์หาคำตอบของสมมุติฐาน

4.5 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ในด้านต่าง ๆ ของข้อมูลที่รวบรวมไว้ ซึ่งส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ การตรวจสอบรายละเอียด อธิบายสถานการณ์ จัดหมวดหมู่ และแยกประเภทของกลุ่มข้อมูลตามหัวข้อที่เหมาะสม เปรียบเทียบข้อแตกต่างและคล้ายคลึงของข้อมูล

4.6 ตรวจสอบข้อมูลของกลุ่มผู้วิจัยที่ได้พิจารณาไว้แล้วอีกครั้งหนึ่ง เพื่อสรุปหาคำตอบที่เป็นสาเหตุและแก้ปัญหานั้นตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ และจะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดโดย

สรุปประมวลเป็นหลักการ (Principle) รูปแบบ (Model) ของการปฏิบัติ หรือเสนอเชิงทฤษฎี (Proposition) หรือทฤษฎี (Theory) ทั้งนี้ต้องอาศัยหลักตรรกวิทยา โดยวิธีอุปมาน และความรู้เชิงทฤษฎีด้วย

5. ขั้นตอนของการวิจัยปฏิบัติการ

กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาและปรับปรุงสภาพการเรียนการสอนในโรงเรียนของครู ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นตามขั้นตอนของ Kemmis และ McTaggart (1988 : 15-16) ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน

1. **ขั้นวางแผน (Planning)** เริ่มต้นจากผู้วิจัย หรือครูผู้สอนสำรวจและวิเคราะห์ปัญหาสำคัญเพื่อนำมาแก้ไขซึ่งสามารถดำเนินการได้หลายลักษณะ เช่น การสำรวจข้อมูลในลักษณะรูปกว้างปลา สำรวจพฤติกรรมของผู้เรียนการสังเกตของครูข้อมูลจากผู้ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

2. **ขั้นลงมือปฏิบัติ (Action)** เป็นการนำแนวคิดที่กำหนดเป็นกิจกรรมในขั้นวางแผนมาดำเนินการ ในขั้นนี้ครูผู้วิจัยต้องพบปัญหาในการวิจัยมากมาย แผนที่วางไว้จะต้องกำหนดให้สามารถยืดหยุ่นได้ เปลี่ยนแปลงไปตามความเหมาะสม โดยกำหนดให้เกิดความสอดคล้องกับการปฏิบัติจริงในห้องเรียน

3. **ขั้นสังเกตการณ์ (Observation)** เป็นการสังเกตการณ์เปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ข้อสังเกตของกระบวนการของการปฏิบัติการ (The Action Process) และผลของการปฏิบัติ (the effect of Action) พร้อมทั้งจดบันทึกการปฏิบัติการที่เกิดขึ้นที่คาดหวัง

4. **ขั้นสะท้อนผลการปฏิบัติการ (Reflection)** ขั้นตอนสุดท้ายของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ คือ การตรวจสอบกระบวนการปัญหาหรือสิ่งที่เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติการ ผู้วิจัยจะต้องตรวจสอบปัญหาที่เกิดขึ้นในแง่มุมต่าง ๆ ตามสภาพแวดล้อมของโรงเรียนหรือกิจกรรมที่กำลังศึกษา โดยผ่านกระบวนการ ถก-อภิปรายปัญหา การประเมินโดยกลุ่มให้ได้แนวทางในการพัฒนาขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมและเป็นพื้นฐานข้อมูลที่จะเป็นแนวทางไปสู่การปรับปรุงและการวางแผนการปฏิบัติการต่อไปการวิจัยปฏิบัติการผู้วิจัยต้องตระหนักอยู่เสมอ คือ กลุ่มมีความสำคัญต่อการดำเนินการวิจัยไม่ควรทำแต่ลำพัง การวิจัยควรดำเนินการตามวงจร 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน ปฏิบัติงานจริงการสังเกตและการสะท้อนการปฏิบัติ กระทำซ้ำ ๆ ตามวงจรจนกว่าจะได้ผลการปฏิบัติตามจุดมุ่งหมาย สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ คือ การแจกแจงข้อค้นพบที่สำคัญในเชิงอธิบายความ ซึ่งจะนำมาสู่การสรุปเป็นผลงานวิจัย และแสดงให้เห็นแนวทางหรือรูปแบบการปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ เพื่อแก้ไขปัญหาในเรื่องราวของสิ่งที่ศึกษานั้น (สมบัติ บุญประคม. 2545 : 8)

วิจัยปฏิบัติการของมหาวิทยาลัย Deakin ในประเทศออสเตรเลีย Stephen Kemmis และคณะได้นำแนวคิดของ Lewin มาประยุกต์ใช้ในการวิจัยปฏิบัติการ เพื่อปรับปรุงการจัดการศึกษาซึ่งในความคิดของ Kemmis และคณะนั้นการวิจัยปฏิบัติการ คือ การวิจัยแบบมีส่วนร่วมและการร่วมมือกันเป็นหมู่คณะจะกระทำคนเดียวไม่ได้ เพราะการกระทำเพียงคนเดียวถึงแม้จะเกิดการเปลี่ยนแปลงก็จะทำลายพลังการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากกลุ่มดังนั้นในขั้นตอนของการวิจัยปฏิบัติการ จึงต้องกำหนดจุดสนใจร่วมกัน แล้วนำไปสู่การปฏิบัติที่สำคัญ 4 ประเภทที่เกี่ยวข้องกัน เป็นวงจร คือ

1. การพัฒนาแผนการปฏิบัติเพื่อปรับปรุงสิ่งที่เป็นปัญหา ซึ่งเป็นการปฏิบัติงานที่มีโครงสร้างและแนวทาง การวางแผนต้องมีความยืดหยุ่นและต้องคำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น

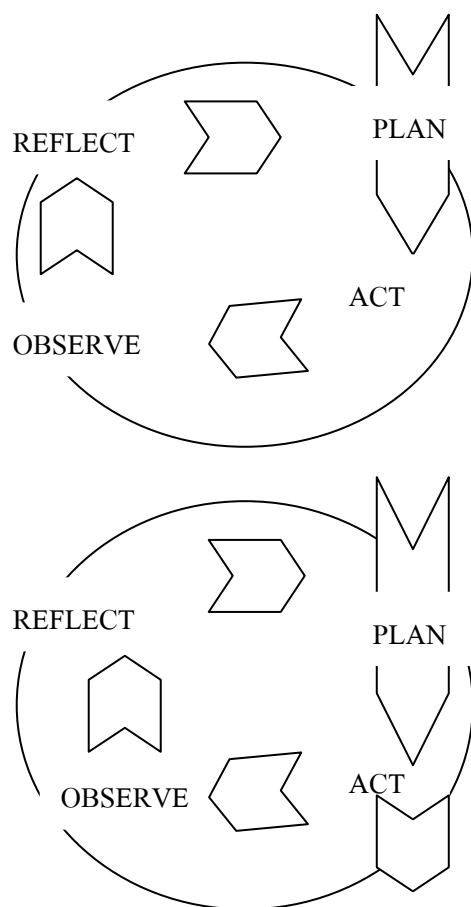
ในอนาคตที่อาจส่งผลกระทบต่อแผนที่กำหนดไว้ได้

2. การปฏิบัติตามแผน ซึ่งเป็นการดำเนินการตามแนวทางที่ได้กำหนดไว้อย่างละเอียดรอบคอบ และมีการควบคุมอย่างสมบูรณ์

3. การสังเกตผลการปฏิบัติ เป็นการบันทึกข้อมูล หลักฐานหรือร่องรอยอย่างมีวิจยารณญาณเกี่ยวกับผลที่ได้จากการปฏิบัติ โดยอาจใช้วิธีการวัดแบบต่างๆ เข้ามาช่วยซึ่งสารสนเทศจากการสังเกตนี้จะนำไปสู่การสะท้อน และปรับปรุงการปฏิบัติอย่างเข้าใจและถูกทิศทาง

4. การสะท้อนผลการปฏิบัติ เป็นกระบวนการทบทวนการปฏิบัติจากบันทึกที่ได้จากการสังเกตว่าได้ผลเป็นอย่างไร มีปัญหาหรือข้อขัดแย้งอย่างไร เพื่อเป็นพื้นฐานการวางแผนในวงจรต่อไป

จะเห็นได้ว่าองค์ประกอบสำคัญของกระบวนการวิจัยปฏิบัติการตามแนวคิดของ Kemmis จึงประกอบด้วยจุดสำคัญทั้ง 4 จุดดังที่กล่าวมา คือ การวางแผน (Planning) การปฏิบัติ (Action) การสังเกต (Observation) และการสะท้อนผล (Reflection) ซึ่งมีการเคลื่อนไหวลักษณะ “เกลียวสว่าน” (Spiraling) ไปในจุดทั้ง 4 จุด ไม่หยุดนิ่งและไม่จบลงด้วยตัวเอง (ประวิต เอราวรรณ. 2547 : 18)

ภาพประกอบ 4 กระบวนการวิจัยตามแนวคิดของ มหาวิทยาลัย Deakin (Mckernan. 1996)

รูปแบบของการวิจัยปฏิบัติการ

ระบบการวิจัยทางการศึกษาในปัจจุบัน การวิจัยในชั้นเรียนในลักษณะของการวิจัยเชิงปฏิบัติการทางการศึกษาอาจแบ่งได้เป็น 3 รูปแบบ โดยจำแนกตามผู้ดำเนินการและเป้าหมายในการแก้ไขปัญหา ดังนี้ คือ การวิจัยปฏิบัติการแบบเอกัตบุคคล (Individual Action Research) การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Collaborative Action Research) การวิจัยปฏิบัติการแบบทั้งโรงเรียน (School Wide Action Research)

1. การวิจัยปฏิบัติการแบบเอกัตบุคคล (Individual Action Research) เป็นการวิจัยที่ทำให้ครูเพียงคนเดียว มีจุดประสงค์และกระบวนการที่ต้องเปลี่ยนแปลงในห้องเรียนเพียงห้องเดียว วัตถุประสงค์และกระบวนการเน้นที่ปัญหาและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในห้องเรียนเพียงห้องเดียว หรืออาจเป็นปัญหาที่เหมือนกันแต่เกิดขึ้นในหลายห้องเรียนก็ได้ โดยเป็นปัญหาที่ไม่กว้าง (Mall Scale) แต่จะเน้นปัญหาในชั้นเรียน สำหรับขั้นตอนการดำเนินการวิจัยมีลักษณะเช่นเดียวกับการวิจัยปฏิบัติการแบบเอกัตบุคคล ผู้ใช้ผลการวิจัยคือกลุ่มนักวิจัย

2. การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Collaborative Action Research) เป็นการวิจัยซึ่งใช้ครูหลายๆ คน มีความสนใจในเรื่องที่จะเป็นปัญหาแบบเดียวกัน แล้วร่วมกันลงมือทำวิจัยจุดประสงค์และกระบวนการเน้นที่ปัญหาและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในห้องเรียนเพียงห้องเดียว หรืออาจเป็นปัญหาที่เหมือนกันแต่เกิดขึ้นในหลายห้องเรียนก็ได้ โดยเป็นปัญหาที่ไม่กว้าง (Mall Scale) แต่จะเน้นปัญหาในชั้นเรียน สำหรับขั้นตอนการดำเนินการวิจัยมีลักษณะเช่นเดียวกับการวิจัยปฏิบัติการแบบเอกัตบุคคล ผู้ใช้ผลการวิจัยคือกลุ่มนักวิจัย

3. การวิจัยปฏิบัติการแบบทั้งโรงเรียน (School Wide Action Research) เป็นการวิจัยที่โรงเรียนใดโรงเรียนหนึ่งต้องการที่จะปรับปรุง หรือพัฒนาคุณภาพของนักเรียนหลักสูตรการเรียนการสอน ระบบการพัฒนาครู หรือระบบต่างๆ ในโรงเรียนก็ทำวิจัยโดยแสวงหาวิธีการเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนา โดยดำเนินการพัฒนาพร้อมกันทั้งโรงเรียน จุดประสงค์และกระบวนการเน้นการปรับปรุงคุณภาพของนักเรียนใน 3 ลักษณะ คือ แก้ปัญหาในองค์กร ปรับปรุงการปฏิบัติงาน และพัฒนาคุณภาพนักเรียน การวิจัยปฏิบัติการประเภทนี้ ครูทุกคนทุกชั้นเรียนต้องมีส่วนร่วมในกระบวนการและการประเมินผล นอกจากนี้ นักเรียนและผู้ปกครองยังมีส่วนเกี่ยวข้องในการรวบรวมข้อมูลและอธิบายข้อมูลที่ได้จากการวิจัยอีกด้วย โรงเรียนคือผู้ใช้ผลการวิจัยระดับเบื้องต้น รวมถึงนักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และคณะกรรมการโรงเรียน ก็มีส่วนในการใช้ข้อมูลเช่นกัน การวิจัยปฏิบัติการทั้งโรงเรียนนี้ เป็นรูปแบบการวิจัยปฏิบัติการทั้งหมด การอาศัยความร่วมมือจากสมาชิกในโรงเรียน ซึ่งผลการวิจัยในลักษณะนี้คือ เกิดการเรียนรู้ในการทำงานเป็นกลุ่มและการจัดการร่วมกัน ในการพัฒนาหลักสูตรและการสอนของโรงเรียน (ประวิต เอราวรรณ์. 2545 : 23-25)

สรุปได้ว่า การวิจัยปฏิบัติการ มีลักษณะสำคัญคือ เป็นการวิจัยที่มุ่งเน้นการแก้ปัญหาเฉพาะจุดเฉพาะเรื่อง ที่ไม่ยึดแบบแผน เป็นการวิจัยเชิงพัฒนาเพื่อปรับปรุงผลการปฏิบัติงาน มีกระบวนการดำเนินงาน 4 ขั้นตอนคือ การวางแผน (Planning) การปฏิบัติ (Action) การสังเกต (Observation) และการสะท้อนผล (Reflection) ซึ่งการดำเนินการเป็นวงจรต่อเนื่องและทำเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินงานปกติ การวิจัยปฏิบัติการจึงเป็นเครื่องมือในการแก้ปัญหาในการปฏิบัติงานและพัฒนาผู้เรียน เป็นวิธีการวิจัยที่เหมาะสมสำหรับครู ดังนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูผู้สอนทุกคนควรมี

ความรู้เกี่ยวกับการวิจัยปฏิบัติการ เพื่อที่จะใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพซึ่งส่งผลให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการเรียน จึงนับว่าเป็นแนวทางในการพัฒนาการศึกษาที่ได้อีกแนวทางหนึ่ง
Freeman เสนอขั้นตอนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ เป็น 6 ขั้นตอน ดังนี้ (สุวิมล ว่องวานิช. 2544 : 23)

- ขั้นตอนที่ 1 เป็นการตั้งข้อสงสัยเกี่ยวกับสภาพที่เกิดขึ้น
 ขั้นตอนที่ 2 เป็นการกำหนดปัญหาวิจัยหรือคำถามวิจัยที่มีความเฉพาะเจาะจงมากขึ้น
 ขั้นตอนที่ 3 เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูล
 ขั้นตอนที่ 4 เป็นการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อตอบคำถามวิจัย
 ขั้นตอนที่ 5 เป็นการทำความเข้าใจกับสิ่งที่เกิดขึ้น
 ขั้นตอนที่ 6 เป็นการนำข้อค้นพบไปเผยแพร่ ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบและ

ใช้ประโยชน์

การวิจัยปฏิบัติการมีลักษณะคล้ายคลึงกันและมีกระบวนการดำเนินการวิจัยที่คล้ายกับหลักการวิจัยทั่วไป คือ มีการกำหนดปัญหา การเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การเสนอผลการวิจัย ส่วนที่แตกต่างออกไปอย่างชัดเจน คือ การสะท้อนผลเพื่อให้เกิดการวิพากษ์ และการเปลี่ยนแปลงประสบการณ์

นอกจากนี้ สุวิมล ว่องวานิช (2544 : 13) ได้กล่าวถึง กระบวนการกำหนดงาน PAOR ดังนี้

- PAOR เป็นกระบวนการทำงานที่เป็นวงจร ตามแนวคิดของ Kemmis มี 4 ขั้นตอน
1. การวางแผน (Plan) วางแผนหลังจากที่วิเคราะห์และกำหนดประเด็นปัญหาที่ต้องการแก้ไข
  2. การปฏิบัติ (Act) ปฏิบัติตามแผนที่กำหนด
  3. การสังเกต (Observe) สังเกตผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน
  4. การสะท้อนผล (Reflect) สะท้อนผลหลังจากการปฏิบัติงาน ให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้วิพากษ์ ซึ่งนำไปสู่หลักการของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

กระบวนการวิจัยนี้เมื่อกล่าวในเชิงนำไปใช้เพื่อพัฒนาและปรับปรุงการปฏิบัติงานในโรงเรียน มีวิธีการดำเนินการตามวงจรของการวิจัยปฏิบัติการดังนี้

1. ขั้นวางแผน (Plan) เริ่มต้นด้วยการสำรวจปัญหาร่วมกันระหว่างบุคลากรภายในโรงเรียน เพื่อให้ได้ปัญหาที่สำคัญที่ต้องการให้แก้ไข ตลอดจนการแยกแยะรายละเอียดของปัญหานั้น เกี่ยวกับลักษณะของปัญหาเกี่ยวข้องกับใคร แนวทางการแก้ไขอย่างไร และจะต้องปฏิบัติอย่างไร
2. ขั้นปฏิบัติการ (Action) เป็นการนำแนวคิดที่กำหนดเป็นกิจกรรมในขั้นวางแผนมาดำเนินการโดยการวิเคราะห์วิจารณ์ปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นร่วมกันของทีมงานประกอบไปด้วยเพื่อทำการแก้ไขปรับปรุงแผน ฉะนั้นแผนที่กำหนดควรจะมีคามยืดหยุ่นปรับได้

3. ขั้นสังเกตการณ์ (Observing) เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นด้วยความรอบคอบซึ่งอาจเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นทั้งที่คาดหวังและไม่คาดหวัง โดยอาศัยเครื่องมือในการเก็บข้อมูลเข้าช่วย

4. ขั้นสะท้อนผลการปฏิบัติการ (Reflect) เป็นขั้นสุดท้ายของวงจรการทำงานวิจัยเชิงปฏิบัติการ คือ การประเมินหรือตรวจสอบกระบวนการแก้ปัญหา หรือสิ่งที่ เป็นข้อจำกัดที่เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติการ ผู้วิจัยร่วมกับกลุ่มผู้เกี่ยวข้องจะต้องตรวจสอบปัญหาที่เกิดขึ้นในแง่มุมต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กับสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อมของโรงเรียน และของระบบศึกษาที่ประกอบกันโดยผ่านการอภิปรายปัญหา การประเมินโดยกลุ่มจะทำให้แนวทางของการพัฒนาขั้นตอนการประเมินกิจกรรม และเป็นพื้นฐานข้อมูลที่น่าไปสู่การปรับปรุง และการวางแผนการปฏิบัติ ต่อไป

สรุปหลักการของการวิจัยปฏิบัติการ

หลักการสำคัญของการวิจัยเชิงปฏิบัติการที่ต้องตระหนักอยู่เสมอคือ กลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องมีความสำคัญต่อกระบวนการดำเนินการวิจัย นั่นคือ การวิจัยชนิดนี้ไม่ควรจะทำตามลำพัง และควรใช้วงจรของกระบวนการวิจัย ซึ่งประกอบด้วย การวางแผน การปฏิบัติ การสังเกต และการสะท้อนผลการปฏิบัติ เพื่อนำมาปรับปรุงแผนงาน แล้วดำเนินกิจกรรมที่ปรับปรุงใหม่ ซึ่งวงจรของ 4 ขั้นตอน ดังกล่าวจะมีลักษณะการดำเนินการเป็นบันไดเวียน (Spiral) กระทำซ้ำตามวงจรจนกว่า จะได้รับการปฏิบัติตามจุดมุ่งหมาย การวิจัยเชิงปฏิบัติการอาจเริ่มต้นโดยครู นักเรียน หรือนักศึกษาแล้ว ปฏิบัติการให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางพัฒนาขึ้น โดยรับฟังความคิดเห็น ข้อติเตียนผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ผู้บริหารและสังคมภายนอก บันทึกผลจากการปฏิบัติการที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงทุก ๆ ขั้นที่สำคัญ นั่นคือ

1. บันทึกผลของการเปลี่ยนแปลงกิจกรรมและฝึกปฏิบัติ
2. บันทึกผลของการเปลี่ยนแปลงการใช้ภาษาและการสื่อสารในห้องเรียนหรือต้องทำรายงานและกับบุคคลที่เกี่ยวข้องกับปัญหาที่ต้องการแก้ไข
3. บันทึกผลของการเปลี่ยนแปลงสัมพันธภาพทางสังคมและการจัดระบบการที่ลดอุปสรรคต่อการฝึกปฏิบัติ
4. บันทึกผลของการพัฒนาการที่เป็นข้อค้นพบที่สำคัญของการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยปฏิบัติการ

การวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยนี้ ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ คือการแจกแจงข้อค้นพบที่อยู่ในเชิงอธิบายความ ซึ่งจะนำมาสู่การสรุปเป็นผลงานวิจัย และแสดงให้เห็นแนวทางหรือรูปแบบปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ เพื่อการแก้ปัญหาในเรื่องราวของสิ่งที่ศึกษานั้นสรุปหลักการสำคัญของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ได้ดังนี้

1. การวิจัยปฏิบัติการเป็นความพยายามที่จะปรับปรุงการศึกษา โดยการเปลี่ยนแปลง (Changing) การศึกษานั้น และการเรียนรู้ลำดับขั้นตอนของการเปลี่ยนแปลงนั้น
2. การวิจัยปฏิบัติการเป็นการทำงานกลุ่ม (Participatory) และให้การปรึกษาหารือร่วมมือกันทำงาน (Collaboration) ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโดยการฝึกปฏิบัติตามแนวทางที่กลุ่มกำหนด
3. การวิจัยปฏิบัติการใช้การสะท้อนการปฏิบัติ (Reflection) โดยประเมินตรวจสอบในทุก ๆ ขั้นตอน เพื่อปรับปรุงการฝึกหรือการปฏิบัติให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมาย

4. การวิจัยปฏิบัติการเป็นกระบวนการเรียนอย่างมีระบบ (Systematic Learning Process) โดยบุคคลที่เกี่ยวข้องนำความคิดเชิงนามธรรมมาสร้างเป็นข้อมูลสมมุติทดลองฝึกปฏิบัติและประเมินผลการปฏิบัติ ซึ่งเป็นการทดสอบ (Test) ว่าเป็นข้อสมมุติฐานของแนวคิดนั้นถูกหรือผิด

5. การวิจัยปฏิบัติการเริ่มต้นจากจุดเล็ก ๆ (Start Small) อาจจะเริ่มต้นจากคุณคณานักเรียน คนเดียวที่พยายามดำเนินการให้มีการเปลี่ยนแปลง หรือปรับปรุงบางสิ่งบางอย่างทางการศึกษาให้ดีขึ้น โดยขณะที่ปฏิบัติต้องปรึกษา รับฟังข้อคิดเห็นและอาศัยการร่วมปฏิบัติจากผู้ที่เกี่ยวข้อง

6. การวิจัยปฏิบัติการเป็นการสร้างความรู้ใหม่ที่ให้แนวทางการปฏิบัติเชิงรูปธรรมจากการบันทึก (Records) พัฒนาการของกิจกรรมที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้เห็นกระบวนการเข้าสู่ปัญหา การแก้ปัญหา การปรับปรุง และได้ผลสรุปที่สมเหตุสมผล ในขณะที่เดียวกันสามารถนำปรากฏการณ์ที่ได้มาประมวลเป็นข้อเสนอเชิงทฤษฎี (Proposition) ได้

จากการศึกษาการวิจัยปฏิบัติการ เห็นว่าเป็นกระบวนการปฏิบัติงานที่ก่อให้เกิดองค์ความรู้ที่สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาหน่วยงานให้ประสบผลสำเร็จได้เป็นอย่างดี ซึ่งเป็นการวิจัยพัฒนาโดยแท้

บริบทของโรงเรียนบ้านดอนกลอย

1. ประวัติโรงเรียนบ้านดอนกลอย

โรงเรียนบ้านดอนกลอยตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 2 พ.ค. 2520 โดยนายสี สุ่มบุญ มอบที่ดินให้ 8 ไร่ ทางราชการให้งบประมาณเพื่อสร้างอาคารแบบ ป.1ช โดยมีนายจันท์ กาวัลย์ เป็นครูใหญ่คนแรก มีผู้บริหารรวมทั้งสิ้น 13 คนปัจจุบันโรงเรียนบ้านดอนกลอย มีอาคาร สปช. 102/26 และอาคารซ่อมแซม ป.1ช จัดการศึกษาตั้งแต่ชั้นอนุบาล 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีครู 3 คน นักเรียน 34 คน โดยมีนางกษมล อยู่สุข เป็นผู้บริหารโรงเรียน

2. แนวทางการจัดการศึกษาของโรงเรียน

วิสัยทัศน์

ภายในปี 2555 โรงเรียนบ้านดอนกลอยจะจัดการศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา มีความคิดกว้าง มองไกล ใฝ่วิชาการ มีคุณธรรม น้อมนำสังคม มีภูมิปัญญาท้องถิ่น ครูนักเรียนใช้เทคโนโลยีในการแสวงหาความรู้ การบริหารการจัดการเน้นการกระจายอำนาจ SBM และการมีส่วนร่วมโดยมีเป้าหมาย คือ คุณภาพของนักเรียน

พันธกิจ

เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุผลตามวิสัยทัศน์ดังกล่าว โรงเรียนบ้านดอนกลอยจึงกำหนดพันธกิจหลักได้ดังนี้

1. วางแผนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรแนวปฏิบัติการเรียนรู้
2. ใช้เทคโนโลยีการจัดการเรียนรู้สื่อและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย
3. จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ
4. มีการนิเทศภายในกำกับติดตามอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง
5. จัดบรรยากาศสิ่งแวดล้อมทั้งในและนอกสถานที่ให้เอื้อต่อการเรียนรู้

เป้าประสงค์

1. เพื่อจัดการศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด
2. เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการประกันคุณภาพ
3. เพื่อสนับสนุนให้ครู - นักเรียน ใช้สื่อเทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้พร้อมทั้งแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง
4. เพื่อให้ครูทุกคนปฏิบัติงานได้ตามมาตรฐานวิชาชีพ
5. เพื่อสนับสนุนให้ครู- นักเรียน มีความสุขกับการเรียนรู้และรักโรงเรียน
6. เพื่อให้ชุมชนมีความร่วมมือ ในการบริหารการจัดการศึกษา

จุดเน้น

พัฒนาคุณภาพของนักเรียนทุกระดับโดยให้เล่นให้เกิดความรู้ เรียนให้มีความสุข และให้เป็นคนมีคุณธรรม จริยธรรม โดยให้ความสำคัญเป็นพิเศษในวิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ภายใต้หลักการคือ

1. ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้
2. ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด
3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาเต็มตามศักยภาพ

ระบบโครงสร้างบริหารงาน

โรงเรียนแบ่งโครงสร้างการบริหารงานออกเป็น 4 งาน ได้แก่บริหารงานวิชาการ บริหารงบประมาณ บริหารบุคลากร และบริหารทั่วไป โดยมีหัวหน้างานรับผิดชอบดูแลแต่ละงาน นอกจากนี้ยังมีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบด้วยสมาชิกจำนวน 9 คน มีการประชุมภาคเรียนละ 1 ครั้ง เป็นอย่างน้อย คณะกรรมการเหล่านี้มีหน้าที่ร่วมกำหนดแผนงาน การพัฒนาโรงเรียน มีการติดตามการดำเนินงานและการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

ลักษณะของการบริหารงาน

โรงเรียนจัดทำแผนปฏิบัติงานประจำปี โดยมีเป้าหมายการดำเนินการที่เน้นผลงานตามมาตรฐานการศึกษา 3 ด้าน คือ ด้านเกี่ยวกับผู้เรียน ด้านเกี่ยวกับครู และด้านเกี่ยวกับผู้บริหาร วิธีการดำเนินงาน

1. การวางแผนงานของสถานศึกษา ใช้การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมโดยผู้บริหาร ครู เจ้าหน้าที่ นักเรียนและผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาสถานศึกษา โรงเรียนและผู้เกี่ยวข้องมีการกำหนดเป้าหมาย การดำเนินงานภายใต้แต่ละมาตรฐานว่าต้องการให้เกิดสัมฤทธิ์ผลด้านใดระดับใด มีการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานสำหรับตัดสินความสำเร็จ มีการวางแผน ออกแบบ กิจกรรม โครงการ เพื่อนำสู่การปฏิบัติตลอดจนการกำกับติดตาม
2. การนำแผนสู่การปฏิบัติ กำหนดปฏิทินปฏิบัติและการดำเนินงานตามแผนมีการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบจากผู้ที่ได้รับมอบหมายเป็นระยะตามตารางที่กำหนดและมีการรายงานผล ทั้งหลายลักษณะอักษรและการประชุม
3. การตรวจสอบติดตาม มีการประเมินตนเองแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ โรงเรียนมีการตั้งคณะกรรมการควบคุมกำกับ นิเทศและประเมินการดำเนินงาน

4. การพัฒนาปรับปรุงการปฏิบัติงาน ในแต่ละเดือนโรงเรียนจัดให้มีการประชุมครูเดือนละครั้งเป็นอย่างน้อย เพื่อตรวจสอบการดำเนินงาน และประชุมหารือประเด็นปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเพื่อหาทางแก้ไขและป้องกันปัญหา

สภาพปัจจุบันการดำเนินงานการพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการโรงเรียนบ้านดอนกลอย อำเภอเหล่าเสือโก้ก จังหวัดอุบลราชธานี โรงเรียนยังไม่มี การส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนอย่างเป็นรูปธรรม และครูผู้สอนของโรงเรียนไม่มีผู้ใดจัดทำจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน และจากการสำรวจสภาพปัญหาด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการของครูในโรงเรียน โดยการประชุมกลุ่มย่อย พูดคุยสนทนาและสัมภาษณ์ ครูในโรงเรียนเกี่ยวกับปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ สามารถสรุปปัญหาของครูด้านจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ดังนี้ 1) ครูไม่มีความรู้ความเข้าใจด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ 2) ครูไม่สามารถทำจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ จากปัญหาดังกล่าวจึงจำเป็นต้องพัฒนาครูให้มีความรู้ ความเข้าใจและสามารถ จัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ เพื่อประโยชน์ในด้านการพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาของผู้เรียน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

สมศักดิ์ คำภักดี (2549 : 100-105) ได้ศึกษาการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการของวิทยาลัยอาชีวศึกษาร้อยเอ็ด อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ครูมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ค่อนข้างน้อยขาดกระบวนการจัดการเรียนรู้และการนำไปใช้ที่ดีไม่สามารถพัฒนาสื่อและนวัตกรรมทางการศึกษาที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ที่หลากหลายและขาดทักษะกระบวนการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนที่เหมาะสมหลังจากดำเนินการพัฒนาโดยใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการการสังเกตการณ์สอนและการนิเทศภายในทำให้ครูเกิดการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาใน 3 ด้านได้แก่ครูมีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ บูรณาการและนำแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมช่วยลดความซ้ำซ้อนของเนื้อหาวิชาและเสริมสร้างพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ดีของนักเรียนในระดับต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

นิเวทย์ บุญโยธา (2550 : 98-103) ได้ศึกษาการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการโรงเรียนบ้านฝาย อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ พบว่า ก่อนการดำเนินการพัฒนาครูผู้สอนไม่มีความรู้ความเข้าใจและไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการแบบคู่ขนานได้ครูไม่สามารถเขียนแผนการสอนแบบบูรณาการแบบคู่ขนานได้ดังนั้นจึงได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าใช้หลักการวิจัยปฏิบัติการโดยดำเนินการพัฒนาและใช้กลยุทธ์การอบรมแบบเชิงปฏิบัติการและการนิเทศ พบว่า ครูทุกคนสามารถจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดีและนำไปใช้ปฏิบัติการสอนในห้องเรียนได้ตามขั้นตอนนักเรียนกลุ่มเป้าหมายเรียนรู้ได้อย่างมีความสุขมีความสนใจมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งนี้ควรศึกษาการพัฒนาบุคลากรโดยใช้กลยุทธ์แบบคู่ขนานครูผู้สอนอาจสอนได้หลายชั้น

เรียนและหลายวิชาที่สอดคล้องกันเช่นสอนวิชาคณิตศาสตร์อาจเชื่อมโยงกับวิชาวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับการคิดคำนวณ

วิชรุต อัครติ (2550 : 110-120) ได้ศึกษาการพัฒนาบุคลากรในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการโรงเรียนบ้านนาตราวอำเภอภูสิงห์จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า สภาพก่อนการดำเนินการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการครูยังไม่มีความรู้ความเข้าใจที่สามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้และจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการได้ตั้งนั้นจึงได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าใช้หลักการวิจัยปฏิบัติการโดยดำเนินการ 2 วงรอบใช้กลยุทธ์การอบรมแบบประชุมกลุ่มย่อยและการนิเทศแบบคลินิกเพื่อให้บุคลากรครูผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจและสามารถจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการได้ตามกรอบการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ 6 ขั้นตอนได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดหัวเรื่อง ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาจุดประสงค์การเรียนรู้ ขั้นตอนที่ 3 การกำหนดเนื้อหาย่อย ขั้นตอนที่ 4 การวางแผนการสอน ขั้นตอนที่ 5 การปฏิบัติการสอน ขั้นตอนที่ 6 การประเมินผลปรับปรุงและพัฒนาการสอนสรุปผล การพัฒนาบุคลากรในการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าทุกคนมีความมั่นใจมีความเข้าใจชัดเจนสามารถไปดำเนินการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการได้สำเร็จทุกคนโดยผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าทุกคนมีแผนการสอนแบบบูรณาการคนละ 1 แผนสามารถแก้ปัญหานักเรียนและนำไปพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นทั้งนี้ควรมีการศึกษาค้นคว้าที่เน้นการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบต่างๆเช่นการสอนแบบโครงงานการสอนแบบบูรณาการและการดำเนินการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูควรจัดให้มีกิจกรรมอย่างหลากหลาย

จริยาวัฒน์ ปลัดบาง (2550 : 117 - 123) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาบุคลากรในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการของสถาบันการพลศึกษาวิทยาเขตอุดรธานี พบว่า บุคลากรกลุ่มเป้าหมายทุกคนได้ปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเดิมที่สอนแบบบรรยายยึดคู่มือครูและเนื้อหาเป็นหลักมาเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการโดยจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการตามขั้นตอนคือการศึกษาลักษณะและเอกสารประกอบหลักสูตรการวิเคราะห์หลักสูตรการจัดทำกำหนดการสอนการเขียนแผนการสอนและสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ 7 ขั้นตอนได้แก่กำหนดการเรียนรู้แบบบูรณาการกำหนดสาระการเรียนรู้พิจารณาความสอดคล้องระหว่างผลการเรียนที่คาดหวังกำหนดเวลาเรียนเขียนแผนการเรียนรู้แบบบูรณาการตรวจสอบคุณภาพหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการและจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่อยู่ในระดับดีที่สุดส่งผลให้นักศึกษามีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่หลักสูตรกำหนดนอกจากนี้ยังเป็นการแก้ปัญหาด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของสถาบันที่ที่อาจารย์สอนหลายสาขาวิชาได้อีกด้วย

ช่อเอื้อง ฤกษ์รุจิพิมล (2550 : 73-77) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาบุคลากรในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการโรงเรียนเทศบาลวัดกลางเทศบาลนครขอนแก่น พบว่า กลุ่มผู้ศึกษาค้นคว้ามีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรการเรียนรู้แบบบูรณาการที่ถูกต้องและมีทัศนคติที่ดีต่อการทำงานได้รับความรู้ความเข้าใจในการวิเคราะห์หลักสูตรรายวิชาผลการเรียนรู้ที่คาดหวังสามารถนำไปเชื่อมโยงเนื้อหาและเขียนโครงสร้างการเรียนการสอนได้ดีขึ้นกว่าเดิมมีความสามารถเขียนแผนการเรียนรู้แบบบูรณาการได้ถูกต้องและสมบูรณ์มีความมั่นใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมากขึ้นจัดกิจกรรมเป็นไปตามเวลาที่กำหนดและจัดสื่อได้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอน

ณรัชรา ก้านจักร (2550 : 59 - 65) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการโรงเรียนบ้านผำโนนสว่างอำเภอเกษตรวิสัยจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่าบุคลากรผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการเพิ่มขึ้นเขียนแผนการสอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการได้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการทั้ง 6 ขั้นตอนกล่าวคือขั้นการกำหนดหัวเรื่องที่จะสอนขั้นตอนการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ขั้นตอนการกำหนดเนื้อหาย่อยขั้นการวางแผนการสอนขั้นการปฏิบัติการสอนและขั้นการประเมินปรับปรุงและพัฒนาการสอนได้ดีเพิ่มมากขึ้นมีการใช้สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนมากขึ้นสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการได้อย่างต่อเนื่องเกิดความมั่นใจในการสอนอย่างเต็มที่ทั้งยังส่งผลให้นักเรียนเป็นคนกล้าคิดกล้าทำกล้าแสดงออกสามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่และนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้เป็นอย่างดี

ธนพล สาระไทย (2550 : 107 - 110) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาบุคลากรในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการโรงเรียนชุมชน อำเภอชุมขันธ์ จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า กลุ่มผู้ศึกษาค้นคว้ามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการหลักการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการสามารถอธิบายขั้นตอนของการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการได้เป็นอย่างดีสามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการได้อย่างถูกต้องและสามารถนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้เมื่อกลุ่มผู้ศึกษาค้นคว้าได้ปฏิบัติการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการได้เป็นอย่างดีครบตามกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ และสามารถบูรณาการเนื้อหาเข้าไว้เป็นเรื่องเดียวกันมีความสอดคล้องและเชื่อมโยงความรู้ได้เป็นอย่างดีและส่งผลให้นักเรียนมีพฤติกรรมการเรียนดีขึ้นมีความสนใจกระตือรือร้นมากขึ้นสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองและมีความสุขกับการเรียนการสอนแบบบูรณาการ

ชินศักดิ์ พรหมตอนกลอย (2551 : 99-105) ได้ศึกษาการพัฒนาบุคลากรในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการโรงเรียนหนองสองห้องวิทยา อำเภอหนองสองห้อง จังหวัดขอนแก่น พบว่า ก่อนการพัฒนาครูไม่มีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการเขียนแผนการเรียนรู้แบบบูรณาการไม่ถูกต้องและยังขาดประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการหลังจากได้ดำเนินการพัฒนาโดยการประชุมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศแบบคลินิกพบว่าครูมีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพิ่มขึ้นเขียนแผนการเรียนรู้ได้ถูกต้องและสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการได้ทั้ง 6 ขั้นตอนคือขั้นการกำหนดหัวเรื่องที่จะสอนสามารถกำหนดหัวเรื่องที่มีการบูรณาการระหว่างเนื้อหาได้ขั้นการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้สามารถกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ที่มีการบูรณาการเนื้อหาได้ขั้นการกำหนดเนื้อหาย่อยสามารถกำหนดเนื้อหาย่อยจากการบูรณาการได้ขั้นการวางแผนการเรียนรู้สามารถเขียนแผนได้ขั้นการปฏิบัติการสอนสามารถนำแผนที่วางไว้ปฏิบัติการสอนแบบบูรณาการได้และขั้นการประเมินปรับปรุงพัฒนาสามารถประเมินผลการเรียนและนำข้อมูลมาปรับการเรียนการสอน

สุภักชญา สีนพูน (2551 : 80-86) ได้ศึกษาการพัฒนาบุคลากรในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการโรงเรียนจุฬารัตน์ราชวิทยาลัยมุกดาหาร จังหวัดมุกดาหาร โดยใช้กลยุทธ์ประชุมเชิงปฏิบัติการการนิเทศให้คำแนะนำปรึกษาหารือและสังเกตการณ์สอนทำให้กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความรู้ความเข้าใจในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการทั้ง 5 ขั้นตอนคือการวิเคราะห์และกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้การกำหนดประเด็นหรือหัวเรื่องการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้การประเมินผล

หน่วยการเรียนรู้การปรับปรุงแก้ไขและนำไปใช้ซึ่งผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับดี และสามารถนำไปจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการได้เป็นอย่างดีนักเรียนมีความพอใจและชอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการเพราะมีกิจกรรมที่หลากหลายได้แสดงความคิดเห็น สนุกสนานในการเรียนรู้มีส่วนร่วมในกิจกรรมมีความรับผิดชอบกล้าคิดกล้าทำกล้าแสดงออกอย่างสร้างสรรค์และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

ประกอบกิจ จอมหงษ์ (2553 : 99-100) ได้ศึกษาการพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการโรงเรียนบ้านกะลิ่ง อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี การพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการ ในวงรอบที่ 1 โดยใช้กลยุทธ์ในการพัฒนาครู คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศ ทำให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ มีแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ และบรรลุผลการพัฒนาเพียง 2 คน อีก 1 คน ยังจัดเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้ไม่สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ด้านรักเรียนพบว่ามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมมากขึ้น มีความสนุกสนานในการเรียน แต่ยังไม่ได้ประเมินตนเองเท่าที่ควร ซึ่งมีผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าบางคนยังขาดความชัดเจนในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการจึงมีดำเนินการพัฒนาต่อในวงรอบที่ 2 การดำเนินการพัฒนาครูในวงรอบที่ 2 ใช้กลยุทธ์ในการพัฒนาคือ การนิเทศ โดยนำเนื้อหาการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่ยังไม่บรรลุผลในวงรอบที่ 1 มาพัฒนา การดำเนินการดังกล่าวทำให้ครูมีความรู้ความเข้าใจเพิ่มขึ้น เมื่อนำความรู้ไปจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้และสอนในกิจกรรม ครูมีการเตรียมตัว จัดเนื้อหาและกิจกรรมได้สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและสอนได้จริง ตรงกับจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ทั้ง 3 คน ซึ่งผลจากการพัฒนาทำให้ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้พัฒนาตนเองดีขึ้น มีความรู้ ความเข้าใจ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการมากขึ้นและสามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปสู่การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการได้เป็นอย่างดี

มินทร์ธิดา กุแก้ว (2553 : 74-75) ได้ศึกษาการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม การพัฒนาในวงรอบที่ 1 กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศภายใน จากการสัมภาษณ์ การบันทึกและสังเกต พบว่า ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความรู้ พบว่า ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ มีการศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมมากขึ้น มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ซึ่งกันและกัน ครูสามารถเขียนแผนการสอนแบบบูรณาการ ได้อย่างดีแต่ในขั้นตอนการจัดการเรียนการสอน ผู้ศึกษาค้นคว้าบางคนยังไม่มี ความชัดเจน ขาดความมั่นใจในการสอนในห้องเรียน และต้องการคำแนะนำจัดการเรียนการสอน เพื่อนำแนวทางที่ได้ไปแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นเพื่อการพัฒนาต่อไป และการนิเทศภายใน มีการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ มีการวิเคราะห์จุดประสงค์ สาระ ของหลักสูตรและจัดทำแผนการเรียนรู้ที่มีความยืดหยุ่นสามารถปรับและพัฒนาเพื่อให้เหมาะสมกับผู้เรียน ผู้ศึกษาค้นคว้าทุกคนกำหนดจุดประสงค์สาระสำคัญและกำหนดกิจกรรมไว้ในแผนทุกแผนกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนร่วมกัน เพื่อการบูรณาการให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันเพื่อสามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันได้ การพัฒนาในวงรอบที่ 2 โดยใช้กลยุทธ์นิเทศภายใน ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ และได้ข้อสรุปผลจากการสังเกตการณ์สอนของครู การสังเกตพฤติกรรมนักเรียน สัมภาษณ์ครูและการสัมภาษณ์นักเรียน พบว่า ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความสามารถในการเขียนแผนการเรียนการสอนแบบบูรณาการ

เป็นอย่างดี มีการเตรียมสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน มีทักษะในการใช้สื่อประกอบการเรียนการสอน สามารถจัดกิจกรรมการสอนได้ดี ในการพัฒนาด้วยกิจกรรมการนิเทศภายในในวงรอบที่ 2 ได้ปรับปรุงในส่วนที่บกพร่องและแก้ไข ในส่วนผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า พบว่า มีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการให้นักเรียน ได้เรียนรู้อย่างมีความสุข และเกิดการเรียนรู้ในกิจกรรมที่ครูจัดให้ โดยนักเรียนสามารถวิเคราะห์ปัญหา แก้ไขปัญหา และสามารถปฏิบัติกิจกรรม ได้อย่างถูกต้องให้สมบูรณ์ ทำให้นักเรียนเกิดทักษะกระบวนการเรียนรู้อย่างได้ด้วยตนเอง สามารถเชื่อมโยงองค์ความรู้ทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติจริงโดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ให้มากที่สุด กล่าวคิด กล่าวทำ กล่าวแสดงออก แสดงผลถึงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการที่เกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ

2. งานวิจัยต่างประเทศ

Gregory (2000 : 154) ได้ศึกษาวิจัยเพื่อสำรวจครูที่ปัจจุบันใช้การเรียนรู้แบบบูรณาการ เพราะต้องการทราบว่าระบบการเรียนรู้แบบบูรณาการนี้ได้ถูกนำมาใช้อย่างจริงจังเมื่อ 2 ปีหลังที่มีการส่งเสริมหรือไม่การวิจัยใช้วิธีการรวบรวมข้อมูลจากแบบสำรวจเพื่อการประเมินตนเองในเรื่องเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน การสังเกตชั้นเรียนช่วงที่ครูใช้รูปแบบการสอนแบบบูรณาการ ผลวิจัยพบว่า ระบบการเรียนรู้แบบบูรณาการนี้ได้ถูกนำมาใช้อย่างจริงจังในช่วง 2 ปีหลังที่มีการส่งเสริม ครูใช้ระบบการเรียนรู้แบบบูรณาการในการจัดการเรียนรู้น้อยมาก การจัดการอบรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ไม่เพียงพอและยังไม่ตรงตามความต้องการของบุคลากรเหล่านั้น การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเป็นการพัฒนาของครูผู้สอนและผู้บริหารควรสนับสนุนส่งเสริมพัฒนาให้ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรจัดทำแผนการสอนการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรเพื่อให้ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนสูงขึ้นผู้เรียนเรียนรู้ได้อย่างมีความสุขและประสบความสำเร็จจากการได้ศึกษางานวิจัยที่ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนสูงขึ้นก็คือการที่ทำให้ครูได้มีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรและการเขียนแผนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรด้วยการพัฒนาครูโดยนำนวัตกรรมที่ใช้ในการพัฒนาครูคือด้านการฝึกอบรมการพัฒนาปรับปรุงการเรียนแผนการสอนแบบบูรณาการในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้ศึกษาจึงมุ่งที่จะศึกษาการพัฒนาบุคลากรด้านการเขียนแผนการสอนแบบบูรณาการเพราะครูในโรงเรียนเทศบาลบ้านโนนชัย ที่สอนประจำชั้นและสอนมากกว่าหนึ่งชั้นเรียนสอนทุกสาระการเรียนรู้กิจกรรมที่จัดขึ้นต้องหลอมรวมกันระหว่างวิชาการและการพัฒนาวิชาชีพครูซึ่งถือเป็นการหลอมรวมแบบบูรณาการการพัฒนาจึงจะสำเร็จได้

Hartzler (2000 : 865-A) ได้ศึกษาวิจัยการจัดการหลักสูตรแบบบูรณาการพบว่าการจัดหลักสูตรแบบบูรณาการประสบความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอนใน 4 วิชาคือภาษาศาสตร์ คณิตศาสตร์สังคมศาสตร์และวิทยาศาสตร์ในทุกๆระดับชั้นเรียนพบว่าวิธีจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการร่วมกับการเน้นให้เกิดทักษะเป็นวิธีสอนที่สามารถประสบความสำเร็จได้มากที่สุด ดังนั้นการจัดหลักสูตรแบบบูรณาการจึงเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่ได้รับการพัฒนาขึ้นเพื่อนำไปใช้ในชั้นเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

Maxwell (2001 : 153) ได้ทำการวิจัย เพื่อทดสอบประสิทธิภาพของวิธีสอนแบบใหม่ คือการสอนแบบบูรณาการ เพื่อใช้สอนภาษาฝรั่งเศสซึ่งเป็นภาษาที่สอง โดยเริ่มจากการสอนคำศัพท์ใหม่ การเดาความหมายร่วมกันสร้างสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เรื่องราวและละคร ทดสอบทักษะด้าน

การออกเสียงของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง นำผลไปเปรียบเทียบผลการเรียนแต่ละวิธีที่มีผลในด้านการส่งเสริมให้เกิดทักษะทางภาษาได้ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนในกลุ่มที่ได้รับการสอนแบบบูรณาการมีผลคะแนนที่สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ทั้งความเข้าใจและทักษะการใช้ภาษา แต่สิ่งที่น่าในใจมากที่สุดก็คือ เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นกับระดับความสามารถของนักเรียนเหล่านั้น โดยพบว่า ทำให้พวกเขา กล่าวสุนทรพจน์เป็นภาษาฝรั่งเศสได้อย่างต่อเนื่อง

Jones (2002 : 220) ได้ศึกษารูปแบบการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนวิชาคณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์แบบบูรณาการ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เพื่อทดสอบความเชื่อของครู ซึ่งบูรณาการวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ไว้ด้วยกัน ข้อมูลได้จากการรายงานตนเอง การสังเกตชั้นเรียน แบบสำรวจเกี่ยวกับความเชื่อการสัมภาษณ์ครู การสนทนา วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพในการวิเคราะห์ข้อมูล ผลการวิจัยพบว่า ชั้นเรียนที่จัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์แบบบูรณาการ มีรูปแบบ และลักษณะสอดคล้องกับเอกสารการปฏิรูปหลักสูตรวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ในปัจจุบัน

King (2003 : 147) ทำการสำรวจผลกระทบของวิธีการสอนแบบบูรณาการที่มีผลต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนเกรด 8 วิธีการจัดการเรียนการสอนที่นำมาใช้คือการสอนแบบตรง การสอนแบบเน้นประสิทธิภาพสูงสุด และการเรียนแบบร่วมมือ ผลการวิจัยพบว่า คะแนนผลการเรียนวิชาคณิตศาสตร์มีการเปลี่ยนแปลง ทำให้เกิดความแตกต่างทางด้านสถิติจากวิธีการที่ใช้สอน กลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม กลุ่มที่สอนแบบบูรณาการแบบตรง การสอนแบบเน้นประสิทธิภาพ และการเรียนแบบร่วมมือ มีคะแนนที่สูงขึ้น ผลการวิจัยยังพบว่า นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มที่ได้รับการสอนแบบบูรณาการซึ่งรวมวิธีการสอนแบบตรง การสอนเน้นประสิทธิภาพและการเรียนแบบร่วมมือ สามารถแสดงผลการปฏิบัติงานได้ดีกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบบรรยาย

Corkrum (2004 : 482-A) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องศึกษาความเชี่ยวชาญของผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาตามโปรแกรมการเรียนรู้แบบบูรณาการพบว่า หลักสูตรการบูรณาการทำให้นักเรียนมีผลการเรียนสูงกว่าผู้เรียนที่เรียนจากหลักสูตรทั่วไป โดยพิจารณาความเปลี่ยนแปลงในช่วงเวลาภายหลังสำเร็จการศึกษา พบว่าคะแนนเฉลี่ย ผลคะแนนทางวิชาการและคะแนน SAT ของผู้เรียนที่เรียนรู้ด้วยวิธีบูรณาการมีความสามารถเชิงวิชาการสูงกว่าจากการเรียนรู้ด้วยหลักสูตรทั่วไป

จากงานวิจัยที่กล่าวมาทั้งงานวิจัยในประเทศและงานวิจัยต่างประเทศแสดงให้เห็นว่าการพัฒนาบุคลากรมีความสำคัญและความจำเป็นอย่างมากต่อหน่วยงานหรือองค์การทำให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อยประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้งานที่มีคุณภาพบุคลากรมีความรู้ความเข้าใจและเกิดทักษะความชำนาญในการปฏิบัติงานในงานด้านการจัดการศึกษาของโรงเรียนการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพนั้นต้องมีการเตรียมการมีการดำเนินการสอนที่ให้ผู้เรียนมีบทบาทมีส่วนร่วมได้ปฏิบัติจริงมากกว่าท่องจำครูนักเรียนควรได้ร่วมมือกันในกระบวนการเรียนการสอน การเรียนการสอนที่เน้นเป็นสำคัญและบูรณาการความรู้ต่างๆเข้าด้วยกันทั้งนี้เพื่อให้เยาวชนของชาติเป็นคนเก่งคนดีและมีความสุขการพัฒนาความรู้ความสามารถของครูในเรื่องการจัดการเรียนแบบบูรณาการต้องพัฒนาอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอให้สู่คุณภาพและมาตรฐานการศึกษาต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการของโรงเรียนบ้านดอนกลอย อำเภอเหล่าเสือโก้ก จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งผู้ศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้า ดังนี้

1. กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าและกลุ่มผู้ให้ข้อมูล
2. ขั้นตอนดำเนินการศึกษาค้นคว้า
3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าและกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ โรงเรียนบ้านดอนกลอย อำเภอเหล่าเสือโก้ก จังหวัดอุบลราชธานี ผู้ศึกษาค้นคว้ามีขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า ดังนี้

กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า และกลุ่มผู้ให้ข้อมูล มีจำนวน 48 คน ประกอบด้วย

1. ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า ประกอบด้วยครูผู้สอนที่สมัครใจเข้าร่วมศึกษาค้นคว้า ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายและเป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 4 คน ได้แก่
  - 2.1 ผู้ศึกษาค้นคว้า
  - 2.2 ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า จำนวน 3 คน ได้แก่
    - 2.2.1 ครูประจำชั้น ป.2
    - 2.2.2 ครูประจำชั้น ป.3
    - 2.2.3 ครูประจำชั้น ป.4
  2. ผู้ให้ข้อมูลเพิ่มเติม มีจำนวน 44 คน ประกอบด้วย
    - 2.1 วิทยากร จำนวน 2 คน
    - 2.2 ผู้อำนวยการโรงเรียนดอนกลอย จำนวน 1 คน
    - 2.3 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2-4 ทุกคน จำนวน 41 คน จำแนกเป็น
      - 2.3.1 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 14 คน
      - 2.3.2 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 15 คน
      - 2.3.3 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 12 คน

ขั้นตอนดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ใช้หลักการวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) เพื่อพัฒนาบุคลากรโรงเรียนบ้านดอนกลอย อำเภอเหล่าเสือโก้ก จังหวัดอุบลราชธานี ให้มีความรู้ความเข้าใจ การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ ตามแนวคิดของเคมมิส และแม็กแท็กการ์ท (Kemmis and McTaggart. 1988 : 11-15) โดยดำเนินการเป็น 2 วงรอบ (Spiral) ซึ่งมี 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน (Planning) การปฏิบัติการ (Action) การสังเกต (Observation) และการสะท้อนผลการปฏิบัติการ (Reflection) ดังนี้

1. การวางแผน (Planning)

1.1 ศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการโรงเรียนบ้านดอนกลอย อำเภอเหล่าเสือโก้ก จังหวัดอุบลราชธานี โดยใช้กระบวนการประชุม ระดมความคิด แสดงความคิดเห็นร่วมกัน สภาพปัญหาของโรงเรียนในการจัดการเรียนการสอน คือ ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนต่ำ นักเรียนขาดทักษะในการแสวงหาความรู้จากสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย และไม่สามารถสรุปองค์ความรู้ด้วยตนเองได้ สาเหตุเนื่องจากบุคลากรไม่ปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามที่ได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 บุคลากรส่วนใหญ่ยังยึดวิธีการสอนแบบเดิม กล่าวคือ ยึดแบบเรียนและตนเองมากกว่ายึดผู้เรียนเป็นสำคัญ มุ่งจัดการเรียนการสอนเพียงให้จบตามเนื้อหาในแบบเรียนมากกว่า ยึดจุดประสงค์การเรียนรู้ ใช้วิธีการสอนเดียวกันกับผู้เรียนทั้งชั้น เน้นการบรรยายเป็นหลัก โดยไม่คำนึงถึงความสนใจ ความต้องการความถนัด และความแตกต่างระหว่างบุคคล เน้นให้ผู้เรียนจำเนื้อหาในแบบเรียน และคิดเหมือนผู้สอน ไม่ฝึกให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประยุกต์เอาความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันไม่จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ไม่ส่งเสริมให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้จากสื่อและแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย แล้วนำมาสรุปเป็นองค์ความรู้ด้วยตนเอง และครูผู้สอนไม่มีความรู้เกี่ยวกับการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ไม่มีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ เนื่องจากยังไม่ได้รับการประชุมเชิงปฏิบัติการและครูผู้สอนบางส่วนได้รับการประชุมเชิงปฏิบัติการแล้ว แต่ไม่ได้นำมาปฏิบัติจริง ปัญหาดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อ คุณภาพนักเรียนเป็นอย่างยิ่ง

1.2 กลยุทธ์การพัฒนา

จากการประชุมร่วมกันของผู้ศึกษาค้นคว้าและผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า พบปัญหาที่สำคัญ คือ ครูผู้สอนไม่มีความรู้เกี่ยวกับการเขียนแผนการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ ไม่มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ 5 ขั้นตอนโดยที่ประชุมได้เสนอกลยุทธ์ในการพัฒนาอย่างหลากหลาย มีการอภิปราย วิเคราะห์ทางเลือกอย่างกว้างขวาง การวิเคราะห์ปัญหาดังกล่าวนำไปสู่ความเข้าใจปัญหาร่วมกันอย่างชัดเจน จึงกำหนดกิจกรรมทางเลือกในการประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศภายใน เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการให้บรรลุจุดมุ่งหมาย

1.3 แผนการปฏิบัติงาน (Action Plan)

กลุ่มผู้ร่วมศึกษาได้ร่วมกันวางแผนดำเนินการการประชุมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศภายในพัฒนาบุคลากรด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยกำหนดวันอบรมติดต่อกับประสานงานกับวิทยากรจัดทำตารางการประชุมเชิงปฏิบัติการปรึกษาหารือกับวิทยากรเกี่ยวกับการกำหนดขอบข่ายเนื้อหาและข้อมูลและทำแผนปฏิบัติการ วงรอบที่ 1 ดังตาราง 1

ตาราง 1 แผนปฏิบัติการการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ วงรอบที่ 1

กลยุทธ์/ กิจกรรม	เป้าหมาย ที่มุ่งบรรลุ	ระยะเวลา ในการ ดำเนิน กิจกรรม	ผู้เกี่ยวข้องกับการ ดำเนินการ กิจกรรม	วิธีเก็บ รวบรวม ข้อมูล	เครื่องมือที่ใช้ ในการเก็บ รวบรวมข้อมูล	แหล่งข้อมูล/ ผู้ให้ ข้อมูล
1. การ ประชุมเชิง ปฏิบัติการ	1. กลุ่มผู้ร่วม ศึกษาค้นคว้ามี ความรู้ มี ความเข้าใจในการ จัดกิจกรรม การเรียนรู้ แบบบูรณาการ 5 ขั้นตอน 2. การพัฒนา หน่วยการเรียนรู้ 3. การเขียน แผนการจัด การเรียนรู้ แบบบูรณาการ	8 – 9 มกราคม 2553	- ผู้ศึกษาค้นคว้า - ผู้ร่วมศึกษา ค้นคว้า - วิทยากร	- การสังเกต - การ ทดสอบ - สัมภาษณ์	- แบบทดสอบ - แบบสังเกต ฉบับที่ 1 - แบบสัมภาษณ์	- กลุ่ม ผู้ร่วม ศึกษาค้น คว้า - วิทยากร
2. การ นิเทศภายใน	ผู้ร่วมศึกษา ค้นคว้า มีความ เข้าใจในการจัด กิจกรรมการ เรียนรู้แบบ บูรณาการ สามารถพัฒนา หน่วยการเรียนรู้	11 – 31 มกราคม 2553	- กลุ่มผู้ร่วม ศึกษาค้นคว้า จำนวน 4 คน	- การสังเกต - การสัมภาษณ์ - การประเมิน การจัด กิจกรรมแบบ บูรณาการ - ประเมิน หน่วยการ เรียนรู้ - ประเมินแผน	- แบบสังเกต - แบบสัมภาษณ์ - แบบประเมิน หน่วยการเรียนรู้ - แบบประเมิน กิจกรรม - แบบวัดความ พึงพอใจ นักเรียน	- ผู้ร่วม ศึกษา ค้นคว้า - กลุ่มผู้ให้ ข้อมูล

ตาราง 1 (ต่อ)

กลยุทธ์/ กิจกรรม	เป้าหมาย ที่มุ่งบรรลุ	ระยะเวลา ในการ ดำเนิน กิจกรรม	ผู้เกี่ยวข้อง กับการ ดำเนิน กิจกรรม	วิธีเก็บ รวบรวม ข้อมูล	เครื่องมือที่ ใช้ในการเก็บ รวบรวม ข้อมูล	แหล่งข้อมูล/ ผู้ให้ ข้อมูล
	สามารถเขียน แผนการจัด การเรียนรู้ แบบบูรณาการ และสามารถนำ แผนไปจัดกิจกรรม การเรียนรู้แบบ บูรณาการได้			- ประเมิน ความพึงพอใจ นักเรียน		

2. การปฏิบัติ (Action)

การประชุมเชิงปฏิบัติการการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ มีเป้าหมายเพื่อให้ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าโรงเรียนบ้านดอนกลอย มีความรู้ความเข้าใจเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ ฝึกปฏิบัติให้สามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการและสามารถนำแผนการจัดการเรียนรู้นั้นไปปฏิบัติการสอนได้ ใช้เวลาในการประชุม 2 วัน 8 – 9 มกราคม 2553 โดยใช้แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ สำหรับครูก่อนและหลังการประชุมเชิงปฏิบัติการ มีการสังเกตพฤติกรรมของครูผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการโดยใช้แบบสังเกตฉบับที่ 1 เก็บรวบรวมข้อมูลผู้ร่วมประชุมปฏิบัติการโดยการสังเกต

การนิเทศภายใน เพื่อประเมินความรู้ความเข้าใจการเขียนแผนการเรียนรู้และใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการของบุคลากรโรงเรียนบ้านดอนกลอย ในระหว่างวันที่ 11 – 31 มกราคม 2553 โดยมีการประเมินการเขียนแผนการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ สังเกตการสอนของครู โดยใช้แบบสังเกตฉบับที่ 2 และแบบสัมภาษณ์ครูฉบับที่ 2 สำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ

3. การสังเกต (Observation) ดำเนินการ ดังนี้

3.1 การประชุมเชิงปฏิบัติการ ใช้แบบทดสอบเพื่อทดสอบความรู้ความเข้าใจการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ สำหรับครูก่อนและหลังการประชุมเชิงปฏิบัติการ และแบบสังเกตฉบับที่ 1 ทำการสังเกตระหว่างการประชุมเชิงปฏิบัติการ คือ 8 มกราคม 2553 และวันที่ 9 มกราคม 2553 เพื่อทดสอบ และสังเกต ความรู้ความเข้าใจ และใช้แบบสัมภาษณ์ฉบับที่ 1 ในการ สัมภาษณ์ครูในการประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อทดสอบความรู้ ความเข้าใจ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ และการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้

3.2 การนิเทศภายในโดยใช้แบบประเมินการใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเพื่อประเมินการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ของครูและประเมินการนำแผนการเรียนรู้ไป

ใช้แบบสังเกต ฉบับที่ 2 ฉบับที่ 3 ทำการสังเกตการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ ในระหว่างวันที่ 11 – 31 มกราคม 2553 และใช้แบบสัมภาษณ์ ฉบับที่ 2 ฉบับที่ 3 สัมภาษณ์หลังจากการสอนระหว่างวันที่ 15 ถึง 17 มกราคม 2553

4. ขั้นการสะท้อนผล (Reflection)

มีการดำเนินการโดยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ผลการปฏิบัติ และสรุปผลการดำเนินการทุกกิจกรรมในแต่ละวงรอบ โดยอิงกรอบการศึกษาค้นคว้าต่อกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า นำข้อมูลที่เกิดขึ้นรวบรวมจากขั้นตอนการสังเกตทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบตรวจให้คะแนนและจัดหมวดหมู่แยกประเภทแล้ววิเคราะห์สรุปการผลพัฒนา พบว่า การพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการโรงเรียนบ้านดอนกลอย อำเภอเหล่าเสือโก้ก จังหวัดอุบลราชธานี ด้วยกลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศภายใน โดยนำข้อมูลที่ได้จากการทดสอบการสัมภาษณ์ กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า พบว่า ผลการดำเนินการพัฒนาครูเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการด้วยการประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อวัดความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ การประเมินหน่วยการเรียนรู้ และการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมการบรรยายให้ความรู้ โดยวิทยากรและการฝึกปฏิบัติการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ตามกรอบการศึกษา 5 ขั้นตอน การกำหนดหัวเรื่องที่จะสอน การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ การกำหนดขอบเขตเนื้อหา การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามที่กำหนด และการประเมินผลการเรียนรู้ให้ครอบคลุมจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนด ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าทั้ง 3 คน ให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ และมีความสามารถในการเขียนแผนการเรียนรู้แบบบูรณาการได้ครบตามขั้นตอน แต่พบว่า กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าบางคนยังขาดความมั่นใจในการนำแผนการสอนไปปฏิบัติจริง

หลังจากการประชุมเชิงปฏิบัติการแล้ว ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ประชุมปรึกษาหารือ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น แนะนำในแต่ละจุดที่แต่ละคนยังไม่เข้าใจ เพิ่มเติมหาข้อสรุปและทำการสะท้อนผล ร่วมกันหาแนวทางปรับปรุงพัฒนาให้ดีขึ้น ผู้ศึกษาค้นคว้าร่วมกับครูผู้ร่วมศึกษา จึงมีมติในการพัฒนาคือ การนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สมบูรณ์ของผู้ร่วมศึกษาที่ปฏิบัติได้ดี หรือตัวอย่างที่สมบูรณ์เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกัน เพิ่มเติมด้วยการนิเทศภายในเพื่อกำกับติดตามกระบวนการ การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการอย่างสมบูรณ์ตามขั้นตอนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาในกิจกรรมที่ 2 คือการนิเทศภายใน ในวงรอบที่ 2 ต่อไป

วงรอบที่ 2

1. การวางแผน (Planning) ผู้ศึกษาค้นคว้าและกลุ่มผู้ศึกษาค้นคว้า ร่วมกัน ศึกษาสภาพปัญหาการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านดอนกลอย อำเภอเหล่าเสือโก้ก จังหวัดอุบลราชธานี ดังนี้

1.1 ศึกษาสภาพปัญหา ผู้ศึกษาค้นคว้าและกลุ่มผู้ศึกษาค้นคว้า ได้ร่วมประชุมเพื่อระดมความคิด วันที่ 29 มกราคม 2553 เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ หลังจากที่ได้ประชุมเชิงปฏิบัติการการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ ได้ข้อสรุปว่า การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการบางขั้นตอนไม่สามารถดำเนินการตามแผนการเรียนรู้ที่วางแผนไว้ครบ การจัดทำแผนการเรียนรู้แบบบูรณาการ เนื้อหาได้ไม่ครบถ้วน อันเนื่องมาจากการกำหนดกรอบเวลาใน

แต่ละกิจกรรมไม่สามารถยืดหยุ่นได้ กิจกรรมบางกิจกรรมมีความจำเจ ครูยังไม่มีความชำนาญการใช้เทคนิคใหม่ๆ

1.2 กลยุทธ์การพัฒนา จากการประชุมร่วมกันของผู้ศึกษาค้นคว้าและกลุ่มผู้ศึกษาค้นคว้าเมื่อวันที่ 29 มกราคม 2553 ที่ประชุมได้ร่วมกันอภิปรายและสรุปได้ว่าให้ใช้กิจกรรมนิเทศภายในต่อ ในระหว่างวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2553 ถึง วันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2553 ผู้ศึกษาค้นคว้าได้กำหนดกิจกรรม ดังตาราง 2

ตาราง 2 แผนปฏิบัติการการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ
วงรอบที่ 2

กลยุทธ์/ กิจกรรม	เป้าหมาย ที่มุ่งบรรลุ	ระยะเวลา ในการ ดำเนิน กิจกรรม	ผู้เกี่ยวข้อง กับการ ดำเนิน กิจกรรม	วิธีเก็บ รวบรวม ข้อมูล	เครื่องมือที่ ใช้ในการเก็บ รวบรวม ข้อมูล	แหล่งข้อมูล/ ผู้ให้ข้อมูล
การนิเทศ ภายใน	ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า มีความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ เขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ และสามารถนำแผนไปจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการได้	1 - 3 กุมภาพันธ์ 2553	กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า จำนวน 4 คน - นักเรียน / นักศึกษา จำนวน 41 คน	-การสังเกต -การสัมภาษณ์ -การประเมิน การจัดกิจการ - การประเมิน ความพึงพอใจ นักเรียน	- แบบสังเกต ฉบับที่ 2 และ3 - แบบ สัมภาษณ์ ฉบับที่ 2 และ3 - แบบประเมิน การจัดกิจการ - แบบประเมิน ความพึงพอใจ นักเรียน	- ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า - กลุ่มผู้ให้ ข้อมูล

2. การปฏิบัติการ (Action)

ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าและกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้กำหนดให้ในเทศภายใน ในระหว่างวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2553 ถึง วันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2553

3. การสังเกต (Observation)

ผู้ศึกษาค้นคว้าและกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า ได้กำหนดให้จัดกิจกรรมนิเทศภายในระหว่างวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2553 ถึง วันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2553 และเก็บข้อมูลโดยการสังเกตและการสัมภาษณ์ การสังเกตให้สังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการของครู โดยใช้แบบสังเกตฉบับที่ 2 การสัมภาษณ์ให้สัมภาษณ์ครูและนักเรียน การสัมภาษณ์ครูให้ใช้แบบสัมภาษณ์ ฉบับที่ 2 การสัมภาษณ์นักเรียนใช้แบบสัมภาษณ์ฉบับที่ 3

4. การสะท้อนผล (Reflection) ผู้ศึกษาค้นคว้าและกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าดำเนินการ ดังนี้

มีการดำเนินการโดยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ผลการปฏิบัติ และสรุปผลการดำเนินการ ในวงรอบที่ 2 พบว่า จากการพัฒนาครูเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ บูรณาการ โดยใช้ กิจกรรมการนิเทศเป็นรายบุคคล สามารถพัฒนาบุคลากรผู้ร่วมศึกษาทั้ง 3 คน มีความรู้ความเข้าใจ สามารถจัดหน่วยการเรียนรู้ และสามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการได้เป็นอย่างดี และมีความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการได้อย่างมั่นใจตามกรอบการศึกษา จากการ ใช้เครื่องมือแบบสังเกต และการสัมภาษณ์ ผู้ร่วมศึกษามีความรู้ความเข้าใจในการจัดหน่วยการเรียนรู้ และมีความสามารถในการเขียนแผนการสอนแบบบูรณาการได้เป็นอย่างดี และสามารถจัดกิจกรรมการ เรียนรู้ตามกระบวนการเรียนรู้ได้ครบตามขั้นตอน โดยเฉพาะด้านการปฏิบัติการสอนสามารถพัฒนา ปรับปรุงได้ดีเพิ่มขึ้นสอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษาโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการใช้สื่อและอุปกรณ์ การเรียนการสอนมากขึ้น สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการได้อย่างต่อเนื่อง เกิด ความมั่นใจในการสอนอย่างเต็มที่นักเรียนกลุ่มเป้าหมายส่วนมากมีความพอใจ และชอบการจัดการเรียน การสอนแบบบูรณาการ เพราะได้เล่นเกม ได้แสดงความคิดเห็น มีความสนุกสนานในการเรียนรู้และมี สื่อการเรียนการสอนมากขึ้น สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้มีความสนใจและกระตือรือร้น ต่อการเรียนรู้ มีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มทุกคนมีความรับผิดชอบ กล้าคิด กล้าแสดงออก

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีดังนี้

1. ประเภทเครื่องมือ

1.1 แบบทดสอบ จำนวน 1 ฉบับ ทดสอบความรู้ความเข้าใจของครูผู้เข้าร่วม ชิงปฏิบัติการ (ก่อนและหลังประชุมเชิงปฏิบัติการ)

1.2 แบบประเมิน จำนวน 3 ฉบับ ใช้ประเมินการเขียนแผนการจัดการ กิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ

1.2.1 แบบประเมิน ฉบับที่ 1 ใช้ในการประเมินหน่วยการเรียนรู้

1.2.2 แบบประเมิน ฉบับที่ 2 ใช้ในการประเมินแผน

1.2.3 แบบประเมิน ฉบับที่ 3 ใช้ในการประเมินการจัดกิจกรรม

1.3 แบบสังเกต จำนวน 3 ฉบับ ประกอบด้วย

1.3.1 แบบสังเกต ฉบับที่ 1 แบบสังเกตในการประชุมเชิงปฏิบัติการ

1.3.2 แบบสังเกต ฉบับที่ 2 แบบสังเกต (ครู) ในการจัดการเรียนการสอนแบบ บูรณาการ

บูรณาการ

1.3.3 แบบสังเกต ฉบับที่ 3 แบบสังเกต (นักเรียน) ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

แบบบูรณาการ

1.4 แบบสัมภาษณ์ จำนวน 3 ฉบับ ประกอบด้วย

1.4.1 แบบสัมภาษณ์ ฉบับที่ 1 แบบสัมภาษณ์ในการประชุมเชิงปฏิบัติการ

1.4.2 แบบสัมภาษณ์ ฉบับที่ 2 แบบสัมภาษณ์ (ครู) ในการจัดการเรียน

การสอนแบบบูรณาการ

1.4.3 แบบสัมภาษณ์ ฉบับที่ 3 แบบสัมภาษณ์ (นักเรียน) ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ

1.5 แบบสอบถามความพึงพอใจ จำนวน 1 ฉบับ

2. ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 แบบทดสอบ เป็นแบบปรนัย 35 ข้อ ทดสอบความรู้ความเข้าใจของครูผู้เข้าประชุมเชิงปฏิบัติการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ (ก่อนและหลังประชุมเชิงปฏิบัติการ)

2.2 แบบประเมิน จำนวน 3 ฉบับ ประกอบด้วย

2.2.1 แบบประเมินหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ ใช้ประเมินเพื่อหาความสัมพันธ์ความเหมาะสมและความสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น สารการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของกลุ่มสาระที่นำมาบูรณาการ

2.2.2 แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ใช้ในการประเมินความถูกต้อง ความเหมาะสมตามลำดับขั้นตอนของการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้และการนำไปสู่การปฏิบัติ

2.2.3 แบบประเมินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ ใช้ในการประเมินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า ขณะจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นลักษณะมาตราส่วนประเมินค่า มีระดับของการประเมินค่า 4 ระดับ คือ ดีมาก ดี พอใช้ และปรับปรุง จำนวน 10 ข้อ

2.3 แบบสังเกต (Observation) จำนวน 3 ฉบับ ประกอบด้วย

2.3.1 แบบสังเกต ฉบับที่ 1 แบบสังเกตในการประชุมเชิงปฏิบัติการ

2.3.2 แบบสังเกต ฉบับที่ 2 แบบสังเกต (ครู) ในการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ

2.3.3 แบบสังเกต ฉบับที่ 3 แบบสังเกต (นักเรียน) ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ

2.4 แบบสัมภาษณ์ จำนวน 3 ฉบับ ประกอบด้วย

2.4.1 แบบสัมภาษณ์ ฉบับที่ 1 แบบสัมภาษณ์ในการประชุมเชิงปฏิบัติการ

2.4.2 แบบสัมภาษณ์ ฉบับที่ 2 แบบสัมภาษณ์ (ครู) ในการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ

2.4.3 แบบสัมภาษณ์ ฉบับที่ 3 แบบสัมภาษณ์ (นักเรียน) ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ

2.5 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการของผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า ขณะจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นลักษณะมาตราส่วนประเมินค่า มีระดับของการประเมินค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด จำนวน 12 ข้อ

3. วิธีการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

3.1 แบบทดสอบ

แบบทดสอบวัดความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการของกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า ก่อนและหลังการศึกษาเอกสาร เป็นข้อสอบแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 35 ข้อ ผู้ศึกษาค้นคว่าดำเนินการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ตามแนวอิงเกณฑ์ตามขั้นตอนดังนี้

3.1.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างและหาคุณภาพของแบบประเมินจากหนังสือของ สมนึก ภัททิยธนี (2541 : 31-33) และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ตามกรอบการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ซึ่งประกอบด้วย (กรมวิชาการ. 2543 : 32) 5 ขั้นตอน คือ การกำหนดหัวข้อเรื่อง/หน่วยการเรียนรู้ตามความสนใจของนักเรียน การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ การกำหนดขอบเขตเนื้อหา การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามที่กำหนด และการประเมินผลการเรียนรู้ให้ครอบคลุมจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนด

3.1.2 กำหนดขอบข่ายของเรื่องที่ต้องการทดสอบ คือ กิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ การจัดหน่วยการเรียนรู้ และการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

3.1.3 นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้น เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษา ค้นคว้าอิสระ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสม ตลอดจนให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไข

3.1.4 ปรับปรุงแก้ไขตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาให้ข้อเสนอแนะ

3.1.5 นำแบบทดสอบที่แก้ไขแล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อพิจารณาว่าวัดผลการเรียนรู้ได้ตามที่คาดหวังและครอบคลุมเนื้อหาหรือไม่ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความสอดคล้องระหว่างแบบทดสอบกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง (Index of Item Objective Congruence : IOC) : ซึ่งเป็นการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบทดสอบ มีเกณฑ์การพิจารณาให้คะแนน ดังนี้

ให้ + 1 เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบนั้นวัดได้ตรงตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

ให้ 0 เมื่อไม่แน่ใจ

ให้ - 1 เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบนั้นวัดได้ไม่ตรงตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

ซึ่งประกอบด้วย

3.1.5.1 นายสมนึก จันทโกสิน ผู้อำนวยการโรงเรียนชุมชนโพนเมืองวิทยา อำเภอเหล่าเสือโก้ก จังหวัดอุบลราชธานี วุฒิการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา

3.1.5.2 นายวินัย บุญศรี โรงเรียนบ้านแคนสามัคคี อำเภอม่วงสามสิบ จังหวัดอุบลราชธานี วุฒิการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาวิจัยการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยการศึกษา

3.1.5.3 นายพิจิตร ทาทอง ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 วุฒิการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคาม ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

3.1.6 นำผลการประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวังมาวิเคราะห์หาดัชนีความสอดคล้อง โดยใช้สูตร IOC (สมนึก ภัททิยธนี. 2546 : 221) เลือกข้อสอบที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ถึง 1.00 ซึ่งเป็นข้อสอบที่อยู่ในเกณฑ์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา

ที่ใช้ได้ ผลการประเมินดัชนีความสอดคล้องของข้อสอบ ผลการพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้องพบว่า ได้ข้อสอบที่อยู่ในเกณฑ์ความเที่ยงตรง ซึ่งมีค่า IOC ตั้งแต่ .66 ถึง 1.00 จำนวน 35 ข้อ

3.1.7 นำแบบทดสอบที่ผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทดลองใช้ (Try-Out) กับกลุ่มควบคุม (การศึกษาครั้งนี้ไม่มีการทดลองใช้เนื่องจาก ครูประจำชั้น ป.2 ,ป.3 และ ป.4 โรงเรียนบ้านดอนกลอย อำเภอเหล่าเสือโก้ก จังหวัดอุบลราชธานี มีจำนวนจำกัด)

3.1.7 นำคะแนนที่ได้จากการทดลองใช้มาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกตามวิธีของ S-Index เนื่องจากมีการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน แล้วคัดข้อสอบข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ถึง 1.00 เอาไว้ จำนวนข้อ 35 ข้อ ข้อสอบอิงเกณฑ์ไม่นิยมวัดความยากง่าย (การศึกษาครั้งนี้ไม่มีขั้นตอนนี้เนื่องจากไม่มีการทดลองใช้)

3.1.8 นำข้อสอบที่คัดเลือกไว้จำนวน 35 ข้อ มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับซึ่งเป็นการตรวจหาความสอดคล้องของคะแนนแต่ละคนที่แปรปรวนไปจากคะแนนจุดตัด โดยใช้แบบทดสอบ 1ฉบับ ทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง 1 กลุ่ม แต่วัดสองครั้ง โดยใช้สูตรของ Carver Method (การศึกษาครั้งนี้ไม่มีขั้นตอนนี้เนื่องจากไม่มีการทดลองใช้)

3.1.9 ผู้ศึกษาค้นคว้าปรับปรุงแก้ไขแบบประเมินให้ถูกต้องสมบูรณ์ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญที่ได้เสนอแนะ เพื่อความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระพิจารณาตรวจสอบอีกครั้ง

3.1.10 ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะแล้วจัดพิมพ์แบบทดสอบฉบับสมบูรณ์ ที่มีความถูกต้อง ชัดเจน เพื่อนำไปใช้ในการทดสอบกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า

3.2 แบบประเมิน ทั้ง 3 ฉบับ ดำเนินการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

3.2.1 ศึกษารูปแบบการสร้างแบบประเมินจากหนังสือการวิจัยปฏิบัติการ (ประวิต เอรารวรรณ์. 2545 : 68-69)

3.2.2 กำหนดขอบข่ายที่ต้องการประเมิน

3.2.3 สร้างแบบประเมินฉบับร่างตามกรอบที่กำหนด

3.2.4 นำแบบประเมินเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และเหมาะสม ตลอดจนให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไข

3.2.5 ปรับปรุงแก้ไขตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาให้ข้อเสนอแนะ

3.2.6 นำแบบประเมินที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบพิจารณาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และเพิ่มเติมประเด็นที่ยังไม่ครอบคลุม เพื่อให้ได้เครื่องมือที่สมบูรณ์ โดยผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม

3.2.7 ผู้ศึกษาค้นคว้าปรับปรุงแก้ไขแบบประเมินให้ถูกต้องสมบูรณ์ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญที่ได้เสนอแนะ เพื่อความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระพิจารณาตรวจสอบอีกครั้ง

3.2.8 ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะแล้วจัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์ ที่มีความถูกต้อง ชัดเจน และสวยงาม เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3.3 แบบสังเกต ทั้ง 3 ฉบับ ดำเนินการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

3.3.1 ศึกษาเอกสาร และหนังสือเกี่ยวกับวิธีการสร้างแบบสังเกตจากหนังสือการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (ประวิต เอรารวรรณ์. 2545 : 56)

- 3.3.2 กำหนดขอบข่ายที่ต้องการสังเกต
- 3.3.3 สร้างแบบสังเกตฉบับร่างตามกรอบที่กำหนด
- 3.3.4 นำแบบสังเกตเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และเหมาะสม ตลอดจนให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไข
- 3.3.5 ปรับปรุงแก้ไขตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาให้ข้อเสนอแนะ
- 3.3.6 นำแบบสังเกตที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบพิจารณาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และเพิ่มเติมประเด็นที่ยังไม่ครอบคลุม เพื่อให้ได้เครื่องมือที่สมบูรณ์ โดยผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม
- 3.3.7 ผู้ศึกษาค้นคว้าปรับปรุงแก้ไขแบบสังเกตให้ถูกต้องสมบูรณ์ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญที่ได้เสนอแนะ เพื่อความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระพิจารณาตรวจสอบอีกครั้ง
- 3.3.8 ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะแล้วจัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์ที่มีความถูกต้อง ชัดเจน และสวยงาม เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป
- 3.4 แบบสัมภาษณ์ ทั้ง 3 ฉบับ ดำเนินการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้
- 3.4.1 ศึกษาเอกสาร และหนังสือเกี่ยวกับวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์จากหนังสือ การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (ประวิต เอรารวรรณ์. 2545 : 70)
- 3.4.2 กำหนดขอบข่ายที่ต้องการสัมภาษณ์
- 3.4.3 สร้างแบบสัมภาษณ์ฉบับร่างตามกรอบที่กำหนด
- 3.4.4 นำแบบสัมภาษณ์เสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และเหมาะสม ตลอดจนให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไข
- 3.4.5 ปรับปรุงแก้ไขตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาให้ข้อเสนอแนะ
- 3.4.6 นำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบพิจารณาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม
- 3.4.7 ผู้ศึกษาค้นคว้าปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์ให้ถูกต้องสมบูรณ์ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญที่ได้เสนอแนะ เพื่อความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระพิจารณาตรวจสอบอีกครั้ง
- 3.4.8 ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะแล้วจัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์ที่มีความถูกต้อง ชัดเจน และสวยงาม เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป
- 3.5 แบบสอบถามความพึงพอใจ ดำเนินการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้
- 3.5.1 ศึกษาวิธีสร้างเครื่องมือในการวัดคุณลักษณะในด้านความพึงพอใจจากหนังสือ การพัฒนาแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การสร้างเครื่องมือวัดผลด้านจิตพิสัย (เผชิญกิจระการ. 2544 : 44)
- 3.5.2 ศึกษาวิธีสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน และตัวอย่างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 3.5.3 กำหนดขอบข่ายเนื้อหาที่จะนำมาสร้างให้เหมาะสม
- 3.5.4 สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

แบบบูรณาการ จำนวน 10 ข้อ ตามประเด็นที่กำหนดไว้ โดยลักษณะของแบบสอบถามความพึงพอใจ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 102) ดังนี้

ระดับความพึงพอใจ 5 ระดับ

คะแนน 5	หมายถึง	มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ	มากที่สุด
คะแนน 4	หมายถึง	มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ	มาก
คะแนน 3	หมายถึง	มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ	ปานกลาง
คะแนน 2	หมายถึง	มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ	น้อย
คะแนน 1	หมายถึง	มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ	น้อยที่สุด

เกณฑ์การแปลผลจากการวิเคราะห์แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการใช้เกณฑ์ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 103)

4.51 – 5.00	มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ	มากที่สุด
3.51 – 4.50	มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ	มาก
2.51 – 3.50	มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ	ปานกลาง
1.51 – 2.50	มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ	น้อย
1.00 – 1.50	มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ	น้อยที่สุด

3.6.5 นำแบบสอบถามความพึงพอใจเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และเหมาะสม ตลอดจนให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไข

3.5.5 ปรับปรุงแก้ไขตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาให้ข้อเสนอแนะ

3.5.6 นำแบบสอบถามความพึงพอใจที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบพิจารณาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และเพิ่มเติมประเด็นที่ยังไม่ครอบคลุม เพื่อให้ได้เครื่องมือที่สมบูรณ์ โดยผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม

3.5.7 ผู้ศึกษาค้นคว้าปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามความพึงพอใจให้ถูกต้องสมบูรณ์ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญที่ได้เสนอแนะ เพื่อความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษา ค้นคว้าอิสระพิจารณาตรวจสอบอีกครั้ง

3.5.8 ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะแล้วจัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์ที่มีความถูกต้อง ชัดเจน และสวยงาม เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ระหว่างวันที่ วันที่ 25 ธันวาคม 2552 ถึง วันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2553 แล้วสรุปผลการศึกษาค้นคว้าและเขียนรายงาน ผู้ศึกษาค้นคว้าดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. กิจกรรมการประชุมเชิงปฏิบัติการ ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับครูกลุ่มเป้าหมายมีความพร้อมและสภาพทั่วไปในการอบรมมีสภาพเป็นอย่างไร ผู้เข้ารับการอบรม มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ สามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ได้ถูกต้องหรือไม่ โดยใช้แบบสังเกตเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ทำการสังเกตกันเองของ

กลุ่มเป้าหมาย จากนั้นใช้แบบสัมภาษณ์ ดำเนินการสัมภาษณ์บุคลากรกลุ่มเป้าหมายทีละคน โดยผู้ศึกษาค้นคว้าเป็นผู้สัมภาษณ์ เป็นเรื่องเกี่ยวกับกลุ่มเป้าหมาย

2. การนิเทศ ดำเนินการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับ กลุ่มเป้าหมาย มีความรู้ความเข้าใจสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการได้ถูกต้องหรือไม่ นักเรียนสะท้อนสภาพผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากการสอนของกลุ่มเป้าหมายออกมาอย่างไร โดยใช้แบบสังเกตทำการสังเกตการสอนของกลุ่มเป้าหมาย ในขณะที่จัดการเรียนการสอน และสังเกตกลุ่มนักเรียนกลุ่มเป้าหมายที่กำลังเรียน ศึกษาพฤติกรรมการเรียนรู้ โดยบุคลากรกลุ่มเป้าหมายที่ไม่ได้ทำการสอนขณะนั้นเป็นผู้ทำการสังเกตและใช้แบบสัมภาษณ์ โดยผู้ศึกษาค้นคว้า กลุ่มเป้าหมาย หลังการสอนทีละคน และสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายที่เป็นนักเรียนภายหลังการเรียนทีละกลุ่ม และใช้แบบบันทึกประจำวัน ทำการบันทึกเหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้น เป็นเรื่องเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยการสังเกตพูดคุยในหลาย ๆ สถานที่ หลาย ๆ เวลา

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากผู้ศึกษาค้นคว้าหลังจากได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลครบตามที่กำหนดไว้ในหัวข้อการรวบรวมข้อมูลแล้ว ผู้ศึกษาค้นคว้าได้นำข้อมูลมาทำการวิเคราะห์ เชิงคุณภาพ โดยกำหนดการ ดังนี้

1. นำข้อมูลที่ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมมาจัดแยกหมวดหมู่ใน 2 ด้าน ตามกรอบการศึกษา คือ ด้านความรู้ความเข้าใจ และด้านความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
2. คัดข้อมูลที่ไม่จำเป็นออก
3. หาความเชื่อมโยงและความสัมพันธ์ของข้อมูลแต่ละชุด ว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างไรเพื่อนำมาแปลความหมายโดยไม่ลำเอียงเพื่อให้สามารถให้ความจริงจากการศึกษาให้มากที่สุด เพื่อเป็นการพัฒนาจากข้อมูลที่เป็นจริง
4. วิเคราะห์และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการพรรณนาวิเคราะห์เป็นความเรียงตามกรอบการศึกษาค้นคว้า แล้วสรุปผลการดำเนินงานด้านการพัฒนาบุคลากรในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ ของโรงเรียนบ้านดอนกลอย อำเภอเหล่าเสือโก้ก จังหวัดอุบลราชธานี

ผู้ศึกษาค้นคว้ามีการนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อนำไปประกอบการเสนอผลตามกรอบการศึกษาค้นคว้าดังนี้

1. การจัดกระทำข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการสอบสัมภาษณ์ แบบบันทึกสังเกต นำมาตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์เชื่อถือได้ จัดหมวดหมู่ แยกประเภทเพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้หลักการตรวจสอบข้อมูลหลายมิติ (Triangulation)
2. การวิเคราะห์ข้อมูล
  - 2.1 ข้อมูลเชิงปริมาณนำข้อมูลที่ได้จาก
    - 2.1.1 แบบทดสอบมาวิเคราะห์โดยใช้การเปรียบเทียบร้อยละแนวก่อนและหลังการประชุมเชิงปฏิบัติการของผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าเป็นรายบุคคล

2.1.2 ข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการใช้
ค่าเฉลี่ย (Mean) โดยมีเกณฑ์การแปลความหมาย ค่าเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด. 2535 : 100)
ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	ระดับความเหมาะสม
4.51-5.00	มากที่สุด
3.51-4.50	มาก
2.51-3.50	ปานกลาง
1.51-2.50	น้อย
1.00-1.50	น้อยที่สุด

2.2 ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากแบบสังเกต แบบสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย นำมา
ตรวจสอบความถูกต้อง สมบูรณ์ แล้ววิเคราะห์โดยการจัดกลุ่มข้อมูลตามลักษณะข้อมูล เชื่อมโยง
ความสัมพันธ์ระหว่างการสัมภาษณ์กับการสังเกต โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ

1. ค่าร้อยละ
2. ค่าเฉลี่ย
3. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

บทที่ 4

ผลการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อพัฒนาการพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการของโรงเรียนบ้านดอนกลอย อำเภอเหล่าเสือโก้ก จังหวัดอุบลราชธานี ได้กำหนดขั้นตอนการพัฒนา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 1
2. การสะท้อนผลการพัฒนาในวงรอบที่ 1
3. การดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 2
4. การสะท้อนผลการพัฒนาในวงรอบที่ 2
5. สรุปผลการพัฒนาทั้ง 2 วงรอบ

การดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 1

การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการโรงเรียนบ้านดอนกลอย อำเภอเหล่าเสือโก้ก จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งดำเนินการ เป็น 2 วงรอบ ดำเนินการประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศภายใน มีเป้าหมายเพื่อให้ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความรู้ ความเข้าใจและสามารถจัดทำหน่วยการเรียนรู้ และเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการในการจัดทำหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ 5 ขั้นตอน ได้แก่ การกำหนดหัวเรื่อง/หน่วยการเรียนรู้ตามความสนใจของนักเรียน การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ การกำหนดขอบเขตเนื้อหา การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามที่กำหนด และการประเมินผลการเรียนรู้ให้ครอบคลุมจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนด ดังนี้

1. การประชุมเชิงปฏิบัติการ ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ จัดทำหน่วยการเรียนรู้ และการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ มีเป้าหมายของกิจกรรมคือ ต้องการให้บุคลากรมีความพื้นฐานเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ จัดทำหน่วยการเรียนรู้ การเขียนแผนการเรียนรู้แบบบูรณาการ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยเชิญวิทยากรผู้มีความเชี่ยวชาญมาบรรยายให้ความรู้ ซึ่งใช้เวลาในการดำเนินกิจกรรม 2 วัน คือ วันที่ 8 - 9 มกราคม 2553 ณ ห้องประชุมโรงเรียนบ้านดอนกลอย อำเภอเหล่าเสือโก้ก จังหวัดอุบลราชธานี วิทยากรที่ให้ความรู้ 2 ท่าน ได้แก่ นายสมนึก จันทโกสิน ประธานเครือข่ายสถานศึกษา เครือข่ายที่ 16 และนายพิจิตร ทาทอง ศิกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 โดยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบทดสอบ แบบสังเกต และแบบสัมภาษณ์

การประชุมเชิงปฏิบัติการในวันที่ 1 คือวันที่ 8 มกราคม 2553 เริ่มตั้งแต่เวลา 09.00-16.00 น. ก่อนการประชุมเชิงปฏิบัติ ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าทุกคนได้ทำแบบทดสอบเพื่อวัดความรู้ ความเข้าใจเรื่อง การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ จำนวน 35 ข้อ ก่อนการประชุมเชิงปฏิบัติการ วิทยากรบรรยาย คือ นายสมนึก จันทโกสิน ประธานเครือข่ายสถานศึกษา เครือข่ายที่

16 และนายพิจิตร ทาทอง ศึกษาานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 กิจกรรมที่ใช้คือการบรรยายให้ความรู้ โดยวิทยากรได้บรรยายให้ความรู้เรื่อง ความหมาย ความสำคัญ ประโยชน์ วิธีการ/รูปแบบ ในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ การจัดการเรียนรู้แบบ บูรณาการ การจัดทำหน่วยการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ วิทยากรได้บรรยายให้ความรู้ในรูปแบบการนำเสนอด้วยสื่อ Power Point เมื่อจบการบรรยายได้ให้ผู้ร่วมประชุมซักถามในหัวข้อ/ประเด็นที่ยังไม่เข้าใจ หลังจากนั้นได้แจก เอกสารตัวอย่างการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ การเขียนแผน การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการให้ ผู้เข้าร่วมประชุมได้ศึกษา วิทยากรได้อธิบายเพิ่มเติมเมื่อสิ้นสุด การบรรยายผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าผู้ศึกษา ค้นคว้าและวิทยากรได้ร่วมกันอภิปราย แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ซึ่งกันและกัน วิทยากรได้มอบหมายให้ ผู้เข้าร่วมประชุมไปศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาในกลุ่มสาระ ที่จะนำมาบูรณาการตามระดับชั้นที่ตนเอง รับผิดชอบ เพื่อนำหลักสูตรมาวิเคราะห์ในการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ในวันต่อไป

การประชุมเชิงปฏิบัติการในวันที่ 2 คือวันที่ 9 มกราคม 2553 เริ่มตั้งแต่เวลา 09.00 - 16.00 น. กิจกรรมที่ใช้คือกิจกรรมการฝึกปฏิบัติ วิทยากรและผู้เข้าร่วมประชุมได้ทบทวน ความรู้ในการประชุมในวันแรก จากนั้นวิทยากรได้แจกใบงานให้ผู้ร่วมประชุมได้ฝึกปฏิบัติ ในการจัดทำ หน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามที่ได้กำหนดและตกลงไว้ตามกรอบ การศึกษาค้นคว้า แนวทางการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการในการจัดทำหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณา การ 5 ขั้นตอน คนละ 1 หน่วยการเรียนรู้และเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ตามหน่วยการเรียนรู้ 1 แผน โดยวิทยากรได้ให้คำแนะนำเพิ่มเติม และตอบข้อซักถามในขณะที่ผู้เข้าร่วมประชุมได้ฝึกปฏิบัติ จริง หลังเสร็จสิ้นการฝึกปฏิบัติการเขียนหน่วยการเรียนรู้ และเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ผู้เข้าร่วม ประชุมได้นำผลงานของตนเองออกมานำเสนอ วิทยากรได้สรุปและให้คำแนะนำเพิ่มเติม จากนั้นได้มีการร่วมกันอภิปราย แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างวิทยากร ผู้ศึกษาค้นคว้าและผู้เข้าประชุม จากนั้น ผู้เข้าร่วมประชุมได้ทำแบบทดสอบหลังการประชุมเชิงปฏิบัติการและแจ้งผลการทดสอบให้ทราบ

ผลการประชุมเชิงปฏิบัติการ ด้านความรู้ความเข้าใจ โดยใช้แบบทดสอบ เพื่อวัด ความรู้ความเข้าใจของกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า เกี่ยวกับ จัดทำหน่วยการเรียนรู้ การเขียนแผน การเรียนรู้แบบบูรณาการ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ ทั้งก่อนและหลังการประชุม เชิงปฏิบัติการ ดังตาราง 3

ตาราง 3 ผลการเปรียบเทียบคะแนนก่อน และหลังการประชุมเชิงปฏิบัติการ (วงรอบที่ 1)

กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า	คะแนนทดสอบ				ผลต่าง	
	ก่อนการประชุม		หลังการประชุม			
	คะแนน	ร้อยละ	คะแนน	ร้อยละ	คะแนน	ร้อยละ
ผู้ศึกษาค้นคว้า	17	48.57	35	100	18	51.43
ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 2	13	37.14	30	85.71	17	48.57
ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	14	40.00	32	91.43	18	51.43
ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	12	34.29	35	100	23	65.71
เฉลี่ย ($\bar{X}$)	14	40.00	31.50	89.13	19.00	54.29
ส่วนเบี่ยงเบน (S.D.)	1.60		3.57		2.17	

จากตาราง 3 แสดงว่าผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า จากคะแนนเต็ม 35 คะแนน ผลคะแนนทดสอบก่อนการประชุมเชิงปฏิบัติการ กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 14 และหลังการประชุมเชิงปฏิบัติการ มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 31.50 แสดงว่ากลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการในครั้งนี้ มีส่วนช่วยให้กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเพิ่มมากขึ้น

จากการสังเกตและการสัมภาษณ์ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าในการประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยใช้แบบสังเกต และ แบบสัมภาษณ์ ในวันที่ 8 - 9 มกราคม 2553 ผู้ศึกษาค้นคว้านำข้อมูลที่ได้จากแบบสังเกต ฉบับที่ 1 และแบบสัมภาษณ์ ฉบับที่ 1 มาจัดหมวดหมู่ตามกรอบการศึกษาค้นคว้า แนวทางการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการในการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ แบบบูรณาการ 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การกำหนดหัวเรื่อง/หน่วยการเรียนรู้ตามความสนใจของนักเรียน 2) การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ 3) การกำหนดขอบเขตเนื้อหา 4) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามที่กำหนด และ 5) การประเมินผลการเรียนรู้ให้ครอบคลุมจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนด เมื่อวิเคราะห์แล้วสามารถแปลผลได้ว่า การประชุมเชิงปฏิบัติการ ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรม 2 ลักษณะ ได้แก่ 1) กิจกรรมการบรรยายให้ความรู้ ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความสนใจและตั้งใจในการรับฟังการบรรยายจากวิทยากรและการศึกษาเอกสารใบความรู้ อีกทั้งยังซักถามข้อสงสัยในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ เช่น การจัดทำหน่วยการเรียนรู้ ตามแนวทาง 5 ขั้นตอน การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ การวัดผล ประเมินผลการจัดการเรียนรู้อย่างไร และการนำแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการไปใช้ในการปฏิบัติการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียนของกลุ่มสาระที่นำมาบูรณาการ ส่งผลให้ ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าทุกคนมีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำหน่วยการเรียนรู้และเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี 2) กิจกรรมการฝึกปฏิบัติ เป็นกิจกรรมที่ให้ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้ฝึกปฏิบัติด้วยการนำหลักสูตรสถานศึกษา ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้รับผิดชอบ สอนมาจัดทำหน่วยการเรียนรู้และเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ตามกรอบการศึกษาค้นคว้าแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการในการจัดทำหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ

5 ขั้นตอน โดยวิทยากรได้ให้ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าจัดทำหน่วยการเรียนรู้ เขียนผังมโนทัศน์หน่วยการเรียนรู้ และเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ตามองค์ประกอบของการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเป็น แกนหลัก โดยวิทยากรให้คำแนะนำ ชี้แนะแนวทาง ให้คำปรึกษาให้ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าคิดและจัดทำหน่วยการเรียนรู้และเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 1 หน่วยการเรียนรู้ และแผนการจัดการเรียนรู้ 1 แผนแล้วนำเสนอผลงาน วิทยากร ผู้ศึกษาค้นคว้าและผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า ร่วมกันสรุปและอภิปรายในส่วนที่ต้องปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาต่อไปวิทยากรได้สรุปและให้คำแนะนำเพิ่มเติมในการนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปสู่การปฏิบัติจริงในชั้นเรียนในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ ส่งผลให้ผู้ศึกษาค้นคว้ามีความรู้ความเข้าใจและสามารถจัดทำหน่วยการเรียนรู้และการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ ตามแนวทางการจัดทำหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ 5 ขั้นตอนได้ มีผลการพัฒนา ดังนี้

1. การกำหนดหัวเรื่อง/หน่วยการเรียนรู้ตามความสนใจของนักเรียน จากการปฏิบัติการกำหนดเรื่องที่จะสอน ในการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าทุกคน สามารถนำผลการวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง สาระการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่นำมาบูรณาการที่กำหนดที่มีความสัมพันธ์และสอดคล้องกับประเด็นหัวเรื่องที่กำหนด สู่การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียน ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าสามารถเขียนผังมโนทัศน์ของหน่วยการเรียนรู้ได้แก่ ผังมโนทัศน์มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น ผังมโนทัศน์ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ผังมโนทัศน์การเรียนรู้ช่วงชั้นและเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ตามหัวเรื่องของหน่วยเรียนรู้นั้นๆ ที่มีองค์ประกอบครบถ้วนได้แก่ สาระสำคัญ จุดประสงค์ การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อ/แหล่งเรียนรู้การวัดและประเมินผล การบันทึกผลหลังสอน ได้เป็นอย่างดี ในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ทำให้ผู้ร่วมศึกษามีความรู้ความเข้าใจในการกำหนดหัวเรื่องที่จะสอน โดยการรวบรวมหัวเรื่องต่าง ๆ จากการวิเคราะห์เนื้อหาที่จะเรียนจากกลุ่มสาระต่าง ๆ เข้าด้วยกันมากกว่า 1 เรื่อง ขึ้นไป ทำให้ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้เกิดการเรียนรู้และนำองค์ความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ในการแก้ปัญหาหรือไปใช้ในชีวิตประจำวัน แต่ผู้ร่วมศึกษายังมีความกังวลอยู่บ้างเกี่ยวกับการนำข้อมูลไปปฏิบัติจริง ซึ่งจะต้องได้รับการพัฒนาต่อไป ดังข้อมูลจากการสัมภาษณ์ และการสังเกต ดังนี้

“...การกำหนดหัวเรื่องที่จะสอน ถ้าได้วิเคราะห์เนื้อหาจากกลุ่มสาระต่าง ๆ จะไม่พบปัญหาอะไรสามารถกำหนดหัวเรื่องได้ แต่ไม่ค่อยมั่นใจในการนำไปใช้เท่าไร...”

(ครูสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. 8 มกราคม 2553 : สัมภาษณ์)

“...การกำหนดหัวเรื่องที่จะสอน เป็นการวางแผนร่วมกันระหว่างครูประจำวิชา จึงจะนำไปจัดกิจกรรมการสอนแบบบูรณาการได้ดี...”

(ครูสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. 8 มกราคม 2553 : สัมภาษณ์)

“...การนำไปใช้สอนควรให้หัวเรื่องมีความตรงกับความต้องการของนักเรียนด้วย...”

(ครูสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. 8 มกราคม 2553 : สัมภาษณ์)

“...การจัดทำหน่วยการเรียนรู้ต้องกำหนดประเด็นก่อนและต้องเชื่อมโยงประสบการณ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่นำมาบูรณาการและที่สำคัญต้องตรงกับความต้องการของผู้เรียน...”

(ครูสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. 9 มกราคม 2553 : สัมภาษณ์)

“...การจัดทำหน่วยการเรียนรู้ต้องกำหนดประเด็นหรือหัวเรื่องก่อนและต้องเชื่อมโยงกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่นำมาบูรณาการ...”

(ครูสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. 9 มกราคม 2553 : สัมภาษณ์)

“...ทำให้รู้ว่าการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ต้องกำหนดประเด็นหรือหัวเรื่องและต้องเชื่อมโยงประสบการณ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่นำมาบูรณาการ ต้องมีสื่อหรือแหล่งเรียนรู้ อย่างเพียงพอ...”

(ครูสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. 9 มกราคม 2553 : สัมภาษณ์)

จากการสังเกต กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า มีความสนใจ ตั้งใจ กระตือรือร้น ให้ความสนใจที่งานที่วิทยากรมอบหมายให้ กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าสามารถเขียนผังมโนทัศน์ มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง สาระการเรียนรู้ของหน่วยการเรียนรู้และหัวเรื่องที่กำหนดได้และสามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ตามองค์ประกอบที่กำหนด โดยทุกคนร่วมกันศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตร หัวข้อใดไม่เข้าใจก็ได้ซักถามและขอคำแนะนำเพิ่มเติมและศึกษาจากตัวอย่างใบความรู้

(ผู้ศึกษาค้นคว้า. 9 มกราคม 2553 : สังเกต)

สรุป ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้เกิดการเรียนรู้และนำองค์ความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ในการแก้ปัญหาหรือไปใช้ในชีวิตประจำวัน แต่ผู้ร่วมศึกษายังมีความกังวลอยู่บ้างเกี่ยวกับการนำข้อมูลไปปฏิบัติจริง

2. การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้

จากการปฏิบัติกำหนจุดประสงค์การเรียนรู้ในการสอนแบบบูรณาการพบว่า ผู้ร่วมศึกษามีความรู้ความเข้าใจในการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ในการสอน ซึ่งเมื่อได้หัวข้อเรื่องแล้วต้องกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ให้สอดคล้องและครอบคลุมเป้าหมายของผลการเรียนรู้ที่คาดหวังในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์โดยตรงและครบถ้วนตามกรอบการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ 5 ขั้นตอน ดังข้อมูลจากการสัมภาษณ์และการสังเกต ดังนี้

“...จุดประสงค์การเรียนรู้ต้องสอดคล้องกับหัวข้อเรื่องและให้มีความหลากหลาย ตรงกับเป้าหมาย ที่กำหนด...”

(ครูสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. 8 มกราคม 2553 : สัมภาษณ์)

“...การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ในการสอน เมื่อได้หัวข้อเรื่องแล้วก็ง่ายต่อการกำหนดจุดประสงค์ในการสอนโดยมีเป้าหมายและกิจกรรมที่ชัดเจน...”

(ครูสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. 9 มกราคม 2553 : สัมภาษณ์)

“...การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ในการสอนต้องมีความสอดคล้องกับหัวเรื่องที่จะสอน และให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้...”

(ครูสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. 9 มกราคม 2553 : สัมภาษณ์)

จากการสังเกต กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า มีการซักถามแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ผู้เข้าร่วมศึกษาค้นคว้ามีความสนใจ ตั้งใจ กระตือรือร้น ให้ความสนใจที่จะกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหัวเรื่องที่จะสอนได้ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน

(ผู้ศึกษาค้นคว้า. 9 มกราคม 2553 : สังเกต)

สรุป ผู้ร่วมศึกษามีความรู้ความเข้าใจในการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ในการสอน ซึ่งเมื่อได้หัวข้อเรื่องแล้วต้องกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ให้สอดคล้องและครอบคลุมเป้าหมายของผลการเรียนรู้ที่คาดหวังในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ

3. การกำหนดขอบเขตเนื้อหา จากการปฏิบัติการวางแผนการสอนแบบบูรณาการ พบว่า กลุ่มผู้ร่วมศึกษามีความรู้ความเข้าใจสามารถ ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้โดยนักเรียน มีส่วนร่วมวางแผนการสอนแบบบูรณาการได้ครบถ้วนตามขั้นตอน ได้แก่ ขั้นนำการจัดกิจกรรม การสรุปและการประเมินผล มีการวางแผนดำเนินการร่วมกัน ตรวจสอบข้อมูลความถูกต้องในการจัด การเรียนรู้แบบบูรณาการ พร้อมทั้งจะดำเนินการจัดกิจกรรมการสอนได้ ดังข้อมูลจากการสัมภาษณ์และการสังเกต ดังนี้

“...เมื่อทราบหัวข้อเรื่องและการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ในการสอน สามารถวางแผนการสอนได้ครบตามขั้นตอน...”

(ครูสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. 8 มกราคม 2553 : สัมภาษณ์)

“...จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ครอบคลุมตามจุดประสงค์การเรียนรู้และบรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพ...”

(ครูสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. 8 มกราคม 2553 : สัมภาษณ์)

“...ดำเนินการวางแผนการสอน โดยจัดกิจกรรมที่เน้นแบบบูรณาการครบตามจุดประสงค์การเรียนรู้ในการสอนด้วย...”

(ครูสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. 9 มกราคม 2553 : สัมภาษณ์)

จากการสังเกต การเข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ ผู้เข้าร่วมศึกษาค้นคว้ามีความสนใจ ตั้งใจ กระตือรือร้น ให้ความสนใจเข้าร่วมสนทนาแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้โดย นักเรียนมีส่วนร่วมวางแผนการสอนแบบบูรณาการได้ครบถ้วนตามขั้นตอน ในการเรียนการสอนมากขึ้น (ผู้ศึกษาค้นคว้า. 9 มกราคม 2553 : สังเกต)

สรุป ผู้ร่วมศึกษามีความรู้ความเข้าใจสามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้โดย นักเรียนมีส่วนร่วมวางแผนการสอนแบบบูรณาการได้ครบถ้วนตามขั้นตอน ได้แก่ ขั้นนำการจัด กิจกรรม การสรุปและการประเมินผล มีการวางแผนดำเนินการร่วมกัน ตรวจสอบข้อมูลความถูกต้อง ในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ พร้อมทั้งจะดำเนินการจัดกิจกรรมการสอนได้

4. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามที่กำหนด

จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามที่กำหนด การจัดกิจกรรมแบบบูรณาการ พบว่า ผู้ร่วมศึกษามีความรู้ความเข้าใจในการจัดการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ การเขียนแผนการสอนแบบ บูรณาการ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการได้ แต่ยังไม่มั่นใจในการนำแผนการจัดการ เรียนรู้ไปปฏิบัติตามกระบวนการเรียนรู้ที่กำหนดขึ้น คือการนำไปสู่การปฏิบัติการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ให้กับผู้เรียน ตามหัวเรื่องที่กำหนดไว้และตามตารางวางแผนการจัดกิจกรรมให้มีความครบถ้วนตาม ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการแก่นักเรียนให้มากที่สุด ดึงข้อมูลการสัมภาษณ์ และ การสังเกต ต่อไปนี้

“...การปฏิบัติการสอน ควรให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงอย่างหลากหลาย ผู้เรียนเรียนรู้ อย่างมีความสุข สนุกกับการเรียน...”

(ครูสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. 8 มกราคม 2553 : สัมภาษณ์)

“...มีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติการสอน แต่ยังไม่มั่นใจที่จะนำไปปฏิบัติการสอนจริงใน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน กิจกรรมต้องใช้อุปกรณ์/แหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมต่อการ ปฏิบัติการสอน...”

(ครูสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. 8 มกราคม 2553 : สัมภาษณ์)

“...การปฏิบัติการสอนควรใช้การบูรณาการเกิดความสมบูรณ์ในเนื้อหาการสอนให้ มากที่สุด...”

(ครูสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. 9 มกราคม 2553 : สัมภาษณ์)

จากการสังเกต การเข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ ผู้เข้าร่วมศึกษาค้นคว้ามีความสนใจ ตั้งใจ กระตือรือร้น ให้ความสนใจเข้าร่วมสนทนาแลกเปลี่ยนประสบการณ์ โดยนักเรียนมีส่วนร่วมวางแผน การสอนแบบบูรณาการได้ครบถ้วนตามขั้นตอน ในการเรียนการสอนมากขึ้น

(ผู้ศึกษาค้นคว้า. 9 มกราคม 2553 : สังเกต)

สรุป ผู้ร่วมศึกษามีความรู้ความเข้าใจสามารถโดยนักเรียนมีส่วนร่วมวางแผนการสอนแบบบูรณาการได้ครบถ้วนตามขั้นตอน ได้แก่ ขั้นนำการจัดกิจกรรม การสรุปและการประเมินผล มีการวางแผนดำเนินการร่วมกัน ตรวจสอบข้อมูลความถูกต้องในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการพร้อมที่จะดำเนินการจัดกิจกรรมการสอนได้

5. การประเมินผลการเรียนรู้ให้ครอบคลุมจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนด

ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ พบว่า ผู้ร่วมศึกษามีความรู้ความเข้าใจในการวัดผลประเมินผลการสอนแบบบูรณาการได้อย่างชัดเจน มีกระบวนการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้สอดแทรกการวัดผลประเมินที่หลากหลายตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 ที่สามารถวัดความรู้ความเข้าใจให้เกิดกับผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และการสังเกต ดังนี้

“...การประเมินผลการสอน ประเมินตามจุดประสงค์การเรียนรู้ หากไม่สามารถจัดได้จะไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์...”

(ครูสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. 8 มกราคม 2553 : สัมภาษณ์)

“...การประเมินผลตามสภาพที่แท้จริง โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย เช่น ทดสอบ สัมภาษณ์ สังเกต จากครู เพื่อนและผู้ปกครอง...”

(ครูสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. 8 มกราคม 2553 : สัมภาษณ์)

“...การประเมินผล ต้องให้ครอบคลุมทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้แบบบูรณาการตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544...”

(ครูสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. 8 มกราคม 2553 : สัมภาษณ์)

“...ก่อนนำหน่วยการเรียนรู้ไปใช้ในการปฏิบัติในชั้นเรียน ต้องมีการประเมินผลหน่วยการเรียนรู้ เพื่อที่จะได้ทราบว่ามีความสอดคล้องและเหมาะสมเพียงใด...”

(ครูสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. 9 มกราคม 2553 : สัมภาษณ์)

“...การประเมินผลหน่วยการเรียนรู้ ทำให้เรารู้ว่าหน่วยการเรียนรู้หรือหัวเรื่องแผนการจัดการเรียนรู้ที่เราเขียนถูกต้องสอดคล้องกับหลักสูตรและผู้เรียนหรือไม่ แต่ก็ยังไม่เข้าใจในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ด้านการวัดผลประเมินผลเท่าใดนัก...”

(ครูสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. 9 มกราคม 2553 : สัมภาษณ์)

“...แผนการจัดการเรียนรู้ที่เราเขียนถูกต้องสอดคล้องกับหลักสูตรและผู้เรียนหรือไม่ เราต้องทำการประเมินผลหน่วยการเรียนรู้ก่อน...”

(ครูสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. 9 มกราคม 2553 : สัมภาษณ์)

จากการสังเกต การเข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ ผู้เข้าร่วมศึกษาค้นคว้ามีความสนใจ ตั้งใจ กระตือรือร้น ให้ความสนใจเข้าร่วมสนทนาแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ในการวัดผลประเมินผลการสอน แบบบูรณาการได้อย่างชัดเจน มีกระบวนการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้สอดแทรกการวัดผลประเมินที่ หลากหลายในการเรียนการสอนมากขึ้น

(ผู้ศึกษาค้นคว้า. 9 มกราคม 2553 : สังเกต)

สรุป ผลการดำเนินการพัฒนาครูเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ ด้วยการประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อวัดความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ การจัด หน่วยการเรียนรู้ และการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมการ บรรยายให้ความรู้ โดยวิทยากรและการฝึกปฏิบัติ การจัดหน่วยการเรียนรู้ และการเขียนแผนการ จัดการเรียนรู้แบบบูรณาการตามกรอบการศึกษา 5 ขั้นตอน คือ การกำหนดหัวเรื่อง/หน่วยการ เรียนรู้ตามความสนใจของนักเรียน การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ การกำหนดขอบเขตเนื้อหา 4) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามที่กำหนด และการประเมินผลการเรียนรู้ให้ครอบคลุมจุดประสงค์ การเรียนรู้ที่กำหนด ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าทั้ง 3 คน ให้ความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้แบบ บูรณาการ มีความสามารถในการจัดหน่วยการเรียนรู้ และเขียนแผนการเรียนรู้แบบบูรณาการได้ครบ ตามขั้นตอน แต่พบว่า บุคลากรบางคนยังขาดความมั่นใจในการนำแผนการสอนไปปฏิบัติจริง

หลังจากการประชุมเชิงปฏิบัติการแล้ว ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ประชุมปรึกษาหารือ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น แนะนำในแต่ละจุดที่แต่ละคนยังไม่เข้าใจ เพิ่มเติมหาข้อสรุปและทำการ สะท้อนผล ร่วมกันหาแนวทางปรับปรุงพัฒนาให้ดีขึ้น ผู้ศึกษาค้นคว้าร่วมกับครูผู้ร่วมศึกษา จึงมีมติ ในการพัฒนาคือ การนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สมบูรณ์ของผู้ร่วมศึกษาที่ปฏิบัติได้ดี หรือตัวอย่างที่ สมบูรณ์เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกัน เพิ่มเติมด้วยการนิเทศภายใน เพื่อกำกับติดตามกระบวนการ การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการอย่างสมบูรณ์ตามขั้นตอนเพื่อนำไปสู่การ พัฒนาในกิจกรรมที่ 2 คือการนิเทศภายใน

2. การนิเทศภายใน มีเป้าหมายเพื่อให้บุคลากรผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความสามารถ ในการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ สามารถพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ เขียนแผนการจัด การเรียนรู้แบบบูรณาการ และสามารถนำแผนไปจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการได้ตามกรอบ การศึกษาทั้ง 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย การกำหนดหัวเรื่อง/หน่วยการเรียนรู้ตามความสนใจของ นักเรียน การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ การกำหนดขอบเขตเนื้อหา 4) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามที่กำหนด และการประเมินผลการเรียนรู้ให้ครอบคลุมจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนด ได้ดำเนิน การนิเทศร่วมกับวิทยากร โดยการนิเทศใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ แบบประเมินหน่วย การเรียนรู้แบบบูรณาการ แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ แบบสัมภาษณ์ และแบ่งกิจกรรมเป็น 2 กิจกรรม ได้แก่ การประเมินหน่วยการเรียนรู้ การประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ และการสังเกต การสอน กิจกรรมการพัฒนาเริ่มจากการตรวจประเมินหน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ โดย กลุ่มเป้าหมายได้เขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการคนละ 1 แผน เป็นการบูรณาการข้ามวิชา นำมาให้วิทยากรตรวจสอบและประเมินความถูกต้องเหมาะสมในการจัดกิจกรรม โดยดำเนินการ ประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ยังไม่สมบูรณ์ยังมีจุดต้องแก้ไข จึงใช้เวลา

ในการปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ 3 วัน ระหว่างวันที่ 15 - 17 มกราคม 2553 โดยผู้ศึกษาค้นคว้า ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าและวิทยากรร่วมกันจัดทำกำหนดการสอนใหม่ และเริ่มแก้ไขแผนการจัดการเรียนรู้ตั้งแต่การนำเข้าสู่บทเรียน กิจกรรมที่เน้นการบูรณาการ ร่วมกันสรุปเนื้อหาวิชาเรียน แฝงฝังความคิดบูรณาการกับวิชาอื่น สุดท้ายสรุปเป็นองค์รวม และนำมาใช้สอนนักเรียน

ผลการดำเนินการนิเทศ ผู้ศึกษาค้นคว้าได้รวบรวมข้อมูลจากการสังเกตและการสัมภาษณ์การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ปรากฏว่ากลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าจัดกิจกรรมในภาพรวมได้ดี การนำเข้าสู่บทเรียนดี เนื้อหาดี นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม และมีความสนใจในกิจกรรมที่ครูจัดเป็นอย่างมาก มีการแสดงออก เสนอความคิดเห็น และซักถาม ทำให้เกิดความสนุกสนานในการเรียน ตามกรอบการศึกษาทั้ง 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดหัวเรื่อง/หน่วยการเรียนรู้ตามความสนใจของนักเรียน จากการ

จากการประเมินความสามารถในการกำหนดหัวเรื่อง หน่วยการเรียนรู้ ในการที่จะสอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ สรุปได้ว่า ผู้ร่วมศึกษามีความสามารถในการกำหนดเรื่องที่จะสอนได้ดี สามารถปฏิบัติการสอนได้ หัวข้อเรื่องน่าสนใจ นำเรียนตามความต้องการของผู้เรียนและมีความครอบคลุมทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้ดี มีความสอดคล้องในการนำไปปฏิบัติจริง ดังข้อมูลการสัมภาษณ์และการสังเกต ดังนี้

“...การกำหนดหัวเรื่อง ต้องเป็นเรื่องที่ใกล้ตัว ตรงตามความต้องการของผู้เรียนและชุมชนนักเรียนจึงจะสนใจ...”

(ครูสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. 15 มกราคม 2553 : สัมภาษณ์)

“...เวลาที่จะกำหนดหัวเรื่องในการสอนกับกลุ่มสาระอื่น จะต้องปรึกษาหารือ การวางแผนร่วมกันเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันจึงจะได้เรื่องที่น่าสนใจ ตามเป้าหมาย...”

(ครูสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. 15 มกราคม 2553 : สัมภาษณ์)

“...การกำหนดหัวเรื่อง ต้องวิเคราะห์หลักสูตรของกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่นำมาบูรณาการและต้องเป็นเรื่องที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของนักเรียน นักเรียนจึงจะสนใจ...”

(ครูสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. 15 มกราคม 2553 : สัมภาษณ์)

“...พอได้มาฝึกการวิเคราะห์หลักสูตร จึงได้ทราบหน่วยการเรียนรู้หรือหัวเรื่องที่เรากำหนดจะต้องสัมพันธ์กัน...”

(ครูสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. 15 มกราคม 2553 : สัมภาษณ์)

การกำหนดหัวเรื่องที่จะสอน มีความสอดคล้องกับการกำหนดเนื้อหาสาระการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ

(ครูสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. 16 มกราคม 2553 : สังเกต)

ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า สามารถกำหนดหัวเรื่องในการสอนได้ดี เรื่องที่ตั้งขึ้นมีความน่าสนใจมีความเหมาะสม

(ครูสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. 16 มกราคม 2553 : สังเกต)

การสังเกตการสอนของผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า พบว่า ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความสนใจกระตือรือร้น สามารถกำหนดชื่อหน่วยการเรียนรู้และหัวเรื่องได้ เป็นหัวเรื่องที่น่าสนใจ ใกล้กับชีวิตของนักเรียนและเชื่อมโยงประสบการณ์จากกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่นำมาบูรณาการ สามารถกำหนดหน่วยการเรียนรู้และหัวเรื่องได้โดยศึกษาจากหลักสูตรสถานศึกษาและจากกลุ่มสาระ การเรียนรู้ที่นำมาบูรณาการได้

(ผู้ศึกษาค้นคว้า. 17 มกราคม 2553 : สังเกต)

สรุป ผู้ร่วมศึกษามีความสามารถในการกำหนดเรื่องที่จะสอนได้ดี สามารถปฏิบัติกรสอนได้ หัวข้อเรื่องน่าสนใจ น่าเรียน ตามความต้องการของผู้เรียนและมีความครอบคลุมทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้ดี

2. การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้

จากการประเมินความสามารถในการปฏิบัติกรกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ในการสอนแบบบูรณาการ สรุปได้ว่า ผู้ร่วมศึกษามีความสามารถในการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ในการสอนครอบคลุมหัวข้อเรื่องที่คาดหวังครบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้และตรงตามความสนใจของผู้เรียน เหมาะสมกับธรรมชาติของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี ดังตัวอย่างข้อมูล ต่อไปนี้

“...การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ ในการสอนมีความหลากหลาย เพื่อให้ครอบคลุมแต่ละกลุ่มสาระและให้ตรงตามสาระการเรียนรู้ของตนเองมากที่สุด...”

(ครูสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. 16 มกราคม 2553 : สัมภาษณ์)

“...การกำหนดหัวเรื่อง ต้องวิเคราะห์หลักสูตรของกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่นำมาบูรณาการและต้องเป็นเรื่องที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของนักเรียน นักเรียนจึงจะสนใจ...”

(ครูสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. 15 มกราคม 2553 : สัมภาษณ์)

“...จุดประสงค์การเรียนรู้ต้องสอดคล้องกับหัวข้อเรื่องและให้มีความหลากหลายตรงกับเป้าหมายที่กำหนด นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีความสุขด้วย...”

(ครูสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. 16 มกราคม 2553 : สัมภาษณ์)

การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ในการสอน มีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและตรงตามหัวข้อเรื่องที่เรียน

(ครูสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. 16 มกราคม 2553 : สังเกต)

จากการสังเกต กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า มีการซักถามแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ผู้เข้าร่วมศึกษาค้นคว้ามีความสนใจ ตั้งใจ กระตือรือร้น ให้ความสนใจที่จะกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหัวเรื่องที่จะสอนได้ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน

(ผู้ศึกษาค้นคว้า. 17 มกราคม 2553 : สังเกต)

สรุปผู้ร่วมศึกษา มีความสามารถในการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ในการสอน ครอบคลุมหัวข้อเรื่องที่คาดหวังครบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้และตรงตามความสนใจของผู้เรียน

3. การกำหนดขอบเขตเนื้อหา

จากการประเมินความสามารถในการปฏิบัติการ การกำหนดขอบเขตเนื้อหา พบว่า กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า สามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้โดยนักเรียนมีส่วนร่วม สรุปได้ว่า ผู้ร่วมศึกษาสามารถกำหนดเนื้อหาและออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ได้ครบถ้วนตามขั้นตอนการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการได้เป็นอย่างดี ดังข้อมูลต่อไปนี้

“...ไม่พบปัญหาอะไร ดำเนินการตามจุดประสงค์การเรียนรู้ในการสอนให้ตรงกับกรอบเนื้อหาในการจัดการเรียนรู้...”

(ครูสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. 15 มกราคม 2553 : สัมภาษณ์)

“...มีความรู้ความเข้าใจในการออกแบบกิจกรรมหรือวางแผนการสอน สามารถปฏิบัติได้...”

(ครูสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. 15 มกราคม 2553 : สัมภาษณ์)

“... ได้ทำกิจกรรมเยอะดี อยากรมาเรียนทุกวัน สนุกดี...”

(นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. 17 มกราคม 2553 : สัมภาษณ์)

มีการดำเนินการวางแผนการสอนได้ มีความสอดคล้องกับนักเรียนและมีจุดประสงค์การเรียนรู้ในการสอน

(ครูสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. 16 มกราคม 2553 : สังเกต)

จากการสังเกต ผู้เข้าร่วมศึกษาค้นคว้ามีความสนใจ ตั้งใจ กระตือรือร้น ให้ความสนใจเข้าร่วมสนทนาแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้โดยนักเรียนมีส่วนร่วมวางแผนการสอนแบบบูรณาการได้ครบถ้วนตามขั้นตอน ในการเรียนการสอน และมีความมั่นใจในตนเองมากขึ้น

(ผู้ศึกษาค้นคว้า. 16 มกราคม 2553 : สังเกต)

สรุป กลุ่มผู้ร่วมศึกษาสามารถกำหนดเนื้อหาและออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ได้ครบถ้วนตามขั้นตอนการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการได้

4. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามที่กำหนด

จากการประเมินความสามารถในการปฏิบัติการสอนแบบบูรณาการของผู้ร่วมศึกษา ในการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ สรุปได้ว่า ผู้ร่วมศึกษา มีความรู้ความสามารถในการดำเนินการปฏิบัติการสอนได้ดีตามการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ ส่งผลให้นักเรียนเรียนอย่างสนุกสนานนักเรียนมีความสุข เกิดการเรียนรู้ที่หลากหลายนักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมมากขึ้น มีความสนใจและตั้งใจในการปฏิบัติการกิจกรรมการเรียนรู้มากขึ้น ในการปฏิบัติ เข้าร่วมตามที่ครูผู้สอนกำหนดไว้และยังสามารถปฏิบัติการได้ดีในระดับหนึ่ง ยังพบปัญหาอยู่บ้างในการประยุกต์ให้เข้ากับสถานการณ์ในขณะที่ปฏิบัติการสอน การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ การจัด การเรียนรู้แบบบูรณาการผู้ร่วมศึกษาบางคนยังมีปัญหาในการจัดกิจกรรมดังกล่าว ต้องได้รับการพัฒนาต่อไป ดังข้อมูลต่อไปนี้

“...การปฏิบัติการสอนให้กับผู้เรียน ในบางกิจกรรมไม่สามารถประยุกต์ได้ทั้งหมด ทำให้การ ดำเนินการไม่สมบูรณ์ เพราะขาดวัสดุอุปกรณ์ ต่อการปฏิบัติการสอน...”

(ครูสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. 15 มกราคม 2553 : สัมภาษณ์)

“...การปฏิบัติการสอน ควรใช้การประยุกต์ให้เข้ากับสภาพตามความต้องการของผู้เรียน ให้มากที่สุด แต่ต้องให้เป็นไปตามจุดประสงค์การเรียนรู้ในการสอน...”

(ครูสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. 16 มกราคม 2553 : สัมภาษณ์)

“...เข้าใจในการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ มีความมั่นใจในการเขียนแผนการจัดการ เรียนรู้ในเรื่องการจัดกระบวนการเรียนรู้และการวัดผลประเมินมากขึ้น...”

(ครูสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. 15 มกราคม 2553 : สัมภาษณ์)

“...มีความมั่นใจในการเขียนแผนผังความคิดเพื่อเชื่อมโยงเนื้อหาสู่รายวิชาอื่น มีโอกาส ได้วิเคราะห์หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ มากขึ้น ทำให้เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ได้...”

(ครูสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. 16 มกราคม 2553 : สัมภาษณ์)

“...ผมสนุกกับการเรียนมากครับ เพราะได้เรียนหลายวิชาในครั้งเดียวกัน ทำให้การบ้าน น้อยลงกว่าเดิม...”

(นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. 17 มกราคม 2553 : สัมภาษณ์)

“...เรียนสนุกมากค่ะเพราะได้ลงมือทำงานเป็นกลุ่มได้ต้องคิดคนเดียวไม่ต้องนั่งทำ แบบฝึกหัดในหนังสือ ไม่ได้จดมาก...”

(นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. 17 มกราคม 2553 : สัมภาษณ์)

การปฏิบัติการสอน ควรให้นักเรียนเกิดความเรียนรู้ที่หลากหลาย มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีการปฏิบัติจริงให้มาก

(ครูสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. 16 มกราคม 2553 : สังเกต)

สังเกตพบว่า ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า มีความตั้งใจและเข้าใจในขั้นการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ เขียนผังมโนทัศน์ของหน่วยการเรียนรู้และเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ตามองค์ประกอบที่กำหนดแต่กิจกรรมการเรียนรู้ยังไม่ชัดเจนและการวัดผลประเมินผลยังไม่เป็นตามหลักการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง

(ผู้ศึกษาค้นคว้า. 17 มกราคม 2553 : สังเกต)

สรุป กลุ่มผู้ร่วมศึกษา มีความรู้ความสามารถในการดำเนินการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ การเขียนปฏิบัติการสอนได้ดีตามการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการส่งผลให้นักเรียนเรียนอย่าง สนุกนักเรียนมีความสุขเกิดการเรียนรู้ที่หลากหลายนักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมมากขึ้น

5. การประเมินผลการเรียนรู้ให้ครอบคลุมจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนด

จากการประเมินความสามารถในการสอนของผู้ร่วมศึกษาในการจัดกิจกรรม การเรียนรู้แบบบูรณาการ สรุปได้ว่า ผู้ร่วมศึกษา มีความสามารถในการวัดผลประเมินผลได้ดี มีความรู้ ความเข้าใจสามารถวัดผลได้ครอบคลุมทุกขั้นตอนตามแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการมี กระบวนการวัดผลประเมินผลอย่างหลากหลาย ประเมินตามสภาพที่แท้จริง การวัดและการ ประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 ดังข้อมูลต่อไปนี้

“...การจัดทำหน่วยการเรียนรู้ไม่มีปัญหา แต่การนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปสอนจริง ยังไม่เข้าใจวิธีและเครื่องมือในการประเมินผลมากนัก...”

(ครูสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. 15 มกราคม 2553 : สัมภาษณ์)

“...การประเมินผลการสอน ต้องให้สอดคล้องกับผู้เรียนให้มากที่สุดแต่ต้องให้กลุ่มสาระตามที่ กำหนดไว้ด้วย...”

(ครูสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. 15 มกราคม 2553 : สัมภาษณ์)

“...การนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปสอนจริง ต้องเข้าใจวิธีและเครื่องมือในการประเมินผลให้ สอดคล้องกัน...”

(ครูสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. 16 มกราคม 2553 : สัมภาษณ์)

“...การประเมินผลการสอน ไม่พบปัญหาอะไร สามารถวัดผลประเมินผลได้อย่าง หลากหลายตามสภาพที่แท้จริง...”

(ครูสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. 17 มกราคม 2553 : สัมภาษณ์)

การประเมินผลที่กำหนดไว้ ควรจัดให้ได้ตามที่วางไว้ จะทำให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ได้ตามหลักสูตรให้ พ.ศ. 2544 ต้องวัดผลให้ครบทุกด้าน

(ครูสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. 17 มกราคม 2553 : สังเกต)

จากการสังเกต กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า มีความสนใจในการการประเมินผลหน่วยการเรียนรู้ และการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ซึ่งผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าสามารถจัดทำหน่วยการเรียนรู้และ เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี แผนการจัดการเรียนรู้มีองค์ประกอบครบถ้วน

(ผู้ศึกษาค้นคว้า. 17 มกราคม 2553 : สังเกต)

สรุป จากข้อมูลการสังเกต การสัมภาษณ์ การบันทึก เกี่ยวกับความสามารถในการประเมินผลการสอน พบว่า กลุ่มผู้ร่วมศึกษามีความสามารถในการวัดผลประเมินผลการสอนอยู่ในระดับดีมีความรู้ความเข้าใจ สามารถวัดผลประเมินผลได้ครอบคลุมตามขั้นตอนในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ มีกระบวนการวัดผลประเมินผลอย่างหลากหลาย ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544

สรุปผล การดำเนินการพัฒนา ด้วยการนิเทศภายใน ซึ่งประกอบด้วยทำให้คำปรึกษาสามารถพัฒนาครู ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าทั้ง 3 คน ให้มีความรู้ความเข้าใจและมีความสามารถในการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ เขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ และสามารถนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการได้ตามกรอบ 5 ขั้นตอน คือ 1) การกำหนดหัวเรื่อง/หน่วยการเรียนรู้ตามความสนใจของนักเรียน 2) การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ 3) การกำหนดขอบเขตเนื้อหา 4) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามที่กำหนด และการประเมินผลการเรียนรู้ให้ครอบคลุมจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนด แต่พบว่า ผู้ร่วมศึกษาบางคนยังไม่สามารถดำเนินการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยเฉพาะด้านการปฏิบัติการสอนยังไม่ดีเท่าที่ควร คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการสอนที่กำหนดไว้ยังไม่สอดคล้องกับกระบวนการวางแผนการสอน ครอบคลุมทุกเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ ควรได้รับการพัฒนาต่อไป

ผลการประเมินความสามารถในการจัดทำหน่วยการเรียนรู้โดยใช้แบบการประเมินผลหน่วยการเรียนรู้และแบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความสอดคล้องของหน่วยการเรียนรู้ หากความสัมพันธ์ระหว่างมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง สาระการเรียนรู้ของหน่วยการเรียนรู้ที่นำมาบูรณาการการเรียนลำดับของหน่วยการเรียนรู้ การกำหนดเวลาสอน การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ว่ามีองค์ประกอบครบถ้วนและเหมาะสมในการนำไปจัดกิจกรรมการเรียนรู้หรือไม่ จากผลการประเมินหน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้พบว่าผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าสามารถจัดทำหน่วยการเรียนรู้และเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีความสมบูรณ์และเหมาะสมในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ผลการประเมิน หน่วยการเรียนรู้ ของผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า อยู่ในระดับมากและการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ของผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า อยู่ในระดับมาก ดังตาราง 4

ตาราง 4 ผลการประเมินการจัดทำหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ของผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า โรงเรียนบ้านดอนกลอย อำเภอลำเสด็จ จังหวัดอุบลราชธานี

รายการประเมิน	ผลการประเมิน				ครูโดยรวม		ระดับความเหมาะสม
	ผู้ศึกษาค้นคว้า	ครูชั้น ป.2	ครูชั้น ป.3	ครูชั้น ป.4	$\bar{X}$	S.D.	
1. ความสอดคล้องของการจัดทำหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการกับมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นของกลุ่มสาระการเรียนรู้แต่ละกลุ่ม	5	3	4	3	3.75	0.57	มากที่สุด
2. ความสอดคล้องขององค์ประกอบของหน่วยการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง สาระการเรียนรู้ เวลาที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้	4	3	4	4	3.75	0.57	มากที่สุด
3. การลำดับความต่อเนื่องของกิจกรรมการเรียนรู้	4	3	4	3	3.50	0.55	มาก
4. การบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ	4	3	4	3	3.50	0.55	มาก
5. ความเหมาะสมของรูปแบบการบูรณาการ	5	4	4	3	3.75	0.57	มากที่สุด
6. ความชัดเจนของการจัดทำผังมโนทัศน์ของหน่วยการเรียนรู้	4	4	4	3	3.75	0.57	มากที่สุด
7. หน่วยการเรียนรู้ที่จัดทำสามารถนำไปปฏิบัติจริงได้	4	4	4	3	3.50	0.55	มาก
8. มีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงและสอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	4	2	2	2	2.50	0.42	ปานกลาง
9. ความเหมาะสม เพียงพอของสื่อการเรียนรู้	4	3	4	3	3.50	0.55	มาก
10. มีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้	5	3	4	3	3.75	0.57	มากที่สุด
โดยรวม					3.57	0.54	มาก

จากตาราง 4 แสดงให้เห็นว่าผลการประเมินการจัดทำหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ของผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า โดยรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับเหมาะสมมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อ 1, 2, 5, 6, และ 10 ผลการประเมินอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด ข้อ 3, 4, 7 และ 9 ผลการประเมินอยู่ในระดับเหมาะสมมาก ข้อ 8 ผลการประเมินอยู่ในระดับเหมาะสมปานกลาง

ผลการประเมินการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ โรงเรียนบ้านดอนกลอย อำเภอลำเสด็จ จังหวัดอุบลราชธานี กลุ่มผู้ร่วมศึกษา มีความรู้ความเข้าใจสามารถวางแผนการสอนแบบบูรณาการ โดยวิทยากรที่ให้ความรู้ในการประชุมเป็นผู้ประเมิน ดังแสดงในตาราง 5

ตาราง 5 การประเมินการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ โรงเรียนบ้านดอนกลอย อำเภอลำเสด็จ จังหวัดอุบลราชธานี

รายการประเมินการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้			
1.1 แผนการจัดการเรียนรู้มีองค์ประกอบครบถ้วนสมบูรณ์	4.75	0.43	มากที่สุด
1.2 หัวเรื่อง หน่วยการเรียนรู้ สาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อ การวัดผลประเมินผล มีความสอดคล้องสัมพันธ์กัน	4.52	0.54	มากที่สุด
รวม	4.63	0.48	มากที่สุด
2. การเขียนองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ครบถ้วน จัดกิจกรรมการเรียนรู้ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญแบบบูรณาการ			
2.1 การกำหนดหัวเรื่องตามความสนใจของนักเรียน	4.00	0.50	มาก
2.2 การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้	4.00	0.50	มาก
2.3 การกำหนดขอบเขตเนื้อหาและการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ โดยนักเรียนมีส่วนร่วม	3.75	0.30	มาก
2.4 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามที่กำหนด	3.51	0.25	มาก
2.5 การประเมินผลการเรียนรู้ให้ครอบคลุมจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนด	4.00	0.50	มาก
รวม	3.85	0.41	มาก
3. การออกแบบการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ			
3.1 มีกิจกรรมที่หลากหลายเหมาะสมกับผู้เรียน	4.51	0.75	มากที่สุด
3.2 มีกิจกรรมที่กระตุ้นให้นักเรียนได้ทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม	4.75	0.40	มากที่สุด
3.3 มีกิจกรรมที่ให้นักเรียนลงมือปฏิบัติจริง	3.75	0.40	มาก

ตาราง 5 (ต่อ)

รายการประเมินการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
3.4 มีการเชื่อมโยงจากกลุ่มสาระอื่น	4.00	0.50	มาก
3.5 มีกิจกรรมที่ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างสนุกสนาน	4.00	0.50	มาก
รวม	4.00	0.50	มาก
4. สื่อและแหล่งเรียนรู้			
4.1 มีสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและเพียงพอ	4.75	0.50	มากที่สุด
4.2 มีสื่อที่เหมาะสมกับเนื้อหาและวัยของผู้เรียน	4.25	0.40	มาก
4.3 นักเรียนและครูมีส่วนร่วมในการใช้สื่อ	4.50	0.30	มาก
รวม	4.50	0.40	มาก
5. การวัดผลและประเมินผล			
5.1 การประเมินผลตามสภาพที่แท้จริงและผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวัดผลและประเมินผล	3.75	0.40	มาก
5.2 การประเมินผลครอบคลุมพฤติกรรมทั้งด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย	3.75	0.50	มาก
5.3 เกณฑ์การวัดผลการประเมินผลสอดคล้องกับพฤติกรรมและระดับความสามารถของนักเรียน	4.00	0.50	มาก
รวม	3.83	0.47	มาก
โดยรวม	4.16	0.45	มาก

จากตาราง 5 แสดงว่า ผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยรวมมีค่าเฉลี่ย 4.16 ซึ่งอยู่ในระดับมาก โดยด้านองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 4.62 รองลงมาคือสื่อและแหล่งเรียนรู้เฉลี่ย 4.50 ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ เฉลี่ย 4.00 การเขียนองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ครบถ้วน เฉลี่ย 3.85 ส่วนด้านการวัดผลและประเมินผล มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด 3.83

จากการประเมินความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยใช้แบบประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการได้ผลดังตาราง 6

ตาราง 6 ผลการประเมินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ โรงเรียนบ้านดอนกลอย
อำเภอเหล่าเสือโก้ก จังหวัดอุบลราชธานี

รายการประเมินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความสามารถ
1. มีความสอดคล้องกับเป้าหมายของหน่วยเนื้อเรื่อง	3.12	0.64	ปานกลาง
2. เวลาที่กำหนดเพียงพอที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์	2.86	0.62	ปานกลาง
3. มีการกำหนดรายละเอียดของการสอนตั้งแต่ต้นจนจบ	3.00	0.36	ปานกลาง
4. มีความเกี่ยวข้องกับสาระวิชาอื่น	3.86	0.54	มาก
5. มีความเกี่ยวข้องกับชีวิตจริง	3.06	0.60	ปานกลาง
6. ใช้สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย	2.74	0.46	ปานกลาง
7. ใช้สื่อที่อยู่ในชีวิตจริงเป็นสื่อการเรียนรู้	2.82	0.48	ปานกลาง
8. กิจกรรมการเรียนรู้เน้นกระบวนการเรียนรู้	3.00	0.36	ปานกลาง
9. นักเรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข	3.22	0.36	ปานกลาง
10. นักเรียนมีการเรียนรู้โดยอาศัยกระบวนการกลุ่ม	2.82	0.48	ปานกลาง
11. นักเรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง	2.86	0.54	ปานกลาง
12. มีรูปแบบการสอนที่หลากหลาย	3.12	0.60	ปานกลาง
13. นักเรียนได้เรียนรู้ตามที่ตนเองพอใจและถนัด	3.00	0.36	ปานกลาง
14. นักเรียนมีชิ้นงานที่สร้างสรรค์เอง	2.80	0.42	ปานกลาง
15. นักเรียนนำเสนอความรู้และผลงานที่หลากหลาย	3.66	0.48	มาก
16. มีการวัดประเมินผลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.00	0.36	มาก
17. นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมิน	3.86	0.56	มาก
18. ใช้วิธีการประเมินที่หลากหลาย	3.00	0.48	ปานกลาง
19. มีเครื่องมือในการประเมินที่ชัดเจน	2.82	0.32	ปานกลาง
20. มีการประเมินที่นำความรู้ไปใช้ในชีวิตจริง	2.80	0.36	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	3.12	0.47	ปานกลาง

จากตาราง 6 แสดงว่าผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า สามารถนำความรู้เรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อยู่ในระดับ ปานกลาง เฉลี่ย 3.12 โดยด้านที่มากที่สุด มีจำนวน 3 ข้อ คือ 4. มีความเกี่ยวข้องกับสาระวิชาอื่น 15. นักเรียนนำเสนอความรู้และผลงานที่หลากหลาย 16. มีการวัดประเมินผลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ และ 17. นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมิน ส่วนข้ออื่น ๆ อยู่ระดับปานกลาง

ผลการสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการของกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าตามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ปรากฏดังตาราง 7

ตาราง 7 ความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนรู้จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ วงรอบที่ 1

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. ฉันชอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ	3.36	1.11	ปานกลาง
2. เมื่อหมดชั่วโมงแล้วฉันยังอยากเรียนต่ออีก	3.02	0.82	ปานกลาง
3. ครูสนใจฉันและเพื่อนๆ ในเวลาสอนและอธิบายเวลาไม่เข้าใจ	4.05	0.76	มาก
4. ฉันมีโอกาสปฏิบัติกิจกรรมและรับฟังข้อเสนอแนะจากครูและเพื่อน	3.36	0.87	ปานกลาง
5. ฉันมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน	4.18	0.95	มาก
6. ฉันได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นและได้ปฏิบัติจริงด้วยตัวเอง	3.43	1.16	ปานกลาง
7. ฉันได้ฝึกทักษะต่างๆ เกิดความรู้และเกิดความมั่นใจ	3.36	0.87	ปานกลาง
8. รูปแบบการสอนของครูทำให้นักเรียนเรียนแล้วเข้าใจ	4.18	0.95	มาก
9. ฉันทำงานเสร็จทันตามเวลา	3.37	1.03	ปานกลาง
10. ครูเสนอแนะเทคนิคใหม่ๆ ในการทำงานเสมอ	3.36	0.87	ปานกลาง
โดยรวม	3.57	0.94	มาก

จากตาราง 7 พบว่าผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการของผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.57$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมาก 3 ข้อ คือ ฉันมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน, รูปแบบการสอนของครูทำให้นักเรียนเรียนแล้วเข้าใจ ($\bar{X} = 4.18$) และครูสนใจฉันและเพื่อนๆ ในเวลาสอนและอธิบายเวลาไม่เข้าใจ ($\bar{X} = 4.05$) ส่วนข้ออื่นๆ อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

สรุปผลหลังการนิเทศ

การจัดกิจกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการ พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ ทำให้ผู้เรียนสนุกกับกิจกรรมที่ครูจัด ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นมีส่วนร่วมในการเรียน และชอบที่ครูจัดกิจกรรมแบบนี้ ซึ่งสร้างความมั่นใจให้กับครูมากขึ้น แต่ยังไม่เป็นที่น่าพอใจ เนื่องจาก ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ อยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น และยังมีผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า 1 คน มีปัญหาไม่สามารถนำแผนสู่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้กิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการได้ เนื่องจากกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ายังขาดประสบการณ์ ยังมีความรู้ความเข้าใจน้อย และขาดความมั่นใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้ประชุมในวันสุดท้ายของการนิเทศการสอนเพื่อร่วมกันหาข้อสรุปปรึกษาหารือและหาข้อสรุป และหาแนวทางในการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการโรงเรียนบ้านดอนกลอย อำเภอเหล่าเสือโก้ก จังหวัดอุบลราชธานี ให้มีการพัฒนาให้ดีขึ้นต่อไป

การสะท้อนผลการพัฒนาในวงรอบที่ 1

ผลการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการโรงเรียนบ้านดอนกลอย อำเภอเหล่าเสือโก้ก จังหวัดอุบลราชธานี จากการเก็บรวบรวมการดำเนินการของกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าในการประชุมเชิงปฏิบัติการ เมื่อวันที่ 8-9 มกราคม 2553 และการนิเทศภายในระหว่างวันที่ 11 - 31 มกราคม 2553 ได้ผลดังนี้แบบสังเกตพฤติกรรมของกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า พบว่า กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าทุกคนมีความกระตือรือร้นในการที่จะเข้ารับการประชุมเชิงปฏิบัติการ ในขณะที่ประชุมเชิงปฏิบัติการกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าทั้ง 3 คน มีการซักถามข้อสงสัยจากวิทยากรผู้ให้ความรู้แบบสัมภาษณ์กลุ่มผู้เข้าร่วมศึกษาค้นคว้า พบว่า ผู้ศึกษาค้นคว้า และกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าทั้ง 4 คนมีความรู้ ทั้งก่อนและหลังการประชุมเชิงปฏิบัติการ ผลปรากฏว่าหลังการประชุมเชิงปฏิบัติการกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ และสามารถนำแผนไปจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการได้ ดังนี้

ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าคนที่ 1 ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมแบบบูรณาการทั้ง 5 ด้าน คือ 1) การกำหนดหัวเรื่อง/หน่วยการเรียนรู้ตามความสนใจของนักเรียน 2) การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ 3) การกำหนดขอบเขตเนื้อหา 4) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามที่กำหนด และ 5) การประเมินผลการเรียนรู้ให้ครอบคลุมจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนด โดยสามารถจัดหน่วยการเรียนรู้ และเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการที่มียุทธศาสตร์ประกอบของการเขียนแผนได้เป็นอย่างดี ในด้านการกำหนดเรื่องการสอน ครอบคลุมได้ทุกสาระการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนได้เกิดองค์ความรู้และนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันหรือเพื่อการแก้ปัญหาได้ ด้านการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ในการสอน มีความรู้ความเข้าใจ กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ในการสอนได้ ครอบคลุมทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ จะทำให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและสามารถบรรลุตามจุดประสงค์ของหลักสูตรที่จะให้บังเกิดผลดีต่อผู้เรียน ด้านการกำหนดขอบเขตเนื้อหา มีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนการสอนโดยเขียนแผนการเรียนรู้แบบบูรณาการเป็น เพื่อนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ส่งผลให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ในการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามที่กำหนด สามารถปฏิบัติตามการวางแผนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุตามวัตถุประสงค์ ในการนี้มีการบันทึกจุดเด่น จุดด้อยของการจัดกิจกรรมเพื่อปรับปรุงพัฒนา ให้บังเกิดผลดีต่อผู้เรียนด้านการประเมินผลเรียนรู้ ได้ประเมินผลความก้าวหน้าของผู้เรียนโดยใช้วิธีการอย่างหลากหลาย เช่น วิธีการสังเกต การตรวจผลงาน การทดสอบ เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุตามจุดหมายของหลักสูตร และยังปรับปรุงการเรียนการสอนของครู เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผลต่อผู้เรียนเป็นอย่างดี ผลการสังเกตการณ์จัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ พบว่า สามารถนำเข้าสู่บทเรียนทำได้ดี น่าสนใจ จัดกิจกรรมสอดคล้องกับสาระอื่น ๆ ที่บูรณาการเข้าด้วยกันได้ดี และนำไปจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างถูกต้องครบกระบวนการ สามารถส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับนักเรียนได้เป็นอย่างดี

ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าคนที่ 2 ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมแบบบูรณาการทั้ง 5 ด้าน คือ 1) การกำหนดหัวเรื่อง/หน่วยการเรียนรู้ตามความสนใจของนักเรียน 2) การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ 3) การกำหนดขอบเขตเนื้อหา 4) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามที่กำหนด และ 5. การประเมินผลการเรียนรู้ให้ครอบคลุมจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนด โดยสามารถเขียนแผนการจัดการเรียนแบบบูรณาการที่มีองค์ประกอบของการเขียนแผนได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอนโดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมมากขึ้น ถึงแม้จะมีปัญหาเกี่ยวกับการควบคุมเวลา แต่จะปรับปรุงแก้ไขเรื่องนี้ และนักเรียนสนุกสนานกับการเรียนมากขึ้น

ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าคนที่ 3 ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ยังไม่ชัดเจนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ ยังไม่เป็นที่น่าพอใจ ขาดความมั่นใจในการนำไปปฏิบัติจริง ดังนั้น จึงจำเป็นต้องได้รับการนิเทศให้คำแนะนำเพิ่มเติมจากผู้ศึกษาค้นคว้าเพื่อให้ผู้ร่วมศึกษามีขวัญและกำลังใจ มีความมั่นใจสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการได้ ซึ่งผู้ศึกษาค้นคว้าและผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีมติให้ดำเนินการพัฒนาในเรื่องการเขียนแผนการเรียนรู้แบบบูรณาการและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยใช้กลยุทธ์ในการพัฒนา คือการนิเทศเป็นรายบุคคลและผู้ศึกษาค้นคว้าซึ่งเป็นผู้มีความรู้และความเชี่ยวชาญในการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการเป็นอย่างดี ร่วมกับผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า 2 คน ที่ผ่านการพัฒนาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ กำหนดระยะเวลาในการดำเนินงาน 2 ครั้ง และได้จัดหาเอกสารเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการวารสารวิชาการเรียนรู้สู่ครูมืออาชีพ ของสุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2544 : 155-169) และจาก“หนังสือมิติใหม่ การบูรณาการสู่การปฏิรูปการเรียนรู้” ของวิริยะ บุญยะนิवासน์ (2543 : 1-160) เพื่อให้ผู้ร่วมศึกษาได้ศึกษาเพิ่มเติม เพื่อนำไปสู่การดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 2

การดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 2

ผู้ศึกษาค้นคว้าและผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้มีการประชุมร่วมกันในวันที่ 29 มกราคม 2553 เวลา 12.00 - 13.00 น. เพื่อวางแผนการดำเนินงานในวงรอบที่ 2 ที่ประชุมได้ปรึกษาหารือร่วมกัน ได้ข้อสรุปว่า ให้มีการพัฒนาการดำเนินงานโดยใช้กิจกรรมการพัฒนาด้วยกิจกรรมการนิเทศแบบมีส่วนร่วม ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อให้ครูผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าสามารถจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการทั้ง 5 ขั้นตอน ในระหว่างวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2553 ถึง วันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2553 การนิเทศโดยผู้ศึกษาค้นคว้าและครูผู้ร่วมศึกษาค้นคว้านิเทศกันเอง มีการให้คำแนะนำ เสนอความคิดเห็น หาข้อสรุปและสะท้อนผลร่วมกันช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยใช้เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ แบบประเมินการจัดกิจกรรม และแบบประเมินความพึงพอใจนักเรียน

ผลการดำเนินการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ด้วยการนิเทศ ในวงรอบที่ 2 โดยใช้กิจกรรมกิจกรรมการพัฒนาด้วยกิจกรรมการนิเทศแบบมีส่วนร่วม ตามกรอบการศึกษาค้นคว้าตามแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ 5 ขั้นตอน โดยเฉพาะขั้นตอนที่ 4 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามที่กำหนดผู้ศึกษาค้นคว้าได้นำเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์

แบบประเมินการจัดกิจกรรม และแบบประเมินความพึงพอใจนักเรียน มาจัดหมวดหมู่ตามกรอบ การศึกษาค้นคว้า พบว่า กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าทั้ง 3 คน มีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรม การเรียนรู้แบบบูรณาการ มีความสนใจ กระตือรือร้นในการเรียนรู้สามารถเชื่อมโยงความรู้มีทักษะด้าน การคิดวิเคราะห์ วางแผนในการทำงานได้ฝึกปฏิบัติจริง แก้ปัญหาเป็น มีความสุขในการทำกิจกรรม กล้าแสดงออก และนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน สรุปผลการพัฒนาตามกิจกรรมการนิเทศภายใน ดังตัวอย่างข้อความจากการสัมภาษณ์ดังนี้

“...ถ้าพูดถึงการเรียนการสอนแบบบูรณาการ ต่อไปนี้ผมคิดว่าตัวเองสามารถทำได้อย่าง สบายเลยนะ เพราะตอนนี้ผมรู้ขั้นตอนและวิธีการบูรณาการระหว่างวิชาได้เป็นอย่างดี...”

(ครูสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. 1 กุมภาพันธ์ 2553 : สัมภาษณ์)

“...หลังจากที่ได้รับนิเทศกันเองแล้ว ทำให้มีความมั่นใจในตัวเองสูงมากกว่าสามารถ จัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการได้แน่นอน...”

(ครูสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. 1 กุมภาพันธ์ 2553: สัมภาษณ์)

“...การสอนแบบบูรณาการวันนี้ ดีกว่าเมื่อครั้งก่อนเยอะเลย รู้สึกว่าตนเองจะมีความเข้าใจ ในรายละเอียดมากกว่าเดิม การสอนก็เลยมีความราบรื่นต่อเนื่องขึ้น...”

(ครูสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. 2 กุมภาพันธ์ 2553 : สัมภาษณ์)

“...พวกผมชอบการเรียนการสอนแบบนี้มาก ไม่น่าเชื่อได้เล่นเกม ครูได้ให้โอกาสทุกคนได้ เสนอความคิดเห็นของแต่ละคน ครูใจดีด้วย...”

(นักเรียนกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. 3 กุมภาพันธ์ 2553 : สัมภาษณ์)

“...แต่ก่อนพวกหนูเบื่อวิชาภาษาอังกฤษมาก คิดว่ามันยากมาก แต่พอคุณครูนำมาให้เรียน ร่วมกับวิชาอื่นแล้วรู้สึกว่าจะมีความเข้าใจมากขึ้น พวกหนูชอบการเรียนแบบนี้ค่ะ...”

(นักเรียนกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. 3 กุมภาพันธ์ 2553 : สัมภาษณ์)

“...พวกผมอยากเรียนแบบนี้หลายวัน เพราะได้เล่นเกม สนุกมาก คุณครูก็ใจดีด้วย...”

(นักเรียนกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. 3 กุมภาพันธ์ 2553 : สัมภาษณ์)

เมื่อนักเรียนซักถาม หรือแสดงความคิดเห็น ครูจะกล่าวชมให้กำลังใจแก่นักเรียนที่มี ความกล้า รู้สึกว่านักเรียนจะมีความมั่นใจในการแสดงออกมากขึ้น

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. 1 กุมภาพันธ์ 2553 : การสังเกต)

“...มีความมั่นใจในใจว่าสามารถจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการแบบข้ามวิชาได้ รวมทั้งการเขียน แผนการเรียนรู้บูรณาการแบบข้ามวิชาได้...”

(ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. 2 กุมภาพันธ์ 2553 : สัมภาษณ์)

“...มีความมั่นใจ นักเรียนก็ร่วมมือดีมาก และสนุกสนานกับการเรียน...”

(ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. 3 กุมภาพันธ์ 2553 : สัมภาษณ์)

“...ได้เรียนหลายวิชาในวันเดียวกัน ได้ทดลอง ได้แสดงละคร ร้องเพลงด้วย สนุกมากมาก อยากให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบนี้อีก...”

(นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. 3 กุมภาพันธ์ 2553 : สัมภาษณ์)

จากข้อมูลที่ได้จากการสังเกต สัมภาษณ์ กลุ่มผู้ร่วมศึกษาทั้ง 3 คน ได้ร่วมกันสังเคราะห์ และสรุปว่าหลังจากการนิเทศการปฏิบัติการเรื่องการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ พบว่า กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ สามารถจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการแบบข้ามวิชา ทั้ง 5 ขั้นตอนได้เป็นอย่างดีทั้ง 5 ขั้นตอน คือ การกำหนดหัวเรื่องที่จะสอน การกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง การกำหนดเนื้อหาหาย่อย การวางแผนการจัดการเรียนรู้และการปรับปรุงและพัฒนาการสอน ได้ดีเพิ่มมากขึ้น มีการใช้สื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอนมากขึ้น สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการได้อย่างต่อเนื่องเกิดความมั่นใจ

สรุปการดำเนินการในรอบที่ 2 ผลการดำเนินการพัฒนาด้วยกิจกรรมการนิเทศเป็นรายบุคคล สามารถพัฒนาครูผู้ร่วมศึกษาทั้ง 3 คน สามารถจัดทำหน่วยการเรียนรู้ เขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการและจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างบูรณาการทั้ง 5 ขั้นตอนเป็นอย่างดี มีความสมบูรณ์มากขึ้น คือมีความมั่นใจในการทำแผนไปสู่การปฏิบัติการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการได้บังเกิดผลดี บรรลุเป้าหมายขอผลการพัฒนาที่ต้องการ

จากการประเมินความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างบูรณาการ โดยใช้แบบประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างบูรณาการได้ผลดังตาราง 8

ตาราง 8 ผลการประเมินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างบูรณาการ โรงเรียนดอนกลอย
อำเภอเหล่าเสือโก้ก จังหวัดอุบลราชธานี

รายการประเมินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างบูรณาการ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. มีความสอดคล้องกับเป้าหมายของหน่วยเนื้อเรื่อง	4.52	0.63	มากที่สุด
2. เวลาที่กำหนดเพียงพอที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์	4.33	0.33	มาก
3. มีการกำหนดรายละเอียดของการสอนตั้งแต่ต้นจนจบ	4.53	0.33	มากที่สุด
4. มีความเกี่ยวข้องกับสาระวิชาอื่น	4.56	0.54	มากที่สุด
5. มีความเกี่ยวข้องกับชีวิตจริง	4.52	0.51	มากที่สุด
6. ใช้สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย	4.48	0.62	มาก
7. ใช้สื่อที่อยู่ในชีวิตจริงเป็นสื่อการเรียนรู้	4.33	0.33	มาก
8. กิจกรรมการเรียนรู้เน้นกระบวนการเรียนรู้	4.53	0.54	มากที่สุด
9. นักเรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข	4.55	0.56	มากที่สุด

ตาราง 8 (ต่อ)

รายการประเมินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
10. นักเรียนมีการเรียนรู้โดยอาศัยกระบวนการกลุ่ม	4.50	0.50	มาก
11. นักเรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง	4.00	0.00	มาก
12. มีรูปแบบการสอนที่หลากหลาย	4.66	0.58	มากที่สุด
13. นักเรียนได้เรียนรู้ตามที่ตนเองพอใจและถนัด	3.66	0.66	มาก
14. นักเรียนมีชิ้นงานที่สร้างสรรค์เอง	4.00	0.00	มาก
15. นักเรียนนำเสนอความรู้และผลงานที่หลากหลาย	3.87	0.68	มาก
16. มีการวัดประเมินผลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด
17. นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมิน	4.56	0.65	มากที่สุด
18. ใช้วิธีการประเมินที่หลากหลาย	5.00	0.00	มากที่สุด
19. มีเครื่องมือในการประเมินที่ชัดเจน	4.36	0.36	มาก
20. มีการประเมินที่นำความรู้ไปใช้ในชีวิตจริง	4.43	0.42	มาก
รวมเฉลี่ย	4.42	0.41	มาก

จากตาราง 8 แสดงว่าผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า สามารถนำความรู้เรื่องการบูรณาการไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อยู่ในระดับมาก เฉลี่ย 4.42 โดยด้านที่มากที่สุดคือ มีรูปแบบการสอนที่หลากหลาย และ นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมิน เฉลี่ย 4.66 มีการประเมินที่นำความรู้ไปใช้ใน ชีวิตจริง เฉลี่ย 3.33

ผลจากการเก็บรวบรวมข้อมูลการสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบพบกลุ่มที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยแบบสอบถามความพึงพอใจแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ปรากฏผลดังตาราง 9

ตาราง 9 ความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนรู้จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. ฉันชอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ	4.59	0.58	มากที่สุด
2. เมื่อหมดชั่วโมงแล้วฉันยังอยากเรียนต่ออีก	4.53	0.64	มากที่สุด
3. ครูสนใจฉันและเพื่อนๆ ในเวลาสอนและอธิบายเวลาไม่เข้าใจ	4.55	0.54	มากที่สุด
4. ฉันมีโอกาสปฏิบัติกิจกรรมและรับฟังข้อเสนอแนะจากครูและเพื่อน	4.58	0.58	มากที่สุด
5. ฉันมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน	4.48	0.95	มาก
6. ฉันได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นและได้ปฏิบัติจริงด้วยตัวเอง	4.53	0.60	มากที่สุด
7. ฉันได้ฝึกทักษะต่างๆ เกิดความรู้และเกิดความมั่นใจ	4.59	0.49	มากที่สุด
8. รูปแบบการสอนของครูทำให้นักเรียนเรียนแล้วเข้าใจ	4.43	0.63	มาก
9. ฉันทำงานเสร็จทันตามเวลา	4.52	0.67	มากที่สุด
10. ครูเสนอแนะเทคนิคใหม่ๆ ในการทำงานเสมอ	4.49	0.65	มาก
โดยรวม	4.53	0.63	มากที่สุด

จากตาราง 9 พบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการของผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 7 ข้อ อยู่ในระดับมาก จำนวน 3 ข้อ

สรุปผลจากการนิเทศการสอน พบว่า ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า 3 คน มีผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ อยู่ในระดับดีทุกคน และผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ ของผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

การสะท้อนผลการพัฒนาในวงรอบที่ 2

การดำเนินการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ในวงรอบที่ 2 โดยใช้กลยุทธ์ในการพัฒนา คือ การนิเทศ ผลการดำเนินการพัฒนาจากการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสังเกต การสัมภาษณ์ พบว่า กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความรู้ ความสามารถและมีทักษะในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการทั้ง 5 ขั้นตอน 1) การกำหนดหัวเรื่อง/หน่วยการเรียนรู้ตามความสนใจของนักเรียน 2) การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ 3) การกำหนดขอบเขตเนื้อหา 4) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามที่กำหนด และ 5. การประเมินผลการเรียนรู้ให้ครอบคลุมจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนด คือ 1) การกำหนดหัวเรื่อง/หน่วยการเรียนรู้ตามความสนใจของนักเรียน ศึกษาหลักสูตรและวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของเนื้อหา ที่มีความเกี่ยวข้องกันได้ และสรุปเป็นหัวเรื่องที่จะ

สอนได้เป็นที่น่าพอใจ 2) การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ ของสาระหลักและสาระรองที่จะนำมา บูรณาการ สำหรับหัวข้อนั้น ๆ เป็นที่น่าพอใจ 3. การกำหนดขอบเขตเนื้อหา สามารถกำหนด ขอบเขตเนื้อหาหรือหัวเรื่องย่อย ๆ สำหรับการ จัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ให้สนองต่อผลการ เรียนรู้ที่คาดหวังที่กำหนดไว้ได้ดี และเหมาะสมที่จะใช้ในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ 4. การจัด กิจกรรมการเรียนรู้ตามที่กำหนด การคิดหากิจกรรมต่าง ๆ โดยใช้สื่อการเรียนสอดคล้องกับกิจกรรม การเสริมแรงเมื่อนักเรียนกล้าแสดงออก การจัดกิจกรรมตามเวลาที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ และการเชื่อมโยงเหตุการณ์ได้เหมาะสม สามารถจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการที่กำหนดไว้ในแผนการ จัดการเรียนรู้ได้ผลเป็นที่น่าพอใจ เรียนรู้เทคนิคใหม่ ๆ ในการใช้เวลาในการเรียนการสอนได้อย่าง เหมาะสม 5. การประเมินผลการเรียนรู้ให้ครอบคลุมจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนด สามารถ ประเมินผลได้ตามสภาพจริง โดยการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ซึ่งประกอบด้วยสาระสำคัญ ผลการ เรียนรู้ที่คาดหวัง สาระการเรียนรู้ วิธีดำเนินกิจกรรม สื่อการสอน การวัดผลและประเมินผล

หลังจากการการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการโรงเรียนบ้านดอนกลอย อำเภอลำเสด็จ จังหวัดอุบลราชธานี ด้านการพัฒนาตามกรอบงานทั้ง 5 ด้าน กลุ่มเป้าหมาย เกิดความรู้ความเข้าใจมีทักษะการพัฒนาตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ มีความมั่นใจต่อ การเขียนแผนและนำแผนปฏิบัติการจัดกิจกรรมได้เป็นอย่างดี เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง เกิด ความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม ส่งผลให้ผู้เรียนได้มีการพัฒนาทั้งทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ผู้เรียนได้รับความรู้ความเข้าใจในลักษณะองค์รวมต่อการจัดการเรียนรู้แบบ บูรณาการจะมีอย่างหลากหลาย ห้องเรียนจะเป็นเหมือนโลกที่ย่อส่วนเข้ามาไม่ว่าจะเป็นการจัด กิจกรรมใดก็สามารถจะใช้วิธีการบูรณาการ ทั้งสิ้น นักเรียนสามารถพัฒนาตนเองได้ตามธรรมชาติและ ได้เรียนรู้ได้อย่างมีความสุข พัฒนานักเรียนได้ถูกต้องต้องมีประสิทธิภาพและมาตรฐานเดียวกัน

สรุปผลการพัฒนาทั้ง 2 วนรอบ

จากการศึกษาค้นคว้าและการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการเรียนรู้แบบพบกลุ่ม ศูนย์ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ตามแนวคิดของ Kemmis และ McTaggart ประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การ ปฏิบัติการ (Action) การสังเกต (Observation) และการสะท้อนผล (Reflection) โดยดำเนินการ ครบ 2 วนรอบ สะท้อนผลดังนี้

การพัฒนาในวนรอบที่ 1 ในวันที่ 8 มกราคม 2553 ถึงวันที่ 31 มกราคม 2553 ผู้ศึกษาค้นคว้าใช้กลยุทธ์ 2 กลยุทธ์ คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศภายใน พบว่า ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าทั้ง 3 คน มีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดทำหน่วย การเรียนรู้ และสามารถเขียนแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ ได้ในระดับดี ส่วนการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ ครูผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า ยังไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ ให้อยู่ ในระดับดีได้ และยังมีผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า 1 คน มีปัญหาไม่สามารถนำแผนสู่การจัดกิจกรรม การเรียนรู้ได้ จึงต้องมีการดำเนินการพัฒนาประเด็นที่เป็นปัญหาในวนรอบที่ 2 ต่อไป

การพัฒนาในวงรอบที่ 2 ในวันที่ 1 - 3 กุมภาพันธ์ 2553 โดยใช้กลยุทธ์การนิเทศภายใน พบว่า ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า ทั้ง 3 คน สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการได้ในระดับดีทุกคน โดยเฉพาะผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า 1 คน ที่ยังไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้ จากวงรอบที่ 1 สามารถจัดทำแผนการเรียนรู้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้มากขึ้น และสามารถเขียนแผนการเรียนรู้ เพื่อนำไปจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการได้สำเร็จ เนื่องจากได้รับความช่วยเหลือจากกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า และจากผู้เชี่ยวชาญในการให้ข้อเสนอแนะเทคนิค วิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าทั้ง 3 คน มีความรู้ความเข้าใจและสามารถจัดกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ และการอ้างอิงข้อมูลได้ทุกคน ทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนมีความถูกต้องสมบูรณ์ และมีความน่าเชื่อถือเป็นอย่างมาก และผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ ของผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

สรุปได้ว่า การดำเนินการพัฒนาทั้ง 2 วงรอบนี้ ส่งผลให้กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า จำนวน 4 คนซึ่งเป็นบุคลากร ของโรงเรียนดอนกลอย อำเภอเหล่าเสือโก้ก จังหวัดอุบลราชธานี มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น สามารถจัดทำหน่วยการเรียนรู้ สามารถเขียนแผนการเรียนรู้ และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ได้สอดคล้องกับหลักการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ได้ประสบผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพทุกคน จากผลการพัฒนาครูในครั้งนี้ ส่งผลให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ นั่นก็คือครูโรงเรียนบ้านดอนกลอย ได้จัดการเรียนรู้ในการจัดการเรียนรู้ การจัดทำหน่วยการเรียนรู้ และการจัดทำแผนการเรียนรู้โดยการบูรณาการ มีการวางแผนการเรียนรู้ โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์ กล้าแสดงความคิดเห็น ผู้เรียนได้มีโอกาสแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการได้ดีพร้อมพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าเรื่อง การพัฒนาครูด้านการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ โรงเรียนบ้านดอนกลอย อำเภอเหล่าเสือโก้ก จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ เพื่อพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการโดยการประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศ สรุปผลการศึกษา ค้นคว้าตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า
2. สรุปผล
3. อภิปรายผล
4. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อพัฒนาครูของโรงเรียนบ้านดอนกลอยให้มีความรู้ความเข้าใจ สามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้และจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการได้

สรุปผล

การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ โรงเรียนบ้านดอนกลอย อำเภอเหล่าเสือโก้ก จังหวัดอุบลราชธานี สรุปผลการพัฒนา ได้ดังนี้

การพัฒนาครูด้านการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการ ในวงรอบที่ 1 โดยใช้กลยุทธ์ในการพัฒนาครู คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศ ทำให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ มีแนวทางในการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ และบรรลุผลการพัฒนาเพียง 2 คน อีก 1 คน ยังจัดเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้ไม่สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ด้านรักเรียน พบว่า มีส่วนร่วมในการจัดการกิจกรรมมากขึ้น มีความสนุกสนานในการเรียน แต่ยังไม่ได้ประเมินตนเองเท่าที่ควร ซึ่งมีผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าบางคนยังขาดความชัดเจนในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการจึงมีดำเนินการพัฒนาต่อในวงรอบที่ 2

การดำเนินการพัฒนาครูในวงรอบที่ 2 ใช้กลยุทธ์ในการพัฒนา คือ การนิเทศ โดยนำเนื้อหาการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่ยังไม่บรรลุผลในวงรอบที่ 1 มาพัฒนาการดำเนินการดังกล่าวทำให้ครูมีความรู้ความเข้าใจเพิ่มขึ้น เมื่อนำความรู้ไปจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้และสอนในกิจกรรม ครูมีการเตรียมตัว จัดเนื้อหาและกิจกรรมได้สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและสอนได้จริง ตรงกับจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ทั้ง 3 คน ซึ่งผลจากการพัฒนาทำให้ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้พัฒนาตนเองดีขึ้น มีความรู้ ความเข้าใจ ในการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการมากขึ้นและสามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปสู่การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการได้เป็นอย่างดี

อภิปรายผล

การพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ โรงเรียนบ้านบ้านดอนกลอย อำเภอเหล่าเสือโก้ก จังหวัดอุบลราชธานี โดยใช้กลยุทธ์การพัฒนา 2 กลยุทธ์ คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศ พบว่า ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าทุกคนได้พัฒนาตนเองดีขึ้น มีความรู้ ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการมากขึ้นและสามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปสู่การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของนิเวทย์ บุญโยธา (2550 : 98-103) พบว่า การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยใช้กลยุทธ์การอบรมแบบเชิงปฏิบัติการและการนิเทศ ครูทุกคนสามารถจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดีและนำไปใช้ปฏิบัติการสอนในห้องเรียนได้ตามขั้นตอนนักเรียนกลุ่มเป้าหมายเรียนรู้อย่างมีความสุขมีความสนใจมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ทั้งนี้ควรศึกษาการพัฒนาบุคลากรโดยใช้กลยุทธ์แบบคู่ขนานครูผู้สอนอาจสอนได้หลายชั้นเรียนและหลายวิชาที่สอดคล้องกันเช่นสอนวิชาคณิตศาสตร์อาจเชื่อมโยงกับวิชาวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับการคิดคำนวณสอดคล้องกับผลการศึกษาของธนพล สารระไทย (2550 : 107 - 110) พบว่า การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยใช้กลยุทธ์การประชุมกลุ่มย่อย และการนิเทศภายใน พบว่ากลุ่มผู้ศึกษาค้นคว้ามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการหลักการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการสามารถอธิบายขั้นตอนของการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการได้เป็นอย่างดีสามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการได้อย่างถูกต้องและสามารถนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้เมื่อกลุ่มผู้ศึกษาค้นคว้าได้ปฏิบัติการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการได้เป็นอย่างดีครบตามกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการและสามารถบูรณาการเนื้อหาเข้าไว้เป็นเรื่องเดียวกันมีความสอดคล้องและเชื่อมโยงความรู้ได้เป็นอย่างดีและส่งผลให้นักเรียนมีพฤติกรรมการเรียนดีขึ้นมีความสนใจกระตือรือร้นมากขึ้นสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองและมีความสุขกับการเรียนการสอนแบบบูรณาการ สอดคล้องกับผลการศึกษาของช่อเอื้อง ฤกษ์รุจีพิมล (2550 : 73-77) พบว่า การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการด้วยกลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศภายใน ทำให้กลุ่มผู้ศึกษาค้นคว้ามีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรการเรียนรู้อย่างบูรณาการที่ถูกต้องและมีทัศนคติที่ดีต่อการทำงานได้รับความรู้ความเข้าใจในการวิเคราะห์หลักสูตรรายวิชาผลการเรียนรู้ที่คาดหวังสามารถนำไปเชื่อมโยงเนื้อหาและเขียนโครงสร้างการเรียนการสอนได้ดีขึ้นกว่าเดิมมีความสามารถเขียนแผนการเรียนรู้อย่างบูรณาการได้ถูกต้องและสมบูรณ์มีความมั่นใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมากขึ้นจัดกิจกรรมเป็นไปตามเวลาที่กำหนดและจัดสื่อได้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอน สอดคล้องกับผลการศึกษาของสุภักษญา สิ้นพูน (2551 : 80-86) พบว่า การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแบบบูรณาการ โดยใช้กลยุทธ์ประชุมเชิงปฏิบัติการการนิเทศให้คำแนะนำปรึกษาหารือและสังเกตการณ์สอนทำให้กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความรู้ความเข้าใจในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการทั้ง 5 ขั้นตอนคือการวิเคราะห์และกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ออกมาหรือประเด็นหรือหัวข้อเรื่องการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้การประเมินผลหน่วยการเรียนรู้การปรับปรุงแก้ไขและนำไปใช้ซึ่งผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับดีและสามารถนำไปจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการได้เป็นอย่างดีนักเรียนมีความพอใจและชอบการจัดกิจกรรม

การเรียนรู้แบบบูรณาการเพราะมีกิจกรรมที่หลากหลายได้แสดงความคิดเห็นสนุกสนานในการเรียนรู้มีส่วนร่วมในกิจกรรมมีความรับผิดชอบกล้าคิดกล้าทำกล้าแสดงออกอย่างสร้างสรรค์และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้และสอดคล้องกับผลการศึกษาของมินทร์ธิดา กุแก้ว (2553 : 74-75) ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความสามารถในการเขียนแผนการเรียนการสอนแบบบูรณาการเป็นอย่างดี มีการเตรียมสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน มีทักษะในการใช้สื่อประกอบการเรียนการสอน สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ดี ในการพัฒนาด้วยกิจกรรมการนิเทศภายในในวงรอบที่ 2 ได้ปรับปรุงในส่วนที่บกพร่องและแก้ไข ในส่วนผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า พบว่า มีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการให้นักเรียน ได้เรียนรู้อย่างมีความสุข และเกิดการเรียนรู้ในกิจกรรมที่ครูจัดให้ โดยนักเรียนสามารถวิเคราะห์ปัญหา แก้ไขปัญหา และสามารถปฏิบัติกิจกรรม ได้อย่างถูกต้องให้สมบูรณ์ ทำให้นักเรียนเกิดทักษะกระบวนการเรียนรู้อย่างได้ด้วยตนเอง สามารถเชื่อมโยงองค์ความรู้ ทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติจริงโดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ให้มากที่สุด กล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออก แสดงผลถึงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการที่เกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพจากการใช้การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศ ในการพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการโรงเรียนโรงเรียนบ้านดอนกลอย อำเภอเหล่าเสือโก้ก จังหวัดอุบลราชธานี ให้มีผลการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวแล้วนั้น สามารถอภิปรายผลดังนี้

1. จากการพัฒนาโดยใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้ร่วมกันประชุมพร้อมทั้งวิทยากรที่ความรู้ด้านการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการให้ความรู้เกี่ยวกับหลักการและกระบวนการของการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ฝึกปฏิบัติทำแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ได้ร่วมสนทนา อภิปราย เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และร่วมกันหาแนวทางการแก้ปัญหาด้วย ส่งผลให้กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความรู้ความเข้าใจในหลักการและกระบวนการของการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเพิ่มขึ้นโดยจะเห็นได้จากผลการทดสอบก่อนและหลังการประชุมปฏิบัติการ การสังเกตบรรยากาศการประชุมปฏิบัติการ และการสัมภาษณ์ ทำให้บรรลุวัตถุประสงค์เป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งสอดคล้องกับหลักการประชุมเชิงปฏิบัติการที่ รุ่ง แก้วแดง (2538 : 22) กล่าวว่า การประชุมเชิงปฏิบัติการ เป็นวิธีการฝึกอบรมระหว่างการทำงานที่ดีที่สุดแบบหนึ่ง โดยผู้ที่เข้าประชุมลงมือปฏิบัติการแก้ไขปัญหาหรือศึกษาด้วยกันเป็นกลุ่มย่อยแทนนั่งฟังแต่อย่างเดียว เช่นการจัดทำอุปกรณ์การสอน การจัดทำแผนการสอนของโรงเรียน และสัมมนาทางวิชาการ เพื่อหาแนวทางปรับปรุงการเรียนการสอนผลการประชุมเชิงปฏิบัติการจะได้เป็นผลงานหรือคำตอบเกี่ยวกับปัญหาต่างๆ โดยที่สมาชิกได้มีส่วนร่วมด้วยและอาจขอความร่วมมือจากผู้ทรงคุณวุฒิเป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำและเป็นวิทยากรได้ การประชุมเชิงปฏิบัติการจึงเป็นกลยุทธ์ที่สำคัญในการพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการโรงเรียนบ้านดอนกลอย อำเภอเหล่าเสือโก้ก จังหวัดอุบลราชธานี

2. จากการพัฒนาโดยใช้กลยุทธ์การนิเทศ โดยผู้ศึกษาค้นคว้าและวิทยากรได้ให้คำปรึกษาแนะนำ และสังเกตการสอน ส่งผลให้กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า มีความรู้ ความเข้าใจและสามารถในการกำหนดหัวข้อ เรื่อง จุดประสงค์การเรียนรู้ การกำหนดขอบเขตเนื้อหาการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดทำแผนการเรียนรู้อย่างบูรณาการได้ดี นอกจากนี้ การนิเทศยังช่วยให้กลุ่มผู้ร่วมการศึกษาค้นคว้าได้มีโอกาสปรับปรุง พัฒนาผลงานของตนเองให้ดีขึ้น โดยจะเห็นได้จากผลการสังเกต การสัมภาษณ์ ของกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า ซึ่งสอดคล้องกับหลักการนิเทศที่สุรศักดิ์ ปาเย

(2545 : 25) กล่าวว่ากรณีพิเศษเป็นการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารกับครูในโรงเรียน ในการปรับปรุงแก้ไขพัฒนาการทำงานของครู ให้มีประสิทธิภาพและส่งผลต่อคุณภาพของนักเรียน การนิเทศจึงเป็นกลยุทธ์ที่สำคัญในการพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ โรงเรียนบ้านดอนกลอย อำเภอเหล่าเสือโก้ก จังหวัดอุบลราชธานี

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้ศึกษาค้นคว้ามีข้อเสนอแนะสำหรับผู้เกี่ยวข้องและผู้สนใจ 2 ประการ คือ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาค้นคว้าไปใช้
  - 1.1 การพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ ควรได้รับความร่วมมือจากบุคคลทุกฝ่าย โดยเฉพาะผู้บริหาร จะทำให้เกิดการพัฒนาทั้งระบบ ทั้งโรงเรียน บ้านดอนกลอย และโรงเรียนอื่น ๆ ที่สนใจ
  - 1.2 ควรจัดให้มีการประชุมครูเพื่อปรึกษาหารือและสอบถามสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนร่วมกันในทุกสัปดาห์
  - 1.3 ควรจัดให้มีการประชุมเชิงปฏิบัติการ การวัดผลและประเมินผลการเรียน โดยส่งเสริมให้ครูทุกคนเข้ารับการประชุมเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูอย่างจริงจัง
  - 1.4 ในเรื่องของการนิเทศก็เป็นเพียงหนึ่งกลยุทธ์ที่ใช้ในการพัฒนาบุคลากร ใน การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ยังมีอีกหลายวิธีที่สามารถพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับการเรียนการสอนได้ เช่น ควรเน้นการมีส่วนร่วม การสร้างขวัญกำลังใจ การยกย่องเชิดชูในโอกาสที่เหมาะสม สร้างความ ตระหนักร่วมกัน เพื่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการพัฒนาบุคลากรในการจัดการเรียนรู้ แบบบูรณาการ หรือการจัดกระบวนการเรียนการสอนด้วยวิธีอื่น
  - 1.5 ผู้บริหารควรส่งเสริมให้บุคลากรในโรงเรียนมีประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้ แบบบูรณาการให้แพร่หลายทุกชั้นเรียน
  - 1.6 โรงเรียนควรจัดแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้ในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม
  - 1.7 โรงเรียนควรส่งเสริมสนับสนุนบุคลากรได้มีการพัฒนาตนเองโดยส่งบุคลากร เข้าอบรมสัมมนาทางวิชาการเพื่อเพิ่มทักษะและพัฒนาความรู้ความสามารถของบุคลากรในโรงเรียน
2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป
  - 2.1 จากการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ พบว่า กลุ่มผู้ศึกษาค้นคว้ายินดีและสมัครใจร่วมศึกษาค้นคว้าก็จริงแต่บางครั้งก็เกิดการท้อแท้เห็นว่าได้ผลช้า เป็นวิชาการมากเกินไป น่าจะพัฒนาบุคลากรในด้านการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีอื่นที่ได้รับความ สนุกสนานและผสมผสานวิชาการไปในคราวเดียวกัน
  - 2.2 ควรได้มีการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างการจัดการเรียนรู้ แบบบูรณาการกับการเรียนรู้แบบอื่นอาจได้ประสิทธิภาพที่ดีกว่า

2.3 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการโดยใช้เทคนิคและวิธีการต่าง ๆ ที่หลากหลายด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

2.4 ควรนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการและรูปแบบการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ไปศึกษากับบุคลากรในระดับอื่น ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาและประสิทธิผลการจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานต่อไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมล ภูประเสริฐ. การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : ทิปส์ พับลิชชิ่ง, 2544.
- กรมวิชาการ. การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2544.
- . การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2545.
- . แนวทางการพัฒนาครูแกนนำเพื่อเป็นครุต้นแบบปฏิบัติการเรียนรู้และเกณฑ์คุณลักษณะของครูแกนนำเพื่อพัฒนาเป็นครุต้นแบบ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2543ก.
- . หลักสูตรการเรียนรู้แบบหน่วยบูรณาการ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2544.
- . “โครงการ,” ใน เอกสารชุดเทคนิคการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุด. หน้า 24-45. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2543.
- กรมสามัญศึกษา. การพัฒนาองค์การและทักษะการแสดงความคิดเห็นด้านบริหาร. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2539.
- กรองทอง จิระเดชกุล. คู่มือการนิเทศภายในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : ชารอักษร, 2550.
- กิติมาปรีดีติลล. การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : อักษรการพิมพ์, 2532.
- เกรียงศักดิ์ เขียวยิ่ง. การบริหารทรัพยากรมนุษย์. พิมพ์ครั้งที่ 2. ขอนแก่น : คลังนานาวิทยา, 2543.
- โกวิท ประวาลพุกษ์. แนวคิดสำหรับประชาชนกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ : สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.), 2547.
- จันทรานี สงวนนาม. ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : บุ๊คพ้อยท์, 2545.
- เจษฎา แซ่มประเสริฐ. การนิเทศการศึกษากับครุผู้ร่วมนิเทศ. ม.ป.ท. : ม.ป.พ., 2539.
- จำลอง ภูอ่าง. ปัญหาการดำเนินงานพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2544
- จริยาวัฒน์ ปลัดบาง. การพัฒนาบุคลากรในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการของสถาบันการพลศึกษาวิทยาเขตอุดรธานี. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2550.
- ชาญชัย อาจิมสมาจาร. การบริหารการศึกษา : หลักการ ทฤษฎี หน้าที่ ประเด็นและบทวิเคราะห์. กรุงเทพฯ : ทรัพย์วิสุทธิ์, 2535

- ชาติสยาม ธรรมจินดา. “การพัฒนาการถ่ายทอดองค์ความรู้ทางวิศวกรรมสู่สากล” ใน เอกสารประกอบการประชุมวิชาการวิศวกรรมศาสตร์ ครั้งที่ 7 ระหว่างวันที่ 14-16 พฤษภาคม 2552. หน้า 234. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ, 2552
- ซารี มณีศรี. การนิเทศการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : บุรพาสาน, 2538.
- ชินศักดิ์ พรหมดอนกลอย. การพัฒนาบุคลากรในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการโรงเรียนหนองสองห้องวิทยาอำเภอหนองสองห้องจังหวัดขอนแก่น. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2551.
- ชัต บุญมา. “เทคนิคการกำกับติดตามผลการปฏิบัติการสอนเพื่อการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน,” สารพัฒนาหลักสูตร. 14 : 12 ; กรกฎาคม-กันยายน, 2543.
- ชัยยุทธ์ ศิริสุทธิ. การบริหารทรัพยากรมนุษย์และทรัพยากรการศึกษา. มหาสารคาม : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2547.
- ช่อเอื้อง ฤกษ์รุจิพิมล. การพัฒนาบุคลากรในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการโรงเรียนเทศบาลวัดกลางเทศบาลนครขอนแก่น. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2550.
- ณรัชชา ก้านจักร. การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการโรงเรียนบ้านผำโนนสว่างอำเภอเกษตรวิสัยจังหวัดร้อยเอ็ด. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2550.
- ถวิล มาตรฐานเยี่ยม. โรงเรียนเป็นฐานการบริหารจัดการ (School – Bases Management : SBM). กรุงเทพฯ : เสมาธรรม, 2544.
- ทองสุข ชาภักดี. การนิเทศการสอนแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนบ้านนาเวียง สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยโสธร : วิจัยเชิงปฏิบัติการ. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2545.
- ธนพล สาระไทย. การพัฒนาบุคลากรในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการโรงเรียนชุมชนอำเภอบุขันธ์จังหวัดศรีสะเกษ. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2550.
- อ่ารง บัวศรี. ทฤษฎีหลักสูตรการออกแบบและการพัฒนา. กรุงเทพฯ : เอรಾವัน, 2538.
- ธีรยุทธ์ หล่อเลิศรัตน์. เอกสารการสอนชุดวิชาการพัฒนาบุคคลภาครัฐ การพัฒนาบุคคล. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2544.
- นนทวัฒน์ สุขผล. เทคนิคการฝึกอบรมอย่างมีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ : เอ็กซ์เปอร์เน็ท, 2543.
- นิเวทย์ บุญโยธา. การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการโรงเรียนบ้านฝายอำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2550.
- บรัม บำรุงสวัสดิ์. การนิเทศภายในของบุคลากรโรงเรียนดอนตาลวิทยา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดมุกดาหาร. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2546.
- บันลือ พุกกะวัน. การนิเทศภายในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2537.

- บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2545.
- ประวิต เอราวรรณ์. การวิจัยปฏิบัติการเรียนรู้ของครูและการสร้างพลังร่วมในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : ดอกหญ้าวิชาการ, 2545.
- เป็รื่อง กุมท. ประมวลสาระชุดวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการสอน = Instructional Technology and Communication. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2537.
- พนัส หันนาคินทร์. การบริหารบุคคลในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : พิชฌเศศ, 2539.
- พนัส หันนาคินทร์. การบริหารงานบุคลากรในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : พิชฌเศศ, 2526.
- . ประสบการณ์ในการบริหารบุคลากร. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.
- มินทร์ธิดา กุแก้ว. ศึกษาการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2553.
- รุ่ง แก้วแดง. ทฤษฎีการบริหารองค์กร. กรุงเทพฯ : ธนะการพิมพ์, 2538.
- วัฒนาพร ระวังทุกข์. แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ : เยลทีเพรส, 2542.
- วิเศษ ชิดวงศ์. “การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ,” วารสารวิชาการ. 5(12) : 20-26 ; ธันวาคม, 2544.
- วิลาศ สิงห์วิสัย. การนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : เจริญผลการพิมพ์, 2538.
- ศจี อนันต์นพคุณ. กลวิธีการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ. ม.ป.ท. : ม.ป.ท., 2543.
- สมบัติ บุญประคม. “ครูกับการวิจัยในชั้นเรียน การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ทางเลือกใหม่ที่สนใจ,” ประชาศึกษา. 52(3) : 3-9 : กุมภาพันธ์-มีนาคม, 2545.
- สนธยา เมืองคำ. การพัฒนาการดำเนินงานการเงินการบัญชี โรงเรียนคอนสวรรค์ อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2547.
- สมิต สัจฉกร. คู่มือการประชุมและการประชุมแบบต่าง ๆ. กรุงเทพฯ : เจริญผล, 2545.
- สันต์ ธรรมบำรุง. การสอนสังคมศึกษา. กรุงเทพฯ : บพิศการพิมพ์, 2522.
- สุวิมล ว่องวาณิช. การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อักษรไทย, 2544.
- สมเกียรติ ศรีจักรวาล. การวางแผนการจัดการประชุมทางวิชาการ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2542.
- สมเดช สีแสง. การบริหารงานบุคลากรวางแผนอัตรากำลัง. อุทัยธานี : ริมบึงการพิมพ์, 2542.
- สมพงษ์ เกษมสิน. นวัตกรรมทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : เจริญวิทย์การพิมพ์, 2536.
- สนอง เครือมาก. คู่มือสอบ : ปฏิบัติการ. นครสวรรค์ : เรียนดี, 2536.
- สงัด อุทรานันท์. การนิเทศการศึกษา : หลักการทฤษฎีและการปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : มิตรสยาม, 2530.

- สนั่น มีสัจธรรม. ทางสายใหม่ของการปฏิบัติราชการ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กภาพสินธุ์ : ประสาน
การพิมพ์, 2537.
- สมาน รังสิโยภุชฎ. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล. พิมพ์ครั้งที่ 19. กรุงเทพฯ :
สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ
แนวทางจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช
2544. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การค้ำครุสภาลาดพร้าว, 2548.
- สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. เรียนรู้บูรณาการ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์
องค์การค้ำครุสภา, 2547.
- สำลี รักสุทธี และคณะ. เทคนิควิธีการพัฒนาหลักสูตรแบบบูรณาการ. กรุงเทพฯ :
พัฒนาการศึกษา, 2544.
- เสถียร เทียงธรรม. การนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี.
วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2542.
- สุรศักดิ์ ปาเฮ. “การนิเทศภายใน หัวใจของการปฏิรูปการเรียนรู้ในโรงเรียน,” วารสารวิชาการ.
5(8) : 25 – 31 ; สิงหาคม, 2545.
- . “การนิเทศภายในโรงเรียน,” เอกสารวิชาการ. 17(2) : 26-28 : กุมภาพันธ์,
2545.
- เสาวลักษณ์ นิกโรพิชยา. การบริหารทรัพยากรมนุษย์. มหาสารคาม : คณะวิทยาการจัดการ
สถาบันราชภัฏมหาสารคาม, 2544.
- เสนาะ ดิยาว. การบริหารงานบุคคล. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,
2535.
- หน่วยศึกษานิเทศก์เขตการศึกษา 10. การเรียนการสอนแบบบูรณาการ. กรุงเทพฯ : ธนารักษ์,
2546.
- อนันต์ ศรีอำไพ. เอกสารประกอบการสอนวิชา 0501702 การบริหารทรัพยากรบุคคลทางการ
การศึกษา. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2549.
- อุทัย หิรัญโต. หลักการบริหารบุคคล. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2531.
- เอกวิทย์ แก้วประดิษฐ์. “มิติที่สามกับการวิจัย,” วารสารปาริชาติ. 10(1) : 11 ; เมษายน-
กันยายน, 2540.
- อารมณ ฉนวนจิตร. การนิเทศการสอนประสบการณ์ภาคสนามในการนิเทศการสอน. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2544.
- Cockrum, Kelly V. “A Cunning Hand and a Cultured Mind : An Examination of
High School Graduates Who Completed an Integrated Technical and
Academic Program,” Dissertation Abstracts International. 65(2) : 482-A ;
August, 2004.
- Gregory, Carolyn Ann. “A Case Study of Teacher Perspectives Concerning the
Effective Use of an Integrated Learning System,” Dissertation Abstracts
International. 62(8) : 154-A ; August, 2000.

- Hartzler, Deborah S. "A Meta – Analysis of Studies Conducted on Integrated Curriculum Programs and Their Effects on Student Achievement," Dissertation Abstracts International. 61(3) : 865-A ; September, 2000.
- Jones, Shelly Monica. "Characterization of Instruction in Integrated Middle School Mathematics and Science Classrooms," Dissertation Abstracts International. 64(4) : 220-A ; January, 2002.
- King, Bobbie Jean. "The Effect of Integrated Teaching Styles on the Mathematics Performance of Eight-Grade Students in a Prealgebra Class," Dissertation Abstracts International. 64(9) : 147-A ; August, 2002.
- Kemmis, S. and R. McTaggart. The Action Research Planner. 3rd ed. Victoria, Australia : Deaken University Press, 1988.
- Maxwell, Wendy Jean. "Evaluating the Effectiveness of the Accelerative Integrated Method for Teaching French as a Second Language," Dissertation Abstracts International. 39(6) : 153-A ; September, 2002.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ
การจัดทำหน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ
โรงเรียนบ้านดอนกลอย อำเภอเหล่าเสือโก้ก จังหวัดอุบลราชธานี
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 1

1. การบูรณาการหมายถึงข้อใด
  - ก. การนำเอาความรู้มารวมกันและสอนนักเรียนให้เกิดการเรียนรู้
  - ข. การนำศาสตร์ต่างๆที่มีความสัมพันธ์กันมาผสมผสานกัน
  - ค. การสร้างความรู้ให้แก่แก่นักเรียนไม่เน้นเนื้อหาวิชา
  - ง. การรวมความรู้ไว้จุดๆเดียว
2. การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการในระยะเริ่มแรกเน้นการจัดการศึกษาอย่างไร
  - ก. เน้นการช่วยเหลือตัวเองได้และเรียนรู้ด้วยตนเอง
  - ข. เน้นจัดกิจกรรมต่างๆที่เป็นพื้นฐานของมนุษย์เพื่อการอยู่รอด
  - ค. เน้นการเรียนรู้เอง เห็นเอง รู้จักเอง
  - ง. ข้อ ข และ ค ถูกต้อง
3. การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการต้องคำนึงถึงสิ่งใดบ้าง
  - ก. ความพร้อมของงบประมาณ
  - ข. ความพร้อมของนักเรียน
  - ค. ความพร้อมของหลักสูตร
  - ง. ความพร้อมของครู
4. การจัดการเรียนรู้โดยครูผู้สอนในวิชาหนึ่งสอดแทรกเนื้อหาอื่นๆเข้าไปด้วยเป็นการบูรณาการแบบใด
  - ก. บูรณาการแบบผสมผสาน
  - ข. บูรณาการแบบสอดแทรก
  - ค. บูรณาการแบบขนาน
  - ง. บูรณาการแบบภายในวิชา
5. การจัดการเรียนรู้โดยมีหัวเรื่องเดียว ครูผู้สอนดำเนินกิจกรรมเพียงคนเดียว เรียกว่าการบูรณาการแบบใด
  - ก. บูรณาการแบบสหวิทยาการ
  - ข. บูรณาการแบบสอดแทรก
  - ค. บูรณาการแบบขนาน
  - ง. บูรณาการแบบภายในวิชา
6. การจัดการเรียนรู้โดยมีหัวเรื่องเดียวกันแต่เกี่ยวโยงหลายวิชาเรียกว่าการบูรณาการแบบใด
  - ก. บูรณาการแบบระหว่างวิชา
  - ข. บูรณาการแบบสอดแทรก
  - ค. บูรณาการแบบขนาน
  - ง. บูรณาการแบบภายในวิชา

7. การเรียนรู้โดยครู 2 คน ขึ้นไป สอนต่างวิชากัน ต่างคนต่างสอน แต่ต้องวางแผนร่วมกันตัดสินใจ ร่วมกันว่าจะสอนอย่างไร เรียกว่าการบูรณาการแบบใด
- บูรณาการแบบผสมผสาน
  - บูรณาการแบบสอดแทรก
  - บูรณาการแบบขนาน
  - บูรณาการแบบภายในวิชา
8. ครูที่สอนวิชาต่างๆรวมกันสอนเป็นทีม ร่วมกันวางแผนปรึกษาหารือ กำหนดหัวข้อร่วมกันสอน เรียกว่าการบูรณาการแบบใด
- บูรณาการแบบข้ามวิชาหรือคณะ
  - บูรณาการแบบสหวิทยาการ
  - บูรณาการแบบขนาน
  - บูรณาการแบบภายในวิชา
9. ประโยชน์ของการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ คือข้อใด
- ประหยัดเวลา และทรัพยากร
  - ช่วยให้เกิดการถ่ายโอนความรู้
  - จัดความซ้ำซ้อนของเนื้อหาวิชา
  - ทุกข้อที่กล่าวมา
10. หน่วยการเรียนรู้หมายถึงข้อใด
- กลุ่มกิจกรรมและแผนการเรียนรู้ที่ใช้สอนผู้เรียน
  - กลุ่มกิจกรรมหรือประสบการณ์ที่จัดไว้ให้ผู้เรียน
  - กลุ่มกิจกรรมหรือประสบการณ์ที่จัดเพื่อสนองความต้องการของผู้เรียน
  - กลุ่มกิจกรรมการเรียนรู้ที่แยกย่อยมาจากสาระการเรียนรู้
11. หน่วยการเรียนรู้ที่ดีควรมีลักษณะอย่างไร
- มีศักยภาพสนองความต้องการของผู้เรียน
  - ส่งเสริมพัฒนาการทุกด้าน
  - เป็นแผนที่วางร่วมกันระหว่างครูกับผู้เรียน
  - ทุกข้อที่กล่าวมา
12. การจัดทำหน่วยการเรียนรู้ จะต้องดำเนินการในลักษณะใด
- นำมาตรฐานมากำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังไปสอนผู้เรียน
  - นำหลักสูตรรายปี/รายภาคที่จัดทำไว้แล้วมาจัดเป็นหน่วยการเรียนรู้
  - นำมาตรฐานการเรียนรู้ มากำหนดสาระการเรียนรู้
  - นำสาระการเรียนรู้มากำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
13. การวิเคราะห์ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี/รายภาคสู่แผนการเรียนรู้ที่จะต้องประกอบด้วยด้านใด
- ความรู้ ทักษะ / กระบวนการ
  - ความรู้ ทักษะ / กระบวนการ คุณธรรม จริยธรรม
  - ความรู้ ทักษะ / กระบวนการ คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม
  - ความรู้ ทักษะ / กระบวนการ คุณธรรม จริยธรรม เจตคติ

14. ลักษณะของความรู้ที่ได้จากการคิดวิเคราะห์สาระการเรียนรู้ จากผลการเรียนรู้ที่คาดหวังควรมีลักษณะใด
- เรียงลำดับจากยากไปหาง่าย
  - มีความสำคัญทั้งแนวกว้างและแนวลึก
  - มีครบทั้งความรู้ ทักษะ และค่านิยม
  - เรียนรู้ได้ง่ายไม่ซับซ้อน
15. การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการควรมีลักษณะอย่างไร
- เน้นการจัดกิจกรรมที่ทำงานเป็นกลุ่ม
  - เน้นการจัดกิจกรรมที่ส่งผลให้มีชิ้นงาน
  - เน้นการปฏิบัติมากกว่าทฤษฎี
  - เน้นเนื้อหาที่เรียนรู้ได้ด้วยตนเอง
16. กระบวนการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเป็นอย่างไร
- จะต้องสอดคล้องกับผลการเรียนรู้
  - ใช้วิธีวัดอย่างหลากหลาย
  - เลือกใช้เครื่องมือที่หลากหลาย
  - ทุกข้อที่กล่าวมา
17. การใช้แหล่งการเรียนรู้ในการจัดการเรียนรู้ต้องใช้แหล่งเรียนรู้อย่างไร
- ใช้ภายในห้องเรียนโดยจัดให้มีบรรยากาศที่เอื้ออำนวย
  - ใช้ภายในห้องเรียนและนอกห้องเรียน
  - ใช้วิทยากรร่วมในการจัดการเรียนรู้
  - ใช้จินตนาการร่วมกับแหล่งเรียนรู้
18. ข้อใดกล่าวถูกต้อง
- การเรียนรู้แบบบูรณาการ เป็นการวัดประสพการณ์ให้ผู้เรียน
  - การเรียนรู้แบบบูรณาการ เป็นการวัดประสพการณ์ให้แก่ผู้เรียนและสาระการเรียนรู้ต่างๆ ที่ผู้เรียนต้องการ
  - การเรียนรู้แบบบูรณาการ เป็นการวัดประสพการณ์ให้แก่ผู้เรียนและสาระการเรียนรู้ต่างๆ ที่ผสมเข้าด้วยกันตามสภาพจริง
  - การเรียนรู้แบบบูรณาการ เป็นการวัดประสพการณ์ให้แก่ผู้เรียนและสาระการเรียนรู้ต่างๆ ที่ผสมเข้าด้วยกันสอดคล้องกับความต้องการและวิถีชีวิตของผู้เรียน
19. แนวทางและหลักการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการในข้อใดกล่าวได้อย่างถูกต้อง
- การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการต้องมองทุกอย่างเป็นองค์รวม
  - การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการต้องมองการศึกษากับชีวิตเป็นเรื่องเดียวกัน
  - การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการต้องให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ชีวิตของตนเอง เรียนรู้ตัวของเขาเองเรียนรู้ชุมชนของเขาเอง
  - ทุกข้อที่กล่าวมา

20. ในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการครูมีบทบาทหน้าที่อย่างไร
- ครูมีบทบาทหน้าที่เป็นผู้ชี้แนะหรืออำนวยความสะดวกในการเรียนรู้
  - ครูมีบทบาทเป็นผู้กำกับ ชี้แนะ เพื่อไม่ให้ผู้เรียนหลงประเด็น
  - ครูมีบทบาทคอยสั่งสอนและตรวจความเรียบร้อย
  - ครูมีบทบาทจัดสถานการณ์จำลองให้แก่ผู้เรียน
21. ในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการจะประสบผลสำเร็จได้นั้นขึ้นอยู่กับองค์ประกอบด้านใด
- ด้านผู้เรียน
  - ด้านครูผู้สอน
  - ด้านผู้บริหาร
  - ทุกข้อที่กล่าวมา
22. การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องจะต้องดำเนินการอย่างไร
- จะต้องมาวางแผนร่วมกัน กำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบให้ชัดเจน
  - วางแผนในส่วนที่ตนเองรับผิดชอบแล้วดำเนินการ
  - สรุปผลของการดำเนินการแล้วแก้ไขข้อบกพร่อง
  - ดำเนินการจัดกิจกรรมแล้วนำปัญหาของแต่ละบุคคลมาพิจารณา
23. ครูต้องเตรียมศึกษาเรื่องราวต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการอย่างไร
- ศึกษาการจัดทำกิจกรรมโครงการ การทำใบงาน แบบฟอร์มต่างๆ
  - ศึกษาการทำ Portfolio และศึกษาจากผู้รู้
  - ศึกษาแหล่งข้อมูล ทรัพยากร และจัดทัศนศึกษาดูงาน
  - ทุกข้อที่กล่าวมา
24. การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการมีวัตถุประสงค์เพื่อสิ่งใด
- เพื่อความสะดวกในการจัดการเรียนรู้
  - เพื่อความสมบูรณ์ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
  - เพื่อปรับพื้นฐานให้แก่ผู้เรียนในการใช้ชีวิตนอกโรงเรียน
  - เพื่อการพัฒนาคนให้มีชีวิตที่สมบูรณ์ มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และสังคม
25. ข้อใดกล่าวถูกต้อง
- การจัดประสบการณ์ใดๆให้แก่ผู้เรียนหากขาดการปฏิบัติจริงแล้วจะไม่เกิดผลดี
  - การจัดประสบการณ์ที่สามารถจดจำได้คือการเรียนรู้ภายในห้องเรียนเท่านั้น
  - การจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อปัญหาเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยไม่สัมพันธ์โยงใยเข้ากับเรื่องอื่นๆ ผู้เรียนจะไม่ประสบผลสำเร็จ
  - การจัดประสบการณ์ที่ดีควรมีแหล่งเรียนรู้รองรับมากๆ

26. การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ คืออะไร
- การจัดการเรียนรู้ที่มีครูตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป
  - การจัดการเรียนรู้ที่มีครูตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป และรวมวิชาทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ไว้ด้วยกัน
  - ยุทธศาสตร์การเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนใช้วิธีการตั้งคำถาม (Questioning) มากกว่าการรอคอยคำตอบ
  - ยุทธศาสตร์การเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ใช้วิธีการตั้งคำถาม (Questioning) และกระบวนการแก้ปัญหา (Problem Solving) มาเป็นตัวนำกระบวนการแสวงหาความรู้และทักษะ
27. ครูวิชาสังคมศึกษาให้นักเรียนวาดภาพเกี่ยวกับวันแม่ตามความเข้าใจของนักเรียน ท่านคิดว่าครูท่านนี้สอนแบบบูรณาการหรือไม่ เพราะเหตุใด
- ไม่ใช่ เพราะเรียนวิชาสังคมศึกษา
  - ไม่ใช่ เพราะเป็นกิจกรรมการเรียนวันแม่
  - ไม่ใช่ เพราะครูศิลปะก็สอนเช่นกัน
  - ใช่ เพราะเป็นการบูรณาการที่สอนคนเดียว
28. ลักษณะสำคัญของการเรียนรู้แบบบูรณาการคือข้อใด
- บูรณาการระหว่างความรู้และกระบวนการเรียนรู้
  - บูรณาการระหว่างพัฒนาการทางความรู้และพัฒนาการทางจิตใจ
  - บูรณาการระหว่างความรู้และการกระทำ
  - ทุกข้อที่กล่าวมา
29. การวางแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการมีวิธีการอย่างไร
- นำหัวข้อเนื้อหาจากกลุ่มวิชาต่างๆที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มาสัมพันธ์กัน และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการ
  - การนำมามาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นของกลุ่มวิชาต่างๆที่สัมพันธ์กัน มาสร้างแก่นสาระ (Theme) แล้วสร้างกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการ
  - นำหัวข้อเนื้อหาจากกลุ่มวิชาต่างๆ และมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นของกลุ่มวิชาต่างๆที่สัมพันธ์กันมาหลอมกันให้เป็นวิชาเดียวแล้วสอนโดยครูคนเดียว
  - ข้อ ก และ ข้อ ข ถูกต้อง
30. การเรียนรู้แบบบูรณาการ ควรคำนึงถึงเรื่องใด
- การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนการสอน อย่างกระตือรือร้น
  - ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ร่วมทำงานกลุ่มด้วยตัวเอง โดยการส่งเสริมให้มีกิจกรรมกลุ่มลักษณะต่างๆ และผู้เรียนคนใดคนหนึ่งได้ลงมือทำกิจกรรมอย่างแท้จริง
  - จัดประสบการณ์ตรงในอนาคตให้แก่ผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนมีโอกาสปฏิบัติจริงอย่างสอดคล้องและสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้
  - จัดบรรยากาศในชั้นเรียนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกล้ำใต้อึ้งหรือกล้าขัดแย้ง

31. ข้อใดเป็นลำดับขั้นการนำมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นของกลุ่มวิชาต่างๆที่สัมพันธ์กันมาสร้างกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการ
- สอบถามผู้เรียน วิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ ดำเนินการตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
  - เลือกมาตรฐานการเรียนรู้ ตั้งจุดประสงค์การเรียนรู้ กำหนดผลงานนักเรียน
  - ตั้งจุดประสงค์การเรียนรู้ของกลุ่มสาระ เลือกมาตรฐานที่สอดคล้องกับกลุ่มสาระลงมือสอน
  - วิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ และตั้งจุดประสงค์การเรียนรู้
32. ข้อใดเป็นข้อดีของการบูรณาการแบบสอดแทรก (Infusion)
- ครูคนเดียวบริหารทั้งเนื้อหาวิชา กิจกรรมการเรียนรู้และเวลาที่ใช้โดยสะดวก
  - ไม่มีผลกระทบกับครูผู้อื่นและการจัดตารางสอน
  - สะดวกสบายในการตัดสินผลการเรียน
  - ข้อ ก และ ข้อ ข ถูกต้อง
33. ข้อใดเป็นข้อจำกัดของการบูรณาการแบบสอดแทรก (Infusion)
- ครูคนเดียวอาจไม่มีความชำนาญในเนื้อหาวิชาบางเรื่อง
  - เนื้อหาวิชาและกิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดอาจซ้ำซ้อนกับของวิชาอื่น
  - ผู้เรียนจะมีภาระงานมากและทุกรายวิชาจะต้องมอบหมายงานให้
  - ทุกข้อที่กล่าวมา
34. ข้อใดเป็นข้อดีของการบูรณาการแบบขนาน (Parallel)
- ครูผู้แต่ละคนยังคงบริหารทั้งเนื้อหาวิชา กิจกรรมการเรียนรู้โดยเวลาสะดวก
  - เนื้อหาวิชา กิจกรรมการเรียนรู้ลดการซ้ำซ้อนลง ช่วยให้เกิดการทำงานร่วมกัน
  - ไม่มีผลกระทบกับครูผู้อื่นและการจัดตารางสอน
  - ทุกข้อที่กล่าวมา
35. ข้อใดเป็นข้อจำกัดของการบูรณาการแบบขนาน (Parallel)
- ครูยังคงต้องรับภาระเนื้อหาวิชาที่ไม่ชำนาญ
  - มีผลกระทบต่อการจัดการเรียนและตารางเรียน
  - ผู้เรียนยังมีภาระงานมากเพราะทุกรายวิชาจะต้องมอบหมายงานให้
  - ข้อ ก และ ข้อ ข ถูกต้อง

ເລຂຍ

1. ທ	9. ຈ	17. ທ	25. ກ	33. ທ
2. ຈ	10. ຈ	18. ຈ	26. ຈ	34. ຈ
3. ຄ	11. ຈ	19. ຈ	27. ຈ	35. ຄ
4. ທ	12. ຈ	20. ກ	28. ຈ	
5. ຈ	13. ຈ	21. ຈ	29. ຈ	
6. ກ	14. ຄ	22. ກ	30. ຄ	
7. ຄ	15. ກ	23. ຈ	31. ຈ	
8. ທ	16. ຈ	24. ຈ	32. ຈ	

แบบประเมิน ฉบับที่ 1
แบบประเมินผลหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ
เรื่อง การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ
โรงเรียนบ้านดอนกลอย อำเภอเหล่าเสือโก้ก จังหวัดอุบลราชธานี

ข้อมูลเบื้องต้น

ชื่อผู้รับการประเมิน.....สอนระดับชั้น.....
 สอนรายวิชา..... กลุ่มสาระการเรียนรู้.....
 หน่วยการเรียนรู้ที่.....แผนการจัดการเรียนรู้ที่.....
 เมื่อวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....จำนวน.....ชั่วโมง
 ผู้ประเมิน.....

คำชี้แจง

1. แบบประเมินนี้สร้างขึ้นเพื่อประเมินการจัดทำหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการระหว่าง
 กลุ่มสาระการเรียนรู้และนำไปปฏิบัติจริงในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ
 โรงเรียนบ้านดอนกลอย อำเภอเหล่าเสือโก้ก จังหวัดอุบลราชธานี ตามกรอบแนวคิดและเนื้อหา

2. ให้ผู้ประเมินทำเครื่องหมาย √ ลงในช่องผลการประเมินตามความเป็นจริง

ระดับความเหมาะสม

- 5 หมายถึง เหมาะสมมากที่สุด
- 4 หมายถึง เหมาะสมมาก
- 3 หมายถึง เหมาะสมปานกลาง
- 2 หมายถึง เหมาะสมน้อย
- 1 หมายถึง ไม่เหมาะสม

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
1. ความสอดคล้องของการจัดทำหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการกับมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นของกลุ่มสาระการเรียนรู้แต่ละกลุ่ม					
2. ความสอดคล้องขององค์ประกอบของหน่วยการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง สาระการเรียนรู้ เวลาที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้					
3. การลำดับความต่อเนื่องของกิจกรรมการเรียนรู้					
4. การบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ					
5. ความเหมาะสมของรูปแบบการบูรณาการ					
6. ความชัดเจนของการจัดทำผังมโนทัศน์ของหน่วยการเรียนรู้					
7. หน่วยการเรียนรู้ที่จัดทำสามารถนำไปปฏิบัติจริงได้					
8. มีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงและสอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง					
9. ความเหมาะสม เพียงพอของสื่อการเรียนรู้					
10. มีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้					
รวม					
เฉลี่ย					

เกณฑ์การประเมิน

- 4.51 – 5.00 หมายถึง แผนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด
- 3.52 – 4.50 หมายถึง แผนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมในระดับมาก
- 2.51 – 3.50 หมายถึง แผนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง
- 1.51 – 2.50 หมายถึง แผนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมในระดับน้อย
- 1.00 – 1.50 หมายถึง แผนการจัดการเรียนรู้ไม่เหมาะสม

แบบประเมิน ฉบับที่ 2
แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ
เรื่อง การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ
โรงเรียนบ้านดอนกลอย อำเภอเหล่าเสือโก้ก จังหวัดอุบลราชธานี

แผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ..... ชั้น .....

หน่วยการเรียนรู้ที่ ..... เรื่อง ..... ภาคเรียนที่ ..... ปีการศึกษา.....

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ..... สาระการเรียนรู้ ..... เวลา ..... ชั่วโมง

ชื่อผู้สอน.....

*****

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ให้ตรงกับระดับความคิดเห็นที่ประเมิน ต่อข้อความในแต่ละรายการ เพื่อเป็นแนวทางในการนำไปปรับปรุงแผนการเรียนการสอนต่อไป

เกณฑ์การประเมิน เกณฑ์รายข้อ

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีความเหมาะสมมากที่สุด 5 = เหมาะสมมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีความเหมาะสมมาก 4 = เหมาะสมมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีความเหมาะสมปานกลาง 3 = เหมาะสมปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อย 2 = เหมาะสมน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อยที่สุด 1 = เหมาะสมน้อยที่สุด

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
1. องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ 1.1 แผนการจัดการเรียนรู้มีองค์ประกอบครบถ้วนสมบูรณ์ 1.2 หัวเรื่อง หน่วยการเรียนรู้ สาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อ การวัดผลประเมินผล มีความสอดคล้องสัมพันธ์กัน					
2. การเขียนองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ครบถ้วน จัดกิจกรรมการเรียนรู้ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญแบบบูรณาการ 2.1 การกำหนดหัวเรื่องตามความสนใจของนักเรียน 2.2 การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ 2.3 การกำหนดขอบเขตเนื้อหาและการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ โดยนักเรียนมีส่วนร่วม 2.4 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามที่กำหนด 2.5 การประเมินผลการเรียนรู้ให้ครอบคลุมจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนด					
3. การออกแบบการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ 3.1 มีกิจกรรมที่หลากหลายเหมาะสมกับผู้เรียน 3.2 มีกิจกรรมที่กระตุ้นให้นักเรียนได้ทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม 3.3 มีกิจกรรมที่ให้นักเรียนลงมือปฏิบัติจริง 3.4 มีการเชื่อมโยงจากกลุ่มสาระอื่น 3.5 มีกิจกรรมที่ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างสนุกสนาน					
4. สื่อและแหล่งเรียนรู้ 4.1 มีสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและเพียงพอ 4.2 มีสื่อที่เหมาะสมกับเนื้อหาและวัยของผู้เรียน 4.3 นักเรียนและครูมีส่วนร่วมในการใช้สื่อ					
5. การวัดผลและประเมินผล 5.1 การประเมินผลตามสภาพที่แท้จริงและผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวัดผลและประเมินผล 5.2 การประเมินผลครอบคลุมพฤติกรรมทั้งด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย 5.3 เกณฑ์การวัดผลการประเมินผลสอดคล้องกับพฤติกรรมและระดับความสามารถของนักเรียน					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

แบบประเมิน ฉบับที่ 3
แบบประเมินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ
เรื่อง การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ
โรงเรียนบ้านดอนกลอย อำเภอเหล่าเสือโก้ก จังหวัดอุบลราชธานี

แผนการสอนที่.....ชื่อหน่วยการเรียนรู้.....
 ชื่อเรื่อง.....
 กลุ่มผู้เรียน.....ครูผู้สอน.....

คำชี้แจง ให้พิจารณารายการประเมินที่ละข้อ แล้วทำเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างที่ตรงกับ
 ระดับความคิดเห็น

เกณฑ์การประเมิน เกณฑ์รายข้อ

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีความเหมาะสมมากที่สุด 5 = เหมาะสมมากที่สุด
 ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีความเหมาะสมมาก 4 = เหมาะสมมาก
 ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีความเหมาะสมปานกลาง 3 = เหมาะสมปานกลาง
 ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อย 2 = เหมาะสมน้อย
 ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อยที่สุด 1 = เหมาะสมน้อยที่สุด

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
1. มีความสอดคล้องกับเป้าหมายของหน่วยเนื้อเรื่อง					
2. เวลาที่กำหนดเพียงพอที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์					
3. มีการกำหนดรายละเอียดของการสอนตั้งแต่ต้นจนจบ					
4. มีความเกี่ยวข้องกับสาระวิชาอื่น					
5. มีความเกี่ยวข้องกับชีวิตจริง					
6. ใช้สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย					
7. ใช้สื่อที่อยู่ในชีวิตจริงเป็นสื่อการเรียนรู้					
8. กิจกรรมการเรียนรู้เน้นกระบวนการเรียนรู้					
9. นักเรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข					
10. นักเรียนมีการเรียนรู้โดยอาศัยกระบวนการกลุ่ม					
11. นักเรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง					
12. มีรูปแบบการสอนที่หลากหลาย					
13. นักเรียนได้เรียนรู้ตามที่ตนเองพอใจและถนัด					
14. นักเรียนมีชิ้นงานที่สร้างสรรค์เอง					
15. นักเรียนนำเสนอความรู้และผลงานที่หลากหลาย					
16. มีการวัดประเมินผลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้					
17. นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมิน					
18. ใช้วิธีการประเมินที่หลากหลาย					
19. มีเครื่องมือในการประเมินที่ชัดเจน					
20. มีการประเมินที่นำความรู้ไปใช้ในชีวิตจริง					
รวม					
เฉลี่ย					

ข้อเสนอแนะ .....

.....

.....

.....

ลงชื่อ .....ผู้ประเมิน
(.....)

ฉบับที่ 1

แบบสังเกตในการประชุมเชิงปฏิบัติการ
เรื่อง การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ
โรงเรียนบ้านดอนกลอย อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดอุบลราชธานี

คำชี้แจง แบบสังเกตชุดนี้ใช้สำหรับสังเกตพฤติกรรมกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า ในการประชุมเชิงปฏิบัติการโดยผู้สังเกต ได้สังเกตจากพฤติกรรมดังต่อไปนี้

1. มีความกระตือรือร้นในการเข้ารับการประชุมเชิงปฏิบัติการ การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้
2. ให้ความร่วมมือกับวิทยากรในการประชุมเชิงปฏิบัติการ
3. เตรียมวัสดุอุปกรณ์ในการประชุมเชิงปฏิบัติการ
4. มีความสนใจ ตั้งใจและเอาใจใส่ในการประชุมเชิงปฏิบัติการ
5. กล้าซักถามวิทยากรในเรื่องที่ตนเองไม่เข้าใจ
6. ฝึกสร้างแผนการจัดการเรียนรู้และปฏิบัติตามใบงานที่มอบหมายอย่างตั้งใจ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ถูกสังเกต

ชื่อ – สกุลผู้ถูกสังเกต.....

สอนชั้นประถมศึกษาปีที่.....

สังเกตเมื่อวันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

เวลาที่สังเกต ..... น.

ตอนที่ 2 เรื่องที่สังเกต

1. การเข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ

1.1 กิจกรรมที่ปฏิบัติ

.....

.....

.....

1.2 ผลที่ได้รับ

.....

.....

.....

1.3 ปัญหาการดำเนินงาน

.....

.....

.....

2. พฤติกรรมอื่น ๆ ที่สังเกต

.....
.....
.....

3. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....
.....
.....

ลงชื่อ ..... ผู้สังเกต
(.....)
ตำแหน่ง.....

ฉบับที่ 2

แบบสังเกต (ครู)ในการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ
เรื่อง การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ
โรงเรียนบ้านดอนกลอย อำเภอเหล่าเสือโก้ก จังหวัดอุบลราชธานี

ผู้ถูกสังเกต .....สอนชั้น.....
วัน เดือน ปี .....เวลา.....
สถานที่ .....
ผู้สังเกต .....

คำชี้แจง สังเกตด้านการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการของครู โดยดำเนินการสังเกต ตามกรอบแนวคิด ขอบเขตของเนื้อหา โดยเติมข้อความลงในช่องว่าง ดังต่อไปนี้

1. การเตรียมการสอนของครูเป็นอย่างไร

.....
.....
.....

2. มีการวางแผนการสอนที่สอดคล้องกับหลักสูตร ท้องถิ่นและความต้องการของนักเรียนหรือไม่ อย่างไร

.....
.....
.....

3. มีการใช้สื่อการเรียนการสอนหรือไม่ อย่างไร

.....
.....
.....

4. นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน หรือไม่ อย่างไร

.....
.....
.....

5. จัดการเรียนการสอนให้นักเรียนได้แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง หรือไม่อย่างไร

.....

.....

.....

6. จัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ ดังต่อไปนี้

6.1 มีการกำหนดหัวเรื่องที่จะสอน หรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

6.2 มีการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้หรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

6.3 มีการกำหนดเนื้อหาย่อย หรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

6.4 มีการวางแผนการสอนหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

6.5 มีการประเมินปรับปรุงและพัฒนาการสอน หรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

7. จัดการเรียนการสอนให้นักเรียนได้เรียนรู้และทำงานร่วมกันโดยเน้นกระบวนการกลุ่มหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

8. มีการสรุปการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ หรือไม่ อย่างไร

.....
.....
.....

9. ปัญหา/อุปสรรค

.....
.....
.....

10. ข้อเสนอแนะ

.....
.....
.....

ลงชื่อ ..... ผู้สังเกต
(.....)

ตำแหน่ง.....

**แบบสังเกต (นักเรียน) ในการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ
เรื่อง การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ
โรงเรียนบ้านดอนกลอย อำเภอเหล่าเสือโก้ก จังหวัดอุบลราชธานี**

ผู้ถูกสังเกต .....ชั้น.....

วัน เดือน ปี .....เวลา.....

สถานที่ .....

ผู้สังเกต .....

คำชี้แจง สังเกตพฤติกรรมของนักเรียน ในขณะที่ครูกำลังสอนแบบบูรณาการ โดยดำเนินการสังเกตตาม
กรอบแนวคิด ขอบเขตของเนื้อหา โดยเติมข้อความลงในช่องว่าง ดังต่อไปนี้

1. นักเรียนมีความสนใจ กระตือรือร้นในการเรียนรู้ หรือไม่ อย่างไร

.....

2. นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ หรือไม่ อย่างไร

.....

3. นักเรียนให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรม หรือไม่ อย่างไร

.....

4. นักเรียน เรียนรู้สนุกสนานและมีความสุข หรือไม่ อย่างไร

.....

5. นักเรียนคิดอย่างมีเหตุผล หรือไม่ อย่างไร

.....

6. นักเรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่ได้ หรือไม่ อย่างไร

.....

7. นักเรียนเห็นแก่ส่วนรวม และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ หรือไม่ อย่างไร

.....

8. นักเรียนสามารถทำงานเป็น สร้างงานเป็น หรือไม่ อย่างไร

.....

9. ปัญหา/อุปสรรค

.....

.....

.....

10. ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ลงชื่อ ..... ผู้สังเกต
(.....)

ตำแหน่ง.....

แบบสัมภาษณ์ในการประชุมเชิงปฏิบัติการ
เรื่อง การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ
โรงเรียนบ้านดอนกลอย อำเภอเหล่าเสือโก้ก จังหวัดอุบลราชธานี

ผู้ถูกสัมภาษณ์.....แผนกวิชา.....
วัน เดือน ปี.....เวลา.....
สถานที่.....
ผู้สัมภาษณ์.....

คำชี้แจง สัมภาษณ์ผู้เข้าประชุมเชิงปฏิบัติการการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ โดยดำเนินการ
สัมภาษณ์ตามกรอบแนวคิด ขอบเขตของเนื้อหา ดังต่อไปนี้

1. ก่อนการฝึกอบรม ท่านมีความรู้ ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการหรือไม่
อย่างไร

.....
.....
.....

2. หลังจากการฝึกอบรมแล้ว ท่านสามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการได้หรือไม่ อย่างไร

.....
.....
.....

3. ท่านมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องต่อไปนี้ หรือไม่

3.1 การกำหนดหัวเรื่องที่จะสอน ท่านมีความเข้าใจอย่างไร

.....
.....
.....

3.2 การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ ท่านมีความเข้าใจอย่างไร

.....
.....
.....

3.3 การกำหนดเนื้อหาย่อย ท่านมีความเข้าใจอย่างไร

.....
.....
.....

3.4 การวางแผนการจัดการเรียนรู้ ท่านมีความเข้าใจอย่างไร

.....

.....

.....

3.5 การประเมินปรับปรุงและพัฒนาการสอน ท่านมีความเข้าใจอย่างไร

.....

.....

.....

4. ท่านคิดว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการจะส่งผลต่อการเรียนรู้ของเด็กนักเรียนอย่างไร

.....

.....

.....

5. ท่านมีปัญหา/อุปสรรคในการฝึกอบรมครั้งนี้หรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

6. ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ลงชื่อ ..... ผู้สัมภาษณ์

(.....)

ตำแหน่ง.....

แบบสัมภาษณ์ (ครู) ในการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ
เรื่อง การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ
โรงเรียนบ้านดอนกลอย อำเภอเหล่าเสือโก้ก จังหวัดอุบลราชธานี

ผู้ถูกสัมภาษณ์.....ชั้นที่สอน.....
วัน เดือน ปี.....เวลา.....
สถานที่.....
ผู้สัมภาษณ์.....

คำชี้แจง สัมภาษณ์เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ โดยดำเนินการสัมภาษณ์ตาม
กรอบแนวคิดขอบเขตเนื้อหา ดังนี้

1. ท่านมีวิธีการเตรียมการสอนอย่างไร

.....
.....
.....
.....
.....

2. ท่านได้ใช้สื่อในการเรียนการสอน หรือไม่ อย่างไร

.....
.....
.....
.....
.....

3. ในการจัดกิจกรรมการเรียนแบบบูรณาการ ชั้นตอนใดบ้าง ที่ท่านยังไม่เข้าใจ

3.1 การกำหนดเรื่องที่จะสอน

.....
.....
.....
.....

3.2 การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้

.....
.....
.....
.....
.....

3.3 การกำหนดเนื้อหาย่อย

.....

.....

.....

3.4 การวางแผนการสอน

.....

.....

.....

3.5 การปฏิบัติการสอน

.....

.....

.....

.....

.....

3.6 การประเมินปรับปรุงและพัฒนาการสอน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. หลังจากสอนแล้ว ท่านคิดว่านักเรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่ได้ หรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

5. หลังจากการสอนแล้ว ท่านคิดว่านักเรียนจะนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ หรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

6. ปัญหาและอุปสรรค

.....
.....
.....
.....
.....
.....

7. ข้อเสนอแนะ

.....
.....
.....
.....
.....
.....

ลงชื่อ ..... ผู้สัมภาษณ์
(.....)
ตำแหน่ง.....

แบบสัมภาษณ์ (นักเรียน) ในการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ
เรื่อง การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ
โรงเรียนบ้านดอนกลอย อำเภอเหล่าเสือโก้ก จังหวัดอุบลราชธานี

คำชี้แจง แบบสัมภาษณ์ชุดนี้ สำหรับสัมภาษณ์ผู้เรียนในกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ของครู ใช้คำถามจากแบบสัมภาษณ์ที่เตรียมไว้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ถูกสัมภาษณ์

ผู้ให้สัมภาษณ์ชื่อ – สกุล .....

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่.....

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์

1. ครูมีพฤติกรรมการเรียนการสอนเปลี่ยนไปจากการสอนแบบเดิม หรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

2. นักเรียนได้ร่วมกิจกรรมหรือได้ลงมือปฏิบัติตามกิจกรรม หรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

3. ครูได้ใช้สื่อการเรียนการสอนและได้ใช้แหล่งเรียนรู้ หรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

4. เรื่องที่ครูนำมาสอนนักเรียนเป็นเรื่องที่อยู่ในความสนใจหรือความต้องการของนักเรียน หรือไม่ เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

5. นักเรียนได้รับความรู้จากการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ มากหรือน้อยเพียงใด และมีความคิดเห็นอย่างไรกับการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ

.....

.....

.....

6. เมื่อเรียนจบเนื้อหาแล้ว นักเรียนคิดว่าได้รับความรู้ และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้หรือไม่ อย่างไร

.....

.....

7. นักเรียนได้จัดหาสื่อประกอบการเรียนรู้มาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนร่วมกับครูหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

8. ปัญหา / อุปสรรคที่พบในการเรียนครั้งนี้

.....

.....

9. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

ลงชื่อ ..... ผู้สัมภาษณ์
(.....)

ตำแหน่ง.....

**แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ
เรื่อง การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ
โรงเรียนบ้านดอนกลอย อำเภอเหล่าเสือโก้ก จังหวัดอุบลราชธานี**

- คำชี้แจง : 1. แบบสอบถามฉบับนี้ใช้สอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรม
การเรียนรู้โดยใช้โปรแกรม
2. ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย / ลงในช่องระดับความพึงพอใจด้านขวาของข้อความให้ตรงกับระดับความพอใจของนักเรียนตามความเป็นจริง ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้
- 5 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ มากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ มาก
- 3 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ ปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ น้อย
- 1 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

รายการความรู้สึก	ระดับความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
1. ฉันชอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ					
2. เมื่อหมดชั่วโมงแล้วฉันยังอยากเรียนต่ออีก					
3. ครูสนใจฉันและเพื่อนๆ ในเวลาสอนและอธิบายเวลาไม่เข้าใจ					
4. ฉันมีโอกาสปฏิบัติกิจกรรมและรับฟังข้อเสนอแนะจากครูและเพื่อน					
5. ฉันมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน					
6. ฉันได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นและได้ปฏิบัติจริงด้วยตัวเอง					
7. ฉันได้ฝึกทักษะต่างๆ เกิดความรู้และเกิดความมั่นใจ					
8. รูปแบบการสอนของครูทำให้นักเรียนเรียนแล้วเข้าใจ					
9. ฉันทำงานเสร็จทันตามเวลา					
10. ครูเสนอแนะเทคนิคใหม่ๆ ในการทำงานเสมอ					

ข้อเสนอแนะ .....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ข
ตัวอย่างแผนการสอนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

**แผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการของครูโรงเรียนบ้านดอนกลอยหลังได้รับ
การอบรมแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ**

เรื่อง การทำสบู่เหลวฆ่าเชื้อ ช่วงชั้นที่ 1 - 2

จำนวน 2 ชั่วโมง

1. **สาระสำคัญ** เมื่อสิ่งแวดล้อมใกล้ตัวไม่สะอาด ไม่ปลอดภัย ต้องล้างมืออย่างสม่ำเสมอ
2. **จุดประสงค์การเรียนรู้**
  - 2.1 นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับไข้หวัดใหญ่ 2009
  - 2.2 นักเรียนสามารถบอกอาการของผู้เป็นไข้หวัดใหญ่ 2009 ได้
  - 2.3 นักเรียนสามารถบอกขั้นตอนการดูแลสุขภาพเพื่อป้องกันไข้หวัดใหญ่ 2009 ได้
  - 2.4 นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับการทำสบู่เหลวฆ่าเชื้อเพื่อล้างมือให้ปลอดภัยจากเชื้อโรค
  - 2.5 นักเรียนสามารถบอกขั้นตอนการทำสบู่เหลวฆ่าเชื้อได้
  - 2.6 นักเรียนสามารถดูแลสุขภาพของตนเองให้ปลอดภัยจากไข้หวัดใหญ่ 2009 ได้
  - 2.7 นักเรียนสามารถนำความรู้เกี่ยวกับการทำสบู่เหลวฆ่าเชื้อไปใช้ในชีวิตประจำวันได้
3. **สาระการเรียนรู้**
  - 3.1 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย : คำ และประโยคที่เกี่ยวข้องกับไข้หวัดใหญ่ 2009 และส่วนผสมการทำสบู่เหลวฆ่าเชื้อ
  - 3.3 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) : คำศัพท์ และประโยคที่เกี่ยวข้องกับไข้หวัดใหญ่ 2009 และส่วนผสมการทำสบู่เหลวฆ่าเชื้อ
  - 3.3 กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ : จำนวนเกี่ยวกับวัสดุ อุปกรณ์ที่นำมาทำสบู่เหลวฆ่าเชื้อ
  - 3.4 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ : ออกแบบและวาดภาพระบายสีภาชนะใส่สบู่เหลวฆ่าเชื้อ
  - 3.5 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี : ประดิษฐ์ที่เก็บภาชนะใส่สบู่เหลวฆ่าเชื้อ
  - 3.6 กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ : บอกสูตรสบู่เหลวและขั้นตอนการทำสบู่เหลว และสาริตการทำสบู่เหลว
  - 3.7 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม : การดูแลสุขภาพและการปฏิบัติตนในการอยู่ร่วมกันในสังคมเพื่อไม่ให้มีการแพร่เชื้อไข้หวัดใหญ่ 2009
  - 3.8 กลุ่มสาระการเรียนรู้พลศึกษาและสุขศึกษา : การออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอรับประทานอาหารเช้าครบ 5 หมู่ เน้นผัก ผลไม้ที่มีวิตามิน เอ และดูแลสุขภาพร่างกายให้สะอาด

4. สื่อการเรียนรู้

- 4.1 ภาชนะสำหรับผสมสบู่ม่าเชื้อ เต้าแก๊ส แ่งคน
- 4.2 ภาชนะสำหรับบรรจุสบู่ม่าเชื้อ
- 4.3 ส่วนผสมสบู่ม่าเชื้อ

5. กิจกรรมการเรียนการสอน

บทบาทครู	บทบาทนักเรียน	สื่อการเรียนการสอน
5.1 ภาษาไทย ชั้น ป.....		
5.2 ภาษาอังกฤษ ชั้น ป.....		
5.3 คณิตศาสตร์ ชั้น ป.....		

บทบาทครู	บทบาทนักเรียน	สื่อการเรียนการสอน
5.4 ศิลปะ ชั้น ป.....		
5.5 การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้น ป.....		
5.6 วิทยาศาสตร์ ชั้น ป.....		

บทบาทครู	บทบาทนักเรียน	สื่อการเรียนการสอน
5.7 สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้น ป.....		
5.8 พลศึกษาและสุขศึกษา ชั้น ป.....		

6. ภาระงาน/ชิ้นงาน :

- 6.1 ภาษาไทย : .....
- 6.2 ภาษาอังกฤษ : .....
- 6.3 คณิตศาสตร์ : .....
- 6.4 ศิลปะ : .....
- 6.5 การงานอาชีพและเทคโนโลยี : .....
- 6.6 วิทยาศาสตร์ : .....
- 6.7 สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม : .....
- 6.8 พลศึกษาและสุขศึกษา : .....

7. การวัดและประเมินผล

ทักษะที่ประเมิน	วิธีการประเมิน	เครื่องมือประเมิน
7.1 ภาษาไทย		
7.2 ภาษาอังกฤษ		
7.3 คณิตศาสตร์		
7.4 ศิลปะ		
7.5 การงานอาชีพและเทคโนโลยี		
7.6 วิทยาศาสตร์		

ทักษะที่ประเมิน	วิธีการประเมิน	เครื่องมือประเมิน
7.7 สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม		
7.8 พลศึกษาและสุขศึกษา		

8. บันทึกผลหลังสอน

8.1 ผลการสอน.....

.....

.....

.....

8.2 ปัญหา.....

.....

.....

.....

8.3 แนวทางแก้ไข.....

.....

.....

.....

8.4 ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

9. ความคิดเห็นของผู้บริหาร/ผู้ที่ได้รับมอบหมาย

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ผู้อำนวยการโรงเรียน.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

แผนผังความคิด
การทำสบู่เหลวฆ่าเชื้อ

ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	คณิตศาสตร์	ศิลปะ	การทำงาน อาชีพฯ	วิทยาศาสตร์	สังคม ศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	พลศึกษาและ สุขศึกษา
คำและประโยค ที่เกี่ยวข้องกับ ใช้ขวดใหญ่ 2009 และ ส่วนผสมการทำ สบู่เหลวฆ่าเชื้อ	คำศัพท์และ ประโยคที่ เกี่ยวข้องกับ ใช้ขวดใหญ่ 2009และ ส่วนผสมการ ทำสบู่เหลวฆ่า เชื้อ	คำนวณ เกี่ยวกับวัสดุ อุปกรณ์ ที่นำมาทำ สบู่เหลวฆ่า เชื้อ	ออกแบบ และวาด ภาพระบาย สีภาชนะใส่ สบู่เหลวฆ่า เชื้อ	ประดิษฐ์ที่ เก็บ ภาชนะใส่ สบู่เหลว ฆ่าเชื้อ	บอก สูตรสบู่ เหลว และ ขั้นตอน การทำ สบู่เหลว และ สาธิต การทำ สบู่เหลว	การดูแล สุขภาพ และการ ปฏิบัติตน ในการอยู่ ร่วมกันใน สังคมเพื่อ ไม่ให้เกิด แพร่เชื้อ ใช้ขวด ใหญ่ 2009	การออกกำลังกาย อย่าง สม่ำเสมอ รับประทาน อาหารให้ครบ 5 หมู่ เน้น ผัก ผลไม้ที่มี วิตามินเอ และดูแล สุขภาพ ร่างกายให้ สะอาด

แบบประเมินแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ
โรงเรียนบ้านดอนกลอย อำเภอเหล่าเสือโก้ก จังหวัดอุบลราชธานี

คำชี้แจง : แบบประเมินนี้มีจุดมุ่งหมายในการตรวจสอบคุณภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูเพื่อที่จะได้ปรับปรุงแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้มีความสมบูรณ์และชัดเจนยิ่งขึ้น ขอให้ท่านใส่เครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นท่าน

ชื่อเจ้าของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้.....

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้.....ชั้น.....

หน่วยการเรียนรู้ที่ .....ชื่อหน่วยการเรียนรู้.....

เรื่อง .....เวลาที่ใช้สอน.....ชั่วโมง

รายการ	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
1. ความสอดคล้องของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กับหลักสูตรสถานศึกษา					
1.1 ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน					
1.2 ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังครอบคลุมด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยม					
1.3 จุดประสงค์การเรียนรู้สอดคล้องกับผลเรียนรู้ที่คาดหวัง					
1.4 จุดประสงค์การเรียนรู้คาดหวังครอบคลุมด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยม					
1.5 สาระการเรียนรู้สอดคล้องกับผลเรียนรู้ที่คาดหวัง					
รวม					
2. กิจกรรมการเรียนรู้					
2.1 กิจกรรมตอบสนองจุดประสงค์การเรียนรู้					
2.2 กิจกรรมครอบคลุมสาระการเรียนรู้					
2.3 ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมเหมาะสม					
2.4 เนื้อหาในกิจกรรมมีความถูกต้อง					
2.5 เนื้อหาในกิจกรรมมีความทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์					
2.6 กิจกรรมมีความหลากหลายเหมาะสมกับผู้เรียน					
2.7 กิจกรรมสร้างและพัฒนาให้ผู้เรียนมีทักษะการอ่าน					
2.8 กิจกรรมสร้างและพัฒนาให้ผู้เรียนมีทักษะการเขียน					
2.9 กิจกรรมกระตุ้นให้ผู้เรียนได้คิด ทำ และแสดงออก					
2.10 กิจกรรมกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ค้นพบและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง					

รายการ	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
2. กิจกรรมการเรียนรู้ (ต่อ)					
2.11 กิจกรรมกระตุ้นให้ผู้เรียนเรียนรู้และปฏิบัติอย่างมีขั้นตอนหรือเป็นกระบวนการ					
2.12 กิจกรรมกระตุ้นให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ตรง สัมพันธ์กับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม					
2.13 กิจกรรมกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ทำความเข้าใจแปลความ ตีความ สร้างความหมายสังเคราะห์ข้อมูล สรุปเป็นข้อความรู้					
2.14 กิจกรรมกระตุ้นให้ผู้เรียนนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง					
2.15 กิจกรรมกระตุ้นให้ผู้เรียนเชื่อมโยงประสบการณ์จากการเรียนกับชีวิตจริง					
2.16 กิจกรรมกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าข้อมูล					
2.17 กิจกรรมกระตุ้นให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง					
2.18 กิจกรรมกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ตัดสินใจเลือกกิจกรรม วิธีการด้วยตนเองตามความถนัดและสนใจ					
2.19 กิจกรรมกระตุ้นให้ผู้เรียนฝึกทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ (การทำงานเป็นทีม)					
2.20 กิจกรรมกระตุ้นให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับครูกับเพื่อนภายในกลุ่มและต่างกลุ่ม					
2.21 กิจกรรมกระตุ้นให้ผู้เรียนมีผลงาน (สร้างชิ้นงาน) จากการปฏิบัติ					
2.22 กิจกรรมกระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเสนอกิจกรรม ลงมือปฏิบัติจริงและสรุปความรู้ด้วยตนเอง					
2.23 กิจกรรมกระตุ้นให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติจนค้นพบความถนัดและวิธีการของตน					
2.24 กิจกรรมปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกการทำประโยชน์เพื่อสังคม					
2.25 กิจกรรมสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์					
2.26 กิจกรรมกระตุ้นให้ผู้เรียนได้พัฒนาจินตนาการและการแสดงออกด้านดนตรี ศิลปะหรือกีฬา					
รวม					
3. สื่อการเรียนรู้					
3.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหา					
3.2 ให้สาระการเรียนรู้ที่ถูกต้อง มีคุณค่าทางวิชาการ					
3.3 เนื้อหาและภาษาที่ใช้มีความเหมาะสมกับระดับผู้เรียน					

รายการ	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
3. สื่อการเรียนรู้ (ต่อ)					
3.4 สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์					
3.5 มีความเหมาะสม ประหยัดค่าใช้จ่ายและเวลา					
3.6 ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจความคิดรวบยอดได้ง่ายขึ้น รวดเร็วขึ้น					
3.7 ช่วยให้ผู้เรียนมองเห็นสิ่งที่กำลังเรียนรู้ได้อย่างเป็นรูปธรรม และเป็นกระบวนการ					
3.8 ช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง ส่งเสริมให้เกิดความคิดสร้างสรรค์					
3.9 ช่วยให้ผู้เรียนได้รับการเรียนรู้ในหลายมิติจากสื่อหลากหลาย เช่น สื่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยี สื่อบุคคล สื่อวัสดุ / เครื่องมือและอุปกรณ์ สื่อกิจกรรม / กระบวนการ					
3.10 ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนพัฒนาศักยภาพทางความคิด คิด ไตร่ตรอง คิดสร้างสรรค์อย่างมีวิจารณญาณ					
3.11 ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้วิธีการ ใช้สื่อและแหล่งข้อมูลต่างๆ เพื่อการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม					
3.12 สร้างสภาพแวดล้อมและประสบการณ์การเรียนรู้ที่แปลกใหม่ น่าสนใจและทำให้อยากรู้ อยากเห็น					
3.13 ส่งเสริมการทำกิจกรรมร่วมกันระหว่างผู้เรียน					
3.14 เกื้อหนุนผู้เรียนที่มีความสนใจและความสามารถในการเรียนรู้ที่ต่างกันให้เรียนรู้ได้เท่าเทียมกัน					
3.15 เชื่อมโยงโลกที่อยู่ใกล้ตัวผู้เรียนให้เข้ามาสู่การเรียนรู้ของผู้เรียน					
3.16 ช่วยให้ผู้เรียนสามารถบูรณาการสาระการเรียนรู้ต่างๆ ให้เชื่อมโยงกัน					
3.17 ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือแหล่งเรียนรู้ในชุมชน					
3.18 ผู้เรียน / ผู้สอน จัดทำ / พัฒนาสื่อเอง					
รวม					

รายการ	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
4. การประเมินผลการเรียนรู้					
4.1 การประเมินครอบคลุมจุดประสงค์การเรียนรู้					
4.2 การประเมินครอบคลุมทั้งด้านกระบวนการและผลงาน					
4.3 การประเมินครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะ ความรู้สึกร และการแสดงออกทุกด้าน					
4.4 วัดความสามารถในการอ่าน					
4.5 วัดความสามารถในการวิเคราะห์					
4.6 วัดความสามารถในการเขียน					
4.7 มีการประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์					
4.8 มีการประเมินไปพร้อมๆ กับการจัดการเรียนรู้					
4.9 มีการประเมินพฤติกรรมการแสดงออกของผู้เรียนตาม สภาพจริง					
4.10 มีการประเมินคุณภาพของผลงานที่ผู้เรียนสร้างขึ้น					
4.11 การประเมินใช้ข้อมูลที่หลากหลาย มีการเก็บข้อมูล ระหว่างการปฏิบัติ					
4.12 มีการประเมินตนเองของผู้เรียน					
4.13 ประเมินผลการเรียนของผู้เรียนจากความคิดเห็นของ ผู้เรียน เพื่อนและครู					
รวม					
5. แผนการจัดการเรียนรู้มีความสอดคล้องกันระหว่าง จุดประสงค์ การเรียนรู้ สารการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้และ การวัดผลประเมินผล					
รวม					
เฉลี่ย					
สรุปผลการประเมิน					

บันทึกความคิดเห็นเพิ่มเติม.....

.....
 .....
 .....

ลงชื่อ .....ผู้ประเมิน
 (.....)

ภาคผนวก ค
คุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ตาราง 10 การแปลผลค่า IOC จากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ในการตรวจสอบเชิงเนื้อหา
ของแบบทดสอบ ปรนัยเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ

ข้อสอบที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			คะแนนรวม	ค่า IOC	การแปลความหมาย
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
2	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
3	0	+1	+1	2	0.66	สอดคล้อง
4	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
5	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
6	0	+1	+1	2	0.66	สอดคล้อง
7	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
8	+1	+1	0	2	0.66	สอดคล้อง
9	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
10	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
11	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
12	0	+1	+1	2	0.66	สอดคล้อง
13	+1	+1	0	2	0.66	สอดคล้อง
14	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
15	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
16	+1	+1	0	2	0.66	สอดคล้อง
17	0	+1	+1	2	0.66	สอดคล้อง
18	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
19	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
20	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
21	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
22	0	+1	+1	2	0.66	สอดคล้อง
23	+1	+1	0	2	0.66	สอดคล้อง
24	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
25	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
26	+1	+1	0	2	0.66	สอดคล้อง
27	0	+1	+1	2	0.66	สอดคล้อง
28	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
29	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง

ตาราง 10 (ต่อ)

ข้อสอบที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			คะแนนรวม	ค่า IOC	การแปลความหมาย
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
30	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
31	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
32	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
33	0	+1	+1	2	0.66	สอดคล้อง
34	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
35	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง

ประวัติย่อของผู้ศึกษาค้นคว้า

ประวัติย่อของผู้ศึกษาค้นคว้า

ชื่อ นางสาวกฤษณา สายวงศ์
วันเกิด วันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2522
สถานที่เกิด อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 59/5 ถนนราษฎร์บำรุง ตำบลในเมือง อำเภอเมือง
จังหวัดอุบลราชธานี รหัสไปรษณีย์ 34000
ตำแหน่งหน้าที่การงาน ครู
สถานที่ทำงานปัจจุบัน โรงเรียนบ้านดอนกลอย ตำบลโพนเมือง อำเภอเหล่าเสือโก้ก
จังหวัดอุบลราชธานี 34000
ประวัติการศึกษา
พ.ศ. 2538 มัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนทศสิขพรราชาวิทยาคม อุบลราชธานี
อำเภอเหล่าเสือโก้ก จังหวัดอุบลราชธานี
พ.ศ. 2541 มัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนทศสิขพรราชาวิทยาคม อุบลราชธานี
อำเภอเหล่าเสือโก้ก จังหวัดอุบลราชธานี
พ.ศ. 2546 ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.) วิชาเอกการตลาด
สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี
พ.ศ. 2555 ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

